

АЙЗЪК АЗИМОВ
РОБЪРТ СИЛВЪРБЪРГ

ПАДАНЕТО

НАНОЩИТА

РОМАН

РОМАНЪТ ИЗСЛЕДВА И ДОРАЗВИВА ЕДНА ОТ НАЙ-ГРАНДИОЗНИТЕ
КОНЦЕПЦИИ В ИСТОРИЯТА НА НАУЧНАТА ФАНТАСТИКА

**АЙЗЪК АЗИМОВ, РОБЪРТ
СИЛВЪРБЪРГ
ПАДАНЕТО НА НОЩТА**

Превод: Станимир Йотов

chitanka.info

Планетата Калгаш е на прага на хаоса — но това знаят само шепа хора. Калгаш познава единствено вечната светлина на деня. В продължение на повече от две хилядолетия небосводът е бил огряван от някаква комбинация на шест слънца. Но сега сумракът се сгъстява. Скоро всички слънца ще залязат и страховитото великолепие на Нощта ще призове лудостта, която ще сложи край на цивилизацията.

Разказът на Айзък Азимов „Падането на нощта“ излиза за първи път през 1941 г. Той веднага е признат за класика, а авторът му се превръща в легенда. Но късият разказ не е пълният разказ. В тази книга доктор Азимов обединява усилията си с многократния носител на наградите „Хюго“ и „Небюла“ Робърт Силвърбърг, за да изследват и доразработят една от най-грандиозните концепции в историята на научната фантастика.

В този роман вие ще станете свидетели на Падането на нощта и на още много други неща... Ще научите какво се случва на разсъмване.

В памет на обичания и почитан Джон У. Кемпбъл, младши... и на онези две ужасни хлапета от Бруклин, които уплашени и разтреперани, направиха своето благоговейно поклонение до неговата кантора, едното през 1938 г., а другото през 1952 г.

КЪМ ЧИТАТЕЛЯ

Калгаш е чужд свят и нашата цел не е да ви накараме да мислите, че той е идентичен на Земята, макар описаните от нас хора да разговарят на език, който вие разбирате и да използват понятия, които са ви познати. Тези понятия трябва да бъдат възприемани просто като еквиваленти на чужди термини от типа, който писателят използва, когато чужденците в неговите романи разговарят помежду си на собствения си език, но въпреки това транскрибира думите на езика на читателя. Затова, когато хората на Калгаш говорят за „километри“, „ръце“, „коли“ или „компютри“, те визират *своите собствени* мерки за разстояния, *своите собствени* органи за хващане, *своите собствени* наземни превозни средства, *своите собствени* машини за обработване на информация и т.н. Използваните на Калгаш компютри не съответстват задължително на онези, които се използват в Ню Йорк, Лондон или Стокхолм, а „километрите“ в тази книга не отговарят на всяка цена на хиляда метра. Но ние решихме, че ще бъде по-просто и за предпочитане да прибегнем до тези познати понятия при описването на събитията в един съвършено чужд свят, вместо да изнамираме някакъв дълъг низ от самобитни калгашки термини.

С други думи ние бихме могли да ви кажем, че един от нашите герои е спрял, за да върже своите куонглиши преди да тръгне на разходка от седем ворка по главния глийбиш на своя роден знууб, и всичко това щеше да прозвучи като нещо прекалено чуждо. Освен това би било много по-трудно да се вникне в смисъла на подобен текст и затова се отказахме от подобен вариант. Същината на нашия разказ не е в количеството от чудновати понятия, които бихме могли да съчиним, а по-скоро в реакцията на група хора, почти като нас самите, живеещи в свят почти като нашия с едно съществено различие, а именно изпитанието, пред което те са изправени, изпитание, с каквото хората на Земята никога не се е налагало да се сблъскват. При тези обстоятелства на нас ни се стори, че ще е по-добре да кажем, че някой си е обул туристическите обувки, преди да предприеме

десеткилометров преход, вместо да обременяваме книгата с всевъзможни куонглиши, глийбиши и воркове.

Ако читателят предпочита, може да чете „километрите“ като „воркове“, „часовете“ като „глейзбизи“, а „очите“ като „слещропсове“. Воркове или километри, това няма никакво значение, когато изгреят звездите.

А.А.
Р.С.

„Ако звездите биха се появявали в една нощ на хиляда години, как хората биха вярвали, обожавали и пазили за много поколения спомена за Божия град.“

Емерсън

„Друг Свят! Няма никакъв друг свят! Цялата истина е тук или никъде.“

Емерсън

ПЪРВА ЧАСТ ЗДРАЧАВАНЕТО

1.

Беше ослепителен следобеден ден с четири слънца. Огромният златен Онос беше високо на запад, а малкият червен Довим изгряваше бързо на хоризонта под него. Ако погледнете в другата посока, щяхте да видите бляскавите ярки точки на Трей и Патру на фона на пурпурното източно небе. Хълмистите равнини на най-северния континент на Калгаш бяха залети с дивна светлина. Кабинетът на Келаритан 99, директора на Държавния психиатричен институт в Джонглор, имаше грамадни прозорци на всички стени, за да се открива пълното великолепие на гледката.

Шийрин от университета Саро, който бе пристигнал в Джонглор само преди няколко часа, повикан спешно от Келаритан, се зачуди защо той не е в по-добро настроение. За начало можем да кажем, че Шийрин беше жизнерадостен човек и дните с четири слънца обикновено повдигаха допълнително кипящия му дух. Но поради някаква причина днес той беше раздражителен и неспокоен, макар да правеше всичко възможно това да не личи. В края на краищата го бяха повикали в Джонглор като специалист по проблемите на душевните болести.

— Бихте ли искали първо да поговорите с някои от жертвите? — попита Келаритан. Директорът на психиатричната болница беше мършав, костелив човек, с жълтеникаво нездраво лице и хлътнали гърди. Шийрин, който беше червендалест и далеч не мършав, изпитваше инстинктивно подозрение към всеки възрастен човек, чиито килограми бяха повече от два пъти по-малко от неговите. „Навярно тревогата ми идва точно от външния вид на Келаритан — помисли си Шийрин. — Той прилича на ходещ скелет.“ — Или може би смятате, че е по-добре направо да се заемете с Тунела?

Шийрин успя да се засмее с надеждата, че това не е прозвучало твърде пресилено.

— Мисля, че трябва първо да поговоря с една или няколко от жертвите — рече той. — Това може да ми помогне да се подготвя малко по-добре за ужасите на Тунела.

Тъмните лъскави очички на Келаритан примигаха безрадостно. Но заговори не той, а пригладеният излъскан адвокат от Джонглорската експозиция по случай Стогодишнината.

— О, не говорете така, доктор Шийрин! „Ужасите на Тунела!“ Това е малко пресилено, не мислите ли? В края на краищата, до този момент вие разполагате само с онова, което се писа по вестниците. И наричате пациентите „жертви“. А това едва ли отговаря на истината.

— Терминът беше на доктор Келаритан — отговори рязко Шийрин.

— Сигурен съм, че доктор Келаритан употреби думата само в най-широк смисъл. Но в нея се съдържа определена презумпция, която намирам за неприемлива.

Шийрин хвърли към адвоката поглед, в който се четеше отвращение и професионална неприязън в равна степен, и рече:

— Разбрах, че няколко души са загинали в резултат на пътуването си през Тунела на мистерията. Не е ли така?

— Имаше няколко смъртни случая в Тунела, това е вярно. Но, докторе, до този момент нямаме никакви основателни причини да смятаме, че тези хора са загинали в резултат от пътуването си през тунела.

— Не разбирам защо не желаете да приемете това пътуване като основателна причина, господин адвокат — отсечено каза Шийрин.

Кюбело погледна възмутено към директора на болницата.

— Доктор Келаритан! Ако това разследване ще се води по този начин, искам веднага да протестирам. Вашият доктор Шийрин е тук като безпристрастен експерт, а не като свидетел по съдебно обвинение!

Шийрин се подсмихна.

— Аз изразявах възгледите си за адвокатите като цяло, господине, и не съм споделял мнението си за това какво може и какво не може да се случи в Тунела на мистерията.

— Доктор Келаритан! — възкликна отново Кюбело, почервенявайки.

— Господа, моля ви — рече Келаритан. Погледът му бързо отскачаше ту към Кюбело, ту към Шийрин. — Нека не ставаме врагове, какво ще кажете? Ние имаме една и съща цел в това разследване, поне аз виждам така нещата. И тя е да открием истината

за онова, което се е случило в Тунела на мистерията, за да не се повторят... въ... нещастните случаи.

— Съгласен съм — дружелюбно каза Шийрин. Тези заяждания с адвокатата бяха губене на време. Предстояха по-важни неща.

Той се усмихна сърдечно на Кюбело.

— Всъщност аз никога не се интересувам много от това кой е виновен, а по-скоро как могат да бъдат отклонени ситуацията, при които хората чувстват, че някой трябва да бъде обвинен. Предлагам сега да ми покажете един от пациентите, доктор Келаритан. После можем да обядваме, да поговорим за онова, което знаем до този момент за случаите в Тунела, и евентуално след това бих могъл да видя още един-двама от пациентите.

— Обяд? — В гласа на Келаритан прозвуча съмнение, сякаш понятието му беше непознато.

— Да, обяд. Храненето по обед. Това е един мой стар навик, докторе. Но бих могъл да почакам още малко. Със сигурност преди това можем да посетим един от пациентите.

Келаритан кимна. Сетне се обърна към адвокатата и рече:

— Мисля, че трябва да започнем с Харим. Днес той е доста добре. Във всеки случай достатъчно добре, за да понесе въпросите на един непознат.

— А какво ще кажете за Джистин 190? — попита Кюбело.

— Това е още една възможност, но тя не е толкова силна, колкото Харим. Нека Харим ни разкаже основната история, а после може да поговорим и с Джистин, и... ох... може би и с Чимилит. Но след като обядваме.

— Благодаря ви — рече Шийрин.

— Оттук, моля, доктор Шийрин...

Келаритан посочи с ръка остъкления коридор, който водеше от дъното на кабинета към самата болница. Това беше просторен пасаж, откриващ гледка към цялото небе околоръст и към ниските сиво-зелени хълмове, които обграждаха град Джонглор. Светлината на четирите слънца струеше отвсякъде.

Директорът на болницата спря за миг, погледна надясно и после наляво, обхващайки с очи откритата се пред него панорама. Суровите черти на изпитото му лице сякаш грейнаха от внезапен прилив на младост и жизненост, докато топлите зари на Онос и по-слабите, рязко

контрастиращи лъчи на Довим, Патру и Трей, се сливаха в бляскаво зрелище.

— Какъв прекрасен ден, а, господа! — извика Келаритан с ентузиазъм, който на Шийрин му се стори учудващ за един толкова въздържан и строг човек. — Каква великолепна гледка е да видиш четирите слънца на небето по едно и също време! Да знаете колко добре се чувствам, когато усещам лъчите им върху лицето си! Ах, чудя се какво ли щяхме да правим без нашите дивни слънца?

— Да, наистина — рече Шийрин.

Всъщност сега той се чувстваше малко по-добре.

2.

На другия край на света един от колегите на Шийрин от университета Саро също гледаше към небето.

Това беше Сифера 89 от катедрата по археология, която от година и половина провеждаше разкопки на древната площадка Беклимот на далечния Сагикански полуостров. Сега тя стоеше неподвижно, обхваната от мрачни предчувствия, и наблюдаваше катастрофата, която шеметно се носеше към нея.

Гледката на небето не ѝ донесе никаква утеха. В тази част на света единствената видима светлина по това време беше тази на Тано и Сита, а техният студен дрезгав блясък винаги ѝ се струваше мрачен и дори потискащ. На фона на тъмносиньото навъсено небе той се превръщаше в едно мрачно угнетяващо сияние, което хвърляше назъбени зловещи сенки. Довим също се виждаше, макар съвсем слабо. Тъкмо изгряваше на хоризонта малко над върховете на Хорканските планини. Мъждивият блясък на малкото червено слънце едва ли допринасяше гледката да стане по-жизнерадостна.

Но Сифера знаеше, че топлата златна светлина на Онос скоро щеше да заструи от изток и всичко щеше да стане по-хубаво. Безпокоеше я нещо много по-сериозно от временното отсъствие на основното слънце.

Право към Беклимот идваше убийствена пясъчна буря. Само след няколко минути тя щеше да връхлети площадката и тогава можеше да се случи всичко. Всичко. Палатките можеха да бъдат съборени; коритата с грижливо подредени артефакти можеха да бъдат преобърнати, а съдържанието им разпиляно; техните камери, приспособления за чертане, усърдно събирани стратиграфически рисунки — всичко, върху което бяха работили толкова дълго, можеше да бъде изгубено в един-единствен миг.

И нещо по-лошо — те всички можеха да загинат.

И дори по-лошо. Древните руини на Беклимот — люлката на цивилизацията, най-стария известен град на Калгаш — бяха в опасност.

Пробните траншеи, които Сифера бе изкопала в обграждащата ги алувиална равнина, зееха широко отворени. Прииждащият вятър щеше да се стовари с ужасна сила върху ломливите развалини на Беклимот — разяждайки, изстъргвайки, допогребвайки и дори може би откъсвайки цели основи, които щяха да се разпилеят по изсъхналата равнина.

Беклимот беше историческо съкровище, принадлежащо на целия свят. Копайки в него, Сифера го бе изложила на възможна опасност и това беше премислен риск. Археологическите разкопки винаги унищожаваша по нещо: такава беше естеството на работата. Но да открие цялото сърце на равнината и после да бъде връхлетяна от най-силната пясъчна буря на века — това наистина беше ужасен късмет...

Не. Не, това беше твърде много. Ако руините на площадката Беклимот бяха разрушени в процеса на работата ѝ, името ѝ щеше да бъде очернено завинаги.

Може би някакво проклетие тегнеше над това място, както твърдяха някои суеверни хора. Сифера 89 никога не се бе отнасяла с голяма търпимост към разни особняци. Но тези разкопки, които трябваше да бъдат върховното постижение в кариерата ѝ, не ѝ донесоха нищо друго освен главоболия още от самото начало. А сега застрашаваха да я унищожат професионално до края на живота ѝ... ако въобще оцелееше.

Ейлис 18, един от помощниците ѝ, дотича при нея. Той беше слаб, жилав човечец, който изглеждаше нищожен до високата атлетична фигура на Сифера.

— Заковахме всичко, колкото можахме! — извика ѝ той, наполовина останал без дъх. — Сега всичко е в ръцете на боговете!

Тя му отвърна намръщено:

— Богове? Какви богове? Виждаш ли някъде наоколо богове, Ейлис?

— Исках само да кажа...

— Зная какво искаше да кажеш. Забрави го.

От другата страна се появи Тувик 443, отговорникът на работниците. В очите му се четеше безумие и ужас.

— Госпожо — рече той. — Госпожо, къде да се скрием? Няма къде да се скрием!

— Казах ти, Тувик. Долу зад скалата.

— Ще бъдем погребани! Ще се задушим!

— Скалата ще ви предпази, не се тревожи — каза Сифера убедено, макар да не вярваше много в думите си. — Тръгвайте натам. И се погрижи всички да са зад скалата.

— А вие, госпожо? Вие защо не сте там?

Тя го погледна учудено. Да не би да си мисли, че има някакво тайно скривалище, където ще бъде в по-голяма безопасност от другите?

— Ще дойда, Тувик. Тръгвай! Престани да ми вадиш душата.

От другата страна на пътя, недалеч от шестостранната тухлена постройка, която първите изследователи бяха нарекли Храма на слънцата, Сифера зърна едрата набита фигура на Балик 338. Той гледаше на север, откъдето се задаваше бурята, засенчвайки присвитите си очи с ръка, за да намали блясъка на мразовитата светлина на Тано и Сита. Лицето му изразяваше тревога.

Балик беше главният им стратиграф^[1], но повече или по-малко, той беше също и метеорологът на експедицията. Част от работата му бе да води метеорологическата сводка и да следи за възможността от аномални явления.

По принцип Сагиканския полуостров не се отличаваше с големи динамики на климата: той беше невъобразимо безводен и тук дъждове валиха не по-често от веднъж на десет или двадесет години. Единствената необичайна особеност беше спорадичната промяна в картината на основните въздушни течения, която водеше до циклони и пясъчни бури, но дори и това се случваше не повече от няколко пъти на сто години.

Дали унилото изражение на Балик не издаваше чувството му за вина, че не е успял да предвиди идването на бурята? Или може би ужасеният му поглед говореше, че едва сега е в състояние да предвиди пълната сила на халата, която щеше да ги връхлети?

Всичко можеше да е различно, каза си Сифера, ако имаха малко повече време, за да се подготвят за яростта на бурята. Връщайки се към изминалите няколко дни, тя виждаше, че всички предупредителни знаци са налице, стига човек да умее да ги забележи — страшните сухи горещини, които бяха мъчителни дори за място като Сагикан, внезапното плътно затишие, заменило обичайния и постоянен лек ветрец от север, а също и странния влажен вятър, който задуха от юг.

Птиците кхала, тези чудати мършави лешояди, които обитаваха района подобно на таласъми, бяха отлетели при първите повеи на вятъра, изчезвайки сред дюните на западната пустиня, сякаш ги бяха подгонили демони.

Може би именно това беше ключът, помисли си Сифера. Когато птиците кхала бяха отлетели с писъци към пясъчните хълмове.

Но те бяха прекалено заети с разкопките, за да обърнат внимание на онова, което се задаваше. Или, най-вероятно, просто отказаха да го забележат. Преструвай се, че не виждаш признаците на приближаващата се буря, и може би тя ще отиде някъде другаде.

А после пък онова сивкаво облаче, появило се сякаш от нищото далече на север като матово петънце върху повърхността на бурното пустинно небе, което обикновено беше ясно като стъкло...

Облак? Ти виждаш ли облак? Аз самият не виждам никакви облаци.

Отново отказ.

Сега облакът се беше превърнал в огромно черно чудовище, запълващо половината небе. Вятърът продължаваше да духа от юг, но вече не беше влажен — сега той приличаше на обгаряща въздушна струя от огромна пещ — точно от противоположната посока духаше друг вятър, дори и по-силен. Двете течения поддържаха силата си. И когато се срещнеха...

— Сифера! — извика Балик. — Ето го, идва! Скрый се!

— Да! Да!

Но Сифера не искаше да се скрие. Тя искаше да тича от обект на обект и да се грижи едновременно за всичко: да държи платницата на палатките, да обгръща с ръце вързоите със скъпоценни фотографски плаки и да прикрива с тялото си удивителните мозайки в наскоро разкопаната осмоъгълна постройка, които бяха открили миналия месец. Но Балик беше прав. През това безумно утро Сифера беше направила всичко по силите си, за да укрепи с летви площадката. Сега трябваше да се свие там долу зад скалата, която се издигаше в края на обекта, и да се надява, че тя ще ги защити по време на най-силния пристъп на бурята.

Сифера се затича. Здравите ѝ яки крака се носеха с лекота през хрущящия пясък. Ненавършила още четиридесет години, тя беше висока силна жена в разцвета на физическите си сили и до този момент

бе гледала на всичко с оптимизъм, но сега изведнъж нещата се бяха променили и тя бе изложена на опасност: това се отнасяше както за академичната ѝ кариера, така и за доброто ѝ крепко здраве, а може би дори и за самия ѝ живот.

Останалите се бяха скупчили близо един до друг в основата на скалата зад набързо приготвена преграда от дървени прътове и вързан за тях брезент.

— Място за още един — каза Сифера, пробивайки си път между тях.

— Госпожо — простена Тувик. — Госпожо, накарайте бурята да се върне обратно. — Сякаш беше някаква богиня с магически сили. Сифера дрезгаво се засмя. Отговорникът на работниците направи към нея някакъв жест — стори ѝ се, че я благославя.

Останалите работници — всички те бяха от едно близко село на изток от руините — направиха същото движение и зашепнаха нещо по посока на Сифера. Молитви? Отправени към нея? Във въздуха сякаш витаеха призраци. Тези мъже, подобно на техните бащи и деди, копаеха в Беклимот през целия си живот, работейки за един или друг археолог; те разкриваха търпеливо древните постройки и пресяваха пясъка за малки находки. Вероятно и преди им се е случвало да ги връхлитат свирепи бури. Винаги ли бяха така ужасени. Или пък това беше някаква свръхбуря?

— Ето го — рече Балик. — Това е. — Той прикри лицето си с ръце.

Пясъчната буря се стовари върху тях с пълната си мощ.

В началото Сифера остана изправена, гледайки втренчено през един отвор в брезента към монументалния циклопски градеж на градските стени отсреща, сякаш погледът ѝ можеше да бъде достатъчен, за да спаси площадката от развилнялата се стихия. Но миг по-късно това беше невъзможно. Невъобразимо горещите пориви на вятъра ги връхлетяха; жегата стана толкова страшна, че тя си помисли, че косата и веждите ѝ ще пламнат. Обърна се с гръб и вдигна едната си ръка, за да предпази лицето си.

След това дойде пясъкът и видимостта изчезна напълно.

Беше като дъждовна буря, като порой, само дето дъждът беше твърде плътен. Чуваше се страхотен оглушителен шум, но това не бяха никакви гръмотевици, а барабаненето на милиарди миниатюрни

пясъчинки по земята. Освен този звук се чуваха и други: шептящо плъзгане, неравно стържене и тихо потропване. И ужасен вой. Сифера си представи тоновете пясък, които се носеха надолу, погребвайки стените, храмовете, откритата обширна жилищна зона и лагера.

Пясъкът погребваше и всички тях.

Тя се обърна с лице към стената и зачака края. Донякъде изненадана и огорчена, Сифера откри, че риде истерично; от недрата на тялото ѝ внезапно се надигнаха дълбоки стонове. Не искаше да умре. Разбира се, че не: а кой би могъл да иска? Но никога до този момент не бе осъзнавала, че може да има нещо по-страшно от смъртта.

Беклимот, най-известната археологическа площадка на света, най-старият известен град на човечеството, фундаментът на цивилизацията, щеше да бъде разрушен — чисто и просто в резултат на нейната небрежност.

Поколения знаменити Калгашки археолози бяха работили тук в продължение на век и половина, откакто Беклимот беше открит: първи беше Галдо 221, най-великият от всички тях, и след това Марпин, Стинупад, Шелбик, Нумойн, цялата славна плеяда — и сега Сифера, която по един безразсъден начин бе оставила мястото незащитено от приближаващата се пясъчна буря.

След като Беклимот бил погребан под пясъците, руините проспали безметежно хиляди години, запазени както в деня, когато последните му обитатели най-накрая отстъпили пред суровия променлив климат и го напуснали завинаги. Всеки археолог, който работел тук след Галдо, разкопавал само малка част от площадката и поставял прегради и заграждения срещу пясъка, за да я пазят от малко вероятната, но сериозна опасност от пясъчна буря.

Естествено тя също беше направила обичайните прегради. Но не и пред новите разкопки в района на храмовете и светилищата, където бе съсредоточила проучванията си. Едни от най-древните и най-внушителни сгради на Беклимот бяха именно там. Подтиквана от нетърпението си да се захване за работа и от вечния си непримирир импулс да продължава все нататък и все нататък, тя не бе взела дори и най-елементарни предпазни мерки. Естествено всичко бе изглеждало по-различно преди този ден. Но сега, когато чуваше демоничния рев на пясъчната буря и виждаше вещаещото разруха черно небе...

„Толкова по-добре, че ще загина — помисли си Сифера. — Тъкмо няма да се налага да чета онова, което ще пише за мен във всеки труд по археология през следващите петдесет години: «Знаменитата площадка в Беклимот, която бе несравним източник на информация за ранния период от развитието на Калгашката цивилизация; до момента на злополучното ѝ разрушаване в резултат на небрежните археологически разкопки, провеждани от младата и амбициозна Сифера 89 от университета в Саро...»“

— Мисля, че това е краят — прошепна Балик.

— Краят на какво? — попита тя.

— На бурята. Чуй! Започва да утихва.

— Сигурно сме погребани под толкова много пясък, че не можем да чуем нищо, това е.

— Не! Не сме погребани, Сифера! — Балик дръпна брезента пред тях и успя да го повдигне малко. Сифера надникна през процепа към откритото пространство между скалата и градските стени.

Не можа да повярва на очите си.

Над нея се беше ширнало дълбоко ясносиньо небе, озарено от слънчева светлина. Това беше само студеното и мразовито бяло сияние на Тано и Сита, но точно в този момент то ѝ се стори най-прекрасното нещо, което някога бе искала да види.

Бурята беше отминала. Всичко отново бе спокойно.

А къде е пясъкът? Защо не е погребал всичко наоколо?

Градът все още се виждаше: огромните каменни блокове на градските стени, трепкацията блясък на мозайките, островърхият каменен покрив на Храма на слънцата. Дори и повечето от палатките им още си стояха по местата, включително и почти всички от по-важните. Единствено лагерът на работниците беше тежко засегнат, но можеше да бъде възстановен за няколко часа.

Смаяна и все още не смееща да повярва на очите си, Сифера излезе иззад прикритието и се огледа. Пясъкът по земята беше пометен. Обгорелият и покрит с дъски тъмен пласт, образуващ повърхностния слой в зоната на разкопките, все още се виждаше. Сега той изглеждаше различно, изстърган и някак странно полиран, но по него не се виждаха никакви наносни частици, които да са донесени от вятъра.

Балик заговори с почуда:

— Първо дойде пясъкът, а след него и вятърът. Вятърът е вдигнал всичкия пясък, който се стовари върху нас — загребал го е и го е понесъл на юг. Това е истинско чудо, Сифера. Не бихме могли да намерим по-подходяща дума. Погледни — вижда се как земята е била остъргана. Целият повърхностен пясъчен слой над земята е бил отнесен от вятъра. Продуктът на ерозионните процеси, продължили може би петдесет години, е бил пометен за пет минути, но...

Сифера почти не го слушаше. Тя хвана Балик за ръката и го накара да се обърне към едно място, което бе отдалечено от главния сектор на разкопките.

— Погледни натам — рече тя.

— Къде? Какво?

Сифера посочи с ръка.

— Хълмът Томбо.

Широкоплещестият стратиграф напрегна поглед.

— О, богове! Той е разсечен наполовина!

Хълмът Томбо беше средно високо възвишение с неправилни очертания на около петнадесетина минути път от основната част на града. Никой не бе работил там в продължение на повече от сто години или по-точно след втората експедиция на великия пионер Галдо 221, а Галдо не бе открил там нищо значимо. По общо мнение хълмът не беше нищо друго освен бунице, на което жителите на древния Беклимонт са изхвърляли отпадъците си, нещо само по себе си интересно, но незначително в сравнение с чудесата, които изобилстваха навсякъде наоколо.

Очевидно Томбо бе поел главния удар на бурята и онова, което поколения археолози не си бяха направили труда да сторят, пясъчната стихия бе постигнала само за миг. Променяща се, начупена ивица бе откъсната от лицевата страна на хълма подобно на ужасна рана, откриваща голяма част от недрата му в по-горните пластове. Един-единствен поглед беше достатъчен за специалисти като Сифера и Балик, за да разберат важността на онова, което виждат.

— Под буницето има град — промърмори Балик.

— Мисля, че не е само един. Възможно е да са цяла серия — рече Сифера.

— Така ли смяташ?

— Погледни. Ето там, вляво.

Балик подсвирна с уста.

— Това не е ли стена с пресечени щрихи, ей там, под края на циклопската основа.

— Уцели.

Сифера усети по гърба ѝ да пролазват тръпки. Тя се обърна към Балик и видя, че той е не по-малко смаян. Очите му бяха широко отворени, а лицето пребледняло.

— В името на Мрака! — прошепна той дрезгаво. — На какво сме попаднали, Сифера?

— Не съм сигурна. Но веднага ще се заема с него.

— Тя погледна назад, към прикритието под скалата, където Тувик и хората му все още стояха свити от ужас; те правеха свещени знаци и мърмореха молитви с тихи, потресени гласове, сякаш не можеха да осъзнаят, че са спасени, и че бурята е отминала.

— Тувик! — извика Сифера, махвайки енергично и почти гневно към него. — Хайде, излизайте оттам. Чака ни работа!

[1] Стратиграфия — дял от геологията, който изследва последователността в напластяването на скалите. — Б.пр. ↑

3.

Харим 682 беше едър пълен мъж на около петдесет години, с огромни изпъкнали мускулести плочки по ръцете и гърдите и солиден изолиращ слой мазнина върху тях. Шийрин го огледа през прозореца на болничната стая и веднага разбра, че ще намери общ език с него.

— Винаги съм имал слабост към... е, добре, да кажем към едрите хора — обясни психологът на Келаритан и Кюбело. — Нали разбирате, самият аз съм си такъв почти открай време. Не че съм бил някога такъв здравеняк като този мъж — рече Шийрин развеселен.

— Всъщност аз съм като мехур с китова мас. С изключение, разбира се, на тази област — добави той, почуквайки се по главата. — Какво работи този Харим?

— Пристанищен работник — отвърна Келаритан. — Тридесет и пет години на Джонглорските докове. Спечелил билет за откриването на Тунела чрез лотарията и завел цялото си семейство. Всички били засегнати в някаква степен, но той пострадал най-много. Чувства се много неловко, задето един грамаден и силен мъж като него е рухнал напълно.

— Мога да си представя как се чувства — рече Шийрин. — Ще имам това предвид. Хайде да поговорим с него, какво ще кажете?

Те влязоха в стаята.

Харим седеше изправен, съзерцавайки без интерес един въртящ се куб, който хвърляше половин дузина цветове върху стената срещу леглото му. Той се усмихна доста приветливо, когато видя Келаритан, но щом зърна адвоката Кюбело да се задава след него, сякаш се наежи, а при вида на Шийрин лицето му застина в съвършено безизразна гримаса.

— Кой е този? — попита той Келаритан. — Още един адвокат?

— Съвсем не. Това е Шийрин 501 от университета в Саро. Той е тук, за да ти помогне да се справиш.

— Хм — изсумтя Харим. — Още един мозък! Някой от вас да ми е помогнал с нещо до този момент?

— Точно така — каза Шийрин. — Единственият човек, който наистина може да помогне на Харим да се оправи, е Харим, не е ли така? Вие знаете това, аз също го зная и може би ще успея да накарам лекарите в болницата също да го разберат. — Той седна на края на леглото. То изскърца под масивното туловище на психолога. — Поне може да се каже, че разполагат с прилични легла тук. Трябва да са доста добри, щом ни издържат и двамата едновременно. Разбирам, че не обичате адвокатите. Аз също, приятелю.

— Човек никога не трябва да се доверява на тия отвратителни типове — забеляза Харим. — Главите им са пълни с разни мръсни номера. Карат те да казваш неща, които си нямал предвид, разправят ти, че ще ти помогнат, ако заявиш това и това, а после ти теглят балтията и обръщат собствените ти думи срещу теб. Ето така стоят нещата според мен, но както и да е.

Шийрин вдигна очи към Келаритан.

— Абсолютно наложително ли е Кюбело да присъства на този разговор? Мисля, че без него нещата ще вървят малко по-гладко.

— Упълномощен съм да участвам във всеки... — започна непоколебимо Кюбело.

— Моля ви — каза Келаритан и гласът му прозвуча по-скоро настоятелно, отколкото учтиво. — Шийрин е прав. Трима посетители наведнъж могат да се окажат твърде много за Харим... във всеки случай това не трябва да става именно днес. Освен това вие вече сте чувал разказа му.

— Вижте... — рече Кюбело с посърнало изражение, но миг по-късно се обърна и излезе от стаята.

Шийрин кимна тайно на Келаритан да седне в далечния ъгъл.

След това се обърна към човека в леглото с най-любезната си усмивка и каза:

— Доста си изпатихте, нали?

— Вие го казахте.

— От колко време сте тук?

Харим вдигна рамене.

— Предполагам, че от една-две седмици. Или може би малко повече. Мисля, че не зная точно. Откакто...

Той замлъкна.

— Откакто беше открита Експозицията в Джонглор? — подсказа му Шийрин.

— Да, откакто бях в Тунела.

— Значи са минали малко повече от една-две седмици — рече Шийрин.

— Така ли? — Очите на Харим се изцъклиха. Той не желаше да чуе откога е в болницата.

Променяйки тактиката, Шийрин каза:

— Обзалагам се, че никога не сте си мечтал, че ще дойде ден, когато ще си кажете, че сте готов с радост да се върнете на доковете, а?

Харим се ухили и рече:

— Така си е! Ех, какво ли не бих дал, за да мога утре пак да хвърлям ония щайги. — Той погледна ръцете си. Големи силни ръце, с дебели и сплеснати по върховете пръсти, един от тях беше изкривен от някаква стара контузия. — Започвам да се разкапвам — тук по цял ден лежа. Докато дойде време да се върна на работа, вече няма да ме бива за нищо.

— Какво ви задържа тук тогава? Защо просто не си облечете цивилните дрехи и не се махнете?

От ъгъла Келаритан се покашля предупредително. Шийрин му направи знак да мълчи.

Харим погледна Шийрин стреснато.

— Просто да стана и да си отида?

— А защо не? Вие не сте затворник.

— Но ако направя това... ако направя това...

Гласът на докера заглъхна.

— Какво ще стане, ако го направите? — попита Шийрин.

Харим дълго време стоя мълчалив, начумерен и с наведена глава. На няколко пъти се канеше да заговори, но все се отказваше. Психологът чакаше търпеливо. Най-накрая Харим заговори с напрегнат, дрезгав и наполовина задавен глас:

— Не мога да изляза навън. Заради... заради... заради... — Той направи усилие над себе си. — Заради Тъмнината.

— Тъмнината — рече Шийрин.

Думата увисна между тях като нещо осезаемо.

Изглежда, че тя объркваше Харим и дори го караше да се чувства смутен. Шийрин си припомни, че сред хората от класата на Харим тази

дума рядко се използваше в учтив разговор. Ако не точно неприлична, тя беше в известен смисъл светотатствена за него. Никой на Калгаш не обичаше да мисли за Мрака. Но колкото по-ниско беше нечие образование, толкова по-голяма беше опасността мислите му да бъдат обсебени от възможността шестте приветливи слънца по някакъв начин да изчезнат напълно от небето по едно и също време и да настъпи непрогледен мрак. Това беше немислимо... в буквалния смисъл на думата немислимо.

— Да, Тъмнината — каза Харим. — Всъщност аз се страхувам да не би ако... ако излезе навън, отново да ме обгърне Тъмнината. Ето това е. Оня, същият непрогледен Мрак.

— През последните няколко седмици настъпи пълен обрат в симптоматиката — отбеляза Келаритан приглушено. — Не можехме да го вкараме в закрито помещение, освен ако не е упоен. Първоначално това беше тежък случай на клаустрофобия, заменена след известно време от клаустрофилия в най-чистата ѝ форма. Сметнахме, че това е добър признак.

— Може би е така — рече Шийрин. — Но ако нямате нищо против...

На Харим той каза кротко:

— Вие бяхте един от първите, които се спуснаха в Тунела на мистерията, нали така?

— Още на първия ден. — В гласа на Харим прозвучаха нотки на гордост. — В града имаше лотарийна кампания. Сто души спечелиха безплатни билети за Тунела. Сигурно са били продадени милиони билети и моят беше петият от изтеглените. Аз, жена ми, синът ми и двете ми дъщери, всички се спуснахме. Още на първия ден.

— Искате ли да ми поразкажете как се чувствахте там вътре?

— Добре — рече Харим. — Усещането беше... — Той направи пауза. — Никога преди не съм бил в Мрака, нали разбирате. Не съм оставал дори и в тъмна стая. Никога. Не се интересувах от тези неща. Докато бях малък, в спалнята ни винаги светеше, а когато се ожених и си имах вече свой дом, аз естествено също поставих там лампа. Жена ми се чувства по същия начин. Мракът е нещо неестествено. Светът е устроен така, че той да не съществува.

— Но все пак вие взехте участие в лотарията.

— Е, само веднъж. Това беше нещо като *развлечение*, нали разбирате? Специална атракция, нещо като пикник. Откриването на голямата експозиция, петстотин години от основаването на града, нали така? Всички си купуваха билети. Това трябва да е нещо различно, помислих си аз, нещо наистина хубаво, защото иначе ще го сторят? И тъй, аз си купих билет. А когато спечелих, всички от доковете взеха да ми завиждат; имаше дори и такива, дето искаха да ми купят билета. „Не, господа, рекох им аз, не се продава, този билет е за мен и за семейството ми...“

— Значи вие горяхте от нетърпение да се спуснете в Тунела.

— Ами да. Разбира се.

— А какво стана, когато наистина се спуснахте? Как се чувства човек вътре?

— Ами... — започна Харим. Той навлажни устните си, а очите му сякаш гледаха някъде далече. — Там имаше едни малки открити вагонетки, нали разбирате, в тях нямаше нищо друго освен седалки, направени от летвички. Бяха за шест души, но ние като семейство бяхме само петима, защото почти запълвахме бройката и без външни хора. След това засвири някаква музика и вагонетката потегли към Тунела. Движеше се съвсем бавно, не като кола по магистрала, просто пълзеше. Сетне се озовахме в Тунела. И после... после...

Шийрин отново го изчака.

— Продължете — рече той, след като измина една минута. Харим не бе показал никакви признаци, че ще поднови разказа си. — Разкажете ми. Аз наистина искам да науча как се чувства човек вътре.

— После дойде Мракът — каза дрезгаво Харим. Големите му ръце трепереха при спомена за изживяното. — Стори ми се, че са ми сложили на главата някаква огромна шапка, нали разбирате? И изведнъж всичко стана черно. — Гласът му започваше да трепери все по-силно. — Чух синът ми Тринит да се смее. Той е умно момче, което си е истина. Помисли си, че Мракът е нещо мръсно, кълна се. Затова се смееше, но аз му казах да млъкне; тогава една от дъщерите ми започна да проплаква и аз ѝ рекох, че всичко е наред, и че няма за какво да се тревожи. Казах ѝ, че трябва да гледа на това като на развлечение, и че не е нужно да му се плаши. И след това... след това...

Отново настъпи тишина. Този път Шийрин не го подсети да продължи.

— След това почувствах как ме обгръща. Мракът погълна всичко... Мракът... вие не можете да си представите как изглеждаше той... не можете да си *представите*... колко черен беше той... колко *черен*... Мракът... Мракът...

Изведнъж Харим потръпна и бе обхванат от силни разтърсващи ридания, почти като конвулсии.

— Мракът... О, Боже!... Мракът!...

— Спокойно, приятелю. Няма от какво да се страхувате тук. Погледнете слънчевата светлина. Днес има четири слънца, Харим. Спокойно, човече.

— Нека аз да се погрижа за това — рече Келаритан. Той се бе втурнал към леглото, когато пациентът започна да стене. В ръката му проблесна игла на спринцовка. Келаритан докосна с нея едрата ръка на докера и след това се чу нещо като краткотрайно бръмчене. Харим се успокои почти веднага. Той се отпусна върху възглавницата си, усмихнат и с изцъклени очи. — Сега трябва да го оставим — каза Келаритан.

— Но аз едва бях започнал да...

— Няма да дойде на себе си в продължение на часове. Бихме могли също така да отидем да обядваме.

— А да, обяд — каза Шийрин, раздвоен от противоречиви чувства. За своя изненада той не усещаше почти никакъв глад. Не си спомняше да се е чувствал така преди. — И той е един от най-силните ви пациенти?

— Да, един от най-стабилните. Някои от тях са в пълна кататония^[1]. Други се нуждаят от седативи поне през половината от времето. Както ви казах, в началото те искаха да стоят само на открито. Когато излязат от Тунела, състоянието им изглежда съвършено добро, нали разбирате, само дето развиват моментална клаустрофобия. Те отказват да влязат в затворени помещения — каквито и да са те, включително дворци, господарски къщи, хижи, колиби, навеси и палатки.

Шийрин се чувства дълбоко потресен. Той бе защитил докторат за предизвиканите от тъмнината психически смущения. Затова и го бяха помолили да дойде тук. Но никога преди не бе чувал за толкова необикновени случаи.

— Значи те категорично отказваха да влязат в затворено помещение. А къде спяха тогава?

— На открито.

— Опита ли се някой да ги вкара *насила* в затворено помещение?

— О, разбира се, че се опитаха. Но в такива случаи те изпадаха в необузdana хистерия. Някои от тях дори развиха суицидна нагласа — затичваха се към някоя стена и блъскаха главите си в нея, разни такива неща. Попаднеха ли веднъж вътре, вече нямаше начин да ги задържиш там без помощта на усмирителна риза и някоя инжекция със силен седатив.

Шийрин погледна към едрия докер, който сега спеше, и поклати глава.

— Клетият човек.

— Това беше първата фаза. Харим сега е във втората, която се изразява в клаустрофилия. Той свикна с болницата и синдромът му претърпя пълна промяна. Харим знае, че тук се намира в безопасност: през цялото време има ярка светлина. Макар да вижда през прозореца, че слънцата греят, той се страхува да излезе *навън*. Смята, че там е тъмно.

— Но това е абсурдно — рече Шийрин. — *Навън* никога не е *тъмно*.

В мига, в който произнесе тези думи, той се почувства като глупак.

Но Келаритан все пак му го натякна.

— Всички знаем това, доктор Шийрин. Знае го всеки нормален човек. Но за нещастие хората, които са пострадали в Тунела на мистерията, вече не са нормални.

— Да, разбирам — каза Шийрин засрамен.

— По-късно ще можете да се срещнете и с някои от другите ни пациенти — отбеляза Келаритан. — Може би те ще ви дадат други перспективи на проблема. А утре ще имате възможността да видите самия Тунел. Сега той, разбира се, е затворен, но градските съветници имат голямото желание да намерят някакъв начин да го отворят отново. Разбрах, че за него са били направени огромни инвестиции. Но нека преди това да обядваме, нали така, докторе?

— А да, обяд — рече Шийрин още веднъж дори и с по-малко ентузиазъм от предишния път.

[1] Шизофренично разстройство, което се характеризира с пластична неподвижност на крайниците, вцепенение и негативизъм. — Б.пр. ↑

4.

Големият купол на Обсерваторията към университета Саро, издигащ се величествено над гористите хълмове на планината, която носеше името на Обсерваторията, блестеше ярко под светлината на късния следобед. Малкият червен диск на Довим вече бе изчезнал зад хоризонта, но Онос беше все още високо на запад, а Трей и Патру, които пресичаха източното небе под остър диагонал, хвърляха сияйни отблясъци върху лицевата страна на огромния купол.

Бийни 25, строен и подвижен млад мъж с бърза и чевръста походка, се втурна към малкия си апартамент под Обсерваторията в Саро сити, който делеше с партньорката си Раиста 717, и се зае да събира книгите и книжата си.

Раиста, излегнала се удобно на малката кушетка с износена зелена тапицерия, го погледна намръщено.

— Отиваш ли някъде, Бийни?

— В Обсерваторията.

— Не е ли много рано? Обикновено отиваш там след залеза на Онос. А дотогава има още няколко часа.

— Днес имам среща, Раиста.

Тя му се усмихна топло и съблазнително. И двамата вече се бяха дипломирали, приближаваха тридесетте и работеха като асистенти — той по астрономия, а тя по биология. Като партньори живееха само от седем месеца. Връзката им бе окрилена от наскоро избликналите им чувства, но вече бяха възникнали и проблеми. Той работеше през късните часове, когато на небето мъждукаха само няколко от помалките слънца, а тя беше най-активна и бодра по пладне, когато върху Калгаш струеше златният блясък на яркия Онос.

Напоследък Бийни прекарваше все повече и повече време в Обсерваторията и стана така, че те почти никога не бяха будни по едно и също време. Той знаеше колко е мъчително това за нея. На него също му беше тежко. Но работата му над орбитата на Калгаш изискваше големи усилия и го водеше към все по-трудни сфери, които

едновременно го предизвикваха и плашеха. Само да можеше Раиста да почака още няколко седмици... месец или може би два...

— Не можеш ли да поостанеш повече тази вечер? — попита го тя.

Сърцето му се сви. Раиста му предлагаше да се любят. Не беше лесно да ѝ устои, нито пък имаше истинското желание да го прави, но Иймот и Фаро щяха да го чакат.

— Казах ти. Имам...

— ... среща, да, разбрах. Е, аз също имам среща. С теб.

— С мен?

— Вчера каза, че днес следобед може би ще имаш малко свободно време. Затова и аз се освободих по-рано... всъщност свърших си работата в лабораторията още сутринта, само по този начин...

„Става все по-лошо и по-лошо“, помисли си Бийни. Той наистина си спомняше, че бе споменал нещо за този следобед, пренебрегвайки напълно срещата си с двамата студенти.

Сега тя се цупеше и в същото време се усмихваше — един трик, който бе усвоила до съвършенство. На Бийни му се искаше да забрави за Фаро и Иймот и да отиде веднага при нея. Но ако го стореше, можеше да закъснее за срещата с цял час, което не беше честно. А може би и два часа.

Освен това трябваше да признае пред себе си, че гореше от нетърпение да узнае дали техническите изчисления потвърждават неговите.

На практика в съзнанието му се водеше една равностойна битка: от едната страна беше могъщият сексапил на Раиста, а от другата — желанието да съсредоточи мислите си над един важен научен проблем. И макар да се чувстваше задължен да отиде на срещата си навреме, Бийни осъзна с известно объркване, че е имал подобен ангажимент и с Раиста... освен това в случая не ставаше въпрос само за задължение, а и за удоволствие.

— Виж какво — рече той, отивайки до кушетката и взимайки ръката ѝ в своята. — Аз не мога да бъда едновременно на две места, нали така? И когато ти разказвах за вчерашния си ден, аз забравих за уговорката си да се срещна с Фаро и Иймот в Обсерваторията. Но съм готов да склуча с тебе една сделка. Позволи ми да се кача горе и да си

свърша работата, а след няколко часа си обирам крушите и се връщам право тук. Как ти се струва това?

— Тази вечер ще трябва да фотографираш онези астероиди, нали така? — каза тя, нацупвайки се отново, но този път без да се усмихва.

— Дявол да го вземе! Е добре, ще помоля Тиланда да се заеме с фотоапаратите вместо мен, или пък Хикинан. Или някой друг. По залез, Онос, ще си бъда обратно вкъщи, обещавам.

— Обещавах?

Той стисна ръката ѝ, усмихвайки се закачливо.

— Наистина ще удържа на думата си. Можеш да разчиташ на това. Става ли? Нали не ми се сърдиш?

— Ами...

— Ще разкарам Фаро и Иймот, веднага щом успея.

— Да, би било добре. — Когато отново се зае да събира книгата си, тя рече: — Ще ми кажеш ли все пак каква е тази толкова важна работа, която имаш да вършиш с Фаро и Иймот?

— Лабораторна — гравитационни изследвания.

— Трябва да призная, че това не ми изглежда да е толкова важно.

— Надявам се да се окаже, че няма да е важно за никого — отвърна Бийни. — Но това е нещо, което трябва да установя още сега.

— Бих искала да зная за какво говориш.

Той погледна часовника си и пое дълбоко въздух. Нямахте и минута за губене.

— Нали знаеш, че напоследък работя върху един проблем, свързан с орбитата на Калгаш около Онос?

— Да, разбира се.

— Е, добре. Преди няколко седмици аз се натъкнах на една аномалия. Моите цифри за орбиталното движение на планетата не съвпадаха с Теорията за всеобщата гравитация. Естествено аз ги проверих още веднъж, но за втори път получих същия резултат. После и за трети. И за четвърти. Аномалията беше налице при всеки пореден опит, независимо от използвания математически метод.

— О, Бийни, страшно съжалявам. Ти положи толкова много усилия, зная това, и накрая да се окаже, че изчисленията ти не са верни... Но нали каза...

— На този етап не мога да кажа дали изчисленията ми са верни, или не. Доколкото мога да преценя, всичко при тях си е наред, но това

изглежда немислимо. Проверяха ги отново, и отново, и отново, и всеки път получавах все същия резултат; засичах цифрите по всякакъв възможен начин, но всичко това само доказваше, че никъде не съм допуснал грешка. Въпреки това полученият от мен резултат е невъзможен. Единственото обяснение, до което стигнах, е, че започвам от някакво грешно предположение и по-нататък пресмятам всичко правилно, в който случай естествено получавам един и същ грешен отговор, без значение какъв метод съм избрал. По всяка вероятност аз просто не мога да видя някакъв фундаментален проблем в основата на всичките ми постулати. Ако например цифрата за планетарната маса не ти е вярна, тогава и орбитата на планетата няма да бъде вярно изчислена, дори и всичко останало да ти е вярно. Следваш ли мисълта ми?

— Дотук, да.

— Ето защо аз предоставих изчисленията на Фаро и Иймот, без на практика да им казвам за какво става дума, и ги помолих да пресметнат всичко от самото начало. Те са умни момчета. Мога да разчитам на математическите им познания. И ако получат същите резултати като моите, макар да са стигнали до тях по съвсем друг начин, който напълно изключва каквато и да било допусната от мен грешка, тогава ще трябва да приема, че моите цифри са си верни независимо от всичко.

— Но те не могат да бъдат верни, Бийни. Нали каза, че твоето откритие противоречи на Всеобщия закон за гравитацията?

— Ами ако Всеобщият закон е погрешен, Раиста?

— Какво? Какво?

Тя го погледна вторачено. В очите ѝ се четеше пълно объркване.

— Разбираш ли сега какъв е проблемът? — попита Бийни. — Сега вече знаеш защо бързам да науча какво са получили Иймот и Фаро.

— Не — каза тя. — Не разбирам нищо.

— Можем да поговорим за това по-късно. Обещавам.

— Бийни... — В гласа на Раиста прозвуча отчаяние.

— Трябва да тръгна. Но ще се върна веднага щом се освободя. Обещавам ти, Раиста! Обещавам!

5.

Сифера се забави само докато грабне една кирка и една четка от палатката за инструменти, която беше поразкривена от пясъчната буря, но все пак се намираше в сносно състояние. След това се закатери по хълма Томбо, следвана от тромавия Балик. Младият Ейлис 18 бе излязъл иззад прикритието до скалата и гледаше втренчено към тях. Тувик и хората му бяха малко по-назад; те също ги следяха с очи и се почесваха озадачено по главите.

— Пази се — извика Сифера на Балик, когато стигна до издълбаното от бурята място. — Ще направя един пробен разрез.

— Не трябва ли преди това да го фотографираме и...

— Казах ти да се пазиш — рече му тя троснато и заби кирката в земята; по главата и по раменете на колегата ѝ се посипа сипкава пръст.

Балик отскочи настрани, плюейки пясък.

— Извинявай — каза тя, без да погледне надолу. Сифера задълба хълма за втори път, разширявайки по този начин направения от бурята улей. Да размахва кирката по подобен начин не беше най-добрата техника и тя знаеше това. Навярно сега наставникът ѝ, великият стар Шелбик, се въртеше в гроба си. А основателят на тяхната наука, таченият от всички Галдо 221, без съмнение гледаше надолу от високото си място в пантеона на археолозите и поклащаше тъжно глава.

От друга страна Шелбик и Галдо бяха имали своите шансове да разберат какво се крие в хълма Томбо и не го бяха направили. Ако сега беше малко по-развълнувана, отколкото трябваше и малко по-прибързана в своя набег, бе добре, — те чисто и просто трябваше да ѝ простят. Сега, когато мнимото бедствие на пясъчната буря се бе превърнало в едно неочаквано щастливо откритие, сега, когато на мястото на очевидно провалената ѝ кариера ненадейно бе дошъл един истински професионален триумф, тя не можеше да се сдържа и трябваше веднага да разбере какво е погребано тук. Да, не можеше. В никакъв случай.

— Погледни... — прошепна тя, събаряйки натрупалата се пръст надолу по хълма, и след това продължи да работи с четката си.

— Тук имаме някакъв овъглен пласт, стигащ до основите на град с циклопски градеж. Всичко трябва да е изгоряло чак до камъка. Но ако погледнеш хълма малко по-долу, ще видиш град в стила на пресечените щрихи, точно под овъгления пласт... чисто и просто хората от циклопския град са положили тези монументални основи върху един по-стар град...

— Сифера... — каза Балик неспокойно.

— Зная, зная. Но нека поне да зърна какво има тук. Просто едно бързо сондиране и после се връщаме, за да подхванем нещата, както трябва. — Имаше чувството, че цялата е изпотена. Очите я смъдяха от напрегнатото виждане. — Ще погледнеш ли тук най-сетне? Ние се намираме на върха на хълма, а вече открихме два града. Допускам също, че ако разкопаем възвишението още малко, някъде около мястото, където очакваме да намерим основите на града с пресечените щрихи, ние ще... да! Да! Ето на! В името на Мрака, ще погледнеш ли тук, Балик! Само погледни!

Тя сочеше тържествуващо към върха на кирката си.

Близо до основите на постройката с пресечените щрихи се виждаше още една тъмна линия, представляваща овъглен пласт. Второто по височина ниво също бе унищожено от пожар, както и циклопският град. По всичко личеше, че се намира върху развалините на някакво още по-старо селище.

Сега Балик също бе завладян от нейната професионална страст. Те работеха заедно, за да открият лицевата страна на хълма, разположена между приземното ниво и разбития връх. Ейлис им извика и ги попита какво правят, заклевайки ги да му отговорят в името на Калгаш, но те не му обърнаха внимание. Изгарящи от нетърпение и любопитство, те напредваха сантиметър след сантиметър през донесения от вятъра дъвен втвърден пясък...

— Виждаш ли онова, което виждам и аз? — извика Сифера след известно време.

— Да, още едно селище. Но какъв е този архитектурен стил, би ли могла да кажеш?

Тя сви рамене.

— Това е нещо ново за мен.

— И за мен също. Но без съмнение става дума за нещо много древно.

— Да, определено. Но според мен това не е най-древният пласт тук, допускам, че има пет града, може би шест, седем, осем, наредени един под друг. Двамата с теб можем да прекараме остатъка от живота си в разкопките на този хълм!

Те се погледнаха учудено.

— По-добре да слезем долу и да направим няколко снимки — рече той тихо.

— Да. Да, така ще бъде по-добре. — Изведнъж тя се почувства почти напълно спокойна. Стига с тези безогледни удари и кълцания, помисли си Сифера. Време беше да се обърнат към професионализма и да подхождат към този хълм като учени, а не като търсачи на съкровища или журналисти.

Нека първо Балик да направи снимките си от всеки възможен ъгъл. После ще вземат проби от повърхностния слой на почвата, ще сложат маркировъчни колчета и ще изпълнят всички останали предварителни процедури по установения ред.

След това ще дойде ред на пробния разрез през целия хълм, за да добием представа с какво наистина разполагаме тук.

„И чак тогава — каза си тя — ще започнем да белим възвишението пласт подир пласт. Ще махаме слой след слой, за да видим какво има отдолу, докато стигнем до девствена земя. И когато това стане — закле се тържествено тя — ние ще знаем повече за предисторията на Калгаш, отколкото всичките ни предшественици са могли да научат от пристигането на археолозите в Беклимот.“

6.

Келаритан каза:

— Уредихме всички подробности във връзка с вашата инспекция на Тунела на мистерията, доктор Шийрин. Ако бъдете долу пред хотела си след около час, една от нашите коли ще ви вземе.

— Добре — отвърна Шийрин. — Ще се видим след около час.

Закръгленият психолог остави слушалката и се вторачи в сериозните черти в огледалото срещу леглото си.

Лицето, което го гледаше оттам, беше угрижено. Изглеждаше толкова изпит и изтощен, че реши да щипне бузите си, за да се увери дали все още са там. Да, бяха си на мястото — познатите му месести бузи. Не беше загубил нито грам от теглото си. Изпитостта беше плод на въображението му.

Шийрин спа лошо — почти не мигна, сега поне така му се струваше — а вчера само се докосна до храната си. Но изобщо не беше гладен. Мисълта да слезе долу за закуска никак не го радваше. Това беше нещо ново за него — да не изпитва глад.

Каква беше причината за мрачното му настроение? — чудеше се той. Може би това се дължеше на вчерашните разговори със злочестите пациенти на Келаритан.

Или просто се страхуваше да се спусне в Тунела на мистерията?

Срещите с тези трима пациенти определено не бяха от лесните. Доста време бе изминало, откакто не се занимаваше с истинска клинична работа и очевидно престоят му сред учените от университета Саро бе отслабил способността му за професионална отчужденост, която позволяваше на лекарите да се противопоставят на болестите, без да бъдат завладени от съчувствие и състрадание. Шийрин се учудваше, че е станал толкова милозлив и лесно уязвим.

Първият от тях, докерът Харим, изглеждаше достатъчно корав, за да устои на всичко. И все пак петнадесетте минути Мрак по време на пътуването му през Тунела на мистерията го бяха довели до такова състояние, че само спомена за изживяната психическа травма го

караше да изпадне в хистерия, придружена от празен брътвеж. Гледката беше ужасно мъчителна.

А след това и другите двама, с които бе разговарял през следобед — те бяха дори и по-зле. Джистин 190, учителката, онази красива крехка жена с тъмни интелигентни очи — тя и за миг не можа да спре хлипането си и макар поне в началото да говореше ясно и разбрано, по-късно разказът ѝ се превърна в едно несвързано бърборене, което се въртеше около няколко изречения. А Чимилит 97, гимназистът — атлет: беше очевидно, че се е намирал в съвършено физическо състояние — Шийрин нямаше да забрави скоро как реагира момчето при вида на следобедното небе, когато той отвори транспарантите в стаята. Онос сияеше на запад. Единственото, което можа да каже едрият напет Чимилит, беше: „Мракът... Мракът...“, а сетне се обърна и се опита да се скрие под леглото!

Мракът... Мракът...

„А сега е мой ред да се спусна през Тунела на мистерията“, мислеше си мрачно Шийрин.

Разбира се, той можеше просто да откаже. В договора му за консултации с градската управа на Джонглор нямаше такава точка, която да го задължава да излага душевното си здраве на риск. Неговото становище щеше да има тежест и без да рискува главата си.

Но нещо в него се бунтуваше срещу подобна плахост. Ако не друго, то професионалната му гордост го тласкаше към Тунела. Той беше тук, за да изследва феномена на масовата хистерия и да помогне на тези хора не само да излекуват сегашните си пациенти, но и да предотврати повтарянето на тази трагедия. Как би намерил смелост да обясни какво се е случило с жертвите на Тунела, ако сам не проучеше отблизо каква е причината за техните смущения. *Трябваше* да го направи. Обратното би било истинско професионално престъпление.

В същото време не искаше никой да го обвинява в малодушие, дори и тези непознати нему хора от Джонглор. Спомни си как му се бяха подигравали като дете: „Шишко е страхливец! Шишко е страхливец!“ И всичко това бе извикано от нежеланието му да се покатери на едно дърво, което очевидно не беше по възможностите на тежкото му и зле координирано тяло.

Но Шишко не беше страхливец. Шийрин знаеше това. Той беше доволен от себе си: здравомислещ и уравновесен човек. Просто не

искаше другите да си правят погрешни заключения за него поради негероичния му външен вид.

Освен това онези, при които се бяха появили някакви емоционални смущения вследствие на спускането им през Тунела на мистерията, бяха по-малко от един на десет. Навярно са били уязвими по някакъв начин. „И именно *защото* беше толкова здравомислещ — каза си Шийрин — и толкова уравновесен, нямаше никакво основание да се страхува.“

Нямаше...

основание...

да се страхува...

Той си повтаряше тези думи докато се почувства почти напълно спокоен.

Но въпреки това, когато тръгна надолу по стълбите, за да изчака служебната кола на болницата, Шийрин не беше онзи жизнерадостен човек, какъвто се познаваше.

Там го очакваха Келаритан, Кюбело и някаква зашеметяваща жена на име Варита 312, която му представиха като един от дизайнерите на Тунела. Шийрин се ръкува с всички тях сърдечно, с широка усмивка на лицето, надявайки се да изглежда искрен.

— Днес е чудесен ден за пътуване до увеселителния парк — рече той, опитвайки да вложи весели нотки в гласа си.

Келаритан го погледна някак особено.

— Радвам се, че се чувствате по този начин. Спахте ли добре, доктор Шийрин?

— Много добре, благодаря ви... Е, доколкото това е възможно при тези обстоятелства, бих казал. След срещата ми с тези нещастници през вчерашния ден.

Кюбело се обади:

— Значи вие не сте оптимист относно шансовете им да се възстановят?

— Бих искал да съм такъв — отговори Шийрин двусмислено.

Колата се носеше плавно по пътя.

— До площадката на Експозицията по случай стогодишнината има около двадесет минути път — каза Келаритан. — Там ще бъде пълно с народ — така е всеки ден — но ние сме оградили една голяма част от увеселителния парк с въжета, така че няма да ни безпокоят.

Както знаете, самият Тунел на мистерията беше затворен, след като проблемите станаха очевидни в пълна степен.

— Смъртните случаи ли имате предвид?

— От само себе си се разбира, че ние не можехме да допуснем хората да продължават да се спускат в Тунела след това — рече Кюбело. — Но трябва да знаете, че ние обсъждахме затварянето му много по-рано. Трябваше обаче да разберем дали появилите се смущения се дължат на някакво истинско заболяване или просто хората стават жертва на някаква масова хистерия.

— Разбира се — отвърна Шийрин студено. — Градският съвет не би искал да затвори един толкова доходен атракцион, освен ако няма наистина основателна причина. Като например неколцина клиенти да умрат от страх, предполагам.

Атмосферата в колата стана крайно неприветлива.

— Тунелът не е само доходен атракцион, доктор Шийрин, но също и място, което всеки дошъл на Експозицията, иска да посети. Разбрах, че хиляди хора биват отпращани всеки ден.

— Въпреки че още от първия ден се знаеше, че някои от онези, които са преминали през Тунела, като Харим и семейството му, са излезли оттам с психически разстройства.

— Именно поради това, докторе — намеси се Кюбело.

— Моля?

— Простете ми, ако ви се стори, че се намесвам в собствената ви специалност — каза адвокатът с угоднически тон. — Но бих искал да ви напомня, че в страха има своеобразно очарование, *когато е част от играта*. Всяко новородено дете се страхува инстинктивно от три неща: от силни шумове, от падане и от пълна липса на светлина. Ето защо се счита за много забавно да скочиш към някого и да му извикаш „Бау!“. Или пък да летиш с вагонетка в някой от увеселителните паркове. Поради това всички искат да видят най-напред Тунела на мистерията. Хората излизат от Мрака разтреперани, задъхани и наполовина умрели от страх, но те продължават да си плащат и да влизат вътре. Обстоятелството, че неколцина излизат оттам в състояние на тежък шок само увеличава притегателната сила на атракциона.

— Много хора си мислят, че са достатъчно корави, за да издържат онова, от което други са били толкова силно раздрусани, така

ли?

— Точно така, докторе.

— А когато се случи някой да излезе от Тунела не просто разстроен и объркан, а направо умрял от страх? Предполагам, че дори ако след това уредниците на Експозицията не са могли да решат дали да затворят Тунела, че броят на потенциалните клиенти значително е намалял, след като новината за смъртните случаи е стигнала до хората.

— А, точно обратното — рече Кюбело с усмивка на тържество. — Същият психологически механизъм продължи да действа, та дори и по-силно. В края на краищата, ако някой със слабо сърце иска да се спусне през Тунела, нека сам да си носи риска — защо да се учудваме, когато с него се случи нещо? Градският съвет обсъди проблема надълго и нашироко и накрая се взе решение всеки клиент да преминава през медицински преглед, преди да му бъде разрешено да се качи на вагонетката. Всъщност тази мярка *повиши* продажбите на билетите.

— В такъв случай — каза Шийрин — защо Тунелът е затворен сега? Мога да си представя какъв страхотен бизнес можете да развъртите, като имам предвид онова, което ми разказахте — безкрайни опашки, проточили се от Джонглор до Кхунабар, тълпи от хора, очакващи да влязат в единия край, и един стабилен поток от трупове, които биват извлечени от другия.

— Доктор Шийрин!

— Добре, защо *не е* отворен, щом дори и смъртните случаи не тревожат никого?

— В случая става дума за проблема с дължимите застраховки — рече Кюбело.

— А да. Разбира се.

— Въпреки зловещия и превратен начин, по който представихте нещата, действителните смъртни случаи са съвсем малко на брой — мисля, че бяха три, или може би пет. Семействата на загиналите получиха адекватни обезщетения и случаите бяха приключени. Онова, което в крайна сметка се превърна в проблем, беше не броят на смъртните случаи, а този на оцелелите, които ставаха жертва на психически смущения. Започна да става ясно, че някои от тях ще се нуждаят от хоспитализиране за дълги периоди, растящи разходи,

постоянно изтичане на средства от градската община и нейните застрахователи.

— Разбирам — каза навъсено Шийрин. — Ако те просто умират, нещата могат да бъдат уредени с едно заплащане — броиш сумата за откуп на роднините и това е. Но ако се стигне дотам, че пациентите да останат в продължение на месеци или години в някоя обществена болница, цената може да скочи прекалено много.

— Струва ми се, че представихте нещата малко грубо — рече Кюбело. — Но това е същността на калкулацията, която Градският съвет беше принуден да направи.

— Доктор Шийрин изглежда малко раздразнителен тази сутрин — обърна се Келаритан към Кюбело. — Може би го тревожи мисълта за спускането му през Тунела.

— Ни най-малко — реагира веднага Шийрин.

— Разбира се, вие знаете, че не е наложително да...

— Нложително е — отвърна Шийрин.

В колата настъпи тишина. Шийрин се загледа мрачно в променящия се пейзаж, странните чепати дървета, кората, на които приличаше на люспи, храстите, чиито цветове бяха с причудливи металически нюанси, необикновено високите и тесни къщи със заострени стрехи. Рядко се бе случвало да идва толкова на север. В цялата провинция имаше нещо много неприветливо... а също и в тази шайка от прикрити и цинични хора. Каза си наум, че с радост би се върнал обратно в Саро.

Но първо... Тунелът на мистерията...

Джонглорската експозиция по случай стогодишнината бе разположена в голям парк точно на изток от града. Шийрин помисли, че всъщност това си беше един малък град и при това доста забележителен по свой собствен начин. Той видя фонтани, колонади, блестящи розови и тюркоазни кули от дългоцветен пластичен материал с твърдостта на камък. В големи павилиони бяха изложени съкровища на изкуството от всички провинции на Калгаш, имаше биеналета на индустриални стоки, най-новите чудеса на науката. Накъдето и да погледнеше, очите му срещаха нещо необикновено и красиво. Хиляди хора, може би стотици хиляди, крачеха по нейните блестящи и великолепно булеварди и алеи.

Шийрин често бе чувал, че Джонглорската експозиция е едно от чудесата на света, и сега виждаше, че това е истина. Възможността да я посетиш беше изключителна привилегия. Тя се провеждаше само веднъж на сто години, за да се ознаменува годишнината от основаването на града, и траеше три години — това беше петата Джонглорска експозиция. Говореше се, че тя е най-знаменитата. И наистина, докато пътуваше покрай кокетните площадки, той почувства внезапен прилив на бодрост и вълнение, каквито отдавна не бе изпитвал. Надяваше се, че ще му остане малко време по-късно през седмицата, за да я разгледа сам.

Но настроението му рязко се промени, когато завиха след края на изложбата, насочвайки се към един заден вход, водещ към увеселителния парк. Тук, както бе казал и Келаритан, голяма част от пространството бе оградена. Навъсени и очевидно недоволни тълпи от хора от другата страна на въжетата проследиха с очи как Кюбело, Келаритан и Варита 312 го проведоха към Тунела на мистерията. Шийрин чуваше гневното мърморене, едно приглушено дрезгаво ръмжене, което му се стори обезпокоително и дори малко плашещо.

Разбра, че адвокатът е казал истината: тези хора бяха недоволни, че Тунелът е затворен.

„Завиждат ни — помисли си учуден Шийрин. — Знаят, че отиваме към Тунела и *те* също искат да отидат. Независимо от всичко, което се е случило там.“

Лицевата страна на Тунела представляваше огромна пирамидална конструкция, чиито стени образуваха зловеща и замайваща перспектива. В средата имаше грамадна шестостранна входна врата, театрално очертана с алена и златна боя. Достъпът се спираше от решетки. Варита извади някакъв ключ, отвори една малка вратичка вляво от фасадата и те влязоха вътре.

Там всичко изглеждаше много по-обичайно. Шийрин видя серия от метални прегради, които без съмнение бяха за опашките от хора, очакващи своя ред. По-нататък имаше една платформа, която приличаше много на пероните на железопътните гари, и върволица от малки открити вагонетки. А отвъд тях...

Мрак.

Кюбело се обади:

— Ако нямате нищо против, подпишете, моля ви, тук, доктор...

Шийрин се втренчи в листа хартия в ръката на адвоката. Той беше изписан с неясни, танцуващи думи.

— Какво е това?

— Документ, че влизате вътре на своя отговорност. Това е стандартният формуляр.

— Да, разбира се. — Шийрин надраска безгрижно името си дори без да се опита да прочете какво пише там.

„*Ти не се страхуваш!* — каза си той. — *Ти не се страхуваш от нищо.*“

Варита 312 сложи в ръката му някакъв малък уред.

— Това е комутаторен апарат — пътуването трае петнадесет минути, но вие трябва просто да натиснете ето този зелен ключ, ако решите, че сте научил онова, което ви е нужно,... или пък ако започнете да се чувствате неспокоен... и светлините ще бъдат включени. Вашата вагонетка ще измине бързо разстоянието до края на Тунела, ще направи завой и ще ви върне обратно.

— Благодаря ви — рече Шийрин. — Съмнявам се дали ще се наложи да го използвам.

— Но трябва да го вземете. Просто за всеки случай.

— Възнамерявам да добия пълна представа за пътуването — каза той, наслаждавайки се на собствената си бомбастичност.

„Но понякога човек става жертва на безразсъдната си смелост“, напомни си Шийрин. Нямаше намерение да използва комутаторния апарат, но отказът му да го вземе би бил съвършено неразумна постъпка.

Просто за всеки случай.

Той тръгна към платформата. Келаритан и Кюбело го гледаха по един съвсем недвусмислен начин. Всъщност можеше да прочете мислите им: *Този стар дебел глупак ще стане на желе там вътре.* Е добре, да си мислят каквото щат.

Варита бе изчезнала. Без съмнение тя беше отишла да включи механизма на Тунела.

Да, ето я там, високо горе в контролната кабина вдясно, дава сигнал, че всичко е готово.

— Ако нямате нищо против, да се качите във вагонетката, доктор... — рече Келаритан.

— Разбира се. Разбира се.

Пострадалите са по-малко от един на десет. Твърде вероятно е те да са били извънредно уязвими за депресивното въздействие на Мрака. А аз не съм. Аз съм много устойчив индивид.

Той влезе във вагонетката. Там имаше предпазен колан. Шийрин го опаса около кръста си, срещайки известни затруднения, докато регулираше ширината му около едрото си туловище. Вагонетката потегли бавно, много бавно.

Мракът го очакваше.

По-малко от един на десет. По-малко от един на десет.

Той разбираше синдрома на Мрака. Беше убеден, че това ще го запази: неговото разбиране на проблема. Макар цялото човечество да изпитваше инстинктивен страх от липсата на светлина, това не означаваше, че липсата на светлина сама по себе си е вредна.

Шийрин знаеше, че онова, което е вредно, е човешката *реакция* на липсата на светлина. Просто трябваше да запази спокойствие. Мракът не е нищо друго освен Мрак, промяна на външните условия. Ние сме така устроени, че да изпитваме отвращение от него, защото живеем в свят, където тъмнината е неестествена, свят, който винаги е озарен от светлина, светлината на много слънца. Понякога греят по четири наведнъж; обикновено на небето има три слънца, но никога не са по-малко от две... а светлината на само едно от тях е достатъчна, за да възпре Мрака.

Мракът...

Мракът...

Мракът!

Шийрин беше вече в Тунела. Зад него изчезна последното късче светлина и той напрегна очи в непрогледната празнота. Пред него нямаше нищо, нищо. Нито дупка. Нито бездна. Зона на пълно отсъствие на светлина. И той се носеше шеметно през нея.

Усети, че от всички пори на тялото му избива пот.

Коленете му трепереха. Челото му пулсираше. Той протегна ръка и не можа да я види пред лицето си.

Комутаторния апарат, комутаторния апарат, комутаторния апарат...

Не. В никакъв случай.

Седеше изправен с вцепенен гръб и гледаше безжизнено с широко отворените си очи към небитието, през което се носеше. Все

по-навътре и по-навътре, все по-надълбоко. В дълбините на душата му забълбукаха и засвистяха първични страхове, но той ги отпрати обратно в бездната на подсъзнанието си.

„Слънцата все още греят навън“, каза си Шийрин.

„Това е само временно. След четиринадесет минути и тридесет секунди аз ще бъда отново навън.“

Четиринадесет минути и двадесет секунди.

Четиринадесет минути и десет секунди.

Четиринадесет минути...

Но дали изобщо се движеше? Не можеше да каже със сигурност. Може би не. Механизмът на вагонетката беше безшумен и нямаше по какво да се ориентира. „Дали пък не съм заседнал? — зачуди се той. — Ами ако просто си седя тук в тъмнината, без да мога да преценя къде съм, какво се случва, колко време е минало? Петнадесет минути, двадесет, половин час? Докато загубя разума си и тогава...“

Но аз винаги мога да прибягна до комутаторния апарат.

Ами ако не работи? Какво ще стане ако го натисна и светлините откажат да се появят?

Мисля, че мога да го пробвам. Просто за да видя...“

Шишко е страхливец! Шишко е страхливец!

„Не. Не. Не го докосвай. Ако включиш веднъж светлините, вече няма да можеш да ги изключиш. Не трябва да използваш комутаторния апарат, защото ще разберат... тук всички ще разберат...“

Шишко е страхливец, Шишко е страхливец...

Ненадейно за свое огромно удивление той захвърли апарата в тъмнината. Чу се леко тупване, когато той падна... някъде. Отново настъпи тишина. Почувства в ръката си някаква ужасна празнота.

Мракът...

Мракът...

Тунелът нямаше край. Вагонетката се носеше стремително през необозримата бездна. Все падаше и падаше в нощта, безконечната нощ, всепоглъщащата чернота...

„Дишай дълбоко. Запази спокойствие.“

Ами ако има и неизлечими душевни увреждания?

„Успокой се — каза си той. — Всичко ще бъде наред. В най-лошия случай остават още единадесет минути или може би само шест, или седем. Там навън греят слънцата. Още шест-седем минути и

повече никога няма да бъдеш на тъмно дори да доживееш хиляда години.“

Мракът...

О Боже, Мракът...

„Спокойно. Спокойно. Ти си много устойчив човек, Шийрин. Ти си изключително здравомислещ. Ти беше нормален, когато влезе в Тунела, и ще излезеш нормален от него.

Тик-так, тик-так, тик-так. С всяка следваща секунда ти си по-близо до изхода. А дали наистина е така? Това пътуване може да не свърши никога. Може да остана тук завинаги. Тик-так, тик-так, тик-так. Движа ли се въобще? Колко остава още — пет минути или пет секунди, или може би това е все още първата минута?

Тик-так, тик-так.

Защо не ме пуснат да изляза? Не знаят ли колко е мъчително тук?

Те не искат да те пуснат навън. Те никога няма да те пуснат. Те ще...“

Изведнъж почувства прорязваща болка между очите си. В черепа му избухна експлозия, стори му се, че умира.

Какво е това?

Светлина!

Нима е възможно? Да. Да.

Слава на Бога. Да, Светлина! Слава на всички богове, които някога са съществували!

Това беше краят на Тунела! Той се връщаше обратно към станцията! Да, явно беше така. Ударите на сърцето му, които се бяха превърнали в панически грохот, сега започваха да се нормализират. Очите му се приспособяваха към нормалните условия и се спираха върху познати предмети, благословени предмети, стълбовете, платформата, малкото прозорче на контролната кабина.

Кюбело и Келаритан го наблюдаваха.

Изпита срам заради малодушието си. *Стегни се Шийрин. Всъщност не беше чак толкова зле. Ти си добре. Нали не скимтиш на дъното на вагонетката с палец в устата. Да, беше ужасно, кошмарно, но то не те унищожил... в действителност това не беше нещо, с което да не можеш да се справиш...*

— Ето ни и нас. Подайте ръка, докторе. Така... нагоре...

Те го изтеглиха в право положение, подкрепяйки го с ръце, докато се изкатери от вагонетката. Той избърса с ръка струящата пот от челото си.

— Малкото апаратче — каза Шийрин тихо. — Изглежда, че съм го изгубил някъде...

— Как сте, докторе? — попита Келаритан. — Как беше?

Шийрин се олюля. Директорът на болницата го хвана, за да не падне, но той го отблъсна с негодувание. Нямахше да ги остави да си мислят, че тези няколко минути в Тунела са му взели страха.

Но не можеше да твърди, че не е почувствал нищо. Колкото и да се опитваше, нямаше да успее да скрие това. Дори и от себе си.

Знаеше, че никаква земна сила не може да го накара да се спусне втори път в Тунела.

— Докторе? Докторе?

— Добре... съм... — каза той пресипнало.

— Казва, че е добре — дойде отнякъде гласът на адвоката. — Дръпнете се. Оставете го.

— Краката му треперят — рече Келаритан. — Ще падне.

— Не — намеси се Шийрин. — Няма такава опасност. Казах ви, че съм добре!

Той залитна, олюля се, запази равновесие и отново залитна. От всяка пора на тялото му се стичаше пот. Погледна през рамо, зърна отвора на Тунела и потръпна. После отвърна поглед от тъмната пещера и вдигна високо раменете си, сякаш искаше да скрие лицето си между тях.

— Докторе? — обади се Келаритан колебливо.

Нямаше нужда да се преструва. Това беше глупаво, празен и дебелоглав опит за демонстрация на героизъм. Нека го мислят за страхливец. Нека си мислят каквото щат. Тези петнадесет минути бяха най-лошият кошмар в целия му живот. Въздействието им продължаваше да потъва все по-дълбоко и по-дълбоко в съзнанието му.

— Усещането е... много силно — каза той. — Много силно. Много обезпокоително.

— Но като цяло вие сте добре, нали така? — попита нетърпеливо адвокатът. — Е, малко сте пораздрусан. И кой ли не би бил, ако се спусне в мрака! Но като цяло сте добре. Така си и знаехме. Само

малцина, съвсем малък брой хора стават жертва на някакви психически увреждания...

— Не — рече Шийрин. Лицето на адвоката пред него му заприлича на ухилена скулптура с причудливи черти. Като лицето на демон. Гледката беше непоносима. Но демонът можеше да бъде прогонен, ако бъде достатъчно откровен. „Няма нужда от дипломация“, помисли си Шийрин. Не и когато човек разговаря с демони. — Не е възможно някой да мине през това нещо, без да се изложи на сериозен риск. Сега съм убеден в това. Дори и най-устойчивата психика тук бива подложена на ужасно изпитание, а слабите просто рухват. Ако отворите Тунела отново, всички болници за душевни болести в четирите провинции ще бъдат претъпкани в рамките на шест месеца.

— Напротив, докторе...

— Не ми пробутвайте вашето „напротив“! Бил ли сте в Тунела Кюбело? Не, не мисля. Но аз бях. Вие плащате за професионалното ми мнение и ще го имате веднага: Тунелът е крайно опасен. Това е просто въпрос на човешка природа. Повечето от нас не могат да се справят с Мрака и това никога няма да се промени, докато на небето грее поне едно слънце. Затворете Тунела завинаги, Кюбело. В името на здравия разум, човече, затворете го! Затворете го!

7.

Бийни спря моторния си скутер на паркинга на факултета точно под купола на Обсерваторията и се затича по пътеката, която водеше към главния вход на огромната постройка. Докато се качваше по широкото каменно стълбище, той с изненада чу някой да го вика отгоре.

— Бийни! Ето те и теб най-сетне.

Астрономът вдигна очи. Високата, тежко скроена и силна фигура на приятеля му Теремон 762 от „Саро Сити Кроникъл“ се очертаваше на фона на грамадната врата на Обсерваторията.

— Теремон? Мен ли търсиш?

— Да, теб. Казаха ми, че няма да се появиш тук още няколко часа. Но ти все пак изникна тъкмо когато си тръгвах. Това е моят усет за изненадващи открития!

Бийни взе на бегом последните няколко стълби и двамата бързо се прегърнаха. Той познаваше журналиста от три-четири години, откакто Теремон бе дошъл в Обсерваторията, за да вземе интервю от някой от учените относно последния манифест на ексцентричните Апостоли на Пламъка. Дватамата се бяха сблизили, макар Теремон да беше с пет години по-възрастен и да произхождаше от едно по-ниско и по-светско социално стъпало. На Бийни му допадаше идеята да има приятел, който да не е въввлечен по никакъв начин в университетските машинации; а Теремон пък се радваше да познава някого, който няма абсолютно никакъв интерес да го използва заради значителното му журналистическо влияние.

— Има ли нещо нередно? — попита Бийни.

— Ни най-малко. Но се налага отново да ми дадеш едно от тези рутинни интервюта в стил Гласът на науката. Мондиор произнесе последната си знаменита реч: „Разкайте се, разкайте се, Страшният съд идва“, нали се сещаш. Сега твърди, че е готов да разкрие точния час, когато светът ще бъде унищожен. Всъщност, ако се интересуваш, това ще се случи идната година на деветнадесети тепгар.

— Този луд човек! Всяка свързана с него новина е загуба на печатно пространство. Защо въобще се намират хора, които да обръщат внимание на Апостолите?

Теремон сви рамене.

— Истината е, че хората се вслушват в думите им. И става въпрос за много хора, Бийни. Ако Мондиор твърди, че краят приближава, аз ще имам нужда от някой като теб, който да се изправи и да каже: Това не е истина, братя и сестри! Не се страхувайте! Всичко е наред! Или нещо от този род. Нали мога да разчитам на теб, Бийни?

— Знаеш, че можеш.

— Тази вечер?

— Тази вечер? О, Господи, Теремон, тази вечер всичко е объркано. Колко време според теб ще отнеме това?

— Половин час? Четиридесет и пет минути?

— Виж какво — рече Бийни, — точно сега имам спешна среща — затова и идвам по-рано. Освен това се заклях на Раиста, че ще побързам да се прибера, за да ѝ посветя, ами... за да ѝ посветя час-два. Напоследък пътищата ни толкова се раздалечиха, че едва успяваме изобщо да се видим. А по-късно вечерта отново трябва да дойда в Обсерваторията, за да се погрижа за няколко снимки...

— Добре — прекъсна го Теремон. — Разбирам, че съм избрал неподходящ момент. Няма никакъв проблем, Бийни. Крайният срок за предаването на този материал е утре следобед. Какво ще кажеш да поговорим утре сутринта?

— Сутринта? — каза Бийни несигурно.

— Зная, че това е немислимо за теб. Но онова, което имам предвид е да се върна тук по изгрев-Онос, тъкмо когато приключваш нощната си работа. Ако просто успееш да ми дадеш едно малко интервю, преди да се прибереш вкъщи да спиш...

— Ами...

— Услуга като на приятел, Бийни.

Бийни погледна журналиста уморено.

— Разбира се. Не е там проблемът. Просто утре сутринта може да съм толкова гроги, че изобщо да не съм ти от полза.

Теремон се ухили.

— Това не ме тревожи. Забелязал съм твоята способност да се отърсваш от умората дяволски бързо, когато се налага да опровергаваш

разни антинаучни щуротии. Тогава до утре, до изгрев-Онос? В твоя кабинет, нали?

— Точно така.

— Хиляди благодарности, приятелю. Дължа ти една почерпка.

— Няма защо.

Теремон му махна с ръка и тръгна да слиза по стълбите.

— Поздрави от мен своята красива дама — извика той. — Ще се видим утре сутринта.

— Да, утре сутринта — отекна гласът на Бийни.

Колко странно прозвуча това. През предобедите той не се срещаше с *никого* и не се интересуваше от нищо. Но за Теремон щеше да направи изключение. Нали за това бяха приятели?

Бийни се обърна и влезе в Обсерваторията.

Вътре всичко беше спокойно и залято от мъждива светлина, цареше познатата тишина на големия научен храм, където бе прекарал по-голямата част от времето си още от ранните си университетски години. Но той знаеше, че това спокойствие е измамно. Тази величествена постройка, както и повечето светски институции по света, приличаше на един неспирен водовъртеж от всевъзможни конфликти, които варираха от най-възвишените философски спорове до най-дребнавите и тривиални вражди, кавги, клевети и интриги. Гилдията на астрономията не беше по-добродетелна от която и да е друга.

Въпреки това Обсерваторията беше като светилище за Бийни и за повечето хора, които работеха тук — място, където можеха да загърбят светските проблеми и да се отдадат в по-голяма или по-малка степен безметежно на вечната борба, чиято цел беше да се даде отговор на поставените от вселената велики въпроси.

Бийни тръгна бързо по дългия главен коридор, опитвайки се както винаги без успех да заглуши трополенето на ботушите си по мраморния под.

Той хвърли бърз поглед вляво и вдясно към стъклените витрини, където имаше постоянна изложба на свещените експонати, свързани с историята на астрономията. Тук бяха грубите и почти комични телескопи, използвани от пионери като Чектор и Станта преди четирипет века. Тук бяха и чепатите черни метеоритни буци, които бяха падали от небето в продължение на векове; по един загадъчен начин те

напомняха за тайните, които се криеха отвъд облаците. Тук бяха също и първите издания на славните астрономически небесни карти и учебници, както и пожълтелите от времето ръкописи на някои от епохалните теоретически трудове на великите мислители.

Бийни се спря за миг пред последния от тези ръкописи, който, за разлика от другите, изглеждаше почти нов и запазен, защото беше дело на учен от предишното поколение астрономи — това бе класическата кодификация на Теорията на всеобщата гравитация на Атор 77, разработена малко преди Бийни да бъде роден.

Макар да не беше особено религиозен човек, той се вторачи в неголямата купчина листа с чувство, което приличаше твърде много на благоговение и откри, че в главата му се върти нещо почти като молитва.

Теорията за всеобщата гравитация беше един от стълбовете на неговото мироздание: може би най-важният стълб. Той не можеше да си представи какво щеше да прави, ако този стълб се сгромолясаше. А точно сега му се струваше, че могъщата колона може да се разклати.

В дъното на коридора, зад една красива бронзова врата, се намираше кабинетът на доктор Атор. Минавайки покрай нея, Бийни хвърли бързо поглед и се завтече нагоре по стълбите. Многоуважаваният и извикващ страхопочитание директор на Обсерваторията беше последният човек на света, наистина последният, когото Бийни искаше да види в този момент.

Фаро и Иймот го очакваха горе в стаята с картите, както се бяха разбрали.

— Съжалявам, че закъснях — рече Бийни. — Имах проблеми този следобед.

Те му се усмихнаха нервно и примигаха с късогледите си очи. Колко странни бяха тези две момчета, замисли се той не за първи път. И двамата бяха от някаква затънтена аграрна провинция — Ситин или може би Катамбер. Фаро 24 беше нисък и топчест, а походката му бе отпусната и мързелива. Като цяло той беше весел, безгрижен и непостоянен. Приятелят му Иймот 70 беше невероятно висок и слаб, нещо като стълба на панти с ръце, крака и лице; човек на практика се нуждаеше от телескоп, за да види главата му, която се мерзелееше някъде високо в стратосферата. Въпреки това те бяха неразделни и така си караха открай време. Бяха най-блестящите сред всички наскоро

дипломирали се студенти и се намираха едно ниво по-долу от Бийни в йерархическата стълбица на Обсерваторията.

— А, и ние не сме тук от много време — отвърна веднага Иймот.

— Само от една-две минути, доктор Бийни — добави Фаро.

— Все още не съм „доктор“, но все пак благодаря — рече Бийни.

— Предстои ми да мина през последното изпитание. Как се справихте с тези изчисления?

Помръдвайки и потропвайки с невъзможно дългите си крака, Иймот рече:

— Това са гравитационни изчисления, нали, сър?

Фаро толкова силно го сръчка с лакът в ребрата, че Бийни се приготви да чуе звука на счупена кост.

— Няма нищо — каза по-старшият астроном. — Всъщност Иймот е прав. — Той се усмихна вяло на високия мъж. — Искях да приемете това като едно чисто абстрактно математическо упражнение. Но не се изненадвам, че сте успели да отгатнете за какъв контекст става дума. Вие разбрахте това *след* като получихте резултата, нали така?

— Да, сър — отговориха Фаро и Иймот едновременно.

— Най-напред направихме изчисленията от край до край — рече Фаро.

— След това ги прегледахме още веднъж и нещата станаха ясни — каза Иймот.

— А, да — забеляза Бийни. Тези хлапета донякъде го смуцаваха. Те бяха толкова по-млади — всъщност само с шест-седем години, но той беше асистент, а те само студенти, а това беше огромна бариера както за него, така и за тях. Но макар и млади, те имаха изключителни умове!

Общо взето Бийни не беше доволен, че са се досетили за концептуалната матрица на изчисленията. В действителност изобщо не беше доволен. Само след няколко години те щяха да бъдат тук, във факултета, и може би щяха да се състезават за същото преподавателско място, което се надяваше да получи, а това можеше да не е никак забавно. Но той се опита да не мисли за тези неща.

Бийни посегна към тяхната разпечатка.

Иймот му я подаде със силно разтреперани ръце.

Бийни се зае да прегледа редиците цифри, в началото спокойно, но след това с все по-нарастващо вълнение.

В продължение на цяла година той бе разсъждавал над определени изводи от Теорията за всеобщата гравитация, която наставникът му Атор бе довел до такова съвършенство. Това беше големият му триумф и именно на нея дължеше славата си. Всъщност той бе разработил теория за орбиталното движение на Калгаш и всичките му шест слънца, базирана на рационалните принципи за силите на привличане.

Използвайки съвременна изчислителна техника, Бийни проучваше определени аспекти на орбитата на Калгаш около основното му слънце Онос, когато за свой ужас откри, че резултатите му не отговарят напълно на постулатите на Теорията за всеобщата гравитация. Според теорията на Атор в началото на настоящата година Калгаш трябваше да се намира *тук* по отношение на Онос, а той несъмнено се намираше *другаде*.

Отклонението беше незначително — само няколко десетични единици — но в един по-широк смисъл то изобщо не беше незначително. Теорията за всеобщата гравитация беше толкова точна, че повечето хора предпочитаха да я наричат *Закона* за всеобщата гравитация. Математическата ѝ база се считаше за безпогрешна. Но в една теория, която цели да обясни движението на света през пространството, няма място дори и за най-малки несъответствия. Тя или е пълна, или не е: средно положение нямаше. Освен това Бийни знаеше, че разликата от няколко десетични единици в едно малко по обхват изследване, може да се превърне в огромна бездна, ако бъдат предприети по-амбициозни изчисления. Каква полза щеше да има от цялата Теория за всеобщата гравитация, ако предполагаемото положение на Калгаш след век се окажеше невярно и планетата се озовеше точно от обратната страна на Онос?

Бийни бе проверявал изчисленията си толкова много пъти, че накрая взе да му се повръща от тях. Резултатът беше винаги един и същ.

Но на какво все пак да вярва?

На своите числа или на доминиращата страховита схема на Атор?

На своите незначителни представи за астрономия или на дълбокото прозрение на Атор за фундаменталния строеж на вселената?

Представи си как стои на купола на Обсерваторията и крещи: „Чуйте ме всички. Теорията на Атор е грешна. Ето ги моите резултати, които я опровергават!“ Това щеше да извика такива изблици на смях, че да бъде издухан от континента. Кой беше той, че да се противопоставя на титана Атор? Кой би могъл да повярва, че един неопитен асистент е преобърнал Закона за всеобщата гравитация с главата надолу?

И все пак... все пак...

Очите му се плъзгаха бързо от лист на лист. Изчисленията на Фаро и Иймот върху първите две страници му бяха непознати. Той бе заложил данните за двамата студенти по такъв начин, че основните съотношения, откъдето цифрите са били извлечени, да не са никак ясни и очевидно те бяха подходили към проблема по начин, който всеки астроном, опитващ се да изчисли планетарна орбита, би счел за нестандартен. Точно това бе искал и Бийни. Общоприетият метод винаги водеше до катастрофални резултати; но той имаше твърде много информация на свое разположение, за да може да работи по някакъв друг начин освен по общоприетия. В това отношение Фаро и Иймот нямаха неговите проблеми.

Но следейки линията на техните разсъждения и доводи, Бийни започна да забелязва обезпокоителни съвпадения на цифрите. На третата страница те вече бяха преплетени с неговите собствени изчисления, които знаеше наизуст.

И оттам нататък всичко водеше стъпка по стъпка и систематично до същия смайващ, разтърсващ, невъобразим и напълно неприемлив краен резултат.

Бийни погледна втрещено двамата студенти.

— Нали няма никаква възможност да сте сбъркали някъде. Ето тези интегрирания, например... те изглеждат доста коварни...

— Сър! — извика Иймот, потресен до дъното на душата си. Лицето му бе станало яркочервено, а ръцете му се люлееха сякаш против волята му.

Фаро заговори по-миролюбиво:

— Опасявам се, че са верни, сър. Всичко съвпада и напред, и назад.

— Да, предполагам, че е така — каза Бийни унило. Той се опита да скрие тревогата си, но ръцете му трепереха толкова силно, че листовите на разпечатката започнаха да пърхат в пръстите му. Понечи да ги сложи на масата пред себе си, но китката му направи рязко, неконтролируемо движение, което много напомняше за жестикулациите на Йймот, и те се разпиляха по пода.

Фаро коленичи да ги събере. Той хвърли към Бийни тревожен поглед.

— Сър, ако сме ви разстроили по някакъв начин...

— Не. Ни най-малко. Просто не можах да се наспя днес, това е проблемът. Работата ви безспорно е добра, много добра. Гордея се с вас. Да се заемете с проблем, който няма абсолютно никакъв реален резонанс, който на практика противоречи напълно на научната истина, и после да вървите методично към заключението, което се изисква от изходните данни, съумявайки да игнорирате обстоятелството, че предварителното условие е абсурдно... ами това е чудесно свършена работа, възхитителна демонстрация на вашия логически капацитет, първокласен мисловен експеримент...

Той забеляза, че си разменят бързи погледи. Зачуди се дали успява да ги заблуди дори и най-малко.

— А сега — продължи той, — извинете ме приятели... но имам друга среща...

Бийни нави стегнато проклетите книжа под формата на цилиндър, мушна ги под мишницата си и после се втурна покрай двамата студенти към вратата и оттам към коридора. На практика той тичаше, бързайки да се прибере в малкия си уединен и сигурен кабинет.

„Боже мой — мислеше си той. — Боже мой, боже мой, боже мой, какво направих? И какво ще правя сега?“

Бийни зарови глава в ръцете си и зачака, докато сърцето му се поуспокои. Но то като че ли нямаше подобни намерения. След минута той се поизправи и натисна с пръст бутона за свързване, който беше на бюрото му.

— Свържете ме със „Саро Сити Кроникъл“ — каза той на микрофона. — Теремон 762.

От комуникатора дойде дълго и влудяващо прашене и съскане. После изведнъж долетя дълбокият глас на Теремон:

— Отдел новини, Теремон 762.

— Бийни.

— Какво? Не чувам какво казваш!

Бийни разбра, че не е успял да възпроизведе нещо повече от грачене.

— Бийни е, казвам! Искам... искам да променим времето на срещата.

— Да го променим? Виж приятелю, знам как се чувстваш сутринта, защото и аз съм така. Но на всяка цена трябва да поговорим до утре по обед, иначе оставам без материал. Оставам те ти да решиш кога — аз съм готов по всяко време, но...

— Ти не ме разбираш. Искам да се срещнем по-рано, а не по-късно, Теремон.

— Моля?

— Тази вечер. Да речем в девет и половина. Или в десет, ако не можеш по-рано.

— Разбрах, че ще правиш някакви снимки в Обсерваторията.

— Да вървят по дяволите тези снимки, човече. Трябва да те видя.

— Трябва? Бийни, случило ли се е нещо? За Раиста ли става дума?

— Това няма абсолютно нищо общо с Раиста. Девет и половина? В „Шестте слънца“?

— Да, в „Шестте слънца“, в девет и половина — рече Теремон.
— Разбрано.

Бийни прекъсна връзката и в продължение на един дълъг миг остана загледан в навитите на цилиндър книжа пред себе си, поклащайки мрачно глава. Сега се чувстваше малко по-спокоен, но промяната бе съвсем незначителна. Щом довереше всичко това на Теремон, товарът на плещите му щеше да поолекне. Той вярваше на Теремон безрезервно. Общото мнение беше, че лоялността не влиза в добродетелите на вестникарите и Бийни знаеше това, но Теремон беше първо приятел и после журналист. Той никога не бе злоупотребявал с доверието на Бийни, нито веднъж.

Но дори и сега Бийни нямаше никаква представа каква ще бъде следващата му стъпка. Може би Теремон щеше да измисли нещо. Може би.

Той напусна Обсерваторията по задното стълбище, промъквайки се като крадец през аварийния изход. Беше принуден да мине оттам, защото не смееше да поеме риска да налети на Атор. Възможността да срещне Атор именно сега, да се изправи срещу него лице в лице и очи в очи, му се струваше чудовищна.

Пътуването с моторния скутер до дома му премина ужасно. Имаше чувството, че всеки момент законите за гравитацията можеха да се окажат неверни и тогава ще се понесе към небесата. Най-накрая пристигна в малкия апартамент, който делеше с Раиста 717.

Когато го видя, тя ахна.

— Бийни! Бял си като...

— Да, като привидение. — Той протегна ръце към нея и я притисна плътно към себе си. — Прегърни ме — рече Бийни. — Прегърни ме.

— Какво има? Какво се е случило?

— По-късно ще ти кажа — отвърна той. — Просто ме прегърни.

8.

Теремон беше в клуба „Шест слънца“ малко след девет. Навярно щеше да е хубаво да даде на Бийни един добър старт, например да започнат с едно-две бързи питиета, просто ей така, за да смаже малко мозъка си. Когато му се обади по телефона, астрономът звучеше ужасно — сякаш с огромно усилие възпираше някакъв хистеричен пристъп. Теремон не можеше да си представи какво толкова ужасно му се е случило в уединението и покоя на Обсерваторията, че да се превърне в такава развалина за толкова кратко време. Но беше ясно като бял ден, че Бийни е в голяма беда, и очевидно щеше да се нуждае от висококвалифицираната помощ на Теремон.

— Един коктейл 'Тано', моля — каза Теремон на сервитьора. — Не, почакайте... нека бъде двоен. Един Тано Сита, става ли?

— Двоен лек бял — рече сервитьорът. — След миг ще бъде тук.

Вечерта беше приятна. Теремон, който беше редовен гост тук, радваш се на особено внимание, както обичайно бе настанен на закътаната си маса на терасата с изглед към града. Светлините на търговската част на Саро сити проблясваха весело. Онос беше залязъл преди около час-два и сега на източното небе грееха само Трей и Патру, които хвърляха остри двойни сенки, докато се спускаха към утринта.

Загледан в тях, Теремон се чудеше кои ли слънца ще сияят утре на небето. Винаги беше различно, бляскаво и вечно променящо се зрелище. Да, Онос — човек винаги можеше да бъде сигурен, че Онос ще грее поне през една част от деня през цялата година, но макар и да знаеше тази подробност — какво от това? Ами Довим, Тано, Сита, дали пък утре нямаше да има четири слънца? Не знаеше със сигурност. Може би утре щяха да се появят единствено Тано и Сита, а Онос щеше да се вижда само няколко часа по обед. Денят би бил мрачен в този случай. Но след втората глътка той си спомни, че сега беше сезонът на кратките изгреви на Онос. Затова най-вероятно утре щеше да има три слънца, в случай че не си останеха само с Онос и Довим.

Толкова трудно беше да се ориентираш точно във всички тези неща...

Е, ако наистина го беше грижа, можеше да помоли да му донесат един алманах. Някои хора, изглежда, винаги знаеха кои слънца ще светят на другия ден — Бийни беше един от тях, но това си беше в реда на нещата — а самият Теремон гледаше по-безгрижно на всичко това. Стига да имаше там някакво слънце, той не навлизаше в подробности и не се интересуваше точно кое ще бъде то. Всъщност винаги имаше едно... две, три, а понякога бяха и четири. Човек можеше да разчита на това. От време на време бяха дори пет.

Питието му пристигна. Той отпи една голяма глътка и издиша въздуха от дробовете си с удоволствие. Какво възхитително нещо беше коктейлът Тано! Добрият силен бял ром от Велкаринските острови, смесени с онзи чист ароматен и още по-силен продукт, който дестилират по бреговете на Багилар, а само малко сок от сгарино за омекотяване... ах, великолепно! Теремон не пиеше особено много и определено не толкова колкото разказваха легендите за журналистите, но той считаше за злополучен всеки ден, в който не намереше време да пийне един-два Тано коктейла през тези тихи здрачни часове след залеза на Онос.

— Имаш вид на доволен човек, Теремон — чу той зад себе си глас.

— Бийни! Подранил си!

— С десет минути. Какво пиеш?

— Както обикновено — коктейл Тано.

— Хубаво. Мисля, че и аз ще взема един.

— *Tu?* — Теремон се втренчи в приятеля си. Доколкото знаеше, Бийни качваше настроението си само с плодов сок. Не си спомняше астрономът някога да си беше поръчвал нещо по-силно.

Но тази вечер Бийни изглеждаше особено — измъчен, отпаднал и изтощен. В очите му имаше почти трескав блясък.

— Келнер! — извика Теремон.

Начинът, по който Бийни гълташе коктейла си, беше обезпокоителен. След този първи набег той се задъха, сякаш въздействието на алкохола беше много по-силно, отколкото бе очаквал, но след това без забавяне Бийни отпи здраво за втори път, а после и за трети.

— По-полека — настоя Теремон. — Главата ти ще се завърти само след пет минути.

— Тя вече се върти.

— Пил ли си нещо преди да дойдеш тук?

— Не, нищо не съм пил — отвърна Бийни. — Шок. Потрес. — Той остави чашата си и се загледа съкрушително в светлините на града. След миг я вдигна отново, почти разсеяно, и я пресуши до дъно. — ... Не трябва да си поръчвам втори коктейл толкова скоро, ти как мислиш, Теремон?

— Съмнявам се дали трябва. — Теремон се присегна и сложи леко ръката си върху китката на астронома. — Какво става, приятелю. Разкажи ми.

— Трудно е... да се обясни.

— Хайде, опитай. Имам известен опит в тези работи, нали разбираш. Ти и Раиста...

— *Не!* И преди ти казах, това няма нищо общо с нея. Абсолютно нищо.

— Добре. Вярвам ти.

— Може би трябва да пийна още един коктейл.

— Малко по-късно. Хайде, Бийни. За какво става дума?

Бийни въздъхна.

— Ти знаеш какво представлява Теорията за всеобщото привличане, нали Теремон?

— Разбира се, че знам. Същност не бих могъл да кажа точно какво означава — на Калгаш има само дузина хора, които наистина я разбират, нали така? — но определено мога да кажа за какво става дума... повече или по-малко.

— Значи и ти си се хванал на тия глупости — каза Бийни с дрезгав смях. — За това, че само дузина души могат да разберат математическия аспект на Теорията за гравитацията.

— Открай време все това чувам.

— Онова, което чуваш открай време, са невежествени народни мъдрости — рече Бийни. — Мога да ти дам същността на математическите отношения в едно изречение и навярно ще разбереш за какво става дума.

— Наистина ли? И смяташ, че ще разбера?

— Несъмнено. Виж, Теремон, Законът за всеобщата гравитация — искам да кажа Теорията за всеобщата гравитация — твърди, че между всички тела във вселената съществува сила на притегляне, като размерът на тази сила между всеки две тела е пропорционален на сбора на техните маси, разделен на разстоянието между тях на квадрат. Достатъчно просто ли беше?

— И това ли е всичко?

— Това е достатъчно! Четиристотин години са били необходими, за да се стигне до това откритие.

— Защо толкова много? Както го представи ти, изглежда доста просто.

— Защото великите научни закони не се раждат от някакви проблясъци на въображението, както ви се иска на вас вестникарите. Обикновено са необходими обединените усилия на учените от целия свят в продължение на векове. Още откакто Дженови 41 откри, че Калгаш се върти около слънцето, а не обратното — това беше преди четири века — астрономите работят над проблема защо шестте слънца се появяват и изчезват на небето по този определен начин. Сложните движения на слънцата били записвани, анализирани и проучвани. Теориите били предлагани една след друга, после били оборвани, защитавани, модифицирани, изоставяни, възкресявани и преобразувани в нещо друго. Било е къртовска работа.

Теремон кимна замислено и довърши коктейла си. Той даде знак на сервитьора да донесе още два. „Бийни изглежда доста спокоен, докато говори за наука“, помисли си журналистът.

— Преди около тридесет години — продължи астрономът — Астор 77 доведе всичко това до съвършенство, доказвайки, че Теорията за всеобщата гравитация обяснява точно орбиталните движения на Шестте слънца. Това беше удивително постижение. Едно от най-големите завоевания на чистата логика в историята на науката.

— Зная колко голямо е уважението ти към този човек — рече Теремон. — Но какво общо има всичко това с...

— Приближавам се към същността на проблема. — Бийни стана и отиде до края на терасата с втория си коктейл в ръка. Той остана известно време там, мълчалив и загледан в далечните Трей и Патру. Теремон реши, че Бийни отново започва да се вълнува. Но журналистът не каза нищо. След малко Бийни отпи една голяма глътка

от питието си. Стойки все още с гръб към приятеля си, той най-сетне каза: — Проблемът е следният. Преди няколко месеца аз започнах да преизчислявам движението на Калгаш около Онос, използвайки големия нов университетски компютър. Вкарах в компютъра данните от последните шест седмици за действителната орбита на Калгаш и му наредих да изчисли орбиталните движения на планетата през останалата част на годината. Не очаквах никакви изненади. Чисто и просто ми трябваше някакво извинение, за да си поиграя с компютъра, така поне си мисля. Естествено в основата на моите изчисления бяха гравитационните закони. — Той рязко се завъртя. Мрачното лице, което журналистът видя, сякаш беше на човек, обсебен от духове. — Теремон, аз не получих очакваните резултати.

— Не те разбирам.

— Орбитата, която компютърът ми даде, не съвпадна с хипотетичната орбита, която очаквах да получа. Не искам да кажа, че съм работил единствено върху системата Калгаш-Онос. Взех под внимание всички смущения, които можеха да бъдат предизвикани от другите слънца. И онова, което получих — онова, което компютърът твърдеше, че е истинската орбита на Калгаш — беше нещо съвсем различно от орбитата, посочена в гравитационната теория на Атор.

— Но ти каза, че при залагането на данните си използвал гравитационните закони на Атор — рече Теремон, озадачен.

— Да, казах.

— Тогава как... — Изведнъж очите на Теремон светнаха. — Боже, човече! Ама че история! Да не би да искаш да кажеш, че чисто новият суперкомпютър в университета Саро, който струва Бог знае колко милиона кредити, работи *неточно*? Че скандално много пари, дошли от джобовете на данъкоплатците, са били пропилены? Че...?

— Нищо му няма на компютъра, Теремон. Повярвай ми.

— Можеш ли да бъдеш сигурен в това?

— Определено.

— Тогава... какво...

— Възможно е да подавам на компютъра погрешни данни, може би. Компютърът е страхотен, но той не може да получи верния отговор, ако изходните данни са неверни.

— Значи затова си толкова разстроен, Бийни! Слушай какво ще ти кажа, човешко е от време на време да се греши. Не трябва да бъдеш

толкова строг към себе си. Ти...

— Най-напред трябваше да бъда напълно сигурен, че съм подал верните числа, и също, че съм заложил правилните теоретически постулати за обработката на тези числа — каза Бийни, стискайки чашата си толкова силно, че ръката му се разтрепери. Теремон забеляза, че коктейлът беше пресушен. — Както каза, човешко е от време на време да се греши. Затова аз повиках двама млади и нахакани студенти и ги накарах да се заемат с проблема. Днес те ми дадох резултатите си. Това беше важната среща, поради която ти каза, че не можем да се срещнем. Теремон, те потвърдиха моето откритие. Те получиха същото отклонение в орбитата, каквото получих и аз.

— Но ако компютърът не е допуснал грешка, тогава... тогава...
— Теремон поклати глава. — Тогава какво? Теорията за всеобщата гравитация ли не е вярна? Това ли искаш да ми кажеш?

— Да.

Начинът, по който Бийни беше произнесъл думата, говореше, че това му бе коствало страшно усилие. Той изглеждаше потресен, замаян и опустошен.

Теремон изучаваше приятеля си. Без съмнение астрономът бе объркан и навярно много смутен. Но Теремон все още не можеше да разбере защо това бе оказало толкова силно въздействие върху него.

Изведнъж всичко му стана ясно.

— Причината е в Атор! Ти се страхуваш да не нараниш Атор, нали?

— Точно така — рече Бийни, хвърляйки на Теремон поглед, в който имаше почти затрогваща благодарност, затова че е прозрял истинската ситуация. Той се отпусна тежко на стола си, прегърбен и с наведена глава. Когато заговори, гласът му звучеше приглушено: — Старецът няма да го преживее, ако разбере, че някой е подкопал великолепната му теория. И че от всички възможни хора, това направих именно аз. Той ми беше като втори баща, Теремон. Той ме насърчаваше и напътстваше във всичко, което постигнах през последните десет години, с... с, е добре, с обичта си, така да се каже. И сега му се отплащам по този начин. Аз няма просто да унищожа делото на целия му живот... това ще бъде нож в гърба, Теремон, и то спрямо *него*.

— Обмислял ли си възможността просто да потулиш откритието си?

Бийни го погледна изумен.

— Знаеш, че не бих могъл да направя това!

— Да, да зная. Но исках да разбера дали си обмислял тази възможност.

— Дали съм обмислял немислимото? Не, разбира се, че не. И през ум не ми е минавало. Но какво да правя сега, Теремон?... Допускам, че бих могъл да захвърля всички тия бумажки и да се престоря, че никога не съм се занимавал с този проблем. Но това би било чудовищно. В крайна сметка нещата се свеждат до следната дилема: или трябва да опетня научната си съвест, или да съсипя Атор. Да съсипя човека, когото считам не само за корифей в моята професия, но и за мой личен философски наставник.

— В такъв случай той не може да бъде такъв голям наставник.

Очите на астронома се разшириха от изумление и ярост.

— Какво говориш, Теремон.

— Спокойно. Спокойно. — Теремон разпери широко ръце в знак на примирение. — Струва ми се, че си ужасно снизходителен към него, Бийни. Ако Атор наистина е толкова велик човек, за какъвто го мислиш, той няма да постави собствената си репутация над научната истина. Разбираш ли какво имам предвид? Теорията на Атор не е непоклатима. Някоя теория не е, и винаги съществува възможност за промени. Не е ли така? Преди много време ти ми каза, че науката е низ от грешки, които постепенно се доближават до истината, и аз никога не забравих тези твои думи. Е, добре, това означава, че всички теории подлежат на постоянни промени и проверки, не е ли така? И ако накрая се окаже, че не са достатъчно близо до истината, те трябва да бъдат заместени от нещо друго, което е по-близо. Нали така, Бийни? Прав ли съм?

Бийни трепереше. Изглеждаше много блед.

— Можеш ли да ми поръчаш още един коктейл, Теремон?

— Не. Изслушай ме: има и още нещо. Ти казваш, че се безпокоиш за Атор — той е стар; предполагам, че здравето му е толкова крехко, че нямаш сърце да му кажеш, че си открил пукнатина в теорията му. Добре. В позицията ти има доброта и обич. Но виж какво ще ти кажа — ако изчисляването на орбитата на Калгаш е от толкова

голямо значение, някой друг рано или късно ще се натъкне на същия този дефект в теорията на Атор, като тебе. Възможно е дори той да е негов професионален опонент, негов открит враг... всички учени си имат врагове, толкова пъти си ми казвал това. Няма ли да бъде по-добре да отидеш при Атор и да му разкажеш внимателно и кротко за онова, което си открил, вместо той да го види някоя сутрин на страниците на „Кроникъл“?

— Да — прошепна Бийни. — Ти си съвършено прав.

— Значи ще отидеш при него?

— Да, да. Мисля, че се налага. — Бийни прехапа устни. — Това ме кара да се чувствам отвратително, Теремон. Като убиец.

— Зная. Но ти няма да убиваш Атор, а погрешната теория. Погрешните теории никога не трябва да остават в сила за дълго. Ти дължиш това на Атор и на себе си и трябва да направиш така, че истината да излезе наяве. — Теремон се поколеба. Изведнъж му хрумна една нова, изумителна идея. — Разбира се, съществува и една друга вероятност... Не е ли възможно Теорията за гравитацията въпреки всичко да си е вярна, както и цифрите на компютъра за орбитата на Калгаш, и причината за несъответствието в твоя резултат да се дължи на някакъв съвсем друг и съвършено неизвестен фактор?

— Допускам, че това е възможно — рече Бийни глухо и обезсърчено. — Но ако човек започне да се занимава с непознатите мистериозни фактори, той вече е попаднал в царството на фантастиката... Ще ти дам един пример. Да речем, че съществува някакво седмо невидимо слънце — то има маса и гравитационна сила, но ние просто не го виждаме. Ние не знаем, че е там, и поради тази причина не го вземаме под внимание в нашите гравитационни изчисления. По този начин се стига до несъответствие в цифрите. Това ли имаш предвид?

— Ами, защо не?

— А защо тогава да не бъдат *пет* невидими слънца? Или пък петдесет? А защо пък да няма някакъв невидим гигант, който тласка планетите наляво и надясно според прищевките си? А какво ще кажеш за един огромен дракон, чието дихание отклонява Калгаш от орбитата му? Не можем да оборим тези възможности, нали? Виж, Теремон, когато започнем да задаваме въпроса *защо не*, всичко става възможно и вече нищо няма смисъл. Поне за мен е така. Аз мога да работя само с

реални неща. Може би си прав, че има някакъв неизвестен фактор, благодарение на който гравитационните закони престават да бъдат в сила. Наистина се надявам да е така. Но аз не мога да се заема със сериозна работа на тази основа. Мога само да отида при Атор, и ще го направя, обещавам ти, и да му кажа какви резултати съм получил от компютъра. Няма да посмея да му намекна — нито пък на някой друг — че приписвам цялата тази бъркотия на някакъв неоткрит досега „неизвестен фактор“. Ако го направя, ще звуча точно толкова налудничаво, колкото и Апостолите на Пламъка, които твърдят, че са запознати с какви ли не мистични откровения... Теремон, сега наистина искам още един коктейл.

— Да. Добре. И като заговори за Апостолите на Пламъка...

— Ти искаше да направя някакво изявление, спомням си. — Бийни махна уморено с ръка пред лицето си. — Да, да. Няма да те разочаровам. Ти ми оказа огромна помощ тази вечер. А сега да се върнем на Апостолите — какво точно бяха казали те? Забравих.

— Изявлението беше на Мондиор 71 — рече Теремон. — Великият Идол, в цялото му величие. Той каза — чакай да помисля — каза, че е съвсем близо времето, когато боговете възнамеряват да пречистят света от греховете, че може да изчисли точния ден, и дори точния час, когато ще настъпи Страшният съд.

Бийни изпъшка.

— И какво ново има в това? Не повтарят ли същите тези неща от години?

— Да, но сега кървавите подробности за края започнаха да стават повече. Знаеш, че според Апостолите това няма да бъде първият път, когато светът е унищожен. Те учат, че боговете умишлено са създали хората несъвършени, за да ги изпитат, и че са ни дали една-единствена година — една от техните божествени години, а не като нашите на Калгаш — за да се поправим. Тя се нарича Година на Светостта и се равнява точно на две хиляди и четиридесет и девет от нашите години. Всеки път, когато Годината на Светостта изтече и боговете открият, че ние все още сме зли и грешни, те унищожават света, изпращайки небесни огньовете от някакви свети места на небето, известни под името Звезди. Във всеки случай така казват Апостолите.

— Звезди? — рече Бийни. — Слънцата ли имат предвид?

— Не, Звезди. Мондиор каза, че Звездите са съвсем различни от шестте слънца... Никога ли не си обръщал внимание на тези приказки, Бийни?

— Не. И защо, по дяволите, да го правя?

— Е добре, така или иначе, когато Годината на Светостта изтече и се окаже, че нищо на Калгаш не се е променило в морален план, тези Звезди запращат върху нас някакви свещени огньовете и ни изгарят. Мондиор казва, че това се е случвало многократно. Но всеки път боговете проявявали милост — или поне една част от тях. След всяко поредно унищожаване на света по-добрите богове спечелват надмощие над по-суровите и дават на човечеството още един шанс. Най-светите сред оцелелите биват спасени от гибел и с това е положено началото на новия фатален срок: човечеството получава нови две хиляди и четиридесет и девет години, за да се откаже от греховете си. Мондиор казва, че времето почти е дошло. Сега изтича две хиляди четиридесет и осмата година от последния катаклизъм. След около четиринадесет месеца всичките шест слънца ще изчезнат и тези негови ужасни Звезди ще започнат да сипят пламъци от черното небе и ще изтрият грешните от лицето на Калгаш. И, по-точно казано, това ще стане идната година на деветнадесети тептар.

— Четиринадесет месеца — каза Бийни замислено. — Деветнадесети тептар. Доста е точен, а? Предполагам, че знае и в колко часа ще стане.

— Да, така казва. Поради тази причина се нуждая от изявлението на някой от Обсерваторията и предпочитаният човек си ти. В последното си изказване Мондиор заяви, че точният момент на катастрофата може да бъде изчислен по *научен* път... че не става просто дума за някаква догма от Книгата на откровенията — времето на катаклизма можело да бъде определено със същите математически методи, каквито астрономите използвали, когато... когато...

Теремон се поколеба и замлъкна.

— Когато изчисляваме орбитите на Калгаш и на слънцата? — попита саркастично Бийни.

— Ами, да — отвърна сконфузеният Теремон.

— Тогава в края на краищата може да има някаква надежда за света, щом Апостолите не могат да се справят по-добре от нас.

— Нуждая се от изявление, Бийни.

— Да. Разбрах това. — Следващата двойка коктейли пристигнаха и Бийни обхвана чашата си с ръка. — Опитай това — рече той след малко. — „Главната задача на науката е да отдели истината от неистината с надеждата по този начин да бъдат открити истинските закони на вселената. Поставянето на истината в услуга на неистината според нас, хората от университета, няма нищо общо с научния подход. Да, ние можем да предскажем движението на слънцата в небето, но дори да използваме и най-добрия си компютър, това ни най-малко няма да ни помогне, за да предскажем каква е волята на боговете. Също така допускам, че никога няма да сме в състояние да направим това.“ Как ти се струва?

— Съвършено — каза Теремон. — Чакай да видим дали успях да запиша всичко. „Главната задача на науката е да отдели истината от неистината с надеждата по този начин... да...“. Как беше после, Бийни?

Астрономът повтори всичко дума по дума, сякаш го бе запаметил часове преди това.

Сетне пресуши третия си коктейл на един дъх, който трая изумително дълго.

После се изправи, усмихна се за първи път през тази вечер и се просна напред по очи.

9.

Атор 77 присви очите си и се загледа съсредоточено в купчината листа от разпечатката, които лежаха пред него на бюрото, сякаш бяха карти на континенти, чието съществуване никой не бе подозирал.

Беше много спокоен. Сам се удивляваше от спокойствието си.

— Много интересно, Бийни — каза той бавно. — Много, много интересно.

— Разбира се, винаги съществува възможността да съм направил някаква съдбоносна грешка в основните положения, а пък от друга страна Фаро и Иймот също...

— И тримата да сте стъпили на грешни постулати? Не, Бийни. Не мисля.

— Просто исках да изтъкна, че тази възможност съществува.

— Моля те — рече Атор. — Остави ме да помисля.

Беше към девет часът сутринта. Онос сияеше в пълното си великолепие на фона на синевата, очертана в рамката на високия прозорец в директорския кабинет. Довим се виждаше едва-едва, малка яркочервена точица светлина, чиито лъчи прекосяваха високо небето в северна посока.

Атор разрови книжата, прелиствайки ги отново и отново върху бюрото. Остави ги и после отново се зае с тях. Помисли си колко странно е, че приема всичко това толкова спокойно. Бийни беше човекът, който изглеждаше силно развълнуван; самият той почти не реагираше.

„Може би съм в шок“, размишляваше Атор.

— Ето тук, сър, взех орбитата на Калгаш от общоприетите данни в алманаха. А тук на разпечатката са предположенията за орбитата, които новият компютър...

— Моля те, Бийни. Казах ти, че искам да помисля.

Бийни кимна отривисто. Атор му се усмихна и това му костваше немалко усилие. Страховитият шеф на Обсерваторията, висок, слаб мъж, със заповедническо изражение и внушителна гъста побеляла коса, толкова отдавна си бе позволил да играе ролята на суровия Титан

на Науката, че сега му беше трудно да се отпусне и да се държи като нормално човешко същество. Или поне тук в Обсерваторията му беше трудно, където всеки го възприемаше като нещо подобно на полубог. У дома, със съпругата, с децата, и особено с шумния рояк на внуците, беше различно.

Значи Теорията за всеобщата гравитация не е съвсем вярна, дали наистина е така?

Не! Не, това беше невъзможно! Всеки атом здрав разум в него протестираше срещу тази мисъл. Концепцията за Всеобщата гравитация беше фундаментална за разбирането на структурата на вселената, Атор беше убеден в това. Атор *знаеше*. Тя беше твърде чиста, твърде логична, твърде красива, за да бъде невярна.

Без Закона за всеобщата гравитация цялата логика на космоса се разтваряше в хаоса.

Немислимо. Невъобразимо.

Но тези цифри... тази проклетата разпечатка на Бийни...

— Виждам, че сте ядосан, сър. — Бийни отново се разбъбри. — И искам да ви кажа, че напълно ви разбирам... разбирам, че това ви е засегнало... всеки би бил ядосан, ако види, че делото, на което е посветил живота си, е изложено на опасност по този начин...

— Бийни...

— Нека само ви кажа, сър, че бих дал всичко, ако можех да избегна необходимостта да ви нося това днес. Зная, че сте ми ядосан, затова че дойдох тук с разпечатката, но мога само да заявя, че обмислях решението си задълбочено, преди да дойда при вас. Истинското ми желание беше да изгоря всички тези бумаги и да забравя, че някога съм се захващал с проблема. Чувствам се ужасно, задето открих тези неща, а също и за това, че именно аз бях човекът, който...

— Бийни — рече Атор отново с най-застрашителния си глас.

— Сър?

— Да, аз наистина съм ти ядосан. Но не за това, за което си мислиш.

— Сър?

— Първо, ядосан съм заради начина, по който ми бърбориш на главата, при положение, че искам само да поседя тук и да разгледам изчисленията в тези документи, които току-що ми подхвърли. Второ, и

то е много по-важно — аз съм ти дълбоко обиден, затова че си се колебал дори и миг дали да ми донесеш откритието си. Защо чака толкова дълго?

— Едва вчера завърших двойната проверка.

— Вчера! Тогава е трябвало да дойдеш тук вчера. Кажи ми, Бийни, наистина ли си обмислял сериозно варианта да *потулиш* всичко това. Просто да захвърлиш тези резултати и да не кажеш нищо?

— Не, сър — отвърна отчаяният Бийни. — И през ум не ми е минавало да направя това.

— Добре, прекрасно. Кажи ми, човече, наистина ли смяташ, че съм толкова влюбен в собствената си прелестна теория, че да поискам един от най-талантливите ми асистенти да ме предпази от новината, че в нея има пукнатина?

— Не, сър. Разбира се, че не.

— Тогава защо не дойде тук на бегом в мига, в който беше убеден, че си прав?

— Защото... защото, сър... — Бийни изглеждаше така, сякаш иска да изчезне под килима. — Защото знаех колко много ще се разстроите. Защото си мислех, че може... че може толкова много да се разстроите, че това да се отрази на здравето ви. Затова се забавих, поговорих с един-двама приятели, премислих моето място в цялата тази ситуация и разбрах, че наистина нямам никакъв избор — трябваше да ви кажа, че Теорията за всео...

— Значи ти действително смяташ, че аз обичам моята теория повече от истината, а?

— О, не, не, сър.

Атор се усмихна отново и този път без никакво усилие.

— Но всъщност си е така. Аз съм човек като всеки друг, ако искаш — вярвай, ако искаш — недей. Теорията за всеобщата гравитация ми донесе всички възможни научни почести, каквито съществуват на тази планета. Тя е моят паспорт към безсмъртието, Бийни. Знаеш това. И сега да се сблъскам с възможността тя да е невярна... о, това е тежък шок, Бийни, и целият се чувствам разтърсен. Не бъркай по отношение на това... Разбира се, аз все още смятам, че теорията ми е вярна.

— Сър? — обади се Бийни и по всичко личеше, че е ужасен. — Но аз проверих изчисленията отново и отново, и отново, и...

— О, твоите резултати също са верни. Не е възможно да сте сбъркали и ти, и Фаро, и Иймот... не, не, вече ти казах, че не виждам голяма вероятност това да е така. Но тези резултати не опровергават непременно Теорията за всеобщата гравитация.

Бийни премига няколко пъти.

— Наистина ли?

— Определено не — рече Атор оживено. Обхваналото го сега чувство беше почти като веселие. Нереалният мъртвешки покой на първите няколко секунди бе отстъпил място на едно съвсем различно спокойствие, което човек изпитва, когато преследва истината. — Какво в края на краищата казва Теорията за всеобщата гравитация? Че всяко тяло във вселената упражнява някаква сила върху всички останали тела, сила, пропорционална на масата и разстоянието. И какво всъщност си се опитал да направиш ти при изчисляването на орбитата на Калгаш, опирайки се на Всеобщата гравитация? Ами да определиш гравитационното въздействие, което различните астрономически тела упражняват върху нашия свят при въртенето му около Онос. Не е ли така?

— Да, сър.

— Е, в такъв случай няма нужда да се отказваме от Теорията за всеобщата гравитация, поне засега. Трябва да преразгледаме нашата представа за вселената, приятелю, и да разберем дали не пропускаме нещо, което е необходимо да бъде включено в изчисленията ни — някакъв тайнствен фактор, за който въобще не подозираме, че упражнява гравитационно въздействие върху Калгаш, и съответно не го взимаме под внимание.

Бийни вдигна тревожно вежди. Той зяпна Атор с поглед, в който се четеше единствено пълно изумление.

След това се разсмя. В началото сподави звука, стискайки челюсти, но смехът все пак настоя на своето и го принуди да се разкашля пресекливо и задавено; трябваше да притисне устата си с ръце, за да спре изблика на веселие.

Атор го наблюдаваше слисан.

— Неизвестен фактор! — избъбри Бийни след малко.

— Небесен дракон! Невидими великани!

— Дракони? Великани? За какво говориш, момчето ми?

— Вчера вечерта... Теремон 762... о, сър, простете ми, наистина съжалявам. — Бийни се пребори със себе си, за да възвърне самообладанието си. Лицевите му мускули се загърчиха. Той премига няколко пъти ожесточено и сдържа дъха си. Извърна се за миг и когато застана отново с лице към Атор, можеше да се каже, че почти е дошъл на себе си. После заговори засрамено: — Вчера вечерта изпихме по няколко коктейла с Теремон 762 — нали се сещате, журналистът — разказах му едно-друго за откритието си и колко неловко се чувствам да ви го представя.

— Ти си отишъл при журналист?

— На него може да му се вярва напълно. Той ми е близък приятел.

— Всички те са негодници, Бийни. Повярвай ми.

— Не и той, сър. Познавам го и зная, че никога не би направил нещо, което да ме обиди или нарани. Всъщност Теремон ми даде отличния съвет на всяка цена да дойда при вас и затова именно съм тук. Но освен това — опитвайки се да ми вдъхне надежда, нали разбирате, да ми даде някаква утеха — той направи същото предположение като вашето, че може би има някакъв неизвестен фактор — това беше точната фраза, „неизвестен фактор“ — който обърква представите ни за орбитата на Калгаш. А аз се изсмях и му казах, че няма нужда да прибъгваме до неизвестни фактори в тази ситуация, че е прекалено лесно решение на проблема. Подхвърлих — саркастично, разбира се, — че ако имаме право на подобни хипотези, тогава със същия успех можем да предположим, че някакъв гигантски дракон прави това с диханието си. И ето, че сега вашите разсъждения тръгнаха в същата посока, сър — вие не сте лаикът Теремон, а най-великият астроном на света!... Нали разбирате колко глупаво се чувствам, сър?

— Мисля, че да — отвърна Атор. Всичко това започваше да става малко уморително. Той прокара ръка през внушителната си бяла грива и погледна Бийни с израз, в който се смесваха раздражение и съчувствие. — Ти си бил прав, когато си казал на приятеля си, че изнамирането на някакви фантастични теории за решаването на проблема няма да е от голяма полза. Но случайните предположения на лаиците невинаги са лишени от достойнства. Доколкото знаем, има някакъв неизвестен фактор, който влияе на орбитата на Калгаш.

Необходимо е поне да проучим тази възможност, преди да захвърлим теорията зад борда. Мисля, че в случая е необходимо да припомним до Меча на Таргола. Знаеш ли какво е това, Бийни?

— Разбира се, сър. Принципът на икономичността. Дефиниран за първи път от средновековния философ Таргола 14, който заявил: „Трябва да разсечем с меч всяка хипотеза, която не е крайно необходима“, или нещо в този смисъл.

— Много добре, Бийни. Но аз съм го учил по друг начин: „Ако имаме пред себе си няколко хипотези, трябва да стоварим меча си най-напред по най-сложната от тях.“ В случая разполагаме с хипотезата, че Теорията за всеобщата гравитация е погрешна, срещу хипотезата, че в изчисленията си ти не си взел под внимание някакъв непознат и може би непознаваем фактор, който е оказал влияние върху орбитата на Калгаш. Ако приемем първата хипотеза, тогава всичко, което знаем за структурата на вселената, ще се сгромоляса в бездната на хаоса. Ако приемем втората, тогава просто ще трябва да открием този неизвестен фактор и фундаменталният ред на нещата ще бъде запазен. Много по-просто е да открием нещо, което може да сме пропуснали, отколкото да се натъкнем на един нов общ закон за движението на небесните тела. По този начин хипотезата, че Теорията за гравитацията е погрешна, попада под меча на Таргола и ние започваме проучванията си с разработването на по-простото обяснение на проблема. Е, Бийни? Какво ще кажеш?

Лицето на Бийни сияеше.

— Значи аз не съм опровергал Теорията за гравитацията в края на краищата!

— Във всеки случай, още не. Ти навярно вече си си спечелил място в историята на науката, но все още не знаем дали ще бъдеш човекът, който е развенчал нещо старо, или е поставил основите на нещо ново. Да се молим да е второто. А сега се налага да помислим здравата, млади човече. — Атор затвори очи и разтърка челото си, където започваше да усеща болка. Много време бе изминало откакто не се беше занимавал с каквато и да е истинска научна работа, той знаеше това. През последните деветдесет години се беше посветил почти изцяло на административните дела в Обсерваторията. „Но все трябва да е останало нещо в мозъка, който е създал Теорията за всеобщата гравитация“, каза си той.

— Първо искам да разгледам по-задълбочено твоите изчисления
— рече Атор. — А след това смятам да направя същото и със
собствената си теория.

10.

Главната квартира на Апостолите на Пламъка беше величествена кула от искрящо златист камък, издигаща се като блестящо копие над река Сепитан в модерния квартал Биригам в Саро сити. „Тази висока кула — мислеше си Теремон, — трябва да е един от най-скъпите недвижими имоти в цялата столица.“

Никога не се бе замислял за това, но по всяка вероятност Апостолите бяха изключително богата групировка. Те имаха свои собствени радио и телевизионни станции, издаваха вестници и списания и разполагаха с тази огромна кула. Навярно притежаваха и всякакви други по-малко видими активи. Зачуди се как е възможно това. Шайка от фанатични и аскетични монаси? Откъде бяха докопали такива огромни суми, възлизащи на стотици милиони?

Но той знаеше, че известни индустриалци като Ботикер 888 и Вивин 99 бяха открити последователи на учението на Мондиор и неговите Апостоли. Нямаше да се изненада, ако научеше, че хора като Ботикер, Вивин и други са подпомогнали съкровищницата на Апостолите със солидни суми.

Но дори организацията да беше десет пъти по-млада, отколкото се твърдеше — а те казваха, че е на десет хиляди години — ако бяха инвестирали парите си мъдро през вековете, тогава никой не би могъл да каже какви несметни богатства са натрупали Апостолите чрез чудесата на сложната лихва, разсъждаваше Теремон. Може би ставаше дума за милиарди. Възможно беше да владеят тайно половината от Саро сити.

„Струва си да се проучи това“, каза си той.

Теремон влезе в просторния ехтящ вестибюл на огромната кула и се огледа със страхопочитание. Макар никога преди да не беше влизал тук, той бе чувал, че това е една изключително пищна сграда и отвън, и отвътре. Но нищо от чутото не можеше да го подготви за онова, което видя в тази окултна постройка.

Подът беше от полиран мрамор с инкрустации в половин дузина бляскави цветове и се простираше, докдето му стигаше погледът.

Стените бяха покрити с блестящи златни плочки с абстрактни шарки и се издигаха нагоре към високи полусферични сводове. Полилеи, направени от преплетени златни и сребърни орнаменти, хвърляха блещукащи снопове ярка светлина върху всяка педя от помещението.

В другия край на вестибюла Теремон видя нещо, което му заприлича на модел на цялата вселена, очевидно изработен само от скъпоценни камъни и метали: от тавана бяха провесени на невидими жици огромни сфери, представляващи, както изглеждаше, шестте слънца. Всяка от тях хвърляше зловещо зарево: от най-голямата струеше златист лъч светлина — това трябваше да е Онос; после мъждивият червеникав блясък на сферата на Довим, студеното безмилостно синкавобяло сияние на двойката Тано-Сита и по-меката млечна светлина на Патру и Трей. Един седми глобус — това навярно беше Калгаш — се носеше между тях като балон; цветовете му се променяха в зависимост от комбинацията слънчеви лъчи, които трепкаха по повърхността му.

Докато следеше втрещен това зрелище, Теремон дочу; нечий глас, но не можа да определи, откъде идва.

— Може ли да узнаем името ви?

— Казвам се Теремон 762. Имам среща с Мондиор.

— Моля, влезте в стаята непосредствено вляво, Теремон 762.

Той не видя никаква стая непосредствено вляво. Но после облицованата с мозайка стена се разтвори безшумно, откривайки малко овално помещение, което приличаше повече на преддверие, отколкото на стая. Стените бяха покрити с драперии от зелено кадифе, а единствената светлина беше един сноп янтарни лъчи.

Теремон сви рамене и влезе. Вратата зад него веднага се затвори и той почувства съвсем отчетливо, че нещо се движи. Това не беше стая, а асансьор! Да, беше сигурен, че се издига нагоре. Все по-нависоко и по-нависоко, съвсем бавно. Измина половин вечност, преди асансьорът да спре и вратата да се плъзне отново.

Там го очакваше фигура в черно монашеско расо.

— Бихте ли дошъл оттук, моля?

Един тесен недълъг коридор ги изведе в нещо като чакалня, където по-голямата част от една цяла стена се заемаше от портрета на Мондиор 71. Когато Теремон влезе, портретът сякаш запламтя и по някакъв странен начин стана по-жив и по-ярък; силните тъмни очи на

Мондиор гледаха право в него, а суровото лице на Върховния апостол придоби някакъв вътрешен сияен блясък, който му придаваше нещо почти красиво и някак жестоко.

Теремон посрещна втренчения поглед от портрета доста хладно. Но дори и коравият журналист установи, че е значително притеснен от мисълта, че много скоро ще взема интервю от същата тази личност. Телевизионните и радио появи на Мондиор бяха едно нещо — просто някакъв смахнат проповедник, който разгласяваше абсурдното си послание. Но Мондиор от плът и кръв можеше да се окаже нещо съвсем друго — страховит, хипнотичен, мистериозен. Теремон реши да бъде нащрек.

Монахът с черното расо се обади:

— Оттук, моля...

Стената вляво от портрета се разтвори. Там имаше някакъв кабинет, обзаведен пестеливо подобно на манастирска килия, нищо друго освен едно голо писалище, направено от единична плоча от полиран камък, и нисък стол без облегалка, издялан от ствола на странно сиво дърво с червени жилки, който беше поставен пред писалището. На стола седеше някакъв очевидно високопоставен силен мъж, облечен в характерното черно апостолско расо с червен кант по края на качулката.

Беше много внушителен. Но това не беше Мондиор 71.

Ако се съдеше по снимките и телевизионните му появи, Мондиор трябваше да е на около шестдесет и пет или седемдесет години и да е надарен с прекомерна мъжка сила. Косата му беше гъста, вълниста и черна, с големи сиви кичури, имаше пълно месесто лице, широка уста, силен нос, тежки смолисточерни вежди и тъмни властни очи. А този мъж на писалището беше млад, със сигурност нямаше още четиридесет години, и макар също да изглеждаше могъщ и подчертано мъжествен, това беше по съвсем друг начин: той беше много жилив, с пронизателно тясно лице и опънати тънки устни. Къдравата коса, която падаше над челото му изпод качулката, беше с особен керемиденочервен цвят, а очите му бяха студени и безмилостно сини.

Без съмнение този човек заемаше високо място в организацията на Апостолите, но Теремон имаше среща с Мондиор.

Едва тази сутрин, след като бе написал статията си за последното гръмотевично изявление на Апостолите, той бе решил да научи нещо

повече за този тайнствен култ. Всичко казано от тях, разбира се, бе възприемал като нелепици, но сега тези нелепици започваха да му се струват интересни, струваше си да понапише едно-друго за тях. Какъв по-добър начин да научи нещо повече от това да отиде направо при най-високопоставения човек? Естествено, ако това е възможно. Но за негова изненада, когато се обади, му отговориха, че може да бъде приет от Мондиор още същия този ден. Всичко изглеждаше прекалено лесно.

Сега започваше да разбира, че е било прекалено лесно.

— Казвам се Фолимун 66 — рече кротко и сговорчиво мъжът с проникателното лице. В гласа му нямаше и следа от гръмотевичните повелителни нотки на Мондиор. И все пак Теремон предполагаше, че това е глас на човек, който е свикнал да му се подчиняват. — Аз съм адютант по обществените връзки за вътрешния район на нашата организация. С удоволствие ще отговоря на всеки ваш въпрос.

— Срещата ми беше лично с Мондиор — каза Теремон.

Студените очи на Фолимун не издадоха и следа от изненада.

— Можете да гледате на мен като на гласа на Мондиор.

— Разбрах, че това ще бъде лична аудиенция.

— И тя е такава. Всяка чула от мен дума бива доложена на Мондиор; всичко, което казвам аз, е словото на Мондиор.

— Въпреки това аз получих уверения, че ще ми бъде разрешено да разговарям с Мондиор. Изобщо не се съмнявам, че казаното от вас ще бъде достоверно, но аз не търся просто информация. Бих искал да си изградя някакво мнение за това какъв човек е Мондиор, какви са възгледите му по някои други въпроси освен унищожението на света, какво мисли за...

— Мога само да повторя онова, което вече ви казах — заяви Фолимун, прекъсвайки го кротко. — Считайте, че аз съм гласът на Мондиор. Днес Негова светлост няма да е в състояние да се срещне с вас лично.

— Тогава бих предпочел да дойда друг ден, когато Негова светлост ще бъде...

— Позволете ми да ви информирам, че Мондиор никога не се поставя на разположение за лични разговори. *Никога*. Негова светлост работи много напрегнато сега, когато от Времето на Пламъка ни делят само броени месеци. — Ненадейно Фолимун се усмихна —

неочаквано топла човешка усмивка, чиято цел навярно беше да посмекчи малко ефекта от отказа и мелодраматичната фраза „Времето на Пламъка“. Когато заговори отново, гласът му прозвуча почти нежно. — Предполагам, че е станало недоразумение — вие просто не сте разбрал, че срещата ви ще бъде с говорителя на Мондиор, а не със самия Върховен апостол. Но нещата стоят точно по този начин. Ако не желаете да разговаряте с мен, е, в такъв случай ще съжалявам, че напразно сте били път. Но аз съм най-ценният източник на информация, който можете да намерите тук сега или когато и да било.

Фолимун отново се усмихна. Това беше усмивка на човек, който хладно и без извинение му затваряше вратата под носа.

— Много добре — рече Теремон след кратък размисъл. — Разбирам, че нямам голям избор. Мога да разговарям или с вас, или с никой друг. Добре, да започваме тогава. С колко време разполагам?

— С колкото ви е необходимо, но все пак тази първа среща ще трябва да бъде доста кратка... — Той се ухили някак странно и почти злонамерено. — Не бива да забравяте, че разполагаме всичко на всичко с четиринадесет месеца. А през това време трябва да свърша и някои други неща.

— Така си и помислих. Четиринадесет месеца, казвате? И после какво?

— По думите ви мога да предположа, че вие не сте чел Книгата на откровенията.

— Всъщност не скоро.

— Позволете ми тогава. — Фолимун извади едно тънко томче с червена подвързия от някакъв процеп в очевидно празното му писалище и го плъзна към Теремон. — Това е за вас. Надявам се да ви бъде от голяма полза. Междувременно мога да обобщя темата, която изглежда ви интересува най-много. Много скоро — точно след четиристотин и осемнадесет дни, за да бъдем максимално прецизни, т.е. на деветнадесети тептар — в познатия ни уютен свят ще настъпи огромна трансформация. Шестте слънца ще влязат в Пещерата на Мрака и ще изчезнат, Звездите ще се покажат и целият Калгаш ще избухне в пламъци.

Гласът му бе прозвучал съвсем безгрижно. Сякаш казаното се отнасяше за някаква буря през утрешния следобед или за очакваното разцъфтяване през следващата седмица на някакво рядко растение в

Общинската ботаническа градина. Калгаш в пламъци. Шестте слънца ще влязат в Пещерата на Мрака. Звездите.

— Звездите — рече Теремон на глас. — А какво всъщност са те?

— Те са оръдията на боговете.

— Не можете ли да говорите по-определено?

— Естеството на Звездите ще ни стане достатъчно ясно — каза Фолимун — след четиристотин и осемнадесет дни.

— Когато изтече текущата година на Светостта — рече Теремон.

— На деветнадесети тептар през идната година.

Фолимун остана приятно изненадан.

— Значи вие сте запознат с нашето учение.

— До известна степен. Във всеки случай чух последните речи на Мондиор. Зная за цикъла от две хиляди и четиридесет и девет години. А какво имате предвид под „Времето на Пламъка?“ Предполагам, че за него също не можете да ми дадете никакво предварително описание.

— Ще намерите нещо по този въпрос в петдесета глава на Книгата на откровенията. Не, не е нужно да го търсите сега. Мога да ви го цитирам: „Тогавата от Звездите дойдоха Небесните Пламъци, които носеха волята на боговете; и там дето пламъците докоснеха земята, градовете на Калгаш биваха изпепелени напълно, така щото от хората и делата им не остана нищо.“

Теремон кимна.

— Внезапен ужасен катаклизъм. А защо?

— Такава е волята на боговете. Те ни предупредиха за нашите грехове и пороци и ни дадоха време, за да намерим опрощение. Този отрязък от време ние наричаме Година на Светостта, „година“ от две хиляди и четиридесет и девет години, за която вие вече знаете, както изглежда. Настоящата Година на Светостта е почти към своя край.

— И тогава според вас ние всички ще бъдем изтрети от лицето на земята?

— Не всички. Но с повечето от нас ще се случи точно това. И нашата цивилизация ще бъде унищожена. Малцината оцелели ще бъдат изправени пред безмерно тежката задача да я построят отново. Изглежда вече знаете, че това е един мрачен повтарящ се цикъл в човешката история. Не за първи път човечеството се проваля в поставеното му от боговете изпитание. Ние сме били поразявани неведнъж; и сега сме на прага да бъдем поразени за пореден път.

Странното беше, че Фолимун изобщо не приличаше на луд, помисли си Теремон.

Като се изключи причудливото му расо, той можеше да мине за кой да е напорист бизнесмен, седнал в красивия си кабинет — служител в отдел „Заеми“, например, или банков инвеститор. Очевидно беше интелигентен. Говореше ясно и добре, с отсечен пряк глас. Думите му не бяха нито гръмки, нито екзалтирани. Но нещата, които казваше с отсечения си пряк глас, не бяха нищо друго освен безумни несвързани небивалици. Контрастът между онова, което Фолимун казваше, и начинът, по който го казваше, беше убийствен.

Сега той седеше притихнал и отпуснат в очакване на следващия въпрос на журналиста.

— Ще бъда откровен — каза Теремон след малко. — Подобно на много хора и на мен ми е трудно да приема на доверие нещо толкова голямо, което ми се поднася просто като откровение. Нуждая се от солидни доказателства. А вие не ми показвате такива. „Повярвайте ми“, казвате вие. „Няма никакви веществени доказателства, разбира се“, това ни казвате вие, но за всички нас ще бъде по-добре просто да повярваме, защото сте чул това от боговете и знаете, че боговете не ви лъжат. Можете ли все пак да поясните защо *трябва* да ви вярвам? Само вярата не е достатъчна за хора като мен.

— Защо смятате, че няма никакви доказателства? — попита Фолимун.

— А има ли такива? Нещо друго освен самата Книга на Откровенията? Тиражираните доказателства за мен не са никакви доказателства.

— Ние сме много древна организация, както знаете.

— Говори се, че сте на десет хиляди години.

Устните на Фолимун трепнаха в краткотрайна усмивка.

— Това е една произволна и навярно донякъде преувеличена цифра за спечелване на по-голяма популярност. Тук, между нас, се твърди единствено, че съществуваме от предисторически времена.

— В такъв случай вашата секта е поне на две хиляди години.

— Най-малко на толкова. Ние можем да проследим корените си до времето преди последния катаклизъм — затова със сигурност сме на повече от две хиляди четиридесет и девет години. Може би на много повече, но нямаме доказателства за това, или поне не такива,

каквито вие бихте приели за достоверни. Според нас е възможно сектата на Апостолите да се е зародила преди няколко цикъла на унищожаване на света, което ще рече около шест хиляди години. Единственото, което има значение, е, че ние произлизаме от предисторически времена. Нашата организация работи безшумно от повече от една Година на Светостта. Затова ние притежаваме информация, даваща доста подробности за катастрофата, която ни очаква. Ние сме наясно какво ще се случи, защото знаем какво се е случвало много пъти в миналото.

— Но вие няма да покажете на никого информацията, която твърдите, че имате. Потвърждението, доказателството.

— Книгата на Откровенията е онова, което предлагаме на светостта.

Все същото и същото. Това не водеше наникъде. Теремон започна да става неспокоен. Очевидно всичко това беше един голям блъф. Една цинична измислица, чиято цел навярно беше да се привлекат тлъсти пожертвования от лековерни люде като Ботикер, Вивин и други богаташи, които отчаяно искат да се спасят от страшния съд с парите си. Въпреки очевидната си искреност и интелигентност, Фолимун беше или съзнателен съзаклятник в това мащабно начинание на измамливи фантазии, или пък един от многото манипулирани от Мондиор хора.

— Добре — рече журналистът. — Нека да приемем засега, че другата година *наистина* ще настъпи някаква световна катастрофа, за която вие разполагате с предварителна подробна информация. Какво точно искате от нас, останалите, да направим? Да се стечем на тълпи във вашите параклиси и да се молим на боговете да се смилят над нас?

— Твърде късно е за това.

— Значи няма никаква надежда? Защо тогава си правите труда да ни предупреждавате?

Фолимун отново се усмихна, но този път без ирония.

— Поради две причини. Първо, ние *наистина* искаме хората да дойдат в нашите църкви, но не за да се опитват да влияят на боговете, а за да могат да чуят нашите проповеди, доколкото те касаят благоприличието и морала. Ние смятаме, че имаме ценно послание за света по тези въпроси. Второ, което е и по-неотложно, ние искаме да убедим хората в реалността на онова, което предстои да се случи, така

че да могат да се защитят. Най-лошите последствия от катастрофата могат да бъдат избегнати. *Могат* да бъдат предприети мерки и да не се стигне до пълното унищожаване на нашата цивилизация. Да, Пламъците са неизбежни и причината за това е човешката природа — боговете са произнесли присъдата си и отмъщението им скоро ще ни връхлети — но въпреки всеобщата лудост и ужас, някои ще оцелеят. Уверявам ви, че това важи с пълна сигурност за нас, Апостолите. Ние ще бъдем тук, както сме били и преди, за да поведем човечеството към нов цикъл на прераждане. И ние предлагаме ръката си — с любов и милосърдие — на всеки, който желае да я приеме. Хората, които го направят, ще се спасят от предстоящия хаос. Звучи ли ви това налудничаво, Теремон? Все така ли смятате, че сме шайка опасни ексцентрици?

— Стига да можем да приема основното положение във вашата...

— Че Пламъците ще дойдат идната година? Ще можете. Ще можете. Остава само да видим дали ще можете да я приемете достатъчно рано, за да станете един от оцелелите, един от пазителите на нашето наследство, или пък ще откриете, че през цялото време сме говорили истината едва в мига на разрухата, в момента на вашата собствена агония.

— И аз се чудя как ще стане — отбеляза Теремон.

— Смяя да се надявам, че ще бъдете на наша страна, когато Годината на Светостта изтече — рече Фолимун. После рязко се изправи и протегна ръка към Теремон. — А сега трябва да тръгвам. Негова светлост Върховният апостол ме очаква при себе си след няколко минути. Но ние ще имаме и други разговори, убеден съм в това. Ще бъдете уведомен след ден-два или може би по-скоро — ще се постарая да ви бъда на разположение. Ще очаквам с нетърпение да се срещнем отново. Колкото и странно да звучи, имам чувството, че двамата с вас сме предопределени да работим в много тясно единодействие. Между нас има много общи неща, нали разбирате?

— Наистина ли?

— По въпросите на вярата, не. Но що се отнася до желанието да оцелееш — и да помогнеш на другите да оцелеят — да, наистина смятам така, съвсем определено. Предполагам, че ще дойде време, когато ще се търсим един друг, и ще обединим усилията си, за да се борим срещу Мрака, който ще дойде. Всъщност, сигурен съм в това.

„Сигурен — помисли си Теремон. — Май ще бъде по-добре веднага да отида да ми скроят черното расо.“

Но нямаше никакъв смисъл да обижда Фолимун с някаква груба забележка. Очевидно култът на Апостолите от ден на ден ставаше все по-могъщ. От това можеше да се получи страшен материал и навярно успехът му щеше да зависи в най-голяма степен от Фолимун.

Теремон пхна Книгата на откровенията в чантата си и се изправи.

— Ще ви се обадя след няколко седмици — рече той. — След като намеря време да прегледам внимателно тази книга. Тогава ще има и други неща, които ще искам да ви попитам. А какъв е предварителният срок, в който трябва да се обадя, за да получа аудиенция при Мондиор 71?

Фолимун не можеше да бъде уловен в капан толкова лесно.

— Както вече ви казах, Негова светлост ще има толкова много работа до Времето на Пламъка, че няма да е в състояние да отделя време за такива неща като лични разговори и интервюта. Наистина съжалявам. Няма как да променя това. — Фолимун протегна ръка. — За мен беше удоволствие.

— За мен също — отвърна Теремон.

Фолимун се засмя.

— Наистина ли? Да разговаряте половин час с някакъв смахнат? Ексцентрик? Фанатик? Култист?

— Не си спомням да съм употребявал тези думи.

— Но аз няма да се изненадам, ако ми кажете, че си мислите подобни неща. — Устните на апостола отново се разтегнаха в странна обезоръжаваща усмивка. — Така или иначе наполовина ще бъдете прав. Аз съм фанатик. Мисля, че съм и култист. Но не съм смахнат. Нито пък ексцентрик. Де да можех. Но и вие ще последвате примера ми.

Той махна с ръка да изпроводят Теремон. Монахът, който го беше довел тук, го очакваше пред вратата, за да го придружи до асансьора.

„Странен половин час“, замисли се журналистът. И всъщност не особено плодотворен. В известен смисъл сега знаеше дори и по-малко за Апостолите, отколкото преди да дойде тук.

Теремон продължаваше да ги счита за манияци и продавачи на суеверия. Стана ясно, че те не разполагат с абсолютно никакво

истинско доказателство, за това че светът скоро ще бъде връхлетян от някакъв гигантски катаклизъм. Но дали бяха просто самозаблуждаващи се идиоти, или завършени измамници, които се опитват да напълнят джобовете си, това той все още не можеше да прецени със сигурност.

Всичко беше доста объркано. В действията им имаше елемент на фанатизъм и аскетизъм, които никак не му бяха по вкуса. И все пак, и все пак... този Фолимун, този техен говорител, му се беше сторил неочаквано привлекателна личност. Той говореше ясно, беше интелигентен... и дори рационален по свой начин. Обстоятелството, че притежаваше едно своеобразно чувство за хумор, беше изненадващо и говореше добре за него. Теремон никога не бе чувал за някой маниак, който да проявява самоирония дори и в най-малка степен, а това се отнасяше и за фанатиците. Освен ако всичко това не беше част от работата на Фолимун като адютант по обществените връзки; освен ако не разиграваше роля, която беше вероятно да допадне на човек като Теремон.

„Бъди внимателен! — каза си той. — Фолимун иска да те използва.“

Но това си беше в реда на нещата. Положението му като журналист беше влиятелно. *Всеки* искаше да го използва.

„Е добре — помисли си Теремон, — ще видим кой кого използва.“

Стъпките му отекваха остро, докато прекосяваше забързано огромния вестибюл в главната квартира на Апостолите. Когато излезе навън, го обгърна сиянието на трите следобедни слънца.

А сега обратно към кабинета в „Кроникъл“. Няколко благочестиви часа, посветени на задълбоченото изучаване на Книгата на откровенията и после трябваше да помисли за утрешната колона.

11.

Летният дъждовен сезон беше в разгара си през следобед, когато Шийрин 501 се върна в Саро сити. Пълният психолог излезе от самолета и се озова под един удивително силен порой, който бе превърнал летището почти в езеро. Поривите на вятъра носеха сивия дъжд кажи-речи успоредно на хоризонта.

Сиво... сиво... всичко беше сиво...

Слънцата трябваше да са някъде горе в цялата тази мрачина. Слабото мъждукане на запад навярно беше на Онос, а на изток имаше нещо като загатване за мразовитата светлина на Тано и Сита. Но облаците бяха толкова гъсти, че денят беше неприветливо мрачен. А за Шийрин беше потискащо мрачен. Въпреки онова, което бе казал на домакините си в Джонглор, той все още имаше неприятности с вторичните ефекти от петнадесетминутното си спускане в Тунела на мистериата.

Шийрин имаше намерение да си вземе една десетдневна отпускат много по-рано, отколкото би признал на Келаритан, Кюбело и останалите от Джонглор. Но той се беше озовал в опасна близост до критичната точка, още докато беше там.

В продължение на три-четири дни след спускането в Тунела Шийрин усещаше леки пристъпи, само пристъпи, на онзи вид клаустрофобия, която беше изпратила толкова много граждани на Джонглор в психиатричната болница. Докато седеше в стаята си в хотела, работейки над доклада си, той внезапно усещаше Мракът да го обгръща отвсякъде и намираще за необходимо да стане и да излезе на терасата или дори навън, за да направи една дълга разходка из градината на хотела. *Необходимо?* Е, може би това не беше точната дума. Но беше за предпочитане. Определено за предпочитане. Това винаги му носеше облекчение.

Понякога Мракът го връхлиташе, докато спеше. Естествено през часовете за сън в стаята му имаше осветление, което винаги беше включено; всички правеха така. А след спускането си в Тунела Шийрин беше започнал да използва помощна лампа, в случай че

батерията на първата се изтощеше, макар индикаторът ясно да показваше, че в нея има електричество за още шест месеца. Но въпреки това спящото му съзнание съвсем недвусмислено решаваше, че стаята е потопена в безпросветни, безкрайно черни дълбини, същинския абсолютен Мрак. И той се събуждаше, разтреперан, изпотен и убеден, че е в Мрака, макар приветливата светлина на двете лампи от двете страни на леглото да отхвърляше тази възможност.

И сега да се озове сред този навъсен и сумрачен пейзаж... е, да, той се радваше, че си е у дома, но предпочиташе едно по-слънчево пристигане. Наложил се да се пребори с леката тревога — или може би не беше толкова лека? — при влизането си в плексигласовия коридор за лошо време, който водеше от самолета до терминала. Щеше му се да не го бяха монтирали този коридор. Мислеше си, че би било по-добре да не попада веднага в затворено помещение, дори и с риск да се измокри. По-добре беше да е навън, под открито небе, под успокоителната светлина на дружелюбните слънца, колкото и слаба да беше тя сега, колкото и гъсти да бяха облаците.

Но гаденето премина. Когато формалностите около багажа му бяха уредени, радостната реалност да си бъде отново у дома, в Саро сити, вече бе възтържествувала над таящите се ефекти от докосването му до Мрака.

Лилиат 221 го чакаше с колата си извън зоната за получаване на багажа. Това също го накара да се почувства по-добре. Тя беше стройна жена с приятна външност и приближаваше петдесетте. Работеше в катедрата по психология, но работата ѝ беше експериментална — разни животни в лабиринти — и въобще не се застъпваше с неговата. Познаваха се от десетина-петнадесет години. Вероятно Шийрин щеше да я помоли да се омъжи за него много отдавна, ако беше от онзи тип хора с предразположеност към брака. Но той не беше такъв; нито пък тя, доколкото можеше да се съди по всички забелязани от него признаци. Въпреки това изглеждаше, че връзката помежду им беше по вкуса и на двамата.

— Как можа да се случи да се прибера у дома в такъв неприятен ден — рече той, влизайки в колата; после се наведе и я целуна бързо и приятелски.

— Така е от три дни. И казват, че ни предстоят още три, до следващия Ден на Онос. Предполагам, че дотогава всички ще се

издавим... Струва ми се, че си поотслабнал там в Джонглор, Шийрин.

— Така ли? Е, както знаеш, северняшката храна... не ми е съвсем по вкуса.

Не бе очаквал това да е толкова очевидно. Човек с неговата пълнота би трябвало да може да загуби шест-седем килограма, без това изобщо да се забележи. Но Лилиат винаги бе имала набито око. И навярно беше свалил повече от шест-седем килограма. Откакто посети Тунела, той едва се докосваше до храната си. Той! Беше му трудно да повярва колко оскъдно се е хранил.

— Добре изглеждаш — забеляза тя. — Здрав. Енергичен.

— Така ли?

— Това не означава, че трябва да си мършав — не и на тези късни години. Но ако свалиш някой друг килограм, това няма да ти навреди. И така, добре ли прекара в Джонглор?

— Ами...

— Разгледа ли Експозицията?

— Да. Знаменита е. — Той не успя да вложи в думите си много ентузиазъм. — Боже мой, какъв е този дъжд, Лилиат!

— В Джонглор не валеше ли?

— Ясно и сухо през цялото време. Както беше и в Саро при заминаването ни.

— Ами сезоните се променят, Шийрин. Не можеш да искаш времето да е едно и също в продължение на шест месеца без прекъсване. При положение, че всеки ден към зенита се издига различна комбинация от слънца, ние не можем да очакваме климатът да бъде постоянен за много дълги периоди от време.

— Не мога да преценя дали ми приличаш повече на метеоролог или на астролог — рече Шийрин.

— Нито едното, нито другото. Аз говоря като психолог... Няма ли да ми разкажеш нещо за пътуването си, Шийрин?

Той се поколеба.

— Експозицията беше много хубава. Съжалявам, че пропусна да я видиш. Но през повечето време имах много работа. Забъркали са голяма каша там на север... с този Тунел на мистерията.

— Наистина ли се е стигнало до смъртни случаи в него?

— Само няколко. Но повечето хора излизат от него психически травмирани и объркани. С клаустрофобия. Разговарях с неколцина от

пострадалите. Ще са им нужни месеци, за да се възстановят. А някои от тях никога няма да се оправят. Въпреки това Тунелът е стоял отворен в продължение на седмици.

— След като проблемите са започнали?

— Изглежда, че никой не го е било грижа. И най-малко хората, които управляват Експозицията. Те са се интересували само от продажбата на билети. А панаирджиите изгаряли от желание да разберат какво представлява Мракът. Те любопитствали какво е Мракът, представяш ли си, Лилиат? Редели са се с нетърпение по опашките, за да изложат съзнанието си на риск. Разбира се, всички са били убедени, че точно с тях няма да се случи нищо лошо. И с повечето наистина не се е случило нищо лошо. Но не с всички. Аз сам се спусках в Тунела.

— Така ли? — попита тя и в гласа ѝ прозвуча изумление. — И как беше?

— Лоша работа. Доста пари бих платил, за да не ми се налага да го правя отново.

— Но очевидно ти се е разминало.

— Очевидно — рече той предпазливо. — Но на мен може да ми се размине и ако глътна половин дузина живи риби. Това обаче не е нещо, което бих искал да ми се случи отново. Казах им да затворят проклетия си Тунел. Това беше професионалното ми становище и мисля, че ще се съобразят с него. Ние просто не сме така устроени, че да понесем толкова много Мрак, Лилиат. Минута, може би две — след това започваме да се разпадаме. Убеден съм, че това е нещо вродено, изминали са милиони години еволюция, за да станем онова, което сме. Мракът е най-неестественото нещо на света. И идеята да бъде продаван на хората като *развлечение*... — Той потръпна. — Е добре, пътуването ми до Джонглор приключи и сега съм си отново у дома. Какво става в университета?

— Нищо особено — отвърна Лилиат. — Все същите глупави дребнави кавги, обичайните съвещания на факултета, високопарни гневни декларации по този или онзи парлив социален проблем... нали се сещаш? — Тя се умълча за миг, двете ѝ ръце бяха вкопчени в лоста за управление, докато маневрираше през дълбоките локви, които бяха наводнили магистралата. — Между другото стана ясно, че нещо е разтревожило хората от Обсерваторията. Приятелят ти Бийни 25 дойде

да те търси. Той не ми каза много, но изглежда, че правят някакво значително преосмисляне на една от ключовите си теории. Всички са се побъркали. Старият Атор сам ръководи проучването, можеш ли да си представиш? Мислех си, че умът му се е превърнал във вкаменелост още преди век. Около Бийни се върти някакъв журналист, онзи, дето води популярната рубрика. Струва ми се, че се казваше Теремон. Теремон! 762. Всъщност не ме е много грижа за него.

— Той е много известен. Мисля, че го водят за нещо като майстор на журналистическите скандали, но не зная точно коя е неговата сфера на действие и срещу кого обикновено сипе огън и жупел. Той и Бийни прекарват много време заедно.

Шийрин реши да се обади на младия астроном след като разопакова багажа си. Близо година Бийни живееше със сестра му Раиста 717 и Шийрин бе завързал сърдечно приятелство с него, доколкото това беше възможно, като се има предвид разликата им от двадесетина години. Шийрин проявяваше любителски интерес към астрономията и това беше едно от нещата, които ги сближи.

Атор да се занимава отново с теоретична работа! Звучеше невероятно! За какво ли беше всичко това? Може би някой парвеню е публикувал някакъв доклад в разрез със Закона за всеобщата гравитация? „Не — помисли си Шийрин, — никой не би се осмелил.“

— А ти? — попита я Шийрин. — Не ми каза нито дума какво си правила през цялото това време, докато ме нямаше.

— А ти какво мислиш, че съм правила, Шийрин? Че съм летяла с делтапланери над планините? Може би допускаш, че съм се записала на курс по политология? Чета книги. Преподавам на студентите си. Провеждам експериментите си. Чаках те да се върнеш у дома. Кроях планове за обяда, с който да те посрещна, когато се прибереш. Сигурен ли си, че не си на диета?

— Разбира се, че не съм. — За миг той докосна галъвно ръцете й. — През цялото време си мислех за теб, Лилиат.

— Сигурна съм, че е било така.

— И едва ще дочакам времето за обяд.

— Това поне звучи правдоподобно.

Изведнъж дъждът стана още по-проливен. Върху предното стъкло се стовари огромна водна маса и единственото, което Лилиат можеше да направи, беше да задържи колата на пътя, но тя се справи

със ситуацията. Минаваха покрай Пантеона, величествения храм на всички богове. Сега той не изглеждаше толкова величествен — с дъждовните реки, които се стичаха по тухлената му фасада.

Бурята се развилня с още по-голяма сила и небето допълнително се смрачи. Шийрин се сви в седалката си, търсейки спасение от тъмнината навън, и за утеха погледна към ярко осветените контролни индикатори по таблото на колата.

Не искаше да стои повече в затвореното купе на автомобила. Предпочиташе да излезе навън, на открито, независимо дали там бушуваше буря, или не. Но това беше налудничаво. Целият щеше да прогизне в мига, в който излезеше от колата. Можеше дори да се удави, толкова дълбоки бяха локвите.

„Мисли си за нещо хубаво! — каза си той. — Мисли си за нещо топло и светло. Мисли си за слънчева светлина, за златната светлина на Онос, за топлата светлина на Патру и Трей, дори за мразовитата светлина на Тано и Сита, за слабата червеникава светлина на Довим. Мисли си за предстоящата вечеря. Лилиат е приготвила истинско пиршество по случай завръщането ти.“ А тя готвеше толкова добре, това си беше истина.

Но Лилиат беше много чувствителна на тази тема. Особено когато готвеше за него. Реши да изяде всичко, каквото сложи пред него, дори ако се наложеше да яде насила. Психологът си помисли каква нелепа идея: той, Шийрин, големият лакомец, да крои планове да яде *насила*?

Чувайки го да се смее, Лилиат погледна към него.

— Какво е толкова смешно?

— Аз... ами... този Атор явно пак се е захванал с изследователска работа — рече той бързо. — След като толкова дълго време беше доволен от чисто административните си функции. Ще трябва веднага да се обадя на Бийни. Какво, за бога, става в Обсерваторията?

12.

Сифера 89 вече трети ден беше в университета Саро и още не беше спряло да вали. Доста освежителен контраст след крайно сухата пустинна среда на Сагиканския полуостров. Толкова отдавна не беше виждала дъжд, че бе смаяна от мисълта, че е възможно толкова много вода да пада от небето.

В Сагикан всяка капка вода беше безкрайно ценна. Там човек пресмяташе употребата ѝ с най-голяма точност и я използваше повторно, когато това беше възможно. Тук тя се изливаше от небесата като от някакъв гигантски резервоар, който никога не можеше да пресъхне. Сифера изпита силно желание да съблече дрехите си, да побегне през широките зелени ливади на университетския двор и да остави дъждът да се стича по тялото ѝ в един неспирен възхитителен поток, който най-сетне да я изчисти от адския пустинен прах.

Ето това искаха да видят те. Хладната, надменна и неромантична Сифера 89, професор по археология, да тича гола под дъжда! Струваше си да го направи дори само за да зърне изумените им лица по всички прозорци на университета, докато прелита покрай сградата.

Сифера си помисли, че е малко вероятно да го стори.

Това изобщо не беше в нейния стил.

Всъщност имаше твърде много работа за вършене. До този момент не беше пиляла времето си. Повечето артефакти от площадката в Беклимот бяха натоварени на кораб и щяха да пристигнат след много седмици. Но имаше карти за нареждане, скици за довършване, стратиграфските фотографии на Балик трябваше да бъдат анализирани, почвените проби да бъдат подготвени за радиографската лаборатория и още милион други неща... Освен това трябваше да поговорят с Мудрин 505 от катедрата по палеография за плочките от Томбо.

Плочките от Томбо! Находката на находките, първостепенното откритие, дошло в резултат на година и половина труд! Или поне така ѝ се струваше. Разбира се, всичко зависеше от това дали някой ще успее да разбере нещо от тях. Във всеки случай тя веднага щеше да се

погрижи Мудрин да се заеме с това. Ако не друго, те бяха очарователни; но можеше да се окажат нещо много повече. Съществуваше възможност да предизвикат революция в цялостното изучаване на предисторическия свят. Ето защо Сифера се беше отказала от услугите на транспортните организации и ги беше донесла от Сагикан със собствените си ръце.

Някой почука на вратата.

— Сифера? Сифера, тук ли си?

— Влизай, Балик.

Широкоплещестият стратиграф беше прогизнал до кости.

— Този отворотелен гаден дъжд — мърмореше той, отърсвайки водата от себе си. — Няма да повярваш колко много се измокрих само, докато прекосях вътрешния двор от библиотеката Уланд до тук!

— Обичам дъжда — заяви Сифера. — Надявам се никога да не спре. След всичките тези месеци, през които се пържихме в пустинята — и през цялото време: пясък в очите, прах в гърлото, горещината, сушата — не, Балик, нека си вали!

— Но ето, че си стоиш на закрито. Много е лесно да оценяваш дъжда, когато го наблюдаваш от хубавия си сух кабинет... Пак си играеш с твоите плочки, нали?

Той посочи шестте нащърбени очукани плоски предмета от твърда червена глина, които Сифера бе наредила на бюрото си в две групи по три, квадратните в една редица, а продълговатите под тях.

— Не са ли красиви? — попита Сифера възторжено. — Не мога да се откъсна от тях. Непрекъснато ги съзерцавам, сякаш ако правя това достатъчно дълго, те изведнъж ще ми станат понятни.

Балик се наведе напред и поклати глава.

— Приличат ми единствено на отпечатъци от пилешки крака върху кал.

— Хайде де! Аз пък вече ограничих няколко отчетливи думи — рече Сифера. — Без да съм някакъв палеограф. Ето... погледни... виждаш ли тази комбинация от шест букви тук? Тя се повтаря и тук. А тези трите с клиновидните резки между тях...

— Мудрин видя ли ги вече?

— Все още не е. Помолих го да намине малко по-късно.

— Знаеш ли, че вече се говори за нашите открития? Последователните градски площадки на Томбо?

Сифера го погледна изумено.

— Какво! Кой...?

— Някой от студентите — отвърна Балик. — Не зная кой точно... предполагам, че е бил Велоран, но Ейлис смята, че е работа на Стен. Според мен това беше неизбежно, а според теб?

— Предупредих ги да не казват нищо на...

— Да, но те са хлапета, Сифера, просто хлапета на деветнадесет години, завърнали се от първите си важни разкопки! Освен това експедицията се натъкна на неща безкрайно смайващи — седем предисторически града един върху друг, за които по-рано не се знаеше нищо, и само боговете могат да кажат на колко хиляди години са...

— Девет града, Балик.

— Седем, девет — и в двата случая откритието е колосално. А според мен са седем. — Балик се усмихна.

— Зная. Грешаш... Но кой говори за това? Имам предвид в катедрата.

— Халико. И Брангин. Чух ги тази сутрин в салона на факултета. Трябва да ти кажа, че те са крайно скептични. Пламенно скептични. И двамата смятат, че не съществува и най-малка възможност да има дори и едно селище на тази площадка, което да е по-старо от Беклимот, да не говорим пък за седем, девет или колкото са там.

— Те не са видели фотографиите. Не са видели картите. Не са видели плочките. Нищо не са видели. А вече имат становище. — Очите на Сифера яростно запламтяха. — Какво знаят те? Стъпвали ли са въобще някога на Сагиканския полуостров? Ходили ли са в Беклимот дори като *туристи*? И се осмеляват да имат мнение за една експедиция, без да е публикувано нищо, без да е обсъдена дори и неофициално в катедрата!...

— Сифера...

— Ще ми се да ги одера живи и двамата. А също и Велоран и Стен. Те знаеха, че трябва да си затварят устата! Кой са тия двамата, че да нарушават йерархията, дори и словесно? Ще им дам да се разберат. Ще ги доведа тук и ще разбера кой от двамата е отговорен историята да достигне до ушите на Хилико и Брангин и дали виновникът, или виновницата, смята, че някога ще защити докторат в този университет...

— Моля те, Сифера — каза Балик утешително. — Напразно се ядосваш.

— Напразно! Те са пренебрегнали старшинството ми и...

— Никой не ти е сторил нищо. Всичко си остава просто слух, докато не направиш предварителното си изложение. Що се отнася до Велоран и Стен, ние всъщност не знаем дали виновникът е един от тях, а ако е така, е, в такъв случай си спомни, че и ти някога си била млада.

— Да — заяви Сифера. — Преди три геологически епохи.

— Не ставай глупава. Ти си по-млада от мен, а аз едва ли съм някакъв античен експонат, както знаеш.

Сифера кимна с безразличие. Тя погледна към прозореца. Изведнъж дъждът престана да ѝ се струва толкова приятен. Навън цареше мрак, обезпокоителен мрак.

— И все пак нашите открития вече са спорни, дори и преди да са публикувани...

— Те *трябва* да са спорни, Сифера. Не само нашият влак ще се преобърне вследствие на направеното от нас откритие — това ще засегне всички: историци, философи и дори теолози. И можеш да се обзаложиш, че те ще защитават яростно установените представи за развитието на цивилизацията. Ти не би ли направила същото, ако някой дойде при теб с една радикално нова идея, застрашаваща всичко, в което вярваш?... Бъди реалистка, Сифера. Още от началото знаехме, че това откритие ще предизвика буря.

— Да, предполагам, че си прав. Но не очаквах да се случи толкова скоро. Едва съм започнала да разопаковам нещата.

— Това е истинският проблем. Ти толкова бързо се хвърли в разгара на сражението, че не намери време да се поотпуснеш... Виж какво, хрумна ми една идея. Ние имаме право на кратка отпусका, преди да се заемем с редовна академична работа. Защо не вземем двамата с теб да избягаме от дъжда и да отидем заедно на една малка почивка? Да речем, в Джонглор — ще разгледаме експозицията. Вчера разговарях с Шийрин... както знаеш, той току-що се върна оттам и ми каза...

Тя се втренчи в Балик не вярвайки на ушите си.

— Какво?

— Казах почивка. Ти и аз.

— Да разбирам ли това като *флирт*, Балик?

— Мисля, че можеш да го наречеш и така. Толкова невероятно ли ти звучи това? Ние не сме толкова чужди един на друг. Познаваме се още откакто бяхме студенти. Току-що се върнахме от експедиция, по време на която прекарахме година и половина заедно в пустинята.

— Заедно? Ние участвахме в едни и същи разкопки, това е вярно. Но ти си имаше своята палатка, а аз моята. Между нас никога не е имало нищо. И сега изведнъж...

Отпуснатите черти на Балик изразяваха тревога и раздразнение.

— Но това не е все едно да ти поискам ръката, Сифера. Просто ти предложих да направим едно кратко пътуване до Експозицията в Джонглор, за пет-шест дни... малко слънце, приличен курорт вместо една от онези палатки в средата на пустинята, няколко спокойни обяда, хубаво вино... — Той завъртя ядосано ръцете си с дланите нагоре. — Караш ме да се чувствам като глупав ученик, Сифера.

— Ти се държиш точно като такъв — отвърна тя. — Отношенията ни винаги са били чисто професионални, Балик. Да оставим нещата, както са си, какво ще кажеш?

Той понечи да ѝ отговори, но очевидно промени намерението си и стисна устни.

Те се гледаха един друг смутено и продължително.

Сифера усещаше главата си да пулсира. Всичко това беше неочаквано и неприятно — новината, че останалите членове на катедрата вече заемат определени позиции по отношение на находките от Томбо, а също и недодяланият опит на Балик да я съблазни. Съблазняване? Е добре, във всеки случай той се беше опитал да установи някаква романтична връзка с нея. Колко безкрайно изумен изглеждаше от отказа ѝ.

Зачуди се дали някога случайно не го е подвеждала дори с намек за някакви чувства, каквито никога не бяха съществували.

Не. Не. Не ѝ се вярваше да го е правила. Никога не бе проявявала интерес към разни северни курорти и пийване на вина в романтично осветени ресторанти в компанията на Балик или на някой друг. Тя си имаше своята работа. Това ѝ беше достатъчно. От двадесетина години, още от юношеството ѝ, мъжете ѝ се предлагаха, казваха ѝ колко е красива, удивителна и очарователна. Допускаше, че това трябва да я ласкае. По-добре да я смятаха за красива и очарователна, отколкото за

грозна и отегчителна. Но тя не се интересуваше от тези неща. Никога. И не искаше това да се променя. Колко досадно от страна на Балик да създаде такава неловка ситуация между тях точно сега, когато им предстоеше да посрещнат и подредят всичките материали от Беклимот... те двамата, да работят рамо до рамо...

На вратата отново се почука. Тя изпита дълбока благодарност за това прекъсване.

— Кой е?

— Мудрин 505 — чу се един развълнуван глас.

— Влезте, моля.

— Тръгвам си — рече Балик.

— Не. Той е тук, за да види плочките. Те са мои, колкото и твои, нали така?

— Сифера, прости ми, ако...

— Забрави за това. *Забрави го!*

Мудрин влезе, клатушкайки се, в кабинета. Той беше сух болнав човек пред прага на осемдесетте, отдавна прехвърлил пенсионна възраст, но все още член на факултета — макар и без да преподава — за да може да продължи палеографските си проучвания. Меките му сиво-зелени очи, станали воднисти от безкрайното взирание в стари избледнели ръкописи, надзъртаха иззад дебелиите стъкла на очилата му. Въпреки това Сифера знаеше, че този воднист оттенък е измамлив — това бяха най-острите очи, които някога беше срещала, поне що се отнасяше до древни надписи.

— Значи това са прочутите плочки — рече Мудрин. — Знаете ли, не са ми излизали от главата, откакто ми казахте. — Но той не се впусна веднага да ги проучва. — Можете ли да ми дадете малко информация за контекста, за пласта?

— Ето това е най-добрата снимка на Балик — рече Сифера, подавайки му една голяма лъскава увеличена фотография. — Хълмът Томбо, старото бунцище на юг от Беклимот. Когато бурята го разцепи, пред нас се откри ето тази гледка. След това започнахме да копаем тук... и стигнахме дотук... разкрихме обекта по цялата му височина. Забелязвате ли тази черна линия ето тук?

— Дървени въглища? — попита Мудрин.

— Точно така. Това е огнена линия, целият град е изгорял. Сега правим малък скок, стигаме дотук и виждаме втора партия основи,

както и втора огнена линия. А ако погледнете тук... и тук...

Мудрин дълго разглежда фотографията.

— Какво имате тук? Осем последователни площадки на селища?

— Седем — избъбри Балик.

— Мисля, че са девет — отсечено каза Сифера. — Но съм съгласна, че е доста трудно да се каже със сигурност колко са ето тук в основата на хълма. За да разберем това, ще трябва да направим химически анализ и радиографски тестове. Но е очевидно, че е имало цяла поредица от големи пожари. Хората от Томбо обаче са продължили да строят и да възстановяват селищата си отново и отново.

— Но в такъв случай тази площадка трябва да е невероятно древна! — възкликна Мудрин.

— Моето предположение е, че тя е била обитавана най-малко пет хиляди години. Може би много повече. Възможно е да става дума за десет или петнадесет хиляди. Няма да узнаем това преди да разкрием напълно най-долното ниво, а за това ще се наложи да почакаме до следващата експедиция. Или по-следващата.

— Пет хиляди години, казвате? Възможно ли е това?

— За да строят отново и отново, и отново? *Минимум* пет хиляди години.

— Но нито един от разработените археологически обекти по света не е толкова стар, колкото този — отбеляза Мудрин, гледайки озадачено. — Самият Беклимот е на по-малко от две хиляди години, не е ли така? И ние го считаме за най-старото познато селище на Калгаш.

— Най-старото *познато* ни селище — повтори Сифера. — Но защо да няма и по-стари? Много по-стари. Мудрин, тази снимка дава отговор на въпроса ви. Тази площадка трябва да е много по-стара от Беклимот... на *най-горното* ѝ ниво има артефакти в стила на Беклимот, но надолу следват още много пластове. Беклимот трябва да е доста ново селище от гледна точка на човешката история. Градовете на Томбо, които са съществували много преди появата на Беклимот, трябва да са били опожарявани многократно и всеки път са били построявани отново, навярно това е ставало в продължение на стотици поколения.

— В такъв случай това е много нещастно място — забеляза Мудрин. — Едва ли е било обичано от боговете, не е ли така?

— Същата мисъл трябва да е хрумнала и на тях накрая — рече Балик.

Сифера кимна.

— Да, най-накрая те навярно са решили, че над това място тегне проклятие. Затова вместо да възстановят селището на същото място след последния пожар, те се преместили на известно разстояние и построили Беклимот. Но преди това са обитавали Томбо в продължение на много дълго време. Ние сме в състояние да разпознаем архитектурните стилове на двете най-горни селища... ето тук се вижда Беклимотският циклопски градеж от средния период, а под тях са протобеклимотските пресечени щрихи. Но когато стигнем до третия град, или по-точно до онова, което е останало от него, аз не мога да идентифицирам нищо. Селището на четвъртото ниво е още по-странно и много примитивно. А самото то изглежда изтънчено в сравнение с това на пето ниво. По-надолу следва такава първобитна бъркотия, че е трудно да различиш един град от друг. Но всеки един от тях е разделен от този над него чрез огнена линия, или поне така смятаме. А плочките...

— Да, плочките — каза Мудрин, треперейки от вълнение.

— Тези, квадратните, намерихме на трето ниво. А продълговатите са от пето. Естествено не можах дори и да подразбера нещо от тях, но аз не съм палеограф.

— Колко прекрасно би било — започна Балик, — ако тези плочки съдържат някаква информация за разрушаването и възстановяването на градовете на Томбо и...

Сифера му изпрати поглед, пълен със злост.

— Колко прекрасно би било, Балик, ако не ни занимаваш с подобни приятнички и дребнави фантазии и зальгалки!

— Извинявай, Сифера — отвърна той с леден тон. — Прости ми, че дишам.

Мудрин не обърна никакво внимание на препирнята им. Той се озова зад бюрото на Сифера и дълго време стоя наведен над квадратните плочки, а после и над продълговатите.

Най-накрая палеографът каза:

— Изумително! Съвършено изумително!

— Разчитате ли ги? — попита Сифера.

Старецът се изкиска.

— Дали ги разчитам? Разбира се, че не. Да не очаквате чудеса от мен? Но тук виждам групи от думи.

— Да. Аз също ги видях — каза Сифера.

— Почти разпознавам определени букви. Но не и при по-старите плочки... писмото върху тях ми е свършено непознато, много е вероятно да е сричково — има твърде много различни знаци, за да е азбучно. Но изглежда, че върху квадратните плочки има някакъв много примитивен вариант на Беклимотското писмо. Вижте, това е буквата кухас, почти съм готов да се обзаложа, че е така, а това по всяка вероятност е някакъв изопачен вариант на буквата тифджак... това е тифджак, не бихте ли казали?... Необходимо ми е да поработя над тях, Сифера. С мое собствено осветително оборудване, мои фотоапарати и мои сканиращи екрани. Може ли да ги взема?

— Да ги вземете? — рече тя, сякаш бяха поискали няколко пръста от ръката ѝ.

— Единствено по този начин мога да започна дешифрирането им.

— Смятате ли, че *можете* да ги дешифрирате? — попита Балик.

— Не мога да ви дам никакви гаранции. Но ако тази буква е тифджак, а тази кухас, тогава би трябвало да намеря и други сродни букви с тези от Беклимотската азбука. Поне ще мога да направя транслитерация^[1]. А дали ще успеем да разберем езика, след като веднъж сме разчели писмото, вече е трудно да се каже. При това се съмнявам дали мога да стигна много далеч с продълговатите плочки, освен ако не откриете някакъв двуезичен текст, с помощта на който да сондирам по-древното писмо. Но позволете ми да опитам, Сифера. Позволете ми да опитам.

— Да. Вземете ги.

Тя събра плочките, докосвайки ги с нежност, и ги постави обратно в контейнера, с който ги бе донесла чак от Сагикан. Мисълта да се раздели с тях ѝ причиняваше болка. Но Мудрин беше прав — не можеше да направи нищо с едно бързо поглеждане; трябваше да ги подложи на лабораторен анализ.

Тя проследи унило с очи палеографа, докато той излизаше поклащайки се от стаята, притиснал здраво скъпоценния пакет към хлътналите си гърди. Сифера и Балик отново останаха насаме.

— Сифера... за онова, което ти говорих преди...

— Казах ти да го забравиш. Аз вече го направих. Ще имаш ли нещо против, ако сега се заловя с работата си, Балик?

[1] Предаване на текст, написан с буквите на една писменост, с букви на друга независимо от техния изговор. — Б.пр. ↑

13.

— Е, как го прие той? — попита Теремон. — Предполагам, че е минало по-леко, отколкото очакваше.

— Той беше изумителен в най-висша степен — отвърна Бийни. Те се намираха на терасата на клуба „Шест слънца“. Засега дъждовете бяха престанали и вечерта беше чудесна; въздухът се отличаваше с една особена яснота, както ставаше винаги след продължителни валежи. На запад Тано и Сита хвърляха суровия си призрачно бял блясък с необичайна сила, а в противоположния край на здрачното небе червеният Довим припламваше като малък скъпоценен камък. — Кажеш-речи той почти не изглеждаше огорчен освен когато му казах, че съм бил близо до решението да потуля всичко, за да не нараня чувствата му. *Тогава* излезе въвн от себе си. Той направо ме скастри... както си и заслужавах. Но най-смешното беше... Келнер! Келнер! Един коктейл Тано, моля! И един за моя приятел. Нека бъдат двойни!

— Ти май наистина се превръщаш в сериозен пияч, а? — забеляза Теремон.

Бийни вдигна рамене.

— Само когато съм тук. Има нещо особено на тази тераса, гледката към града, цялата атмосфера...

— Това е началото. Малко по малко започва да ти харесва, изграждаш си приятни асоциации между дадено място и пиенето, след известно време се впускаш в експерименти и пийваш две питиета на друго място, после две-три...

— Теремон! Говориш все едно си някой Апостол на Пламъка. Те също смятат, че пиенето е грешно, нали?

— Според тях всичко е грешно. Но с пиенето определено е така. Затова и е толкова хубаво, какво ще кажеш, приятелю? — засмя се Теремон. — Разказваше ми за Атор.

— Да. Говорех за най-смешното нещо. Спомняш ли си онази налудничавата идея, която ти хрумна, че е възможно някакъв неизвестен фактор да отклонява Калгаш от предполагаемата му орбита?

— Да. Невидимият великан. Драконът, който пуфти и пухти по небето.

— Е добре, Атор зае точно същата позиция!

— Той смята, че има дракони на небето?

Бийни гръмко се засмя.

— Не ставай глупав. Но Атор наистина счита, че съществува неизвестен фактор. Някакво невидимо слънце може би или друг невидим за нас обект, който въпреки това упражнява гравитационно въздействие върху Калгаш...

— Не звучи ли това малко фантастично? — попита Теремон.

— Да, разбира се. Но Атор ми припомни стария философски афоризъм за Меча на Таргола, според който ние трябва да нанесем удар — имам предвид метафорично — върху по-сложното предположение, когато сме изправени пред дилемата да избираме между две хипотези. По-лесно е да търсим тъмно слънце, отколкото да създадем една изцяло нова Теория за всеобщата гравитация. И следователно...

— Тъмно слънце? Няма ли противоречие в това понятие. Всяко слънце е източник на светлина. Как би могло да е слънце, ако е тъмно?

— Това е просто една от възможностите. Атор ни я подхвърли. Не е казано, че той гледа сериозно на нея. През последните няколко дни ние ръсим всевъзможни астрономически хипотези с надеждата, че една от тях ще се окаже достатъчно разумна, за да започнем да градим обяснение за... Виж ти, ето го и Шийрин. — Бийни махна с ръка на закръгления психолог, който току-що беше влязъл в клуба. — Шийрин! Шийрин! Ела насам и пейни един коктейл с нас, какво ще кажеш?

Шийрин мина внимателно през тесния вход.

— Значи си усвоил някои нови пороци, а, Бийни?

— Не са толкова многобройни. Но Теремон ми разкри достойнствата на коктейла Тано и се опасявам, че се пристрастих към него. Познаваш Теремон, нали. Той пише в „Кроникъл“.

— Право казано, не мисля, че сме се срещали — рече Шийрин и протегна ръка към него. — Но определено съм чувал много за вас. Аз съм вуйчото на Раиста 717.

— Професорът по психология — каза Теремон. — Ако не греша, вие бяхте на Джонглорската експозиция?

Шийрин го погледна озадачен.

— Май нищо не ви убягва от вниманието?

— Старая се. — Келнерът се беше върнал. — Какво да бъде за вас? Коктейл Тано?

— Това е твърде силно за мен — рече Шийрин. — И малко по-сладко, отколкото бих предпочел... — Случайно да има нелтиджир?

— Джонглорско бренди? Не съм сигурен. Как го искате, в случай че има?

— Чисто, моля — каза Шийрин и после се обърна към Теремон и Бийни: — Обикнах това питие, докато бях на север. Храната в Джонглор е ужасна, но поне могат да правят прилично бренди.

— Чух, че имат големи проблеми с Експозицията — подметна Теремон. — Ставали разни неприятни неща в увеселителния парк... някакво пътуване на тъмно, което карало хората да полудяват, буквално откачали...

— Да, Тунела на мистерията. Поради тази причина бях там. Градската община и адвокатите на съоръжението ме повикаха като консултант, за да им дам професионалното си становище.

Теремон се наведе напред.

— Вярно ли е, че хората са умирали в тунела от уплаха и въпреки това той продължил да работи?

— Всички ме питат за това — отвърна Шийрин. — Да, имало е няколко смъртни случая. Но изглежда, че това не е накърнило популярността на този атракцион. Хората, така или иначе, са продължили да се стремят към риска. Самият аз се спуснах през Тунела на мистерията — рече той потръпвайки. — Е, сега вече е затворен. Казах им, че това е единият вариант, а другият е да си приготвят милиони кредити за обезщетения, казах им също, че е абсурдно да очакват от хората да понесат Мрака в такава степен на интензивност. Те проумяха логиката на тези мои съвети.

— Оказа се, че имаме нелтиджир, сър — прекъсна го келнерът, поставяйки пред него чаша с тъмно възкафяво бренди. — Разполагаме само с една бутилка, така че карайте по-полека. — Психологът кимна, надигна чашата и почти я преполови, преди сервитьорът да се е отдалечил от масата.

— Сър, казах ви...

Шийрин му се усмихна.

— Чух какво казахте. Ще карам по-полека след тази чаша. — Той се обърна към Бийни. — Разбрах, че докато съм бил на север, в Обсерваторията е имало някакви вълнения. Научих това от Лилиат. Но тя не беше много наясно какво става. Мисля, че спомена за някаква нова теория...

Бийни заговори с усмивка:

— Тъкмо си приказвахме с Теремон за същото нещо. Не, не става дума за нова теория, а просто за предизвикателство към старата. Работех над едни изчисления за орбитата на Калгаш и...

Шийрин слушаше с нарастващо удивление.

— Искаш да кажеш, че Теорията за всеобщата гравитация е поставена под въпрос? — извика той по средата на разказа на Бийни. — Боже мой! Означава ли това, че ако поставя чашата си на масата, тя може да полети към небесата? Тогава по-добре първо да довърша моя нелтиджир! — И психологът го направи.

Бийни се засмя.

— Теорията още си е в сила. Нашите усилия или по-точно усилията на Атор — той е авангардът и е просто удивително да го наблюдаваш как работи — са насочени към това да дадем математическо обяснение за разминаването между реалните и теоретичните цифри.

— Мисля, че на това му викат масажирание на данните — добави Теремон.

— А на мен ми звучи подозрително — рече Шийрин. — Нещо не ви е харесало в получения резултат и затова сега сте се заели да дадете ново тълкуване на откритията си, така ли е, Бийни? Всичко трябва да пасва, на всяка цена.

— Е, не точно...

— Признай си! Признай си! — засмя се гръмогласно Шийрин. — Келнер! Още един нелтиджир. И още един Тано за моя млад неетичен приятел!... Теремон, да ви поръчам ли и на вас един коктейл?

— Да, моля.

Шийрин продължи да говори все така цинично.

— Всичко това е голямо разочарование за мен, Бийни. Мислех си, че само ние, психолозите, гледаме да натъквим данните според теориите си и наричаме резултатите „наука“. Струва ми се, че това е по-скоро в стила на Апостолите на Пламъка!

— Шийрин! Престани!

— Апостолите също претендират да са учени — вметна Теремон. Бийни и Шийрин се обърнаха и го погледнаха. — Миналата седмица, точно преди началото на дъждовете, аз интервюирах един от големците им — продължи той. — Надявах се да се срещна с Мондиор, но вместо това разговарях с някой си Фолимун 66, техния отговорник по обществените връзки — много убедителен, много умен и много представителен. В продължение на половин час той ми обясняваше, че Апостолите разполагали с надеждни научни доказателства, че идната година на деветнадесети тептар слънцата ще изчезнат, ние всички ще бъдем потопени в Мрака и ще полудеем до един.

— Целият свят ще се превърне в един огромен Тунел на мистерията, така ли? — попита весело Шийрин. — Както знаете, болниците за душевноболни няма да стигнат, за да приютим цялото население. Може и психиатрите да не стигнат. Освен това психиатрите също ще са мръднали.

— А не са ли вече? — попита Бийни.

— Добра забележка — рече Шийрин.

— Лудостта няма да е най-лошото нещо — заяви Теремон. — Според Фолимун небето ще се изпълни с някакви неща, наречени Звезди, които ще започнат да сипят огън върху нас, и всичко ще избухне в пламъци. Тълпи от бръщолевеци манияци ще бродят от град в град, а шумът от пожарите ще долита до ушите ни. Слава богу, че това не е нищо друго освен един лош сън на Мондиор.

— Ами ако не е така? — рече Шийрин, изтрезнявайки изведнъж. Овалното му лице се издължи и стана замислено. — Ако се окаже, че в това има нещо вярно?

— Какво ужасно хрумване — каза Бийни. — Мисля, че се налага да си поръчам още един коктейл.

— Още не си свършил с този — напомни Шийрин на младия астроном.

— Е, и какво от това. Тъй или иначе после ще трябва да си взема още един. Келнер! Келнер!

14.

Атор 77 усети умората да се носи през него на трептящи вълни. Директорът на Обсерваторията бе загубил всякаква представа за времето. Наистина ли седеше на бюрото си от цели шестнадесет часа? И вчера беше същото. И завчера...

Във всеки случай така твърдеше Нилда. Беше разговарял с нея само преди миг. Лицето на съпругата му върху екрана беше напрегнато, издължено и без съмнение угрижено.

— Няма ли да се прибереш и да си починеш, Атор? Работиш вече почти цяло денонощие.

— Така ли!

— Знаеш ли, вече не си млад.

— Но не съм също и изкуфял старец, Нилда. Освен това тази работа ме въодушевява. След като в продължение на десет години се занимавах с парафиране на доклади по бюджета и четене на чужди изследвания, аз най-сетне върша истинска работа. Това ми харесва.

Лицето ѝ стана още по-угрижено.

— Но не е нужно да се занимаваш с изследователска работа на твоята възраст. Репутацията ти е в безопасност, Атор!

— Хм, виж ти!

— Твоето име винаги ще бъде славно в историята на астрономията.

— Или безславно — рече той злостно.

— Атор, не разбирам какво...

— Остави ме на мира, Нилда. Няма да се катурна върху бюрото, повярвай ми. Тази работа ме подмладява. Освен това само аз мога да я свърша. Може това да ти звучи вироглаво, така да бъде, но е абсолютно необходимо да...

— Да, разбира се. Но не се преуморявай, Атор. Това е единствената ми молба.

Преуморявам ли се? — зачуди се той. Да, да, разбира се. Друг начин нямаше. Човек не можеше да се занимава повърхностно с тези неща. Трябваше да им отдаде цялата си душа. Когато разработваше

Теорията за всеобщата гравитация, той се трудеше по шестнадесет, осемнадесет и двадесет часа на денонощие в продължение на много седмици, спеше само когато станеше неизбежно, дрямваше за кратко и се събуждаше изпълнен с желание за работа, а в ума му още клокочеха уравненията, които преди малко бе оставил недовършени.

Но тогава беше едва на тридесет и пет години. А сега приближаваше седемдесет. Посегателствата на възрастта бяха неоспорими. Главата го болеше, гърлото му беше пресъхнало, а в гърдите си усещаше някакво неприятно туптене. Въпреки че в кабинета беше топло, върховете на пръстите му бяха студени от изтощение. Нещо в коленете му пулсираше. Всяка част от тялото му протестираше срещу приложеното върху нея напрежение.

„Само още малко и се прибирам у дома“, обеща си той.

Само още малко.

Осми постулат...

— Сър?

— Какво има? — попита той.

Но гласът му трябва да беше прозвучал като свирепо изръмжаване, защото когато се обърна и погледна към вратата, той видя, че младият Иймот е обхванат от причудлива поредица от необуздани спазми и конвулсии, сякаш танцуваше върху живи въглини. В очите на момчето се четеше ужас. Разбира се, Иймот винаги изглеждаше уплашен в присъствието на директора на Обсерваторията — всички се страхуваха от него, не само студентите, и Атор беше свикнал с това. Неговата личност вдъхваше респект и той го знаеше. Но сегашното поведение на Иймот минаваше всякакви граници. Младежът го гледаше с неприкрит ужас, примесен с нещо като почуда.

Студентът направи видимо усилие да си възвърне гласа и каза дрезгаво:

— Изчисленията, които искахте, сър...

— О, да. Да. Дайте ми ги.

Ръката на Атор силно трепереше, когато се пресегна да вземе донесената от Иймот разпечатка. И двамата се вторачиха в нея ужасени. Дългите костеливи пръсти бяха бледи като на мъртвец и потръпваха толкова отривисто, че дори и Иймот, който се славеше със забележителните си нервни реакции, не можеше да се мери с него. Атор се опита да застави ръката си да спре да трепери, но не успя. Със

същия успех би могъл да пожелае Онос да тръгне в обратна посока по небето.

Той грабна с усилие книгата от ръката на Иймот и ги тръсна на писалището.

Иймот се обади:

— Сър, ако има нещо, което мога да ви донеса...

— Имате предвид лекарство? Как смеете да ми предлагате...

— Просто мислех, че мога да ви донеса нещо за ядене или някаква разхладителна напитка — рече Иймот с едва доловим шепот. Той заотстъпва бавно, сякаш очакваше Атор да изръмжи и да се хвърли на гърлото му.

— А, разбирам. Няма нужда, Иймот. Няма нужда!

— Да, сър.

Студентът излезе. Атор затвори очи за миг, пое си три-четири пъти дълбоко въздух и се опита да се успокои. Работата отиваше към края си, беше убеден в това. Беше почти сигурно, че донесените от Иймот изчисления са последното потвърждение, от което имаше нужда. Но въпросът сега беше дали работата няма да го довърши, преди той да свърши с нея.

Атор погледна към числата на Иймот.

Пред него на бюрото имаше три екрана. На този отляво се виждаше пламтящата червена орбита на Калгаш, изчислена въз основа на Теорията за всеобщата гравитация. На екрана отдясно бе очертана коригираната огненожълта орбита, която Бийни бе получил, използвайки новия университетски компютър и последните данни за действителното положение на Калгаш. На средния екран двете орбити бяха проектирани една върху друга. През последните пет дни Атор бе разработил пет различни постулата, за да обясни отклонението между теоретичната и предполагаемата орбита, и можеше да изкара на средния екран всеки един от тези постулати с едно-единствено докосване на клавиша.

Проблемът беше, че тези седем постулата до един бяха безсмислени. В дъното на всеки един от тях имаше някакъв губелен недостатък — предположение, което се налагаше не защото беше математически оправдано, а единствено поради това, че ситуацията изискваше някакво специално предположение, с помощта на което числата да излязат както трябва. Нищо не можеше да се докаже, нищо

не можеше да се потвърди. Като че ли във всеки отделен случай той просто издаваше указ, според който в определен момент от развоя на логиката вълшебната фея трябваше да се появи и да регулира гравитационните взаимодействия, така че отклонението да получи обяснение. Но вълшебната фея *наистина* трябваше да се появи.

А сега постулат Осми...

Той се зае да вкара изчисленията на Иймот в компютъра. На няколко пъти треперещите му пръсти отказваха да се подчинят, което водеше до грешки, но умът му работеше достатъчно точно, за да го подсети на мига, че е натиснал грешния клавиш. При всеки един от тези инциденти Атор се връщаше назад и внасяше необходимите корекции. На два пъти почти загубваше съзнание, но въпреки това се застави да продължи.

Ти си единственият човек на света, който е в състояние да свърши това, казваше си той докато работеше. И затова трябва да го направиш.

Това му звучеше глупаво, егоистично, маниакално и донякъде безумно. Може би дори не беше вярно. Но на този етап на изтощение той не можеше да мисли за нищо друго, освен че е безкрайно нужен за постигането на евентуален успех. Всички основни концепции на този проект бяха в главата му. Трябваше да продължи нататък, докато свърши и последната брънка на веригата. Докато...

Така.

И последните цифри на Иймот бяха в компютъра.

Натискайки един клавиш, Атор изкара двете орбити едновременно на средния екран и после натисна друг, за да интегрира новите резултати с наличните модели.

Блестящата червена елипса на първоначалната теоретична орбита направи вълнообразно движение, измени се и внезапно изчезна. Същото се случи и с наблюдаваната жълта орбита. Сега на екрана имаше една-единствена тъмнооранжева ярка линия — двете орбитални проекции бяха съвпаднали до последната десетична дроб.

Атор се задъха. Той дълго се взираше в екрана, после отново затвори очи и приведе глава към края на писалището. Оранжевата орбита пламтеше подобно на огнен пръстен и сиянието ѝ проникваше през затворените му клепачи.

Ликуването някак странно се смесваше с тревога.

Сега той имаше своя отговор, хипотеза, която можеше да устои на всичко. Въпреки всичко Теорията за всеобщата гравитация си оставаше в сила: епохалната верига от аргументи, върху която почиваше славата му, щеше да бъде запазена.

Но в същото време той вече знаеше, че така добре познатият му модел на соларната система всъщност е погрешен. Издирваният неизвестен фактор, невидимият гигант, небесният дракон, беше истински. Това откритие дълбоко го тревожеше, макар то да бе *спасило* прословутата му теория. От години си мислеше, че напълно разбира ритъма на небесата, а сега се оказваше, че в познанията му е имало пропуски, че в центъра на познатата вселена съществува нещо огромно и необяснимо, че нещата не са такива, каквито винаги бе смятал, че са. Не беше лесно да приеме това, когато зад гърба си имаше толкова много години.

След известно време Атор вдигна очи. На екрана не беше настъпила никаква промяна. Той зададе няколко изпитателни уравнения и отново нищо не се промени. Орбитата си беше само една.

Много добре, каза си той. Значи вселената не е точно такава, каквато си я мислиш. В такъв случай по-добре коригирай представите си за нея. Защото определено не би могъл да коригираш вселената.

— Иймот! — извика той. — Фаро! Бийни! Всички!

Първи се появи топчестият Фаро, следван по петите от Иймот — върлината, а след тях дойдоха и останалите членове на катедрата по астрономия: Бийни, Тиланда, Клет, Симброн и някои други. Всички се струпяха на входа на Кабинета му. Потресените им лица му подсказваха, че по всяка вероятност представлява ужасна гледка — бледо, безумно и изпито лице, кичури посивяла коса, които стърчат във всички посоки, външност на старик, който всеки момент можеше да рухне.

Налагаше се веднага да разсее страховете им. Моментът не беше подходящ за мелодрами.

Той тихо заговори:

— Да, много съм уморен и зная това. Навярно изглеждам като някой демон от долния свят. Но тук получих нещо, което изглежда, че ще свърши работа.

— Концепцията за гравитационната лупа? — попита Бийни.

— Концепцията за гравитационната лупа е съвършено безнадеждна — каза Атор студено. — Същото се отнася и за угасналото слънце, гънката в пространството, зоната на отрицателна материя и всички останали фантастични идеи, с които си играем през цялата седмица. Всички те са чудесни идеи, но не издържат на задълбочен анализ. Но има едно нещо, което може да премине през това изпитание.

Той наблюдаваше как очите им се отварят все по-широко.

Обръщайки се към екрана, Атор започна още веднъж да набира свързаните с постулат 8 числа. Докато работеше, умората го напускаше: този път не удряше погрешни клавиши, нямаше нито болка, нито страдание. Беше попаднал в някакъв свят отвъд изтощението.

— В този постулат — започна той — ние допускаме съществуването на тъмно планетарно тяло подобно на Калгаш, което е на орбита не около Онос, а около самия Калгаш. Масата му е значителна, всъщност тя е почти толкова, колкото и тази на Калгаш, или, с други думи, достатъчно голяма, за да окаже гравитационно влияние върху нашата планета, и да доведе до орбиталното отклонение, към което Бийни привлече вниманието ни.

Атор натисна ключа за визуален образ и на екрана се появи соларната система в стилизиран вид: Шестте, слънца, Калгаш и предполагаемия му сателит.

Той се обърна с лице към колегите си. Те се споглеждаха неспокойно. Макар да бяха два пъти по-млади от него, та и повече, подчинените му по всяка вероятност се сблъскваха със същия интелектуален и емоционален проблем, що се отнасяше до приемането на идеята, че съществува още едно голямо небесно тяло във вселената. Или може би просто си мислеха, че вече е оглупял от старост и е сбъркал в изчисленията.

— Числата, подкрепящи постулат 8, са верни — заяви Атор. — Това ви го гарантирам. А самият постулат издържа на всички направени от мен проверки.

Той ги огледа ожесточено и предизвикателно един по един, сякаш за да им напомни, че той е Атор 77, човекът, който бе дал на света Теорията за всеобщата гравитация, и че все още не е загубил умствените си способности.

Бийни се обади с приглушен глас:

— А защо не можем да видим този сателит, сър...?

— Причините са две — отвърна Атор спокойно. — Подобно на самия Калгаш това планетарно тяло може да излъчва само отразена светлина. Ако предположим, че повърхността му е съставена главно от синкави скали — което е една правдоподобна геологическа хипотеза — тогава отразената от него светлина ще бъде разположена по спектъра по такъв начин, че вечното сияние на шестте слънца плюс светлоразпръскващите свойства на нашата атмосфера ще маскират напълно неговото присъствие. Такъв сателит ще бъде невидим за нас, щом на небето буквално всеки миг грейт няколко слънца.

— При положение, че орбитата на сателита е извънредно голяма, нали, сър? — попита Фаро.

— Точно така. — Атор натисна втори бутон. — Ето ни и един поблизък план. Както виждате, нашият непознат и непознаваем сателит лети около нас, следвайки огромна елипса, поради което в продължение на много години той е безкрайно далеч от Калгаш. Но не толкова далеч, че да не забележим съществуването му по орбиталните отклонения — в същото време достатъчно далече, за да не можем да видим на небето с просто око тази тъмна скалиста маса; много е малка вероятността да я открием дори и с телескопите си. Обичайните уреди за наблюдение в случая са безсилни и затова шансовете да засечем сателита по астрономически път са едно на хиляда.

— Но без съмнение ние можем да го потърсим — рече Тиланда 191, чиято специалност беше астрофотографията.

— И без съмнение ще го направим — отговори й Атор. Те започваха да вникват в идеята му, той видя това. Всички до един. Познаваше ги достатъчно добре, за да разбере, че между тях няма прикрити присмехулници. — Но търсенето може да се окаже по-тежко, отколкото предполагате, това определено ще си бъде търсене на игла в купа сено. За тази работа обаче незабавно ще ни бъдат отпуснати средства.

— Може ли да задам един въпрос, сър? — каза Бийни.

— Слушам те.

— Ако орбитата е толкова ексцентрична, както се предполага във вашия постулат, тогава този наш сателит, този... да го наречем засега Калгаш Две, та този Калгаш Две в определени етапи от орбиталния си

цикъл ще се намира извънредно далеч от нас. Оттук става ясно, че в други етапи той ще бъде много по-близо до нас. Винаги има някакъв диапазон на колебание дори и при най-съвършената орбита, а сателит, който има толкова голяма елипсовидна орбита, би трябвало да дава огромен диапазон на отклонение между най-отдалечената и най-близката точка спрямо планетата, около която гравитира.

— Това е логично, да — рече Атор.

— В такъв случай, сър — продължи Бийни, — ако предположим, че Калгаш Две е бил толкова далеч от нас през целия период на съвременната астрономия, че ние не сме били в състояние да открием съществуването му, освен индиректно, чрез изчисляване на влиянието му върху орбитата на нашата планета, тогава няма ли да се съгласите, че има вероятност точно сега той да се връща от най-отдалечената си точка? Няма ли да се съгласите, че в момента Калгаш Две се приближава към нас?

— Това не е задължително — намеси се Иймот, а ръцете му бяха обхванати от силни конвулсии. — Ние нямаме никаква представа в коя точка от орбитата си се намира Калгаш Две точно сега, нито пък знаем колко време е необходимо, за да направи пълен кръг около Калгаш. Възможно е да става дума за цикъл от десет хиляди години и сега Калгаш Две да се отдалечава от нас, а етапът на приближаване да е бил в незапомнени предисторически времена.

— Правилно — призна Бийни. — Наистина в момента не можем да кажем дали се приближава, или се отдалечава от нас. Във всеки случай поне засега не е възможно.

— Но можем да се опитаме да го открием — каза Фаро. — Тиланда е права. Независимо от това, че всички числа съвпадат, ние трябва да видим дали Калгаш Две наистина е там. Успеем ли веднъж да го открием, после можем да се заемем с изчисляването на орбитата му.

— Би трябвало да можем да изчислим орбитата му, опирайки се просто на отклоненията, които дава спрямо нашата орбита — заяви Клет, който беше най-добрият математик в катедрата.

— Да — намеси се космографката Симброн, — и освен това можем да разберем дали се приближава, или се отдалечава от нас. О, богове! Ами ако идва насам? Представяте ли си какво удивително явление ще бъде това! Тъмно планетарно тяло прорязва небето... и

преминава между нас и слънцата! Възможно е дори да засенчи няколко от тях за известно време!

— Колко странно би било това — впусна се в размишления Бийни. — Мисля, че подобно явление може да бъде окачествено като затъмнение. Нали знаете — това е зрителен ефект, при който някакъв предмет застава между наблюдаващия и онова, което наблюдава. Но няма това е възможно? Слънцата са толкова огромни — как на практика Калгаш Две ще затъмни дори и едно от тях?

— Това ще бъде възможно, ако дойде достатъчно близо до нас — отбеляза Фаро. — Та аз дори мога да си представя ситуация, при която...

— Да, защо не вземете да разработите всички възможни сценарии? — намеси се изведнъж Атор, прекъсвайки Фаро толкова рязко, че всички в стаята се втреничиха в него. — Поиграйте си с идеята, всички без изключение. Подхвърляйте я наляво и надясно и вижте какво ще се получи.

Изведнъж той разбра, че му е непоносимо да стои повече тук. Трябваше да се махне.

Оживлението, което бе почувствал, когато завърши работата си, внезапно го напусна. Испитваше ужасна умора и отпадналост, сякаш беше на хиляда години. Студени тръпки пролазваха по ръцете му, достигайки до пръстите, а мускулите на гърба му бяха обхванати от неистови гърчове. Знаеше, че бе прехвърлил границите на човешката издръжливост. Време беше по-младите да поемат бремето от плещите му и да се захванат с това начинание.

Атор се надигна от стола си пред екраните на компютрите, направи една несигурна крачка, залитайки към средата на стаята, но успя да възстанови равновесието си преди да се препъне и тръгна бавно покрай екипа на Обсерваторията с цялото достойнство, на което беше способен в този момент.

— Прибирам се у дома — рече той. — Може би ще поспя.

15.

Бийни каза:

— Да разбирам ли, че поселището е било опожарявано *девет поредни пъти*, Сифера? И всеки път е било построявано наново?

— Моят колега Балик смята, че струпаните едно върху друго селища на хълма Томбо са седем — отвърна археоложката. — И наистина може да е прав. Нещата са доста объркани на последните нива. Но няма значение дали поселищата са седем, или девет — точният брой не е толкова важен и това не променя фундаменталната концепция. Ето, погледни тези чертежи. Направих ги въз основа на бележките си, които водих по време на разкопките. Разбира се, това бяха само предварителни сондажи, един бърз разрез на целия хълм, а истинската прецизна работа оставихме за по-късна експедиция. Твърде късно открихме хълма, за да свършим нещо повече. Но тези чертежи ще ти дадат представа... Нали няма да се отегчиш? Всичко това ти е интересно, нали Бийни?

— Намирам го за безкрайно очарователно. Да не би да смяташ, че съм толкова погълнат от астрономията, че да не мога да обърна внимание на някоя друга дисциплина? Освен това археологията и астрономията понякога вървят ръка за ръка. Не малко неща научихме за движението на слънцата благодарение на древните астрономически паметници, които вие открихте в различни точки на света. Хайде, дай да погледна.

Бяха в кабинета на Сифера. Тя го беше помолила да дойде, за да обсъдят един проблем, който неочаквано бил възникнал в процеса на работата ѝ. Това го беше озадачило, защото в момента той не успя да си представи как един астроном може да помогне на един археолог, освен в случаите, когато астрономията и археологията вървяха ръка за ръка, както току-що беше споменал. Но Бийни винаги се радваше, когато се откриеше възможност да се види със Сифера.

Бяха се запознали преди пет години, когато работеха заедно в интердисциплинарния факултетски комитет, който планираше разширяването на университетската библиотека. Наистина Сифера

беше предимно извън страната, заета с археологическите си разкопки, но през останалата част от времето двамата с радост се срещаха и обядваха заедно. Той я намираще за предизвикателна, много умна и интелектуално пречистваща. Бийни обаче не знаеше как изглежда той в нейните очи: може би просто като един интелигентен и пълен с идеи млад мъж, който няма нищо общо със злостните вражди и съперничества в нейната научна сфера и очевидно не се домогва към тялото ѝ.

Сифера разгъна чертежите — огромни листове тънка и подобна на пергамент хартия, върху която имаше сложни, елегантни и направени с молив диаграми. Те се наведоха над тях и ги заразглеждаха отблизо.

Когато ѝ каза, че археологията го очарова, Бийни наистина беше искрен. Още от момче той с радост четеше разказите за великите изследователи на античността, хора като Марпин, Шелбик и, разбира се, Галдо 221. За него далечното минало беше почти толкова вълнуващо, колкото и далечното междузвездно пространство.

Партньорката му Райета не беше много доволна от дружбата му със Сифера. На няколко пъти тя доста сприхаво беше намекнала, че именно Сифера го очарова, а не нейната наука. Сифера определено беше привлекателна жена — да се твърди обратното би било проява на неискреност — но тя беше неумолимо неромантична и тази нейна черта беше известна на всеки мъж в университета. Освен това беше с около десетина години по-възрастна от Бийни. Макар да беше хубава, той никога не бе имал интимни намерения по отношение на нея.

— Първото нещо, което виждаме тук, е напречен разрез на целия хълм — рече Сифера. — Скицирала съм всяко отделно поселищно ниво в схематичен план. Естествено най-отгоре се намира последното селище — огромни каменни стени, така нареченият циклопски стил, характерен за Беклимотската култура през зрелия ѝ период. Тази линия тук, на нивото на циклопските стени, представлява пласт от овъглени останки — тези овъглени руини сочат, че градът е бил унищожен напълно от огромен пожар. И тук, под циклопското ниво и обгорената линия, следващото по-старо поселище.

— Кое е изградено в друг архитектурен стил.

— Точно така. Виждаш ли как съм нарисувала камъните на стените? Това е така нареченият стил на пресечените щрихи,

характерен за ранния период на Беклимотската култура или може би за протокултурата на Беклимот. И двата стила съществуват сред развалините от ерата на Беклимот, които обграждат хълма Томбо. Основната част от руините са в стила на циклопския градеж, а пресечените щрихи могат да бъдат видени само тук-там и ние ги наричаме просто „Беклимотски образци“. А сега погледни тук, където минава границата между поселището с пресечените щрихи и руините на циклопския град.

— Още една огнена линия? — рече Бийни.

— Да, това е още една огнена линия. Този хълм прилича на сандвич — поселищен пласт, овъглен пласт, после още един поселищен пласт и отново овъглен пласт. Ето какво се е случило според мен. По времето на хората от периода на пресечените щрихи е избухнал опустошителен пожар, който е обхванал доста голяма площ от Сагиканския полуостров. По-късно, когато местните обитатели се завърнали и започнали да строят наново, те вече използвали един чисто нов и по-сложен архитектурен стил, който ние наричаме „циклопски“ заради внушителните размери на камъните. Но после избухнал *друг* пожар и унищожил циклопското поселище. Тогава хората от района се отказали да строят градове на хълма Томбо и избрали друга площадка, намираща се недалеч, която носи наименованието „Големия Беклимот“. Дълго време ние смятахме, че Големият Беклимот е първият истински град и човешката история, произлязъл от по-малките прото-Беклимотски селища в стила на пресечените щрихи, които са разпръснати навсякъде около него. Благодарение на Томбо ние научихме, че в този район е съществувал най-малко един важен циклопски град преди възникването на Големия Беклимот.

— А как стои въпросът с площадката на Беклимот? — попита Бийни. — Открити ли са там следи от пожар?

— Не. Това означава, че той не е съществувал, когато най-горният град на хълма Томбо е бил опожарен. В крайна сметка цялата Беклимотска култура рухва и Големият Беклимот е бил изоставен, но това е станало поради други причини, свързани с климатичните промени. Тук не е имало никакъв пожар. Може да се предположи, че от онова време ни делят около хиляда години. Но, изглежда, че пожарът, който е опустошил най-горното поселище на хълма Томбо, е избухнал

много по-рано. Според мен това е станало преди две хиляди години. По-точна представа ще получим от лабораторията за радиовъглероден анализ, където сме дали проби от овъгления пласт.

— А селището на пресечените щрихи... откога датира то?

— Според ортодоксалната археология руините в стила на пресечените щрихи, които открихме тук и там на Сагиканския полуостров, са само няколко поколения по-стари от площадката на Големия Беклимот. След разкопките на Томбо аз не мисля така. Предполагам, че селището с пресечените щрихи е с две хиляди години по-старо от циклопския град над него.

— Две хиляди...? И ти казваш, че отдолу има и други селища?

— Погледни чертежа — рече Сифера. — Това е ниво номер три — никога преди не сме срещали този вид архитектура, тя няма нищо общо със стила на пресечените щрихи. После идва нова обгорена линия. След нея селище номер четири. Още една обгорена линия. Номер пет. Обгорена линия. Номер шест, седем, осем, девет... или, ако Балик е прав, те са само седем.

— И всяко селище е било унищожено от голям пожар! Това е направо забележително. Един смъртоносен разрушителен цикъл, при който ударът попада отново и отново на едно и също място.

— Най-забележителното нещо е — каза Сифера с изненадващо мрачен глас, — че всяко едно от тези селища е процъфтявало в приблизително еднакъв период от време, преди да бъде унищожено от пожар. Дебелината на селищните пластове съвпада по един необикновен начин. Както разбираш, ние все още сме в очакване на резултатите от лабораторията. Но не мисля, че моята преценка с просто око е много далече от истината. Чертежите на Балик са същите като моите. В случай че не грешим напълно, хълмът Томбо ни изправя пред един праисторически период, който възлиза на минимум четиринадесет хиляди години. И през тези четиринадесет хиляди години хълмът е бил периодически помитан от мощни пожари и обитателите му са го напускали през равни интервали с точността на часовник — по един пожар на всеки две хиляди години, в това няма почти никакво съмнение!

— Какво?

Бийни усети по гърба му да пробягват тръпки. Умът му се залута в една плетеница от всякакви невъзможни и тревожни заключения.

— Почакай — рече Сифера. — Има и друго.

Тя отвори едно чекмедже и извади оттам купчина лъскави фотографии.

— Това са снимки на плочките на Томбо. Оригиналите са в Мудрин 505 — нали го познаваш, палеографа. Той се опита да ги дешифрира. Направени са от печена глина. Тези трите намерихме на Ниво Три, а тези на Ниво Пет. И в двата случая става дума за крайно примитивна писменост, а писмото върху плочките от Ниво Пет е толкова древно, че Мудрин не стигна доникъде. Но като начало той успя да дешифрира няколко десетки думи върху табличките от Ниво Три, при които е използван ранен вариант на Беклимотската писменост. Според проучванията му до този момент в тях се разказва за опожаряването на един град — това било дело на разгневени богове, които намирали за нужно периодически да наказват човечеството за греховете му.

— *Периодически?*

— Точно така. Започва ли това да ти звучи познато?

— Апостолите на Пламъка! Боже мой, Сифера, на както си попаднала?

— Това се питам и аз, откакто Мудрин ми донесе първите непълни преводи. — Археоложката се извърна, за да погледне Бийни, и той за първи път видя колко замъглени са очите ѝ, колко напрегнато и издължено е лицето ѝ. Тя изглеждаше почти объркана. — Разбираш ли сега защо те помолих да дойдеш тук? Не мога да споделя това с никого от катедрата. Бийни, какво да правя? Ако някои от тези данни станат публично достояние, Мондиор 71 и цялата му смахната шайка ще обявят от най-високите си трибуни, че съм открила неопровержимо археологическо доказателство за истинността на налудничавите им теории?

— Така ли смяташ?

— А как иначе? — Сифера потупа чертежите с ръка. — Това е свидетелство за нееднократни унищожителни пожари през интервали от две хиляди години, грубо казано, в продължение на много хиляди години. А пък и тези плочки... както изглежда, на практика те могат да се окажат един предисторически вариант на Книгата на Откровенията. Взети като цяло, макар и да не са точно истинско доказателство за

верността на гръмките проповеди на Апостолите, те са най-малкото едно солидно рационално: потвърждение на цялата им митология.

— Но многократните пожари на една-единствена площадка не доказват, че е имало световен катаклизъм — възрази Бийни.

— Онова, което ме тревожи, е тази периодичност — каза Сифера. — Тя е твърде точна и се доближава прекалено много до думите на Мондиор. Разгледах Книгата на Откровенията. Сагиканският полуостров е свещен за Апостолите, знаеше ли това? Свято място, на което в миналото боговете се явили на хората, така се казва в книгата. И отгук става съвсем ясно — чуваш ли ме какво говоря! — става съвсем ясно — че боговете са решили да запазят Сагикан като предупреждение към човечеството за наказанието, което ще се повтаря отново и отново, ако хората не престанат да бъдат все така грешни.

Бийни се втренчи в нея, потресен.

Всъщност той знаеше много малко за Апостолите и учението им. Никога не беше проявявал интерес към подобно патологично фантазиране и имаше прекалено много научна работа, за да обръща внимание на празнословните апокалиптични пророчества на Мондиор.

Но сега споменът за разговора, който бяха водили с Теремон 762 в клуба „Шест слънца“ преди няколко седмици, експлодира в съзнанието му със страхотна сила. *„... няма да бъде първият път, когато светът е бил унищожен... боговете умишлено са създали хората несъвършени и са ни дали една-единствена година — една от техните божествени години, а не като нашите на Калгаш — за да се поправим. Тя се нарича Година на Светостта и се равнява точно на две хиляди и четиридесет и девет от нашите години.“*

Не. Не. Не. Не. Идиотизъм! Празнословие! Истерично безумие!

Имаше и друго. *„Всеки път, когато Годината на Светостта изтече и боговете открият, че ние все още сме зли и грешни, те унищожават света, изпращайки небесни огньове... Във всеки случай така казват Апостолите.“*

Не! Не!

— Бийни? — рече Сифера. — Добре ли си?

— Просто си мислех някои неща — отвърна той. — В името на Мрака, това е вярно! Ти ще предоставиш на Апостолите абсолютно потвърждение.

— Това не е задължително. Хората, които разсъждават правилно и ясно, все пак ще успеят да отхвърлят идеите на Мондиор. Унищожаването на Томбо от пожар — дори *многократното* му опожаряване през очевидно равни интервали от приблизително две хиляди години — по никакъв начин не доказва, че целият свят е бил пометен от унищожителен пожар. Или че такъв неизбежно ще последва отново. По каква логика миналото трябва да се повтори в бъдещето? Но, разбира се, хората с ясни умове са малцинство. Останалите ще бъдат разколебани от начина, по който Мондиор ще изтълкува моите открития, и веднага ще изпаднат в паника. Нали знаеш за твърдението на Апостолите, че следващият унищожителен пожар ще ни връхлети идната година?

— Да — отвърна Бийни дрезгаво. — Теремон ми каза, че те са определили точния ден. Всъщност става дума за цикъл от две хиляди и четиридесет и девет години. Сега сме две хиляди и четиридесет и осмата, и ако може да се вярва на Мондиор, след единадесет-дванадесет месеца небето ще стане черно и върху нас ще се посипе огън. Мисля, че предполагаемата дата беше деветнадесети тептар.

— Теремон? Журналистът?

— Да. Всъщност той ми е приятел. Интересува се от всичко, което е свързано с Апостолите, и направи интервю с един от техните първосвещеници или какъвто е там. Теремон ми каза...

Ръката на Сифера се стрелна към тази на Бийни и пръстите ѝ се забиха в него с изумителна сила.

— Трябва да ми обещаеш, че няма да му кажеш нито дума за това, Бийни!

— На Теремон? Разбира се, че няма. Ти още не си дала гласност на откритията си. Няма да е правилно да спомена нещо за тях, на когото и да било!... Но при всяко положение той е много почтен човек.

Желязната ѝ хватка се поотпусна, но само малко.

— Понякога приятелите си казват някои неща неофициално... но нали разбираш, Бийни, когато разговаряш с Теремон не може да има нищо „неофициално“. Ако сметне, че това ще му свърши работа, той ще го използва, без значение какво ти е обещал. И независимо за колко „почтен“ ти се иска да го мислиш.

— Е... може би...

— Довери ми се. Ако Теремон разбере какво имам тук, можеш да заложиш ушите си, че половин ден по-късно всичко ще излезе на страниците на „Кроникъл“. Само това ще ми липсва — да се прочуя като онзи учен, който е дал доказателства за абсурдните твърдения на Апостолите. Изпитвам дълбоко отвращение към тези хора, Бийни.

Не бих искала да им бъда в помощ и услуга и определено не искам да излезе така, че все едно съм прегърнала смахнатите им идеи.

— Не се безпокой — рече Бийни. — Няма да пророня нито дума.

— Не трябва да го правиш. Това би унищожило кариерата ми. Върнах се в университета, за да поискам нови субсидии за изследователската си работа. Откритието ми от Томбо вече поражда полемика в катедрата, защото поставя под въпрос наложилото се схващане, че Беклимот е най-старото средище от градски тип. И ако отгоре на всичко Теремон успее някак да усуче Пламъка на Апостолите около шията ми...

Но Бийни почти не я слушаше. Той беше съпричастен с нея и определено нямаше да направи нищо, което да ѝ донесе проблеми. Теремон нямаше да чуе нито дума от него за работата ѝ.

Мислите му се бяха насочили към други много тревожни неща. В ума му продължаваха да се блъскат фрази от разказа на Теремон за учението на Апостолите.

„... след около четирнадесет месеца всичките слънца ще изчезнат...“

„... Звездите ще започнат да сияят пламъци от черното небе...“

„... точният момент на катастрофата може да бъде изчислен по научен път...“

„... черно небе...“

„... слънцата ще изчезнат...“

— Мракът! — прошепна Бийни дрезгаво. — Възможно ли е това?

През това време Сифера бе продължила да говори. При този негов изблик тя се прекъсна по средата на изречението.

— Бийни, ти не ме слушаш!

— Аз... какво? Ох. Ох. Да, разбира се, че те слушам! Ти каза, че Теремон не трябва да научава за тези неща, защото това би навредило на репутацията ти и... и... Виж какво, Сифера, възможно ли е да

продължим разговора си по друго време? Да речем тази вечер или утре следобед, или когато и да е. Налага се веднага да тръгна към Обсерваторията.

— В такъв случай не искам да те задържам — рече тя с леден глас.

— Не, не ме разбра. Онова, което ми разказваше, е от огромен интерес за мен... и е много важно, ужасно важно, по-важно, отколкото бих могъл да ти обясня в този момент. Но трябва да проверя нещо. Нещо, което има пряко отношение към всичко това.

Тя го погледна по-отблизо.

— Лицето ти е пламнало. В очите ти има безумие, Бийни. Изведнъж стана толкова странен. Умът ти е на милиони мили от мен. Какво има?

— Ще ти обясня по-късно — каза той на излизане. — По-късно! Обещавам!

16.

По това време в Обсерваторията нямаше почти никой. Там бяха само Фаро и Тиланда. Бийни си отдъхна, когато разбра, че Атор 77 не е някъде наоколо. „Това е добре“, помисли си той. Старецът беше достатъчно изтощен от усилието да разработи концепцията за Калгаш Две. В никакъв случай не трябваше да се подлага на допълнително натоварване през тази вечер.

И наистина беше добре, че само Фаро и Тиланда са тук. Фаро притежаваше точно този бърз и свободен ум, от който Бийни се нуждаеше именно сега. А Тиланда, която толкова години наблюдаваше празните небесни пространства със своя телескоп и фотографски апарат, може би щеше да е в състояние да запълни част от необходимия му концептуален материал.

Тиланда веднага заговори.

— Цял ден проявявам фотографски плаки, Бийни. Но не попаднах на никаква следа. Готова съм да заложа главата си, че там горе на небето няма нищо друго освен шестте слънца. Бийни, да не би силите на нашия гений най-накрая да са му изневерили? Нали не смяташ така?

— Мисля, че умът му е така остър, както е бил винаги.

— Но тези снимки... — рече Тиланда. — Дни наред вече сканирам наслуки всички квадранти на вселената. Всичко е включено в програмата. Щрак! — и леко преместване на няколко градуса, щрак! — и отново преместване. Цялото небе е подложено на методично наблюдение. И погледни само какво получавам, Бийни. Купчина снимки, на които няма абсолютно нищо.

— Ако неизвестният сателит е невидим, Тиланда, тогава той не може да бъде открит. Толкова е просто.

— Да, може би е невидим за невъоръжено око. Но апаратът би трябвало да е в състояние...

— Слушай, остави това сега. Вие двамата трябва да ми помогнете, работата е чисто теоретична. Свързано е с новата теория на Атор.

— Ами ако се окаже, че неизвестният сателит е само нещо илюзорно — възрази Тиланда.

— Ако нещо не се вижда, това не означава, че то не съществува — озъби й се Бийни. — И никак няма да ни хареса, ако това нещо изскочи от нищото и ни зяпне право в лицето. Ще ми помогнеш, или не?

— Ами...

— Добре. От теб искам да изготвиш компютърна проекция на движението на шестте слънца за период от четири хиляди и двеста години.

Тиланда го зяпна недоверчиво.

— *Четири хиляди и двеста години*, вярно ли чух, Бийни!

— Зная, че данните за движението на слънцата, с които разполагаш, са за далеч по-кратък период. Но аз казах компютърни проекции, Тиланда. Нали имаш сигурни данни за поне сто години?

— За повече от сто.

— Толкова по-добре. Заложи ги в компютъра и ги проектирай назад и напред във времето. Накарай го да ти покаже какви са били комбинациите от слънца през последните двадесет и един века за всеки ден поотделно и какви ще бъдат през бъдещите двадесет и един века. Ако не можеш да го направиш, сигурен съм, че Фаро с радост ще ти помогне в написването на програмата.

— Мисля, че мога да се оправя и сама — каза Тиланда с леден тон. — А би ли ми казал за какво е всичко това? Алманаси ли ще правим? Дори и в алманасите соларните данни са само за няколко години напред. И така, какво се опитваш да постигнеш?

— По-късно ще ти кажа — отвърна Бийни. — Обещавам.

Той я остави напушена на бюрото й и тръгна към директорския кабинет, където седна на бюрото с трите компютъра, с които Атор бе разработил теорията за Калгаш Две. Замислените му очи дълго останаха приковани върху средния екран, показващ отклонената орбита на Калгаш вследствие на хипотетичния Калгаш Две.

После натисна един клавиш и предполагаемата орбита на Калгаш Две се появи на екрана като яркозелена линия, огромна ексцентрична наклонена елипса, пресичаща тази на Калгаш, която беше по-компактна и почти кръгла. Той я проучи подробно, сетне натисна клавишите, които трябваше да изкарат на екрана слънцата, и

остана мрачно загледан в тях някъде около час, набирайки различните възможни конфигурации: Онос с Тано и Сита, Онос с Трей и Патру, Онос и Довим с Трей и Патру, Довим с Тано и Сита, само Патру и Трей...

Да, това бяха нормалните комбинации.

Ами аномалните?

Само Тано и Сита? Не, това беше невъзможно. Позицията на тази двойка слънца на небето спрямо по-близките слънца беше такава, че Тано и Сита никога не можеха да се появят в тази небесна полусфера без Онос или Довим — или и двете слънца заедно — да са видими по същото време. Навярно това е било възможно преди стотици или хиляди години, разсъждаваше той, но въпреки това се съмняваше. Но определено не и сега.

Трей и Патру, Тано и Сита?

Това също беше невъзможно. Двете двойки слънца отстояха една срещу друга спрямо Калгаш. Когато единият чифт беше на небето, другият обикновено беше скрит от самата планета. Понякога и четирите слънца можеха да се появят едновременно на небето, но при такива съвпадения Онос също винаги се виждаше. Това бяха прочутите дни с пет слънца, а след тях идваха не по-малко характерните дни на Довим, когато той грееше сам в противоположната хемисфера. Това ставаше само веднъж на няколко години.

Трей без Патру? Тано без Сита?

Да, формално това беше възможно. Когато една от двойките слънца е близо до хоризонта, едното слънце можеше да се озове над хоризонта, а другото под него за кратък период от време. Но на практика това беше едно любопитно соларно явление, просто моментно отклонение от нормата. В такива моменти двете слънца си бяха заедно, но линията на хоризонта ги разделяше за кратко.

И шестте слънца едновременно на небето?

Невъзможно!

И по-лошо — немислимо!

И все пак му беше минало през ума. Бийни потръпна. Ако и шестте слънца се озовяха едновременно над хоризонта, тогава определени параметри от другата полусфера неизбежно биха останали без абсолютно никаква светлина. Мрак! Мрак! Но Мракът беше

непознат на Калгаш, освен като абстрактно понятие. Никога не би могло да стане така, че шестте слънца да бъдат заедно и една голяма част от света да бъде потопен в непрогледна тъмнина. Беше ли възможно това?

Дали?

Бийни разсъждаваше над тази ужасяваща възможност.

Той още веднъж чу как Теремон му разяснява с дълбокия си глас теориите на Апостолите.

„... всички слънца ще изчезнат...“

„... Звездите ще започнат да сипят пламъци от черното небе...“

Той поклати глава. Всичко, което знаеше за движението на слънцата се бунтуваше срещу идеята, че е възможно по някакъв начин шестте слънца да се съберат от едната страна на Калгаш по едно и също време. Това просто не можеше да се случи, трябваше да стане чудо. Небесната конфигурация на слънцата, беше такава, че поне едно или две от тях трябваше да осветяват всяка точка от Калгаш във всеки един миг.

Забрави тази хипотеза за шестте слънца, хипотезата за Мрака.

Какво остана!

„Само Довим — помисли си той. — Малкото червено слънце сам-самичко на небето?“

Е, да, това се случваше, макар и не често. При тези редки дни с пет слънца, когато Тано, Сита, Трей, Патру и Онос бяха заедно в една и съща полусфера, Довим оставаше сам откъм противоположната страна на планетата. Бийни се зачуди дали е възможно това да е моментът за падането на Мрака.

Дали? Самият Довим грееше толкова слабо, от него идваше само едно студено, немошно, червеникаво-лилаво сияние, което хората можеха да вземат за Мрак.

Всъщност тук имаше нещо неясно. Дори малкият Довим даваше достатъчно светлина, за да предпази хората да не изпаднат в ужас. Освен това дните, през които Довим грееше сам, се случваха веднъж на няколко години. Те бяха нещо необикновено, но не чак дотам изключително. Естествено, ако ефектът от това, че на небето грее едно-единствено малко мъждиво слънце, можеше да се изрази в дълбоки психологически промени, тогава всеки би се тревожил от настъпването

на новия ден на Довим, който беше някъде след около година, доколкото Бийни си спомняше.

Но ако само Довим беше на небето и се случеше нещо особено, нещо наистина необичайно, което да засенчи слабото слънце...

Тиланда се появи до рамото му и каза сприхаво:

— Добре, Бийни, соларните ти проекции са готови. И не само за четиридесет и два века, а в безкрайна регресия. Фаро ми подхвърли една идея и ние направихме програмата по такъв начин, че да изготвя данни чак до края на времето, ако желаш това, или до началото на вселената.

— Чудесно. Нали ще я въведеш в моя компютър?... Фаро, би ли дошъл насам?

Топчестият студент тръгна бавно към него. Беше очевидно, че в главата му клокочеха въпроси относно начинанието на Бийни. Но той се съобрази с протокола и йерархията и просто изчака да чуе какво Бийни има да му каже.

— Това на екрана — започна Бийни — е предполагаемата орбита на хипотетичния Калгаш Две, както беше изготвена от Атор. Ще допусна, че е вярна, осланяйки се на думите на Атор, че тя обяснява съвсем точно отклоненията в нашата орбита, а аз вярвам, че Атор знае какво прави. Тук са също и данните — или поне ще бъдат, когато Тиланда приключи с прехвърлянето им — за соларните движения за голям период от време, това е програмата, която вие двамата разработихте. Имам намерение да видя каква е корелацията между наличието на едно слънце на небето и приближаването на Калгаш Две към тази планета, така че...

— Така че да изчислите честотата на затъмненията? — изтърси Фаро. — Това ли имате предвид, сър?

Бързината, с която разсъждаваше това момче, беше озадачаваща и малко смуцаваща.

— Всъщност, да. Тази идея за затъмненията ти е хрумнала и на теб, така ли?

— Мисля си за тях още откакто Атор ни разказа за Калгаш Две. Нали си спомняте, когато Симброн спомена, че този странен сателит може да засенчи няколко от слънцата за кратко време, а вие казахте, че това явление би трябвало да се нарича затъмнение? След това аз се заех да разработя някои от възможностите. Но Атор ме прекъсна,

преди да кажа каквото и да е, защото беше уморен и искаше да се прибере у дома.

— И оттогава не си споменал нещо за това?

— Никой не ме е питал — отвърна Фаро.

— Е добре, ето че удари и твоят час. Ще прехвърля всичко от моя компютър в твоя, после ще седнем в тази стая отделно един от друг и ще си поиграем с цифрите. Всъщност аз проучвам един специален случай, при който Калгаш Две е в най-близката си точка до Калгаш, като в същия момент на небето има само едно слънце.

Фаро кимна и тръгна към компютъра си, развивайки скорост, с каквато Бийни не го беше виждал да се движи.

Бийни не се надяваше да завърши първи изчисленията си. Бързината на Фаро в тези неща беше прословута. Важното бе да работят независимо един от друг и крайният резултат да бъде потвърден от две страни. Затова когато малко по-късно Фаро изсумтя тържествуващо и скочи от стола си, за да каже нещо, Бийни ядосано му даде знак да мълчи и продължи да работи. Последваха десет неловки минути, продължили сякаш цяла вечност.

След това числата започнаха да излизат на монитора.

Ако всички подадени в компютъра данни бяха верни — и изчисленията на Атор за вероятната маса и орбита на неизвестния сателит, и изчисленията на Тиланда за небесните движения на шестте слънца — тогава изгледите за настъпването на Мрака бяха съвсем малки. Единствената възможност за падане на пълен Мрак беше в деня, когато в едната полусфера щеше да грее само Довим. Но, изглежда, че нямаше големи шансове Калгаш Две да затъмни Довим. Дните, през които на небето светеше само Довим, бяха такава рядкост, че вероятността някой от тях да съвпадне с времето, когато Калгаш Две е някъде близо до Калгаш по цялата му дълга орбита, беше безкрайно малка — Бийни знаеше това.

Дали пък наистина беше така?

Не. Не беше безкрайно малка.

Ни най-малко. Той внимателно разгледа цифрите на екрана. Изглежда, че съществуваше известна възможност двата момента да съвпадат. Изчисленията още не бяха пълни, но нещата отиваха в тази посока, докато компютърът разработваше корелацията Калгаш — Калгаш Две. Пътищата на двете небесни тела се пресичаха два пъти за

изпитателния период от четири хиляди и двеста години. При всяка поредна обиколка на Калгаш Две около орбитата му моментът на максимална близост между него и Калгаш все повече се приближаваше до деня, когато на небето щеше да грее само Довим. Компютърът продължаваше да обработва всички астрономически възможности и цифрите все така излизаха на екрана. Бийни ги следеше с растящ ужас и неверие.

Ето го най-сетне и крайният резултат. Трите небесни тела — наредени точно, както се очакваше. Калгаш — Калгаш Две — Довим!

Да! *Наистина* беше възможно Калгаш Две да предизвика пълно затъмнение на Довим, когато Довим е единственото видимо слънце на небето.

Но тази конфигурация беше крайно рядка. Довим трябваше да бъде сам в полусферата си и на максимално разстояние от Калгаш, а Калгаш Две трябваше да бъде на възможното минимално разстояние. В този случай видимият диаметър на Калгаш Две щеше да бъде седем пъти по-голям от този на Довим. Това щеше да бъде достатъчно за засенчването на Довим, така че нито една точка от планетата да не остане незасегната от Мрака. Компютърът показва, че такава крайно необикновена ситуация може да настъпи само веднъж на всеки...

Бийни ахна. Не искаше да повярва на очите си.

Обърна се към Фаро. Овалното лице на младия студент беше преbledняло от изживяния шок.

Бийни дрезгаво заговори:

— Добре. Готов съм, получих крайния резултат. Но първо ти ми кажи твоя.

— Затъмнение на Довим от Калгаш Две, периодичност — две хиляди и четиридесет и девет години.

— Да — мрачно каза Бийни. — Точно това получих и аз. Веднъж на всеки две хиляди и четиридесет и девет години.

Почувства, че му се вие свят. Сякаш цялата вселена се въртеше около него.

Веднъж на всеки две хиляди и четиридесет и девет години. Според Апостолите на Пламъка това беше точното времетраене на Годината на Светостта. Същата цифра беше посочена и в Книгата на Откровенията.

„... всички слънца ще изчезнат...“

„... Звездите ще започнат да сияят огън от черното небе...“

Той не знаеше какво са Звездите. Но Сифера бе открила един хълм на Сагиканския полуостров, където градовете са били унищожавани от пожар през изумително равни интервали от приблизително две хиляди години. Дали когато получеше резултатите от прецизните тестове въглерод-14, щеше да се окаже, че точната цифра между опожаряванията на хълма Томбо е две хиляди и четиридесет и девет години?

„... черно небе...“

Бийни се втренчи безпомощно във Фаро.

— Кога е следващият ден на Довим? — попита той.

— След единадесет месеца и четири дни — мрачно отвърна Фаро. На деветнадесети тептар.

— Да — рече Бийни. — Това е същият ден, за който Мондиор казва, че небето ще стане черно и огънят на боговете ще се посипе върху нас, за да унищожи цивилизацията.

17.

— За първи път през живота си — каза Атор — аз установявам, че се моля с цялото си сърце изчисленията ми да са грешни. Но се страхувам, че боговете няма да ми окажат такава милост. Ние всички разбираме, че нещо ни тласка неумолимо към заключение, за което е ужасно дори да си помислим.

Погледът му се спря на всеки един от хората, които бе повикал. Тук, разбира се, беше младият Бийни 25. Шийрин 501 от катедрата по психология. Археоложката Сифера 89.

Единствено с усилие на волята Атор успя да скрие умората си, чувството за растящо отчаяние, смазващото въздействие на всичко онова, което бе научил през последните седмици. Напоследък се улавяше да мисли, че е живял прекалено дълго, искаше му се да е намерил покой още преди година-две. Но той отпъди тези мисли от съзнанието си. Желязната воля и непоколебимата сила на духа винаги бяха най-характерните му качества. Атор не искаше да се лиши от тях сега, когато старостта посягаше на силата му.

Той се обърна към Шийрин:

— Разбрах, че вашата научна област е изучаването на Мрака.

Пълният психолог изглеждаше развеселен.

— Предполагам, че и така може да се каже. Темата на докторската ми дисертация беше: „Мракът и свързаните с него психически разстройства“. Но изследването на Мрака беше само един от аспектите на работата ми. Интересувам се също от всякакви видове масова хистерия..., от ирационалните реакции на човешкия мозък под въздействието на непреодолими влияния, изобщо от целия спектър от смахнати човешки прояви — ето така си изкарвам прехраната.

— Много добре — хладно отвърна Атор. — Както и да е. Бийни 25 казва, че вие сте най-големият авторитет по въпросите на Мрака в университета. Току-що видяхте нашата малка астрономическа демонстрация на екрана на компютъра. Предполагам, че сте схванал основните изводи, които произтичат от нашето откритие.

Старият астроном не намери начин думите му да не прозвучат покровителствено. Но Шийрин не изглеждаше особено обиден.

Той спокойно отговори:

— Мисля, че го схванах достатъчно добре. Вие казвате, че има някакво тайнствено и невидимо астрономическо тяло от планетарен мащаб с такава и такава маса, обикалящо на орбита около Калгаш на такава и такава разстояние, като при тези параметри неговата сила на привличане обяснява точно определени отклонения от теоретичната орбита на Калгаш, които бяха открити от моя приятел Бийни. Добре ли е дотук?

— Да — отвърна Атор. — Напълно.

— Така — продължи Шийрин, — оказва се, че понякога това тяло се озовава между нас и слънцата. Това явление се нарича затъмнение. Но има само едно слънце, което се намира на неговата плоскост на въртене по такъв начин, че да може да бъде затъмнено, и това слънце е Довим. Беше показано, че затъмнението ще настъпи само когато — Шийрин направи пауза и се намръщи, — когато Довим е сам на небето, като в същото време той и така нареченият Калгаш Две трябва да са наредени по такъв начин, че Калгаш Две да скрие напълно диска на Довим, така че до нас да не стигне никаква светлина. Все още ли се справям добре?

Атор кимна.

— Схванал сте проблема свършено добре.

— Точно от това се страхувах. Надявах се да съм разбрал нещата накриво.

— Така, а що се отнася до последиците от затъмнението... — рече Атор.

Шийрин си пое дълбоко дъх.

— Добре. Затъмнението — което слава богу се случва само веднъж на две хиляди и четиридесет и девет години — ще доведе до продължителен период на всемирен Мрак, който ще обхване целия Калгаш. При въртенето на планетата всеки един от континентите ще потъне в пълен мрак за период, вариращ от — как беше? — от девет до четиринадесет часа, в зависимост от ширината.

— А сега, ако обичате — започна Атор, — бихте ли ни казал мнението си като професионален психолог за това какъв ще бъде ефектът от явлението върху умовете на човешките същества?

— Ефектът — отвърна Шийрин, без да се поколебае — ще бъде лудост.

В стаята изведнъж стана много тихо.

Най-накрая Атор каза:

— Всеобща лудост, това ли предричате?

— Много вероятно. Всеобщ Мрак — всеобща лудост. Предполагам, че хората ще бъдат засегнати в различни степени, вариращи от непродължителна дезориентация и депресия до пълно и трайно разрушаване на умствените способности. Естествено, колкото по-голяма е първоначалната психическа стабилност на индивида, толкова по-малка ще бъде вероятността да получи тотално психическо разстройство вследствие на отсъствието на светлина. Но мисля, че на никого няма да му се размине напълно.

— Не разбирам — каза Бийни. — Защо Мракът кара хората да полудяват?

Шийрин се усмихна.

— Ние просто не сме адаптирани към него. Представи си, ако можеш, свят, който има само едно слънце. При въртенето на такава планета около оста ѝ всяка полусфера ще получава светлина само през половината от деня, а през другата половина ще тъне в пълен мрак.

Бийни махна неволно с ръка, издавайки ужаса си.

— Виждаш ли? — извика Шийрин. — Дори мисълта за това те плаши! А обитателите на подобна планета ще бъдат напълно привикнали към ежедневната доза Мрак. Много е вероятно те да предпочитат дневната светлина и да я намират за по-приятна, но за тях Мракът ще бъде нещо обичайно и всекидневно, нещо, за което не си струва да се вълнуваш, просто време за сън, докато слънцето изгрее. Но при нас нещата са иначе. Ние сме еволюирали при условия на постоянна слънчева светлина, през всеки час на деня, през цялата година. Ако Онос не е на небето, тогава там са Тано, Сита и Довим, или Патру и Трей, и т.н. Умовете ни, дори и физиологическите функции на телата ни, са пригодени към ежечасна светлина. Не обичаме да оставаме без нея дори и за кратък миг. Предполагам, че спиш със запалена лампа?

— Разбира се — отвърна Бийни.

— Разбира се? А по какво се разбира?

— Ами... Но всички спят така?

— Точно това ми беше мисълта. Кажете, изпитвал ли си някога въздействието на Мрака, приятелю?

Бийни се облегна на стената до панорамния прозорец и се замисли.

— Не. Не бих казал. Но зная какво представлява. Просто... въ...

— Той направи неопределено движение с пръстите си и сетне лицето му просия. — Просто отсъствие на светлина. Като в пещерите.

— Ти бил ли си някога в пещера?

— В *пещера*? Разбира се, че не.

— Така си и помислих. Веднъж, преди много време, аз направих такъв опит. Това беше, когато започнах да изследвам предизвиканите от Мрака психически смущения. Но изхвърчах навън на бегом. Преди това бях вървял навътре, докато входът на пещерата се превърна в неясно светло петно, всичко останало беше потопено в тъмнина. — Шийрин се засмя весело под мустак. — Никога не бях предполагал, че човек с моето тегло може да бяга толкова бързо.

Бийни му отвърна почти предизвикателно.

— Е, аз пък допускам, че не бих бягал, ако попадна в такава ситуация.

Психологът се усмихна кротко на младия астроном.

— Смело казано! Възхищавам се на куража ти, приятелю. — Обръщайки се към Атор, Шийрин рече: — Сър, ще ми позволите ли да извърша един малък психологически експеримент?

— Както желаете.

— Благодаря ви. — Шийрин погледна отново към Бийни. — Би ли дръпнал завесата до теб, приятелю?

Бийни изглеждаше изненадан.

— Защо?

— Просто дръпни завесата. После ела тук и седни до мен.

— Е добре, щом настояваш...

От корниза над прозореца се спускаха тежки червени драперии. Атор не можа да си спомни никога да са били използвани, а този кабинет беше негов от около четиридесет години. Бийни сви рамене, протегна се към украсения с пискюл шнур и го дръпна. Червената завеса се плъзна над широкия прозорец, а малките месингови колелца се затъркаляха по корниза със свистене. Известно време сумрачната

червена светлина на Довим все още се виждаше. След това всичко потъна в сенки и дори сенките станаха неясни.

Стъпките на Бийни отекнаха глухо в тишината, докато се придвижваше към масата, но сетне спря по средата на пътя.

— Не те виждам, Шийрин — прошепна Бийни отчаяно.

— Опитай се да намериш пътя — нареди Шийрин с неестествен глас.

— Но аз не те виждам! — Младият астроном дишаше с хриптене. — Нищо не виждам!

— А ти какво друго очакваше. Това е Мракът. — Шийрин изчака малко. — Хайде, би трябвало да можеш да се ориентираш в тази стая дори и със затворени очи. Просто ела тук и седни.

Отново стъпки, този път колебливи. Шум от опипване на стол. После се чу и слабият глас на Бийни:

— Ето ме.

— Как се чувстваш?

— Аз... ъх... добре съм.

— Хареса ли ти това?

Дълга пауза.

— Не.

— Не ти ли хареса, Бийни?

— Никак. Ужасно е. Стените сякаш се... — Той отново замълча. — Стори ми се, че се приближават към мен. Искаше ми се да ги отблъсна... Но в никакъв случай не полудявам. Всъщност си мисля, че привиквам към него.

— Добре. Сифера? Как се чувствате?

— Мога да понеса известна доза Мрак. Работата ми от време на време е свързана с пълзене през подземни тунели. Но не бих казала, че му обръщам голямо внимание.

— Атор?

— Аз също все още съм жив. Но мисля, че вие доказахте тезата си, доктор Шийрин — каза троснато директорът на Обсерваторията.

— Добре. Бийни, дръпни завесите.

В мрака се чуха предпазливи стъпки, а след това и шумолене — Бийни се беше опрял в завесата и търсеше опипом пискюла. Всички си отдъхнаха, когато драпериите се плъзнаха обратно с познатото вече свистене. Червената светлина на Довим изпълни стаята и с вик на

радост Бийни погледна през прозореца към най-малкото от шестте слънца.

Шийрин избърса потта от челото си с opakото на ръката си и заговори с треперещ глас:

— И това бяха само няколко минути в тъмна стая.

— Може да се понесе.

— Да, тъмната стая може. Поне за кратко време. Но вие всички знаете за Джонглорската стогодишна експозиция, нали така? Скандалът около Тунела на мистерията? Бийни, аз ти разказах тази история миналото лято в клуба на „Шестте слънца“, когато беше с онзи Теремон, журналиста.

— Да, спомням си. Ставаше дума за хората, които се спуснали през тъмния тунел в увеселителния парк и излезли оттам умопобъркани.

— Тунелът е дълъг само една миля... и е без никакво осветление. Влизаш в една малка открита вагонетка и се понасяш с друсане в тъмнината — това трае петнадесет минути. Някои от хората умрели от страх. Други получили трайни психически увреждания.

— Защо? Какво ги е накарало да полудеят?

— По същество това е същото нещо, което и ти изпита преди малко, когато завесите бяха дръпнати. Оставайки на тъмно, ти си помисли, че стените на стаята се приближават към теб, за да те смачкат. Инстинктивният страх у хората от отсъствието на светлина в психологията се казва „клаустрофобия“, защото тъмнината винаги е свързана със затвореното пространство, по такъв начин страхът от едното е страх и от другото. Разбирате ли?

— Ами тези от Тунела, които са откачили?

— Тези от Тунела, които са... въ... откачили, ако използвам твоята лексика, са нещастници, които не са имали необходимата психическа издръжливост, за да преодолеят погълналата ги в Мрака клаустрофобия. Усещането е било много силно. Повярвай ми. Аз сам се спуснах през Тунела. Преди малко ти остана без светлина само за няколко минути и мисля, че беше доста объркан. Представи си сега *петнадесет* подобни минути.

— Но не се ли възстановиха след това?

— Да, някои. Но други ще страдат в продължение на години — или може би до края на живота си — от клаустрофобични смущения.

Латентният им страх от Мрака и затворените пространства е кристализирал и е станал перманентен, доколкото можем да преценим. Както ви казах, вследствие на шока е имало и смъртни случаи. Тук май не можем да говорим за възстановяване, а? *Ето* до какво могат да доведат петнадесет минути Мрак.

— Само при някои хора — рече Бийни упорито. Челото му бавно се набразди и лицето му се смръщи. — Все още не мога да повярвам, че ще бъде толкова лошо за повечето от нас. За мен определено няма да е така.

Шийрин въздъхна с раздражение.

— Представи си, че е паднал Мрак — навсякъде. Никаква светлина, докъдето ти стигат очите. Къщите, дърветата, полята, земята, небето — всичко е *черно*! А над теб са Звездите, ако може да се вярва на проповедите на Апостолите... Звездите, каквото и да са те. Можеш ли да си представиш това?

— Да, мога — заяви Бийни още по-непреклонно.

— Не, не можеш! — Шийрин стовари юмрук върху масата във внезапен пристъп на гняв. — Ти се заблуждаваш! Ти не можеш да си представиш това. Твоят ум не е по-пригоден за тая концепция от тоя на... Виж какво, Бийни, ти си математик, нали? Мажеш ли правдиво и точно да си представиш какво е това безкрайност? Или вечност? Ти можеш само да говориш за тях. Или да ги сведеш до уравнения, представяйки абстрактните числа за реалност, а всъщност те са просто драскулки върху хартията. Но когато наистина се опиташ да обхванеш с мисълта си понятието безкрайност, доста бързо ти се завива свят, убеден съм в това. Един-единствен къс от реалността те изважда от равновесие. Същото се отнася и за частицата тъмнина, чието въздействие преди малко изпита. А когато дойде истинският Мрак, умът ти ще се сблъска с явление, което е отвъд границите на разбираемото. Ти ще полудееш, Бийни. Напълно и завинаги. Изобщо не се съмнявам в това!

В стаята за втори път настъпи внезапна ужасна тишина.

Най-накрая Атор се обади:

— Това ли е крайното ви заключение, доктор Шийрин? Широко разпространена лудост?

— Най-малко седемдесет и пет процента от населението напълно ще загуби разсъдъка си. Може би осемдесет и пет процента. Може би

дори и сто.

Атор заклати глава.

— Чудовищно. Ужасно. Невероятно бедствие. Но все пак трябва да ви кажа, че се чувствам донякъде като Бийни... мисля, че ще успеем някак да преодолеем това, че ефектът няма да бъде толкова катастрофален, както посочихте вие. Макар да съм стар, аз не мога да не изпитвам известен оптимизъм, известно чувство на надежда...

Изведнъж Сифера каза:

— Може ли да взема думата, доктор Атор?

— Разбира се. Разбира се! Затова сте тук.

Археоложката се изправи и тръгна към средата на стаята.

— В известна степен съм изненадана, че въобще съм тук. Когато за първи път говорих с Бийни за откритието ми на Сагиканския полуостров, аз го помолих разговорът ни да остане абсолютно поверителен. Страхувах се за научната си репутация, защото знаех, че установеното от мен може много лесно да бъде изтълкувано като изказване на подкрепа на най-безумното, най-ужасяващото и най-опасното религиозно движение, което съществува в нашето общество. Говоря, естествено, за Апостолите на Пламъка.

Но когато малко по-късно Бийни дойде при мен със своята нова находка — откритието за периодичността на тези затъмнения на Довим — аз разбрах, че трябва да дам гласност на онова, което зная. Тук имам снимки и чертежи на разкопките на хълма Томбо, недалеч от Беклимотската площадка на Сагиканския полуостров. Бийни, ти вече си ги разглеждал, но ще бъдеш ли така добър да ги подадеш на доктор Атор, доктор Шийрин...

Сифера изчака, докато разгледат материала. След това продължи да говори:

— Ще се ориентирате по-лесно в чертежите, ако възприемете хълма Томбо като една огромна торта, чиито пластове са древни поселения, всяко едно от тях е построено върху предишното... последното, разбира се, е най-отгоре. То принадлежи на така наречената Беклимотска култура. Под него според нас се намира град на същите тези хора, но на по-ранен етап от тяхното развитие. И тъй, надолу следват още и още поселения от различни периоди — общият им брой е най-малко седем, може би са и повече.

Всяко едно от тези селища, господа, е намерило края си в унищожителен пожар. Предполагам, че виждате тъмните линии между пластовете. Това са ивиците от пожарите — овъглени останки. Моето първоначално и чисто интуитивно предположение за това колко време е било необходимо тези градове да се зародят, да процъфтят, да западнат и да рухнат, беше, че тези големи пожари са избухвали през период от две хиляди години, като последният от тях е бил преди около две хиляди години, малко преди появата на Беклимотската култура, която считаме за началото на историческия период.

Пробите от овъглени пластове са особено подходящи за радиовъглероден анализ, който ни дава доста точни данни за възрастта на всяка площадка. След пристигането на материалите от Томбо в Саро Сити лабораторията към нашата катедра се зае с радиовъглеродната експертиза и сега ние разполагаме с определени цифри. Мога да ви кажа по памет какви са те. Последното селище на хълма Томбо е било опожарено преди две хиляди и петдесет години със статистическо отклонение плюс — минус двадесет години. Овъгленият пласт от долното поселище е на четири хиляди и сто години с отклонение плюс — минус четиридесет години. Третото поселище от горе на долу е било унищожено преди шест хиляди и двеста години с отклонение плюс — минус осемдесет години. Радиовъглеродната възраст на четвъртото ниво е осем хиляди и триста години, плюс — минус сто. Петото...

— О, богове! — извика Шийрин. — Всички ли са разположени толкова равномерно.

— Всички до едно. Пожарите са избухвали през интервали от малко повече от двадесет века. Взимайки под внимание малките неточности, които са неизбежни при радиовъглеродния анализ, ние все пак общо взето можем да предположим, че на практика интервалът е бил точно две хиляди и четиридесет и девет години. Както беше демонстрирано от Бийни, именно това е честотата на затъмненията на Довим... И още нещо — продължи да говори Сифера с безрадостен глас, — тази цифра съвпада също с дължината на годината, която Апостолите на Пламъка наричат Година на Светостта. Предполага се, че когато тя изтече, светът ще бъде унищожен от пожар.

— Да, ефектът от масово безумие — рече глухо Шийрин. — Когато Мракът дойде, хората ще искат светлина... каквато и да е тя.

Факли. Огньовете на открито. Изгаряй всичко! Изгаряй покъщнината! Изгаряй къщите!

— Не — прошепна Бийни.

— Не забравяйте — каза Шийрин, — че тези хора няма да са нормални. Те ще бъдат като малки деца, но с телата и остатъците от разум на възрастни. Те ще знаят как се използва кибритът. Но няма да си спомнят какви са последствията от запалването на многобройни огньовете.

— Не — рече отново Бийни с отчаяние. — Не. Не. — Това не беше вече израз на неверие.

Сифера каза:

— В началото можеше да се спори, че пожарите на Томбо са само местно явление... някакво странно стечение на обстоятелствата, строго повтарящо се събитие за голям период от време, но в ограничен периметър, а защо не и някакъв особен, пречистващ ритуал, който е съществувал по тези места. Тъй като на Калгаш няма други толкова древни площадки като тези на Сагиканския полуостров, ние не можехме да твърдим друго. Но изчисленията на Бийни промениха всичко. Сега виждаме, че на всеки две хиляди и четиридесет и девет години над света — очевидно — пада Мрак. Както каза Шийрин, хората ще палят огньовете. И нещата ще излязат от контрол. Каквито и други поселища да е имало по света, когато Томбо е бил опожаряван, те навярно също са били унищожени, както и градовете на Томбо, и поради същите причини. Но Томбо е всичко, което ни е останало от праисторическата ера. Както казват Апостолите на Пламъка, той е свещено място, място, където боговете са се явили на човечеството.

— И може би ще се явят още веднъж — мрачно каза Атор. — Давайки ни доказателства за пожарите от минали епохи.

Бийни го погледна.

— Значи вие сте повярвал в учението на Апостолите, сър?

Атор възприе думите на Бийни почти като открито обвинение в лудост. Мина известно време, преди да успее да отговори.

Но когато го направи, той вложи всичкото спокойствие, на което беше способен.

— Да съм повярвал? Не. Не съвсем. Но проявявам интерес, Бийни. Ужасен съм дори от необходимостта да поставя този въпрос: а ако Апостолите са прави? Сега ние разполагаме с ясни данни, че

Мракът настъпва точно през две хиляди и четиридесет и девет години, което е споменато в тяхната Книга на Откровенията. Шийрин казва, че светът ще полудее, ако това се случи, а Сифера ни предостави доказателствен материал, че поне една малка част от света *наистина* е полудявала, отново и отново, къщите са били помитани от пожар през повтарящ се интервал от две хиляди и четиридесет и девет години.

— Какво предлагате тогава? — попита Бийни. — Да се присъединим към Апостолите?

Атор отново трябваше да се пребори с гнева си.

— Не, Бийни. Трябва просто да надникнем в техните вярвания и да видим каква полза можем да извлечем оттам.

— Полза? — извикаха Шийрин и Сифера почти едновременно.

— Да! Полза! — Атор сплете големите си мършави ръце и се извърна с лице към всички тях. — Не разбирате ли, че оцеляването на човешката цивилизация може да зависи изцяло от нас четиримата? Всичко се свежда точно до това, нали? Колкото и мелодраматично да звучи, ние четиримата притежаваме нещо, което започва да прилича на неопровержимо доказателство за това, че краят на света наближава. Всеобщ Мрак... всеобща лудост... повсеместни палежи... градовете ни ще избухнат в пламъци... нашето общество ще бъде разтърсено. А вече съществува друга групировка, която предрича точно същото бедствие, бог знае въз основа на какво... но нещата съвпадат до последната година и ден.

— Деветнадесети тептар — промърмори Бийни.

— Да, деветнадесети тептар. Денят, в който на небето ще грее само Довим... и ако сме прави, през този същия ден Калгаш Две ще престане да бъде невидим, ще запълни целия небосклон и ще скрие всичката светлина. Апостолите казват, че през този ден огънят ще погълне нашите градове. Откъде знаят това? Сполучлива догадка? Просто съвпадение на митовете с реалността?

— Някои от нещата, които разказват, нямат никакъв смисъл — изтъкна Бийни. — Например Звездите, които щели да се появят на небето. Какви са тези Звезди? Откъде ще дойдат?

Атор вдигна рамене.

— Нямам никаква представа. Възможно е тази част от учението на Апостолите да е чиста измислица. Но изглежда, че те имат някакъв

документ, откъдето черпят материал за ужасните си пророчества. Ние трябва да научим повече за тези документи.

— Защо именно ние? — попита Бийни.

— Защото ние — като учени — можем да бъдем водачи, авторитетни фигури, в предстоящата борба за спасяването на цивилизацията — каза Атор. — Обществото ще има шанс да се защити от онова, което се задава, само ако веднага узнае за същността на опасността. Засега само лековерните и невежите обръщат някакво внимание на Апостолите. Но повечето от интелегентните и разумни хора гледат на тях по същия начин, както и ние — според тях те са манияци, глупаци, идиоти и навярно измамници. Ние всъщност трябва да убедим Апостолите да споделят с нас техните астрономически и археологически сведения, ако разполагат с такива. Ние ще дадем гласност на нашите открития и ще ги подкрепим с получения от Апостолите материал, в случай че ни го предоставят. По същество ще сключим с тях съюз срещу хаоса, който се задава както според нас, така и според тях. По този начин ще спечелим вниманието както на най-доверчивите, така и на най-критичните.

— Значи вие искате от нас да престанем да бъдем учени и да влезем в света на политиците? — попита Сифера. — Това не ми харесва. Изобщо не ни е работа да се захващаме с такова нещо. Моето предложение е да предоставим нашия материал на правителството и да ги оставим...

— Правителството! — изсумтя презрително Бийни.

— Бийни е прав — рече Шийрин. — Аз имам представа що за хора са правителствените чиновници. Те ще сформират комитет и в крайна сметка ще изготвят доклад... после ще пхнат доклада в архива, ще създадат нов комитет, който ще проучи какво е открил първият, сетне ще подложат нещата на гласуване и... Не, ние не разполагаме с всичкото това време. Наш дълг е да говорим от свое име. Аз имам сведения от първа ръка за въздействието на Мрака върху човешкото съзнание. Атор и Бийни, вие притежавате математическо доказателство за скорошното идване на Мрака. А вие, Сифера, вие сте видяла какво е причинил Мракът на миналите цивилизации.

— А ще търсим ли контакт с Апостолите? — попита Бийни. Няма ли да изложим на опасност репутацията си на учени с чувство за дълг към обществото, ако допуснем да имаме нещо общо с тях?

— Уместна забележка — рече Сифера. — Трябва да стоим настрана от тях.

Атор се намръщи.

— Навярно сте прави. Май беше наивно от моя страна да предполагам, че е възможно да съществува сътрудничество между нас и тези хора. Оттеглям предложението си.

— Почакайте — намеси се Бийни, — аз имам един приятел, ти го познаваш, Шийрин, журналиста Теремон, който вече е установил връзка с един от висшите сановници на Апостолите. Той може и да намери начин да уреди една тайна среща между Атор и този висш Апостол. Така вие ще проучите как стоят нещата около Апостолите, сър, и ще прецените дали знаят нещо, което си струва да имаме като доказателство — просто за да се сдобием с още по-сигурно потвърждение на нашите открития — а после винаги можем да отречем, че срещата се е състояла, ако те решат да ѝ дадат гласност.

— Това е една възможност — рече Атор. — Колкото и да ми бъде неприятно, аз съм готов да се срещна с тях... В такъв случай приемам, че нито един от вас няма никакво съществено възражение срещу основното ми предложение? Вие всички сте съгласни, че е крайно необходимо да предприемем някакви действия в отговор на нашите открития?

— Сега вече да — каза Бийни, поглеждайки към Шийрин. — Аз все пак възнамерявам да оцелея по време на Мрака. Но всичко, което беше казано днес, ме накара да разбера, че много други няма да успеят. Нито пък самата цивилизация... освен ако не направим нещо.

Атор кимна.

— Много добре. Поговори с твоя приятел Теремон. Но предпазливо. Знаеш как гледам на пресата. Чувствата ми към журналистите не са по-топли, отколкото към апостолите. Подходи внимателно и накарай твоя Теремон да разбере, че би искал да се срещна тайно с познатия му Апостол.

— Да, сър.

— А вие, Шийрин, съберете всичката литература, която можете да намерите, за ефекта от продължително излагане на тъмнина и ми я донесете.

— Няма проблеми, доктор Атор.

— Сифера, ще мога ли да получа от вас доклад за разкопките на вашия Томбо, който да е подходящ за лаик? Плюс всички възможни данни за многократните опожарявания.

— Част от информацията все още не е готова, доктор Атор. Става дума за материал, за който днес не говорих.

Атор свъси вежди.

— Какво имате предвид?

— Глинени плочки с надписи — отвърна тя. — Бяха намерени на трето и пето ниво от горе на долу. Доктор Мудрин се е заел с изключително трудната задача да ги преведе. Засега той счита, че те представляват някакво жреческо предупреждение за предстоящия пожар.

— Първо издание на Книгата на Откровенията! — извика Бийни.

— Е, да, може би е така — каза Сифера през смях, в който нямаше много веселие. — Във всеки случай се надявам скоро да получа текста от плочките. След това ще събера целия материал и ще ви го предоставя, доктор Атор.

— Добре — рече директорът на Обсерваторията. — Нуждаем се от всичко, до което можем да се доберем. Това ще бъде делото на нашия живот. — Той още веднъж огледа всички един по един. — Но трябва да уточня нещо важно: желанието ми да вляза във връзка с Апостолите не означава, че възнамерявам да придам благоприличен вид на техния орден. Просто се надявам да узнаем от тях онова, което може да ни помогне да убедим света, че е реално застрашен. В противен случай аз самият ще направя всичко възможно, за да се дистанцирам от тях. Не искам никакъв мистицизъм. Не вярвам на нито една от техните глупости... искам единствено да науча как са стигнали до заключенията си относно тази катастрофа. Искам също така вие, останалите, да бъдете не по-малко предпазливи в отношенията си с тях. Ясно ли е?

— Всичко това е като сън — тихо каза Бийни.

— Много лош сън — рече Атор. — Всяка частица от душата ми крещи, че това няма да се случи, че това са пълни фантазии, че идния деветнадесети тептар животът ще си продължи нормално и светът няма да пострада. За нещастие, цифрите казват друго. — Той погледна през прозореца. Онос беше залязъл, а Довим бе само точица на хоризонта. Калгаш тънеше в сумрак и единствената истинска светлина

беше призрачното тревожно сияние на Трей и Патру. — Вече няма място за никакво съмнение. Мракът ще дойде. Може би Звездите, каквото и да са те, наистина ще грейнат. Ще избухнат пожари. Краят на света, който познаваме, е съвсем близо. Краят на света!

ВТОРА ЧАСТ
ПАДАНЕТО НА НОЩТА

18.

— По-добре бъди внимателен — каза Бийни. Той започваше да се чувства неспокоен. Вечерта приближаваше... вечерта на затъмнението, която отдавна очакваше с трепет и ужас. — Атор ти е страшно ядосан, Теремон. Не мога да повярвам, че си дошъл тук именно сега. Никой от Обсерваторията не желае присъствието ти. И ти реши да се появиш точно *тази* вечер. Трябваше да си разбрал това, докато пишеше последните си статии за него...

— Журналистът се подсмихна.

— Казах ти. Ще намеря начин да го успокоя.

— Не бъди толкова сигурен, Теремон. В статиите си ти обикновено го наричаше смахнат оглупял ексцентрик, спомняш ли си? През повечето време старецът е спокоен и суров човек, но когато нещата отидат прекалено далеч, той проявява удивителен темперамент.

Теремон сви рамене и рече:

— Виж какво, Бийни, преди да стана влиятелен журналист, аз бях обикновен репортер и се специализирах във взимането на всякакъв вид невъзможни интервюта, в буквалния смисъл на думата. Всяка вечер се прибирах с натъртвания, насинени очи, а понякога и с едно-две счупени ребра, но винаги се докопвах до необходимата ми история. Когато в продължение на години редовно си изкарвал хората от равновесие, за да напишеш статията си, ти развиваш известно доверие в собствените си сили. Ще успея да се справя и с Атор.

— Изкарвал си хората от равновесие? — каза Бийни и погледна многозначително към календара, окачен високо на една от стените на коридора. Блестящите зелени знаци сочеха датата 19 тептар. Върховният ден, денят, който пламтеше в умовете на всички тук, в Обсерваторията, месец подир месец. Това беше последният ден на здрав разсъдък за много, и може би за повечето, от хората на Калгаш. — Това не са най-подходящите думи за тази вечер, не мислиш ли?

Теремон се усмихна.

— Може би си прав. Ще видим. — Той посочи затворената врата на кабинета на Атор. — Кой е там сега?

— Атор, разбира се. И Тиланда... тя е един от астрономите. Тук са също Давинт, Симброн, Хикинан, целият персонал на Обсерваторията. Това е.

— А Сифера? Тя каза, че ще бъде тук.

— Ами, все още я няма.

На лицето на Теремон се изписа изненада.

— Наистина ли? Когато онзи ден я попитах дали е избрала Сквивалището, тя направо ми се изсмя в лицето. Беше твърдо решена да наблюдава затъмнението оттук. Не мога да повярвам, че е променила решението си. Тази жена не се страхува от нищо, Бийни. Е, може пък да приготвя някои последни малки неща в кабинета си.

— Много е вероятно.

— А нашият топчест приятел Шийрин? И него ли го няма?

— Не, не и Шийрин. Той е в Сквивалището.

— Нашият Шийрин май не е от най-храбрите, а?

— Поне е достатъчно разумен, за да си го признае. Раиста също е в Сквивалището, там е и съпругата на Атор, Нилда, и горе-долу всички, които познавам, с изключение на нас — хората от Обсерваторията. Ако имаше ум в главата, ти също трябваше да си там, Теремон. Когато Мракът се спусне тази вечер, ще започнеш да съжеляваш, че си тук.

— Апостолът Фолимун 66 ми каза горе-долу същото преди повече от една година, само че той ме канеше в неговото Сквивалище, а не във вашето. Напълно съм готов да посрещна най-страшните ужаси на боговете, приятелю. Тази вечер има нещо важно за отразяване и аз няма да мога да го отразя, ако съм забит в някакво малко уютно подземно сквивалище, нали така?

— Утре вече няма да има вестници, на които да предложиш статията си, Теремон.

— Така ли мислиш? — Теремон дръпна Бийни за ръката, навирайки носа си почти в лицето му, и заговори с приглушен напрегнат глас: — Кажи ми, Бийни. Просто като на приятел. Наистина ли смяташ, че тази вечер ще се случи нещо толкова невероятно като това да падне Мрак?

— Да, така смятам.

— О, богове! Сериозно ли говориш, човече?

— Никога не съм бил по-сериозен, Теремон.

— Просто не мога да повярвам. Ти изглеждаш толкова умерен човек, Бийни. Толкова разумен и с толкова силно чувство за отговорност. И въпреки това ти се хвана за разни умозрителни, по общо признание, астрономически изчисления, някакви си въглени от пустиня, намираща се на хиляди мили, и куп безумни дрънканици на шайка култисти с помътнели очи, после струпа всички тия неща едно върху друго и ги превърна в най-смахнатата и дяволска бъркотия от апокалиптични глупости, която някога...

— Няма нищо смахнато — спокойно настоя Бийни. — Това не са глупости.

— Значи според теб тази вечер наистина ще дойде краят на света.

— Да, краят на света, света, който познаваме и обичаме.

Теремон пусна Бийни и вдигна вбесен ръцете си нагоре.

— О, богове! Дори и ти! В името на Мрака, Бийни, вече повече от година се опитвам да повярвам на всичко това и не мога. Независимо какво казваш ти или Атор, или Сифера, или Фолимун 66, или Мондиор, или...

— Просто почакай — рече Бийни. — Само още няколко часа.

— Наистина ли говориш искрено! — възкликна Теремон учудено. — Кълна се във всички богове, ти си точно толкова смахнат, колкото и самият Мондиор. Дрън-дрън! Ето това е моят отговор, Бийни. *Дрън-дрън!*... Хайде, ще ме заведеш ли при Атор!

— Предупреждавам те, че той не иска да те вижда.

— Вече ми каза това. Заведи ме при него все пак.

19.

Теремон наистина не беше очаквал, че ще се превърне във враг на учените от Обсерваторията. Просто нещата постепенно бяха тръгнали в тази посока през месеците, предшестващи деветнадесети тептар.

Той си каза, по същество в случая става дума за журналистическа почтеност. Бийни му беше стар приятел, да; доктор Атор безспорно беше велик астроном, Шийрин беше сърдечен, открит и приятен човек, Сифера... ами тя беше една привлекателна и интересна жена и голям археолог. Той не бе имал никакво желание да става неприятен на подобни хора.

Но беше длъжен да пише онова, в което вярва. А дълбоко в сърцето си той вярваше, че групата от Обсерваторията е точно толкова смахната, колко и Апостолите на Пламъка, и е не по-малко опасна за стабилността на обществото.

По никакъв начин не можеше да се застави да вземе на сериозно теориите им. Колкото повече се въртеше около Обсерваторията, толкова по-ненормални му се струваха.

Невидима и очевидно неподлежаща на засичане планета, която се носи на орбита около Калгаш, приближавайки се на всеки няколко десетилетия? Определена комбинация от соларни позиции, при която Довим ще остане сам, когато невидимият астероид пристигне за пореден път? Вследствие на това Довим ще бъде засенчен и светът ще потъне в Мрак? Това пък щяло да доведе до всеобща лудост. Не, не можеше да повярва на такива неща.

На Теремон всичко това му се струваше не по-малко безумно от нещата, които Апостолите на Пламъка дрънкаха от толкова много години. Единственият допълнителен елемент при Апостолите беше тайнственото пришествие на така наречените Звезди. Дори и хората от Обсерваторията с готовност признаваха, че не могат да си представят що за явление са Звездите. Очевидно те били някакъв друг вид невидими небесни тела, които внезапно се появили в края на Годината

на светостта, когато гневът на боговете се стоварил върху Калгаш — така поне казваха Апостолите.

— Това е невъзможно — беше му казал Бийни една вечер в клуба на „Шестте слънца“. До затъмнението оставаше още половин година. — Затъмнение и Мрак — да. Но не и Звезди. Във вселената не съществува нищо друго освен нашия свят, шестте слънца, няколко незначителни астероида... и Калгаш Две. Ако има също и Звезди, защо не можем да отчетем тяхното наличие? Защо не можем да ги открием по орбиталните отклонения, както открихме Калгаш Две? Не, Теремон, ако има Звезди там горе, тогава трябва да има някаква грешка в Теорията за всеобщата гравитация. А ние знаем, че Теорията е вярна.

„Ние знаем, че теорията е вярна“, беше казал Бийни. Но нима не казваше същото и Фолимун: „Ние знаем, че Книгата на Откровенията е книга на истината.“?

В началото, когато Бийни и Шийрин за първи път споделиха с него плахите си предчувствия, че над целия свят ще се спусне унищожителен Мрак, Теремон, наполовина скептичен и наполовина респектиран и впечатлен от апокалиптичните им видения, наистина направи всичко възможно, за да им помогне.

— Атор иска да се срещне с Фолимун — бе казал Бийни. — Опитва се да разбере дали Апостолите притежават някакви древни астрономически документи, които да потвърдят нашите открития. Можеш ли да го уредиш?

— Що за странна идея? — отвърна Теремон. — Старият сприхав представител на науката иска да се срещне с говорителя на антинаучните сили. Ще видя все пак какво мога да направя.

Срещата се уреди изненадващо лесно. Теремон и без това имаше намерение да вземе второ интервю с Фолимун. Апостолът със суровото лице отиде при Теремон на следващия ден.

— Атор? — рече Фолимун, когато журналистът му предаде съобщението от Бийни. — Защо ще иска да се среща с мен?

— Може би възнамерява да стане Апостол — предположи Теремон на шега.

Фолимун се засмя.

— Малко вероятно. Съдейки по онова, което зная за него, той по-скоро ще се боядиса в лилаво и ще се поразходи гол по булевард „Саро“.

— Е, съществува възможност да е приел друга вяра — каза Теремон и след една тягостна пауза додаде предпазливо: — Зная със сигурност, че той и хората му са попаднали на някакви данни, които току-виж се окажат в подкрепа на вашето поверие, че на деветнадесети тептар идната година светът ще потъне в Мрак.

Фолимун си позволи да прояви съвсем лек и старателно прикрит интерес, едно почти неуловимо повдигане на едната вежда.

— Колко прекрасно би било, ако е вярно — забеляза той хладно.

— Ще трябва сам да се видите с него, за да разберете това.

— Може и да го направя — рече Апостолът.

И наистина го направи. Какъв е бил точно характерът на срещата между Фолимун и Атор, Теремон никога не, успя да разбере, въпреки всичките си усилия. Атор и Фолимун бяха единствените присъстващи и впоследствие нито един от двамата не спомена никому нито дума, доколкото Теремон можа да установи. Бийни, главната му връзка в Обсерваторията, му предложи само смътни догадки.

— Ставало е дума за древните астрономически документи, които според шефа са в Апостолите, това е всичко, което мога да ти кажа — информира го Бийни. — Атор подозира, че те си предават тези сведения в продължение на векове, а е възможно всичко да е започнало още преди последното затъмнение. Знаеш, че някои пасажи от Книгата на Откровенията са на забравен език.

— Имаш предвид стари забравени безсмислици. Никой до този момент не е могъл да проумее тези глупости.

— Е, аз определено не мога — рече Бийни. — Но по мнението на някои много уважавани филолози тези пасажи може наистина да са предисторически текстове. Ами ако Апостолите имат ключа към дешифрирането на този език? Но го пазят за себе си и по този начин крият документираните в Книгата на Откровенията астрономически данни. Може би Атор търси именно този ключ.

Теремон беше изумен.

— Искаш да кажеш, че най-бележитият астроном на нашето време, и може би на всички времена, е решил да се консултира по научен въпрос с шайка истерични култисти?

Бийни сви рамене и рече:

— Зная само, че Атор не харесва Апостолите и учението им повече от теб, но той счита, че може да извлече нещо важно от срещата

с твоя приятел Фолимун.

— Ами, приятел! Познанството ни е чисто професионално.

Бийни каза:

— Е, наречи го, както искаш...

Теремон го прекъсна. Донякъде изненадан, той установи, че в него се надига истински гняв.

— Трябва да ти кажа, че никога няма да ми хареса, ако твоите приятелчета сключат с Апостолите някаква сделка. Що се отнася до мен, Апостолите са представители на мрака, те са проводници на най-тъмните и най-ненавистните реакционни идеи. Остави ги да правят каквото си искат и ще ни върнат обратно в Средновековието — постения, целомъдрие, бичуване и тям подобни. Не ни стига, че имаме психопати като тях, които ежедневно ни тровят с несвързаните си и смахнати пророчества, ами сега и един човек с престижа на Атор се кани да реабилитира тези нелепи влечуги, включвайки част от техните брътвежи в собствените си открития. От този момент нататък ще бъда много, много подозрителен, приятелю, към всичко, което излиза от вашата Обсерватория.

На лицето на Бийни се изписа смущение.

— Само да знаеш, Теремон, с какво презрение Атор говори за Апостолите, с какво неуважение се отнася към всичките им проповеди...

— Тогава защо се унижава да разговаря с тях?

— Ти също разговаря с Фолимун?

— Това е различно. Така или иначе, през тези дни Фолимун ми беше от полза, за да си пиша статиите. Работата ми е да разбере какво става в главата му.

— Е добре — рече Бийни разгорещено, — може би и Атор гледа по същия начин на нещата.

Именно в този момент те се отказаха от спора си, защото той започваше да се превръща в кавга, а нито един от двамата не искаше това. Бийни действително нямаше никаква представа какво са се договорили Атор и Фолимун, ако изобщо е имало някакво договаряне, и поради това Теремон реши, че няма смисъл да го обижда.

Но по-късно Теремон си даде сметка, че точно след този разговор той беше започнал да променя отношението си към Бийни, Шийрин и останалите от Обсерваторията — отзивчивият и любопитен страничен

наблюдател се превърна в критикар, изпълнен с презрение и присмех. Макар сам да бе съдействал за осъществяването на срещата между директора на Обсерваторията и Апостола, сега тя му се струваше крайно пагубна продажба на идеали, наивна капитулация от страна на Атор пред силите на реакцията и сляпото невежество.

Макар никога да не повярва истински в теориите на учените — въпреки всичките така наречени „доказателства“, които му предоставиха за проучване — Теремон зае общо взето неутрална позиция, когато в „Кроникъл“ започнаха да се появяват първите новини за предстоящото затъмнение.

„Изумително съобщение“, го нарече той, „и крайно ужасяващо — ако е вярно“. Атор е прав, когато казва, че един продължителен период на Мрак, обхванал внезапно цялата планета, ще бъде бедствие, каквото светът не познава. Но тази сутрин от другия край на света дойде различно становище: „С цялото дължимо уважение към великия Атор 77, заявява Хераниан 1104, учен от Кралското дружество за астрономия към Императорската обсерватория на Канипилитиниук, трябва да кажем, че няма никакви сигурни доказателства за съществуването на така наречения Калгаш Две, да не говорим пък за възможността той да причини такова затъмнение, каквото предрича групата учени от университета в Саро. Не трябва да забравяме, че слънцата — дори и малкият Довим — са безмерно по-големи от който и да е странстващ сателит. Освен това считаме, че е крайно неправдоподобно този сателит да влезе точно в такава позиция, че да погълне цялата слънчева светлина, която стига до ЗЕМНАТА повърхност.“

Но след това, на тринадесети умилитхар, дойде речта на Мондиор 71, в която върховният Апостол гордо заяви, че най-великият учен на света е подкрепил словото на Книгата на Откровенията. „Сега гласът на науката е един с този на небесата“, бе извикал Мондиор. „Обръщам се към вас и настоявам: не се надявайте повече на чудеса и блянове. Онова, което трябва да дойде, ще дойде. Нищо не може да спаси света от гнева на боговете, нищо освен готовността да се откажем от греха, да обърнем гръб на злото и да тръгнем по пътя, който води към добродетелта и чистотата на духа.“

Гръмкото изявление на Мондиор накара Теремон да излезе от неутралитета си. Заради приятелството си с Бийни той си беше

позволил известно време да приема хипотезата за затъмнението повече или по-малко на сериозно. Но сега всичко това започна да му се струва абсолютно наивно — група ревностни, самозаблуждаващи се учени, понесени от собствения си ентузиазъм около куп косвени доказателства, които разсъждават от гледна точка на случайността и се заставят да повярват в най-нелепото безумие на века.

На следващия ден Теремон попита от страниците на вестника: „Задавате ли си въпроса как Апостолите на Пламъка успяха да превърнат Атор 77 в техен последовател? От всички възможни хора най-малко вероятно беше именно великият стар астроном да подкрепи тези закачулени и облечени в раса проводници на празнословие и безсмислици. Дали някой златоуст Апостол е омагьосал големия учен, така че да си изгуби ума? Или може би нещата стоят по-просто — както чухме да се шепне зад обраслите с бръшлян стени на университета Саро, задължителната възраст за пенсиониране в неговия случай е била просрочена с пет години?“

И това беше само началото.

Сега Теремон разбра каква роля трябваше да играе. Ако хората започнеха да вземат затъмнението на сериозно, много от тях щяха да загубят разсъдъка си дори и преди идването на големия Мрак.

Ако наистина си внушаха, че вечерта на деветнадесети тептар провидението ще им изпрати гибел и разруха, по улиците щеше да избухне паника много преди това, масова хистерия, крах на реда и законността, продължителен период на обща нестабилност и затормозени умствени способности — последвани от бог знае какви емоционални катаклизми, когато вдъхващият ужас ден дойде и си отиде безметежно. Неговата задача щеше да бъде да смекчава страха от Падането на нощта, от Мрака и Страшния съд, пронизвайки всичко това с острото копие на смеха.

Затова, когато Мондиор прогърмя свирепо, че отмъщението на боговете приближава, Теремон 762 отвърна на удара с безгрижни малки скици на света, както би изглеждал, ако Апостолите успеяха да „реформират“ обществото според техния вкус. Той твърдеше, че банските костюми щели да стигнат до глезените, през полувремената на спортните състезания щяло да има дълга серия от молитви, всички големи книги и класически пиеси щели да бъдат пренаписани, за да бъде елиминиран и най-малкият намек за неблагочестие.

Когато Атор и групата му разпространиха диаграми с движението на невидимия и очевидно неподлежащ на засичане Калгаш Две, насочил се към мрачното си „рандеву“ с бледочервеното сияние на Довим, Теремон отговори с дружелюбни забележки за дракони, невидими великани и други митологични чудовища, които лудуват по небето.

Когато Мондиор разигра картата с научния авторитет на Атор 77 като аргумент, доказващ подкрепата на светските институции за учението на Апостолите, Теремон повдигна въпроса доколко научния авторитет на Атор може да бъде взет на сериозно при положение, че самият той, както изглежда, е точно толкова умопобъркан, колкото и Мондиор.

Когато Атор излезе с призива да бъде изготвена бедствена програма, включваща информация и всичко останало, което можеше да се окаже нужно на човечеството след настъпването на всеобщата лудост, Теремон предположи, че в някои среди всеобщата лудост вече е настъпила и предложи свой собствен списък с най-важните неща, които всеки трябва да свали в мазето си: „Отварачки за консерви, кабарчета, копия от таблицата за умножение, карти за игра... Не забравяйте да напишете името си на етикетче, което трябва да вържете около дясната си китка, в случай че не си го спомняте, след като Мракът дойде...“ А на лявата си китка вържете етикетче с надпис: „За да научиш името си, погледни етикетчето на дясната си ръка...“

Тези, които прочетоха статията, към края ѝ вече не можеха да преценят коя групировка е по-абсурдна — импозантните предвестници на Страшния съд, Апостолите на Пламъка, или патетичните и лековерни звездобройци от Обсерваторията в университета Саро. Но едно нещо беше сигурно: благодарение на Теремон не остана почти никой от общата читателска аудитория, който да вярва, че вечерта на деветнадесети тептар ще се случи нещо необикновено.

20.

Атор издаде войнствено напред долната си устна и се втрени с унищожителна ярост в журналиста от „Кроникъл“. Той обуздаваше гнева си единствено с огромно усилие на волята.

— Вие сте тук? Въпреки всичко, което казахте? Въпреки цялата ви безочливост!

Теремон бе протегнал ръка в знак на поздрав, сякаш наистина бе очаквал Атор да я приеме. Но малко по-късно я отпусна и остана загледан в директора на Обсерваторията с изумително безгрижие.

Когато Атор заговори, гласът му трепереше от едва сдържани емоции.

— Сър, вие проявявате дяволско нахалство с идването си тук тази вечер. Удивен съм от наглостта ви да се появите при нас.

Бийни, който се намираше в ъгъла на стаята, близна неспокойно устните си и нервно се намеси:

— Вижте, сър, в края на краищата...

— Ти ли го покани тук? Бях съвсем ясен, когато наредих...

— Сър, аз...

— Бях поканен от доктор Сифера — рече Теремон. — Тя настоя много енергично да дойда. Тук съм по нейна покана.

— Сифера? Сифера?! Много се съмнявам в това. Само преди няколко седмици тя ми каза, че ви смята за безотговорен глупак. Мнението ѝ за вас беше възможно най-критично. — Атор се огледа. — А къде е тя между другото? Трябваше да бъде тук, нали така? — Не последва никакъв отговор. Обръщайки се към Бийни, Атор каза: — Ти си довел този журналист, Бийни. Крайно съм изненадан от постъпката ти. Моментът не е подходящ за неподчинение. Тази вечер Обсерваторията е затворена за журналисти. А за този журналист тя е затворена от много време. Веднага го изпратете до изхода.

— Доктор Атор — рече Теремон, — позволете ми само да ви обясня защо...

— Не вярвам, млади човече, че това, което можете да ми кажете сега ще натежи над непоносимите ви ежедневни статии през

последните два месеца. Вие поведохте мащабна вестникарска кампания против моите и на колегите ми усилия да организираме света срещу заплахата, която скоро ще ни връхлети. С подчертано личните си нападки вие направихте всичко възможно да превърнете персонала на тази Обсерватория в обект на присмех.

Атор взе един брой на „Кроникъл“ от масата и го размаха гневно пред лицето на Теремон.

— Дори и една личност като вас, известна с невероятното си безсрамие, би трябвало да се замисли преди да дойде при мен с молба да му бъде позволено да отрази днешните събития за своя вестник. Но от всички журналисти — точно *вие!*

Атор запрати вестника на пода, отиде с широки крачки до прозореца и скръсти ръце зад гърба си.

— Незабавно напуснете! — отсече той през рамо. — Бийни изведи го оттук.

Атор усещаше как нещо в главата му пулсира. Знаеше, че е важно да обуздае гнева си. Не можеше да си позволи нещо да го отвлича от приближаващото голямо и преломно събитие.

Той се загледа мрачно в линията на хоризонта отвъд Саро сити и възвърна спокойствието си с усилие на волята, доколкото това беше възможно през тази вечер.

Онос започваше да потъва към хоризонта. След малко той щеше да избледнее и да се стопи в далечните мъгли. Атор го следваше с очи как се спуска все по-надолу.

Знаеше, че никога вече няма да го види като разумен човек.

Сита също пращаше още студеното си бяло сияние, ниско долу до хоризонта, но в противоположната посока. Нейният придружител Тано не се виждаше никъде — той вече беше залязъл и сега се носеше плавно по небето в обратната полусфера, която скоро щеше да се наслади на изключителното явление на деня с пет слънца — а самата Сита също бързо чезнеше от погледа. След миг и нея вече нямаше да я има.

Атор чу зад гърба си шепота на Бийни и Теремон.

— Тук ли е още този човек? — попита той заплашително.

Бийни каза:

— Сър, мисля, че трябва до го изслушате.

— Така ли? Ти смяташ, че трябва до го изслушам? — Атор завъртя поглед към него, очите му яростно блестяха. — О, няма да стане това, Бийни. Той ще бъде този, който ще ме изслуша! — директорът махна заповеднически на журналиста, който не бе направил нито една стъпка по посока на вратата. — Елате тук, млади човече! Ще ви разкажа онова, от което се нуждаете.

Теремон тръгна бавно към него.

Атор му даде знак да погледне навън.

— Скоро Сита ще залезе... не, вече е залязла. След още няколко мига Онос също ще се скрие под хоризонта. От всичките шест слънца на небето ще остане само Довим. Разбирате ли?

Въпросът беше напълно излишен. Тази вечер червеното джудже изглеждаше дори и по-малко от обикновено, по-малко, отколкото бе било от десетилетия. Но сега то беше почти в зенит и ръждивата му светлина струеше зловещо, заливайки пейзажа със странно кървавочервено сияние. През това време гаснеха последните ярки лъчи на Онос.

Вдигнатото лице на Атор стана червено от блясъка на Довим.

— Само след по-малко от четири часа — рече той — цивилизацията, каквато я познавахме, ще стигне до своя край. Както виждате, причината за това ще бъде, че Довим ще остане сам на небето. — Той присви очи и се загледа втренчено в хоризонта. И последният жълт отблясък от Онос вече беше изчезнал. — Ето. Довим е сам! Сега остават още четири часа и всичко ще свърши. Отпечатайте това! Но няма да има кой да го прочете.

— Ами ако минат четири часа — и още четири — без нищо да се случи? — меко попита Теремон.

— Нека това не ви тревожи. Много неща ще се случат, уверявам ви.

— Може би. Но ако все пак не се случи нищо?

Атор направи усилие да не избухне.

— Ако вие не си тръгнете, сър, и Бийни откаже да ви изведе навън, тогава ще повикам университетската охрана и... Не. Няма да допусна никакви грубости в последната вечер на цивилизацията. Разполагате с пет минути, млади човече, за да ми кажете какво ви е довело тук. След като този срок изтече, аз или ще се съглася да

останете тук, за да проследите затъмнението, или вие сам ще си тръгнете. Ясно ли е?

Теремон се поколеба само за миг.

— Предложението е съвсем честно.

Атор извади джобния си часовник и каза:

— Пет минути.

— Добре! Първо, какво значение би имало, ако ми позволите да отразя като очевиден това, което ще се случи! Ако предсказанието ви се окаже вярно, присъствието ми няма да промени абсолютно нищо — това ще бъде края на света, утре няма да има вестници и аз няма да мога да ви наврежда по никакъв начин. От друга страна, какво ще стане ако не последва никакво затъмнение? Вашите хора ще бъдат подложени на присмех, какъвто светът не е познавал. Не смятате ли, че би било разумно да оставите този присмех в приятелски ръце?

Атор изсумтя.

— *Вашите* ръце ли имате предвид?

— Разбира се! — Теремон се отпусна нехайно в най-удобното кресло в кабинета и кръстоса крака. — Допускам, че моята рубрика може да е била малко груба от време на време, но аз ви оправдавах при всеки възможен случай. В края на краищата, Бийни е мой приятел. Той беше първият, който ми загатна какво става тук, и може би си спомняте, че в началото бях съвсем благосклонен към вашето проучване. Но питам ви, доктор Атор, как можете вие, един от най-големите учени в цялата история, да забравите, че в нашия век разумът триумфира над суеверието, фактът — над фантазията, знанието — над слепия страх? Апостолите на Пламъка са абсурден анахронизъм. Книгата на Откровенията е една объркана маса от безсмислици. Всеки интелегентен, всеки съвременен човек знае това. Ето защо хората се дразнят и дори се гневят, когато учените правят кръгом и ни казват, че тези култисти са проповедници на истината. Те...

— Няма такова нещо, млади човече — прекъсна го Атор. — Макар част от нашите данни да са взети от Апостолите, в резултатите ни няма нищо от техния мистицизъм. Фактите са си факти и няма никакъв спор, че зад така наречените „безсмислици“ на Апостолите се крият определени факти. Нека ви уверя, че ние открихме това за наше собствено огорчение. Ние отхвърлихме с презрение тяхната митология и направихме всичко по силите ни, за да разграничим съвсем реалните

им предупреждения за надвисналото бедствие от нелепата им и несъстоятелна програма за „трансформиране“ и „реформиране“ на обществото. Бъдете сигурен, че сега Апостолите ни мразят дори повече и от вас.

— Просто се опитвам да ви кажа, че обществеността е опасно настроена. Хората са разгневени.

Атор изкриви устните си в присмехулна усмивка.

— Нека се гневят!

— Да, но утре?

— Няма да има никакво утре!

— Но ако има? Да речем, че има — само за да видим какво може да стане. Възможно е този гняв да прерасне в нещо сериозно. В края на краищата знаете, че през последните няколко месеца във финансовия свят се наблюдава сериозен спад. Фондовата борса се сгромоляса вече три пъти, или може би не сте обърнали внимание? Здравомислещите инвеститори не вярват наистина, че светът отива към своя край, но те смятат, че *други* инвеститори могат да повярват и затова по-умните се впускат в разпродажби, преди да е започнала паниката — сами допринасяйки по този начин за нея. След това купуват отново и пак продават, докато цените се покачват. По този начин започва един безкраен повтарящ се цикъл, все по-надолу и по-надолу. И как според вас се отразява това на бизнеса? Средният човек също не ви вярва, но няма никакъв смисъл новата гарнитура за верандата да се купува точно сега, нали така. По-добре човек да задържи парите си, просто за всеки случай, или да си купи консервирана храна и муниции, а обзавеждането може да почака.

— Разбирате ли, доктор Атор, веднага щом всичко това свърши, хората с интереси в бизнеса ще ви подгонят. Ще кажат, че ако разни смахнати — моля да ме извините за израза — скрили се зад маската на сериозни учени, могат да разстройват цялата световна икономика всеки път, когато им хрумне, с някакви си лъжливи предсказания, то задължение на обществото е да предотврати други подобни неща. Ще полетят искри, докторе.

Атор изгледа журналиста с безразличие. Петте минути почти бяха изтекли.

— И какво точно предлагате вие, за да помогнете в тази ситуация?

— Е — каза Теремон с усмивка, — ето какво ми се въртеше в главата: още от утре аз започвам да работя като ваш неофициален представител по връзките с обществеността. Мисълта ми е, че мога да се опитам да уталожя гнева на хората по същия начин, по който се опитвах да намаля натрупалото се в обществото напрежение — с помощта на хумора, а ако се наложи, и на присмеха. Зная... зная, че ще бъде трудно да се издържи, съгласен съм, тъй като ще трябва да ви представя като шайка бръщолевещи идиоти. Но ако успея да накарам хората да ви се смеят, те може и да забравят гнева си. В замяна на това искам единствено да получа изключителното право да отразя събитията в Обсерваторията през тази вечер.

Атор мълчеше. Бийни не издържа и избухна.

— Сър, струва си да помислим над това. Зная, че всичко е проучено, но винаги съществува възможността едно на милион, едно на *милиард*, някъде в теорията и изчисленията ни да има грешка. И ако има...

Останалите в стаята замърмориха и на Атор му се стори, че одобряват думите на Бийни. О, богове, всички ли се обръщаха против него? Изражението му стана като на човек, открил, че устата му е пълна с нещо горчиво, от което не може да се отърве.

— Искате да ви разреша да останете при нас, за да можете утре по-добре да ни осмеете! Сигурно ме мислите за съвсем изкуфял, млади човече!

Теремон каза:

— Но, както обясних, моето присъствие тук няма да промени нищо. Ако *действително* последва затъмнение и Мракът наистина дойде, можете да очаквате от мен най-почтително отношение и пълната ми готовност да ви помогна във всяка евентуална криза. Ако в края на краищата не се случи нищо необичайно, аз мога да ви предложа услугите си с надеждата да ви защитя, доктор Атор, от гнева на гражданите, които...

— Моля ви — обади се нов глас. — Позволете му да остане, доктор Атор.

Атор се огледа. Сифера бе влязла, без да я забележи.

— Извинете ме, че закъснях. В последната минута при нас възникна един малък проблем, който променя донякъде нещата, и... — Сифера и Теремон си размениха бързи погледи. Обръщайки се към

Атор, тя каза: — Моля ви, не се обиждайте. Зная колко жестоко ни си присмиваше той. Но го помолих да дойде тук тази вечер, за да се убеди от първа ръка, че наистина сме били прави. Той е... мой гост, докторе.

Атор затвори очи за миг. Гост на Сифера! Това беше прекалено. Защо не поканят и Фолимун? Защо не и Мондиор?

Но вече нямаше желание да спори. Оставаше много малко време. И очевидно никой от присъстващите нямаше нищо против Теремон да бъде тук по време на затъмнението.

Какво значение имаше това?

Имаше ли въобще нещо значение сега?

Атор каза примирено:

— Добре. Останете, щом желаете. Но бъдете така добър да не ни пречите при изпълнение на задачите ни по какъвто и да е било начин. Ясно ли е? Направете всичко възможно да не спъвате работата ни. Помнете също, че аз съм отговорен за всичко тук, и въпреки вашето мнение за мен, което застъпвате в статиите си, ще очаквам от вас пълно съдействие и респект...

21.

Сифера прекоси стаята, застана до Теремон и му прошепна:

— Не очаквах сериозно да дойдеш тук тази вечер.

— А защо не? Поканата беше сериозна, нали?

— Разбира се. Но ти беше толкова свиреп в подигравките си... във всички онези статии, които написа за нас... толкова жесток...

— „Безотговорен“ е думата, която употреби — забеляза Теремон. Тя се изчерви.

— И това също. Не предполагам, че ще можеш да погледнеш Атор в очите след всичките ужасни неща, които каза за него.

— И повече съм готов да направя за него, ако тези мрачни предсказания се сбъднат. Ще падна на колене и смирено ще го помоля за прошка.

— А ако не се сбъднат?

— Тогава той ще се нуждае от мен — рече Теремон. — Всички вие ще имате нужда от помощта ми. Тази вечер трябва да бъда именно тук.

Сифера погледна журналиста озадачено. Той винаги казваше нещо неочаквано. Все още не можеше да го разбере що за човек е. Естествено тя не го харесваше — това се разбираше от само себе си — не харесваше професията му, начина му на говорене и крещящите му дрехи, които обикновено носеше. Всичко това ѝ се струваше безвкусно и банално. Цялата му личност беше като символ на онзи груб, невежествен, посредствен, отегчителен и отблъскващ свят отвъд стените на университета, който винаги я беше отвърщавал.

И все пак, и все пак, и все пак...

Въпреки всичко някои черти на този Теремон бяха извикали неволното ѝ възхищение. Например, неговата упоритост и абсолютната му непоколебимост в преследването на дадена цел. Тя оценяваше тези му качества. Той беше пряк и дори груб: пълна противоположност на лъжливите, лицемерни и властолюбиви университетски типове, които гъмжаха в нейната академична среда. Теремон беше също и интелигентен, в това нямаше никакво съмнение,

макар да бе посветил силния си търсец ум на едно толкова нищожно и безсмислено поприще като вестникарската журналистика. Тя уважаваше също кипящата му енергия и физическа сила. Той беше висок, мъжествен и очевидно се радваше на чудесно здраве. Сифера никога не бе гледала с добро око на слабаците. Самата тя бе полагала големи грижи, за да не бъде такава.

Всъщност тя осъзна — колкото и невероятно да беше това, колкото и неловко да се чувстваше — че по някакъв начин той я привличаше. Привличане на противоположностите? — замисли се тя. Да, Да, тази формулировка беше точна. Но не съвсем. Сифера знаеше, че под повърхностните различия, тя има много повече общи черти с него, отколкото ѝ се искаше да признае.

Археоложката погледна неспокойно към прозореца.

— Навън става тъмно — рече тя. — Никога не съм виждала такава тъмнина.

— Страхуваш ли се? — попита Теремон.

— От Мрака? Не, наистина не. Но се страхувам от онова, което ще дойде след него. Ти също би трябвало да се страхуваш.

— Онова, което ще дойде след него — рече той, — изгрева на Онос. Предполагам, че на небето ще греят и някои други слънца и всичко ще си бъде както преди.

— Много си самоуверен.

Теремон се засмя.

— Онос е изгрявал всяка сутрин през целия ми живот. Защо да не вярвам, че това ще се случи и утре?

Сифера поклати глава. Неговата твърдоглавост започваше отново да ѝ ходи по нервите. Трудно ѝ беше да повярва, че само преди няколко секунди го бе намирала за привлекателен.

Тя заговори хладно:

— Онос *наистина* ще изгрее утре и ще открие такава разруха, каквато човек с твоето бедно въображение очевидно не може да си представи.

— Искаш да кажеш, че навсякъде ще бушуват пожари? Че всички ще ходят олигавени и ще бръщолевят несвързани неща, докато градът гори.

— Археологическите данни говорят за...

— Да, за пожари. Опустошителни огнени бедствия. Но само на една малка площадка на хиляди мили оттук, и преди хиляди години. — Очите на Теремон проблясваха от внезапен прилив на жизненост. — А къде са археологическите ти доказателства за избухването на масовата лудост. Защо си толкова сигурна, че това не са били просто ритуални огньовете, палени от съвършено нормални мъже и жени с надеждата да върнат слънцата и да прогонят Мрака? Огньовете, които всеки път са излизали извън контрол, причинявайки големи опустошения — това да, но защо тези огньовете да са свързани с някакви психически травми сред населението?

Тя го гледаше равнодушно.

— За това също има археологически доказателства. Говоря за масовата лудост.

— Така ли?

— Текстовете от плочките. Едва тази сутрин успяхме да ги въведем в компютъра и да ги съпоставим с филологическите данни, които ни бяха предоставени от Апостолите на Пламъка...

Теремон се изсмя гръмко.

— Апостолите на Пламъка! Прекрасно. Значи и ти си станала Апостол. Какъв срам, Сифера. Жалко за превъзходната ти фигура, защото от сега нататък ще трябва да носиш едно от техните ужасно безформени и обемисти раса...

— О! — извика тя, задъхвайки се от пристъп на пламенен гняв и ненавист. — Май не можеш нищо друго, освен да се подиграваш. Толкова си убеден в своята правота, че дори когато гледаш истината право в очите, си в състояние да направиш само някоя жалка шега! О... ти... ти си невъзможен човек...

Тя се обърна и тръгна бързо към другия край на стаята.

— Сифера... Сифера, почакай...

Тя не му обърна внимание. Сърцето ѝ яростно се блъскаше в гърдите ѝ. Разбра, че е направила ужасна грешка, когато бе поканила човек като Теремон да присъства тук по време на затъмнението. Всъщност беше грешка, че въобще бе имала нещо общо с него.

Бийни е виновен, помисли си тя. За всичко е виновен Бийни.

В края на краищата той я беше запознал с Теремон. Това се бе случило преди много месеци в клуба на факултета. Беше очевидно, че журналистът и младият астроном се познават отдавна и Теремон

редовно се съветваше с Бийни по научни въпроси, от които можеха да излязат новини.

Новината по това време беше предсказанието на Мондиор 71, че краят на света ще настъпи на деветнадесети тептар — дотогава оставаше около година. Разбира се, никой в университета не гледаше сериозно на Мондиор и Апостолите, но точно тогава Бийни даде гласност на наблюденията си, свързани с явните аномалии около орбитата на Калгаш, а Сифера бе докладвала за пожарите през интервал от две хиляди години на хълма Томбо. Естествено и двете открития бяха тревожни и смайващи, защото подсилваха правдоподобността на Апостолските вярвания.

Теремон сякаш знаеше всичко за работата на Сифера на хълма Томбо. Когато журналистът влезе в клуба на факултета, Сифера и Бийни вече бяха там, макар и без предварително уречена среща — Бийни трябваше само да каже „Теремон, това е моята приятелка доктор Сифера от катедрата по археология“ и Теремон незабавно отвърна „А, да, струпаните едно върху друго изгорели селища на онзи древен хълм.“

Сифера се бе усмихнала хладно.

— Значи сте чул за това?

Бийни бързо отговори.

— Аз му казах. Зная, че ти обещах да не обелвам нито дума пред него, но след като разказа всичко на Атор, Шийрин и останалите, си помислих, че няма да има нищо лошо, ако споделя това и с него... накарах го да се закълне, че ще пази всичко в тайна... говоря сериозно, Сифера, аз имам доверие на този човек, наистина е така, и бях абсолютно сигурен, че...

— Няма нищо, Бийни — каза Сифера и направи усилие да прикрие раздразнението си. — Наистина не трябваше да споменаваш нищо. Но ти прощавам.

Теремон се намеси:

— Нищо лошо не е станало. Бийни ме накара да положа една ужасна клетва, че няма да публикувам нищо. Но откритието ви е замайващо. Наистина замайващо! Колко старо е най-долното селище, ще споделите ли? Петдесет хиляди години?

— По-скоро четиринадесет или шестнадесет хиляди — отвърна Сифера. — Но това е безмерно повече, ако го съпоставите с Беклимот

— знаете за Беклимот нали? — който е само на двадесет века, а ние го смятахме за най-ранното поселище на Калгаш... Нали не възнамерявате да пишете статия за моите открития?

— Не, уверявам ви. Нали ви казах, че дадох дума на Бийни. Освен това тези неща ми се сториха малко абстрактни за читателите на „Кроникъл“, малко отдалечени от всекидневните им грижи. Но сега мисля, че тук има истински хит. Ако бихте желала да се срещнете с мен и да ми дадете някои подробности...

— Предпочитам да не го правя — отвърна бързо Сифера.

— Кое? Да се срещнете с мен? Или да ми дадете някои подробности?

Неговият светкавичен и дързък отговор моментално я накараха да види нещата в нова светлина. Донякъде изненадана и с леко раздражение, тя разбра, че журналистът я намира за привлекателна. Чак сега, през последните няколко минути, Сифера осъзна, че Теремон навярно през цялото това време се е чудил дали между нея и Бийни няма никаква романтична връзка, съдейки по това, че ги е заварил заедно в клуба. Най-накрая е решил, че няма и затова е преминал към лек флирт.

Е, това си беше негов проблем, помисли си Сифера.

Тя му бе отвърнала с преднамерено неутрален тон:

— Резултатите от разкопките в Томбо все още не са публикувани в научните списания. Добре би било материалът да се появи първо там, а не в масовата преса.

— Разбирам ви напълно. Но ако ви обещавам да чакам, докато му дойде времето, ще се съгласите ли двамата с вас да прегледаме материала ви предварително?

— Ами...

Тя погледна към Бийни. Какво означаваше все пак обещанието на един журналист?

Бийни рече:

— Можеш да се довериш на Теремон. Казах ти вече — той е почтен човек според разбиранията в неговия бранш.

— А това не е кой знае какво — засмя се Теремон. — Но аз зная много добре, че не трябва да нарушавам думата си, когато става въпрос за право на първа публикация по някоя научна тема. Ако изгърмя патроните и отпечатам вашата история в „Кроникъл“, Бийни ще се

погрижи да очерни името ми в целия университет. А едни от най-интересните ми истории идват именно оттам... И така, да разчитам ли на едно интервю с вас? Да речем вдругиден?

Това беше началото.

Теремон беше много убедителен. Най-накрая тя се съгласи да обядва с него. Бавно и коварно, той измъкна от нея всички подробности, свързани с хълма Томбо. Впоследствие Сифера съжали, че е била толкова открита — тя очакваше още на другия ден в „Кроникъл“ да се появи някоя глупава сензационна статия — но Теремон удържа на думата си и не публикува нито дума. Но я помоли да види лабораторията ѝ. Тя отново се съгласи и той разгледа диаграмите, снимките и пробите от овъглените пластове. Журналистът ѝ зададе няколко разумни въпроса.

— Нали няма да публикувате тези неща? — попита тя неспокойно. — Сега, когато вече видяхте всичко?

— Обещавах ви, че няма да го направя. Когато ви дадох думата си, аз бях съвсем искрен. Но веднага щом ми кажете, че сте уредила публикуването на вашите открития в някое от научните списания, вече ще бъда свободен да разкажа всичко. Какво ще кажете да вечеряме заедно утре вечер в клуба „Шест слънца“?

— Ами...

— Или вдругиден?

Сифера рядко посещаваше места като „Шест слънца“. Мисълта, че може да създаде погрешното впечатление на жена, която търси социални контакти, ѝ беше неприятна.

Но на Теремон не можеше да се откаже лесно. Галантно, ловко и с много настроение, той направи така, че да не може да отклони поканата му за всичките десет дена напред. Е, какво пък? — помисли си тя. Теремон беше доста представителен мъж. Това беше една възможност да избяга от еднообразието в работата си. Срецнаха се в „Шестте слънца“, където сякаш всички го познаваха. Поръчаха си аперитиви, вечеря и накрая хубаво вино от Тамианската провинция. Докато разговаряха, той изкусно насочваше разговора ту в една, ту в друга посока: някои подробности за личния ѝ живот, за любовта ѝ към археологията, за разкопките на Беклимот. Теремон установи, че никога не е била омъжена, и че не проявява интерес към брака. Поговориха си за Апостолите, за безумните им пророчества и за странната връзка

между находката ѝ на хълма Томбо и твърденията на Мондиор. Той беше тактичен, схватлив и забавен във всяка своя дума. Много очарователен... и много ловък, помисли си тя.

Към края на вечерта Теремон я попита — все така галантно, ловко и с много настроение — дали може да я изпрати. Но тук тя го отряза.

Изглежда, че това не го притесни. Той просто я помоли да излязат още веднъж заедно.

След това се видяха още два или три пъти за период от около два месеца. Моделът беше винаги един и същ: вечеря на някое елегантно място, изкусно направляван разговор и накрая следваше деликатно предложение да прекара нощта с него. Сифера всеки път отклоняваше поканата му с вежливост, която не отстъпваше на неговата. Играта ставаше приятна, едно весело преследване. Понякога се питаше колко време ще продължи това. Все още нямаше особено желание да го приеме в леглото си, но не виждаше и някаква конкретна причина защо да не го направи. Отдавна не беше изпитвала нищо подобно към някой мъж.

После дойде първата от поредицата статии, в която той отрече теориите на астрономите от Обсерваторията, усъмни се в здравия разсъдък на Атор и сравни предсказанието на учените със смахнатите бълнувания на Апостолите на Пламъка.

В началото Сифера не повярва на очите си. Може би това беше някаква шега? Приятелят на Бийни — а всъщност вече и неин приятел — да ги напада толкова ожесточено?

Изминаха няколко месеца. Нападките продължиха. Теремон не ѝ се обади.

Най-накрая Сифера не издържа.

Тя му позвъни в редакцията.

— Сифера! Колко се радвам! Ако искаш вярвай, но днес следобед щях да ти се обадя, за да те попитам дали би...

— Не бих — рече тя. — Теремон, какво *правиш*?

— Какво правя?

— Говоря за статиите ти за Атор и Обсерваторията.

Настъпи продължително мълчание.

Сетне той каза:

— А, ти си разстроена.

— Разстроена? Аз съм бясна!

— Смяташ, че съм бил малко по-остър, отколкото е трябвало. Виж Сифера, когато пишеш за широка читателска аудитория от обикновени хора, а някои от тях са съвсем обикновени, трябва да поставяш нещата черно на бяло, в противен случай рискуваш да не те разберат. Аз не мога просто да кажа, че според мен Атор и Бийни не са прави. Принуден съм да твърдя, че им хлопа някоя дъска. Следваш ли мисълта ми?

— Кога реши, че не са прави? Бийни знае ли как гледаш на нещата?

— Е...

— Ти отразяваше събитията в продължение на месеци. Сега си се обърнал на сто и осемдесет градуса. Ако човек те слуша, ще реши, че всички в университета са последователи на Мондиор, и че до един сме мръднали. Ако си имал нужда от хора, които да превърнеш в обект на остроумните си шеги, не можа ли да потърсиш някъде другаде вместо в университета?

— Това не са само шеги, Сифера — отвърна Теремон.

— Ти вярваш в онова, което пишеш?

— Да. Съвсем искрено. Няма да има никакъв катаклизъм, ето това е моето мнение. А Атор е като човек, който крещи, че има пожар в претъпкана театрална зала. С моите шеги и с моя добродушен присмех тук и там аз се опитвам да кажа на хората, че не е задължително да го взимат на сериозно... да не изпаднат в паника, да не обръщат всичко с главата надолу...

— Какво? — извика тя. — Но пожар наистина ще има, Теремон! И с твоите подигравки ти играеш една опасна игра с живота на всички. Чуй ме, аз видях пепелта от пожарите в миналото, пожари, които са бушували преди хиляди години. Зная какво ще се случи. Огънят ще дойде. Изобщо не се съмнявам в това. Ти също видя доказателствата. Да застанеш на тези позиции е най-пагубното нещо, което човек може да си представи, Теремон. Това е жестоко, глупаво и отвратително. И напълно безотговорно.

— Сифера...

— Мислех те за интелигентен мъж. Сега разбирам, че си точно като всички останали.

— Сифе...

Тя затвори телефона.

И го държа затворен, отказвайки да разговаря с него, докато не останаха само няколко седмици до съдбовния ден.

В началото на месец тептар Теремон ѝ се обади още веднъж и Сифера не можа да затвори навреме.

— Не затваряй — каза той бързо. — Дай ми само една минута.

— Предпочитам да не го правя.

— Чуй ме, Сифера, можеш да ме мразиш колкото си искаш, но искам да знаеш това: аз не съм нито жесток, нито глупав.

— Кой е казал такова нещо?

— Ти, преди месеци, последния път, когато разговаряхме. Но това не е вярно. Всичко, което писах в моята рубрика за затъмнението, беше поместено, защото вярвам в него.

— Тогава *наистина* си глупак. Или във всеки случай наивник. Може и да има малка разлика между тези две понятия, но това не променя нещата.

— Разгледах всички доказателства. Струва ми се, че твоите хора прекалено бързо стигат до определени заключения.

Тя му отвърна студено:

— Е, като дойде деветнадесети, всички ще узнаем дали това е така, нали?

— Много бих искал да мога да ви повярвам, защото ти, Бийни и всички останали, сте такива чудесни хора, блестящи, очевидно отдадени на науката и изобщо всичко. Но не мога. Аз съм скептик по природа. Такъв съм бил през целия си живот. Не мога да приема нито една догма, която другите се опитват да ми пробутат. Предполагам, че това е сериозен недостатък на моя характер... заради него изглеждам лекомислен. Може би съм лекомислен. Но поне съм честен. Просто не мисля, че ще има затъмнение, лудост, или пожари.

— Това не е догма, Теремон. Това е хипотеза.

— Прости ми ако съм те засегнал с моите статии, но нищо не мога да сторя, Сифера.

Известно време тя остана мълчалива. Нещо в гласа му я беше развълнувало по един странен начин. Най-накрая Сифера каза:

— Догма, хипотеза или каквото и да е друго, всичко ще стане ясно след няколко седмици. Вечерта на деветнадесети ще бъда в Обсерваторията. Ела и ти и ще видим кой от нас е прав.

— Нима Бийни не ти е казал? Атор ме обяви за персона нон грата в Обсерваторията?

— А нима това те спря?

— Той дори отказва да разговаря с мен. Знаеш, ли мога да предложа нещо, което ще му бъде от голяма полза след деветнадесети, когато огромното ви теоретично построение засече и се сгромоляса с трясък, а това ще накара хората да поискат кожата му, но Бийни каза, че няма абсолютно никакъв шанс Атор да разговаря с мен, да не говорим пък да ми позволи да бъда там през тази вечер.

— Ела като мой гост. Като мой *приятел* — рече тя язвително. — Атор ще бъде прекалено зает, за да ти обърне внимание. Искам да бъдеш в кабинета, когато небето стане черно и избухнат огньовете. Искам да видя изражението на лицето ти. Искам да видя дали си толкова опитен в извиненията си, колкото и в прельстяването, Теремон.

22.

Това беше преди три седмици. А сега, след като Теремон я ядоса, Сифера се завтече към далечния край на стаята и зърна Атор. Той се беше усамотил и преглеждаше някакви компютърни разпечатки. Ръцете му тъжно обръщаха страниците отново и отново, сякаш се надяваше да открие помилването на света, погребано някъде сред плътните колони. Атор вдигна очи и я видя.

По лицето ѝ изби руменина.

— Доктор Атор, чувствам, че трябва да ви се извиня, затова че поканих този мъж тук тази вечер, след всичко, което каза за нас, за вас, за... — Тя заклати глава. — Съвсем искрено си мислех, че би било поучително за него да бъде сред нас, когато... когато... Е, сгреших. Той е още по-плиткоумен и глупав, отколкото си въобразявах. Наистина не трябваше да му казвам да идва.

Атор заговори тъжно:

— Това едва ли има някакво значение сега, нали? Пет пари не давам дали е тук, или не, стига да не ми се пречка. Само след няколко часа вече нищо няма да има значение. — Той вдигна ръка към прозореца, сочейки небето. — Толкова е тъмно! Толкова страшно тъмно! И въпреки това ще стане далеч по-тъмно... Чудя се къде са Фаро и Иймот. Не си ги виждала, нали? Не?... Сифера, когато дойде тук, ти спомена, че в последната минута е изникнал някакъв проблем в твоя кабинет. Надявам се, че не е нищо сериозно.

— Плочките от Томбо изчезнаха — рече тя.

— *Изчезнаха?*

— Намираха се, разбира се, в сейфа за ценни находки. Тъкмо бях тръгнала насам, когато доктор Мудрин се отби да ме види. Той отиваше към скривалището, но искаше да провери едно последно нещо от превода си, някаква нова идея. И тъй, ние отворихме сейфа и там нямаше нищо. Бяха изчезнали, и шестте. Естествено ние разполагаме с копия... Но все пак... оригиналите, древните автентични плочки...

— Как е станало това? — попита Атор.

Сифера отвърна с горчивина.

— Нима не е очевидно? Откраднали са ги Апостолите. Навярно за да ги използват като своеобразни свещени талисмани, след като... Мракът дойде и свърши своето дело.

— Никакви улики?

— Аз не съм детектив, доктор Атор. Не открих нищо, което да ме насочи по някаква следа. Но трябва да са били Апостолите. Те искат да се сдобият с тях от момента, в който разбраха, че са у мен. Ох, не трябваше да проронвам нито дума за тези плочки. Искане ми се да не бях споменавала никому за тях!

Атор взе ръцете ѝ в своите.

— Не се разстройвай толкова много, моето момиче.

Моето момиче! Тя му хвърли свиреп и изумен поглед. Никой не се беше обръщал към нея по този начин от двадесет и пет години! Но археоложката сподави гнева си. В края на краищата той беше достатъчно стар. И просто се опитваше да бъде мил.

Сифера каза:

— И все пак, противно ми е като си помисля, че някакъв крадец в Апостолско расо си е навирал носа в кабинета ми... разбил е сейфа ми... взел е нещата, които съм открила със собствените си ръце. Това е почти като похищение над тялото ми. Разбирате ли това, доктор Атор? Да ми откраднат плочките — това е почти като изнасилване.

— Зная колко си разстроена — каза Атор с тон, от който ставаше ясно, че изобщо не разбира за какво става дума. — Погледни... погледни натам. Колко е ярък Довим тази вечер! И колко тъмно ще стане съвсем скоро.

Тя скалъпи нещо като лека усмивка и се обърна.

Навсякъде около нея цареше шумно суетене, хората сновяха напред-назад, проверяваха разни данни, обсъждаха други, изтичваха до прозореца, сочеха, шепнеха. От време на време някой се втурваше вътре с някаква нова информация от купола на телескопа. Сред всички тези астрономи тя се чувстваше съвсем външен човек. Беше завладяна от напълно безрадостни и безнадеждни мисли. „Изглежда, че фатализмът на Атор ми се е отразил — помисли си тя. — Той беше толкова потиснат и объркан. Това изобщо не беше в неговия стил.“

Сифера искаше да му напомни, че тази вечер нямаше да настъпи краят на света, а само краят на настоящия цикъл на цивилизацията. Те

щяха да я изградят отново. Хората от убежището щяха да излязат оттам и да започнат всичко отново... както бе ставало вече десетина пъти... или двадесет, или сто... от началото на цивилизацията на Калгаш.

Но това навярно нямаше да му помогне повече, отколкото той ѝ бе помогнал, когато ѝ каза да не се разстройва от загубата на плочките. Атор се беше надявал, че целият свят ще успее да се подготви за катастрофата. А вместо това само една малка част от обществото обърна внимание на предупреждението им. Това бяха единствено хората, които отидоха в университетското Скривалище и още няколко други убежища, създадени може би на други места...

Бийни се приближи до нея.

— Какво е това, което чувам от Атор? Плочките били изчезнали?

— Да, изчезнаха. Бяха откраднати. Знаех си, че не трябва да влизам в никакви лични контакти с Апостолите.

Бийни каза:

— Значи предполагаш, че *те* са ги откраднали?

— Убедена съм в това — рече тя с горчивина. — Когато обществеността разбра за съществуването на плочките от Томбо, те ми изпратиха съобщение, че разполагат с информация, която ще ми бъде от полза. Не ти ли разказах за това? Мисля, че не. Предложиха ми сделка, подобна на тази между Атор и онзи висшестоящ свещеник или какъвто е там — Фолимун 66. „Ние знаем някои неща за стария език“, каза Фолимун, „езикът, който се е говорил в предишната Година на Светостта.“ И тъй, те очевидно разполагаха... с някакви текстове, речници, азбуката на древната писменост и може би още много други неща.

— И Фолимун получи достъп до всичко това?

— До част от него. Във всеки случай стана ясно, че Апостолите притежават автентични астрономически документи за предишното затъмнение... Фолимун каза, че те са достатъчно доказателство, за това че в миналото светът е преживял поне един катаклизъм.

Фолимун, продължи да разказва тя на Бийни, ѝ дал копия от няколко астрономически документа, които получил от Фолимун, а тя пък го показала на Мудрин. Те наистина му помогнали в разчитането на надписите върху плочките. Но Сифера отказала да предостави плочките си на Апостолите, не и при техните условия. Апостолите

твърдели, че разполагат с ключа към разчитането на ранните плочки и навярно наистина било така. Фолимун обаче настоявал да получи истинските плочки, за да бъдат копирани и преведени, и не искал да им даде материала си за дешифриране. Той отказвал да се задоволи с преписи на текстовете от плочките. Държал да получи оригиналните артефакти, иначе сделката нямало да стане.

— Но ти сложи точка на това — рече Бийни.

— Абсолютно. Плочките не трябваше да напускат университета. „Дайте ни ключа за дешифриране — казах аз на Фолимун — и ние ще ви предоставим копия от текстовете върху плочките. След това и вие, и ние ще можем да се опитаем да ги преведем.“

Но Фолимун бе отказал. Копията от текстовете нямало да му бъдат от никаква полза, защото твърде лесно можело да бъдат обявени за фалшификати. А що се отнася до това да ѝ даде собствените си документи, не, абсолютно невъзможно. Това бил свещен материал, който бил на разположение само на Апостолите. Той предлагал да му дадат плочките, а в замяна щял да им осигури преводите. Но след като станели веднъж негово притежание, нито един външен човек нямал да има вече достъп до тях.

— По едно време наистина се изкушавах да се присъединя към Апостолите — каза Сифера, — само и само за да се добера до ключа за дешифриране.

— Ти? Апостол?

— Исках само техния текстуален материал. Но идеята ми се стори отвратителна. Отхвърлих предложението на Фолимун. — И Мудрин трябвало да си блъска главата над превода без помощта на материала на Апостолите. Оказало се, че в плочките наистина се разказвало за някаква огнена гибел, изпратена от боговете на хората, но преводът на Мудрин бил непълен, разпръснат и колеблив.

Е, във всеки случай сега плочките били вече в Апостолите, най-вероятно. Мисълта за това била непоносима. В предстоящия хаос те щели да размахват тези плочки — *нейните* плочки — като още едно доказателство за тяхната мъдрост и святост.

— Съжалявам, че са изчезнали, Сифера — рече Бийни. — Но може би все още има някакъв шанс това да не е дело на Апостолите и плочките да изникнат отнякъде.

— Не разчитам на това — каза Сифера с тъжна усмивка и се обърна, за да погледне тъмнеещото небе.

Най-голяма утеха можеше да намери в гледната точка на Атор: тъй или иначе, скоро щеше да настъпи краят на света и вече нищо нямаше голямо значение. Но без съмнение това беше слаба утеха. Вътрешно тя се опитваше да не се вслушва в съветите на отчаянието. Важното беше да не престава да мисли за вдругиден — за оцеляването, за повторното изграждане, за борбата и нейното осъществяване. Нямаше да има никаква полза, ако изпаднаше в униние като Атор и се примиреше с краха на човечеството, не трябваше да свива рамене и да се отказва от всякаква надежда.

Внезапно мрачните ѝ разсъждения бяха прекъснати от един висок тенор:

— Здравейте, хора! Здравейте, здравейте, здравейте!

— Шийрин! — извика Бийни. — Какво правиш тук?

Пълните бузи на новодошлия се разтеглиха в доволна усмивка.

— Каква е тази погребална атмосфера тук? Надявам се, че всички се владеете.

Атор трепна ужасен и попита свадливо:

— Да, какво наистина правиш тук, Шийрин? Мислех, че имаш намерение да останеш в Скривалището.

Шийрин се засмя и отпусна тумбестата си фигура на един стол.

— Да върви по дяволите това Скривалище! Отегчаваше ме. Искях да бъда тук, където става все по-напечено. Не допускате ли, че и аз мога да бъда любопитен? В края на краищата не друг, а именно аз се спуснах в Тунела на мистерията. Мога да понеса още една доза Мрак. Искам да ги видя тези Звезди, за които Апостолите ораторстваха толкова много. — Той потри ръце и добави с по-сериозен тон. — Навън е стегнал страшен студ. От вятъра могат да ти се образуват ледени висулки на носа. Изглежда, че Довим изобщо не топли от разстоянието, на което се намира.

Изгубил внезапно търпение, белокосият директор скръцна със зъби.

— Защо не си вършиш работата, Шийрин, ами се захващаш с разни дивотии. Каква полза може да има от теб тук?

— А каква полза ще има от мен там? — разпери ръце Шийрин с комично примирение. — Един психолог не струва пукнат грош в

Скривалището. Не и сега. С нищо не бих могъл да им помогна. Всички те са на уютно и сигурно място, дълбоко под земята, и няма за какво да се тревожат.

— Ами ако тълпата се вмъкне вътре по време на Мрака?

Шийрин се засмя.

— Много се съмнявам дали някой може да открие Скривалището посред бял ден, ако не знае къде е входът, да не говорим пък, когато слънцата изчезнат. Но ако все пак това стане, е, в такъв случай те ще имат нужда от мъже на действието, които да ги защитят. А аз? Имам петдесет килограма в повече за тази цел. Защо тогава да се блъскам там долу с тях? Предпочитам да бъда тук.

Сифера почувства, че думите на Шийрин повдигнаха духа ѝ. Тя също бе решила да прекара вечерта на Мрака в Обсерваторията вместо в Скривалището. Може би това беше просто едно безумно перчене, проява на маниакално свръхсамочувствие, но тя беше убедена, че може да понесе часовете на затъмнението — и дори появата на Звездите, ако можеше да се вярва на тази част от мита — и да запази разсъдъка си здрав. Затова Сифера бе решила да не пропуска това събитие.

Сега се оказваше, че Шийрин, който не беше пример за храброст, бе взел същото решение. Което означаваше, че според него въздействието на Мрака нямаше да бъде толкова непреодолимо в края на краищата, въпреки че в продължение на месеци бе предричал обратното. Тя бе чувала разказа му за Тунела на мистерията и за предизвиканите от него тежки поражения. Дори самият Шийрин ги беше почувствал на собствения си гръб. И въпреки това беше тук. По всяка вероятност той бе повярвал, че хората, или поне някои от тях, в крайна сметка ще се окажат по-издръжливи, отколкото предполагаше по-рано.

А може би това беше просто проява на безразсъдство. Навярно предпочиташе да изгуби ума си още тази вечер в една краткотрайна експлозия от емоции, помисли си Сифера, вместо да остане нормален и изправен пред неизброимите и може би непреодолими проблеми на предстоящите тежки времена...

Не. Не. Тя отново изпаднаше в патологичен песимизъм.

Сифера отхвърли тази мисъл.

— Шийрин! — Теремон прекоси стаята, за да поздрави психолога. — Помниш ли ме? Теремон 762?

— Разбира се, че те помня, Теремон — отвърна Шийрин и му подаде ръка. — Боже мой, приятелю, доста беше грубичък към нас напоследък, а! Но било, що било, да сложим тази вечер на миналото пепел.

— Ще ми се на *него* да му сложим пепел — каза Сифера под носа си. Тя направи гримаса на отвращение и се отдалечи на няколко крачки.

Теремон разтърси ръката на Шийрин.

— Какво е това Скривалище, в което е трябвало да бъдеш? Чух разни неща за него тази вечер, но нямам никаква представа какво точно представлява.

— Ами — рече Шийрин, — успяхме да убедим поне няколко души в истинността на нашето предсказание за... въ... страшния съд — така звучи доста ефектно, нали? — и тази малка група взе необходимите мерки. Това са главно най-близки членове на семействата на работещите в Обсерваторията, част от факултета на университета Саро и няколко външни лица. Всъщност приятелката ми Лилят 221 в момента е там; допускам, че и аз щях да бъда при нея, ако не беше проклетото ми любопитство. Приютилите се в убежището са всичко на всичко около триста души.

— Разбирам. От тях се очаква да се крият, така че Мракът и... въ... Звездите да не могат да ги достигнат, и да изпълзят оттам, когато останалата част от света отиде по дяволите.

— Точно така. Апостолите, разбираш ли, също си имат някакво си свое скривалище. Не можем да сме сигурни колко хора има в него — да се надяваме, че са малцина — но по-вероятно е там да са се струпали хиляди, които ще наследят света след края на Мрака.

— Значи университетската група — рече Теремон — е замислена, за да противодейства на това.

Шийрин кимна.

— Ако е възможно. Няма да е лесно. Почти цялото човечество ще е полудяло, в големите градове ще бушуват пожари и може би една огромна глутница Апостоли ще налагат своя нов ред над онова, което е останало от света... не, трудно ще им бъде да оцелеят. Но поне имат храна, вода, подслон, оръжия...

— Те имат нещо повече — намеси се Атор. — При тях е целият ни архив с изключение на данните, които ще съберем тази вечер. Този

архив ще значи всичко за следващия цикъл и именно той трябва да оцелее. Останалото може да върви по дяволите.

Теремон подсвири тихо и продължително.

— Значи вие сте напълно сигурен, че това, което предричате, ще се стане точно както го казвате!

— А как иначе? — попита грубо Сифера. — Веднага щом разбрахме, че катастрофата е неизбежна...

— Да — рече журналистът. — Веднага след това е трябвало да вземете необходимите мерки. Защото Истината е била във ваше владение. Също като при Апостолите на Пламъка. Иска ми се да мога да бъда наполовина толкова сигурен в нещо, колкото вие, владетели на истината, сте уверени в онова, което ще се случи тази вечер.

Тя го изгледа свирепо.

— Иска ми се тази вечер да можеш да бъдеш навън и да поскиташ по горящите улици! Но за съжаление ще бъдеш тук и то в пълна безопасност! Това е повече, отколкото заслужаваш!

— Спокойно — рече Шийрин, после хвана Теремон за ръката и му каза тихо: — Няма смисъл да провокираш хората сега, приятелю. Хайде да отидем някъде, където няма да пречим на останалите, и ще можем да поговорим.

— Добра идея — отвърна Теремон.

Но той не направи нито една крачка към вратата. Около масата беше започнала игра на статистически шах и известно време Теремон остана загледан в дъската с явно недоумение. Ходовете се правеха бързо и мълчаливо. Теремон изглеждаше поразен от способността на играчите да се съсредоточат върху играта, когато явно всички вярваха, че до края на света остават само няколко часа.

— Хайде — подкани го Шийрин отново.

— Да, да — рече Теремон.

Двамата с Шийрин тръгнаха към залата, а миг по-късно ги последва и Бийни.

„Как ме вбесява този човек!“ — помисли си Сифера.

Тя се втренчи в яркия и яростно пламтящ диск на Довим. Не беше ли станало още по-тъмно небето през последните няколко минути? Не, не, каза си тя, това беше невъзможно. Довим бе все още там. Просто си въобразяваше. Сега, когато високо горе грееше само Довим, небето изглеждаше странно. Никога преди не бе виждала този

тъмнопурпурен нюанс. Но далеч не бе тъмно: може би беше мрачно, нямаше достатъчно светлина и всичко навън все още се виждаше лесно, въпреки относителната мъглявост на малкото слънце.

Сифера отново се замисли за изгубените си плочки. След това ги отпъди от съзнанието си.

„Идеята на шахматистите е добра — каза си тя. — Седни и се отпусни! Ако можеш.“

23.

Първи в съседната зала влезе Шийрин.

Там креслата бяха по-меки. Над прозорците висяха дебели червени завеси, а подът беше покрит с кафяво-червен килим. Със странната керемидена светлина на Довим, която струеше през стъклата, общото впечатление беше, че навсякъде е полепнала засъхнала кръв.

Психологът се изненада, когато видя тази вечер Теремон в Обсерваторията — след всичките му ужасни статии, които осуетиха кампанията на Атор за национална подготовка. През последните няколко седмици Атор почти обезумяваше от гняв само при споменаване на името му. И все пак нещо го беше накарало да се смили и да му позволи да бъде тук за затъмнението.

Това беше странно и малко обезпокоително. Може би твърдата обвивка на личността на стария астроном бе започнала да се пропуква... може би не само гневът му беше отстъпил пред лицето на предстоящата катастрофа — навярно цялата му вътрешна същност се разпадеше.

Всъщност Шийрин беше немалко изненадан, че *самият той* също се намира в Обсерваторията. Решението беше взел в последната минута — чист импулс, какъвто рядко бе изпитвал. Лилиат се ужаси. Сам той беше твърде ужасен. Още не бе забравил кошмара от последните няколко минути в Тунела на мистерията.

В последния миг беше осъзнал, че е *длъжен* да бъде тук, както беше длъжен да се спусне в Тунела. Цялата му професионална кариера беше свързана с проучването на Мрака. Как щеше да живее след това с мисълта, че докато е траел най-знаменитият епизод от историята на Мрака, дошъл след повече от две хилядолетия, той е предпочел да се крие в едно уютно и сигурно подземно помещение?

Не, той трябваше да бъде тук. Беше длъжен да присъства на затъмнението. И да почувства как Мракът завладява света.

Когато влизаха в съседната стая, Теремон заговори с изненадваща искреност:

— Започвам да се питам дали съм имал право да бъда такъв скептик, Шийрин.

— Да, би трябвало да си задаваш този въпрос.

— Е, правя го. Само като гледам как изглежда Довим. Този необикновен червен цвят, който се разстила навсякъде. Знаеш ли, точно сега бих дал десет кредита за една прилична доза бяла светлина. Един добър и силен коктейл Тано. Всъщност ще ми се да зърна също Тано и Сита. Или още по-добре — Онос.

— Утре сутринта Онос ще бъде на небето — вметна Бийни, който току-що беше влязъл в стаята.

— Да, но какво ще стане с нас? — попита Шийрин и веднага след това се усмихна, за да притъпи ефекта от думите си. После се обърна към Бийни и рече: — Нашият приятел Теремон изгаря от желание за глътка алкохол.

— Атор ще получи припадък. Той нареди всички да бъдат трезви тази вечер.

Шийрин каза:

— Значи тук не може да се намери нищо друго освен вода.

— Е...

— Хайде, Бийни. Атор няма да влезе тук.

— Да, предполагам.

Бийни отиде на пръсти до най-близкия прозорец, приклепна и извади от едно малко сандъче за цветя бутилка с червена течност, която забълбука многозначително, когато я разклати.

— *Мислех* си, че Атор не знае за това — забеляза Бийни, подтичвайки обратно към масата. — Ето! Имаме само една чаша и затова като наш гост я вземаш ти, Теремон. Ние с Шийрин можем да прием от бутилката. — После астрономът напълни малката чашка благоразумно и предпазливо.

Теремон се засмя.

— Ти изобщо не се докосваше до алкохол, когато се запознахме, Бийни.

— Това беше едно време. Сега е друго. Тежки са времената, Теремон. Постепенно се уча. Едно добро питие може чудесно да отпусне нервите ти в мигове като тези.

— И аз така съм чувал — каза Теремон безгрижно и отпи от чашата си. Това беше някакво евтино червено вино, тръпчиво и

резливо, навярно от някоя южна провинция. Такова нещо можеше да си купи само човек като Бийни, който не беше пил през целия си живот, и поради това не може да избере нищо по-свастно. Но по-добре това, отколкото нищо.

Бийни отпи здраво от бутилката и я подаде на Шийрин. Психологът я надигна на свой ред към устните си и запрегльща течността дълго и бавно. После я остави на масата с доволно изсумтяване, млясна с устни и се обърна към Бийни:

— Атор изглежда странен тази вечер. Искам да кажа дори и при тези особени обстоятелства. Какво му има?

— Тревожи се за Фаро и Иймот, предполагам.

— Кои?

— Двама млади студенти. Трябваше да бъдат тук преди няколко часа, а още не са се появили. Атор разполага със страшно малко хора, защото всички, освен крайно необходимите му служители, са в Скривалището.

Теремон каза:

— Нали не смяташ, че са дезертирали?

— Кой? Фаро и Иймот ли? Разбира се, че не. Не са такива хора. Те биха дали всичко, за да бъдат тук тази вечер и да направят необходимите измервания, когато затъмнението започне. Ами ако в Саро сити е избухнал някакъв бунт и са заловени?

Бийни вдигна рамене.

— Предполагам, че рано или късно ще се появят. Но ако не са тук по време на критичната фаза, когато ще се струпа много работа наведнъж, нещата могат да станат малко по-сложни. Може би Атор се тревожи именно затова.

Шийрин рече:

— Не съм сигурен. Да, наистина е възможно отсъствието на тези двама души да го безпокои. Но има и нещо друго. Изведнъж той изглежда толкова *състарен*. Уморен. Дори победен. Последния път, когато видях, кипеше от енергия и все говореше за преустройството на обществото след затъмнението — това беше истинският Атор, железният мъж. Обстоятелството, че дори не си е направил труда да изхвърли Теремон...

— Опита се — вметна Теремон. — Бийни го разубеди. И Сифера.

— А, точно за това говорех. Бийни да познаваш някого, който е успял да разубеди Атор да не прави нещо?... Я ми подайте бутилката.

— Може би вината е моя — рече Теремон. — Всичко, което написах, нападките ми срещу неговия план по цялата страна да бъдат създадени убежища от типа на Скривалището. Ако той искрено вярва, че само след няколко часа над целия свят ще падне Мрак и цялото човечество ще бъде обхванато от стихийна лудост...

— В което той несъмнено вярва — прекъсна го Бийни. — Както и всички ние.

— В такъв случай отказът на правителството да вземе на сериозно предсказанията на Атор трябва да е бил смазващо, съкрушително поражение за него. Моята отговорност е точно толкова голяма, колкото и на всички останали. Ако се окаже, че вие сте прави, никога няма да си го простя.

Шийрин каза:

— Не се ласкай, Теремон. Дори да беше писал по пет статии на ден, призовавайки обществеността да вземе грандиозни подготвителни мерки, правителството пак нямаше да направи нищо. Дори щяха да погледнат още по-снизходително, ако въобще е възможно това, на предупрежденията на Атор, при положение че той имаше на своя страна един такъв популярен журналист-кръстоносец като теб.

— Благодаря ти — рече Теремон. — Наистина оценявам жеста ти... Остана ли някакво вино? — Той погледна към Бийни. — Разбира се, имам проблеми също и със Сифера. Тя ме смята за твърде долен тип, за да разговаря с мен.

— По едно време тя като че ли проявяваше искрен интерес към теб — забеляза Бийни. — Всъщност известно време се питах какво става. Дали вие двамата сте... въ...

— Не — усмихна се Теремон. — Не съвсем. И сега това вече е невъзможно. Но известно време бяхме много добри приятели. Очарователна, просто очарователна жена... А каква е тази нейна теория за цикличните предисторически периоди? Има ли нещо вярно в нея?

— Не, ако слушаш какво говорят другите специалисти от нейната катедра — рече Шийрин. — Те се отнасят с истинско пренебрежение към тази теория. Естествено те продължават да проявяват траен интерес към общоприетата археологическа схема,

според която Беклимот е най-древният градски център. Според тях преди него изобщо не е имало никаква цивилизация, само примитивни, космати и обитаващи джунглите племена.

— Но какви доводи привеждат против тези многократни катастрофи на хълма Томбо? — попита Теремон.

— Учени, които смятат, че познават същността на своята материя, могат да оборят всякакви аргументи, които застрашават схващанията им — отвърна Шийрин. — Одраскай някой окопал се учен и ще видиш, че под външната обвивка се крие нещо, което в много отношения прилича на Апостол на Пламъка. Просто расата са различни. — Той взе бутилката, която Теремон разсеяно държеше в ръката си, и отпи отново. — Да вървят по дяволите. Дори и лаик като мен може да види, че откритията на Сифера от Томбо обръщат представите ни за предисторията наопаки. Въпросът не е дали наистина е имало повтарящи се пожари през всичките тези хилядолетия. А защо?

Теремон каза:

— Напоследък се запознах с голяма част от обясненията и всички бяха повече или по-малко фантастични. Някакъв си учен от университета Китро защитаваше тезата, че на всеки няколко хиляди години падали периодични огнени дъждове. А в редакцията на вестника получихме писмо, в което някакъв независим астроном твърдеше, че е „доказал“, че Калгаш преминава през едно от слънцата при същата цикличност. Мисля, че имаше и още по-безумни хипотези.

— Има само едно разумно обяснение — рече Бийни. — Спомнете си концепцията за Меча на Таргола. Според нея най-добрият вариант е да се откажем от всяка по-сложна хипотеза. Идеята за периодични огнени дъждове е нелепа, а тази за преминаването на планетата през слънца, очевидно е пълна глупост. Според теорията за затъмнението изобщо не е *задължително* веднага след него да избухнат огромни пожари.

— Не — намеси се Шийрин. — Теорията не предвижда нищо подобно. Но здравият разум подсказва, че това ще се случи. Затъмнението ще доведе Мрака. Мракът — лудостта. А лудостта — пламъците. Те пък ще съсипят постигнатото за няколко хилядолетия мъчителна борба. Всички усилия на човечеството утре ще пропаднат. На целия Калгаш няма да остане нито един незасегнат град.

— Говориш точно като Апостолите — ядоса се Теремон. — Преди няколко месеца Фолимун 66 ми наговори буквално същите неща. Мисля, че ви разказах и на двамата за това в клуба на „Шестте слънца“.

Той погледна през прозореца отвъд гористите склонове на хълма на Обсерваторията към островърхите кули на Саро сити, които сияеха с кървав блясък на фона на хоризонта. Журналистът почувства как напрежението и несигурността в него нараснаха, когато зърна Довим. Той беше в зенит и хвърляше мрачното си кърваво зарево, смален и зловещ.

Теремон продължи да говори с все същото упорство:

— Не мога да приема вашите аргументи. Защо смятате, че ще откача, само затова, че на небето няма нито едно слънце? Но дори и така да стане — да, не съм забравил онези нещастници от Тунела на мистерията — дори и да откача, дори и всички да откачат, как ще навреди това на градовете? Да не би да ги съборим?

— И аз казах това първия път — вметна Бийни. — Когато още не бях премислил нещата. Ако останеш на тъмно, какво ще искаш повече от всичко друго... към какво ще зове всеки инстинкт у теб?

— Ами, предполагам, че към светлина.

— Да? — извика Шийрин, този път крещейки. — Точно така, светлина! Светлина!

— Тоест?

— И какво ще направиш, че да получиш светлина?

Теремон посочи ключа на стената.

— Ще натисна ето това.

— Правилно — подигра му се Шийрин. — А боговете ще проявят към теб безграничната си доброта и ще ти осигурят толкова ток, колкото ти е необходим. Защото електрокомпанията определено няма да е в състояние да го направи. Всички генератори ще спрат със стържене, хората, които работят в тях, ще залитат, брътвейки, в мрака, същото ще се случи и с регулаторите на електропроводите. Следваш ли мисълта ми?

Теремон кимна вцепенено.

Шийрин продължи:

— Откъде ще дойде светлината, когато генераторите спрат? От фенерчетата, предполагам. Всички те са с батерии. Но може да се

случи да нямаш фенерче под ръка. Може Мракът да те свари навън, на улицата, а то да е в дома ти до твоето легло. Но ти искаш светлина. Следователно решаваши да запалиш нещо, какво ще кажеш, Теремон? Виждаш ли си някога горски пожар? Да ти се е случвало да готвиш нещо на открито с дърва? Както знаеш, горящите съчки не дават само топлина. Те дават и светлина и хората знаят това много добре. Когато падне Мракът, те ще искат светлина и ще я *получат*.

— Значи ще горят дървени трупи — рече Теремон недоверчиво.

— Ще горят всичко, каквото им попадне в ръцете. Те ще се нуждаят от светлина. Ще бъдат принудени да запалят нещо, а по улиците на града няма да има дърва под ръка. Затова ще горят всичко, което се намира наблизо. Купчина от вестници. Защо не? „Саро сити Кроникъл“ ще даде малко светлина за известно време. Ами какво ще кажеш за вестникарските будки, където има струпани толкова много вестници? Да ги изгорим и тях! Да горим дрехи. Книги. Шиндели от покриви. Да горим всичко, каквото ни попадне. Хората ще се сдобият с тяхната светлина... и всички обитавани от тях места ще избухнат в пламъци! Ето ви ги вашите пожари, господин Вестникар. Ето ви го краят на света, света, в който сме свикнали да живеем.

— Ако наистина има затъмнение — рече Теремон полугласно и упорито.

— Да, ако — каза Шийрин. — Аз не съм астроном. Нито пък Апостол. Но се обзалагам, че ще има.

Той погледна Теремон право в очите. Те останаха втренчени един в друг, сякаш всичко се свеждаше до това чия воля е по-силна. Малко по-късно Теремон отклони поглед, без да каже нито дума. Дишаше неравномерно и с хриптене. Той вдигна ръце към челото си и го притисна силно.

Изведнъж от съседната стая се дочуха викове и врява. Бийни каза:

— Струва ми се, че чувам гласа на Иймот. Сигурно той и Фаро най-сетне са се появили. Хайде да отидем и да разберем какво ги е задържало.

— Защо не! — промърмори Теремон. — Той си пое дълбоко дъх и видимо се отпусна. Напрежението спадна... засега.

24.

В стаята се носеше врява. Всички се бяха скупчили около Фаро и Иймот, а те самите се опитваха да парират засипващите ги нетърпеливи въпроси, докато събличаха връхните си дрехи.

Атор си проби път през тълпата и застана ядосан пред новодошлите.

— Давате ли си сметка, че не остана почти никакво време? Къде бяхте досега?

Фаро седна и разтри ръце. Овалните му месести бузи бяха зачервени от студа навън. На устните му имаше странна усмивка. Изглеждаше необикновено спокоен и почти като дрогиран.

— Никога не съм го виждал такъв преди — прошепна Бийни на Шийрин. — Винаги е бил много раболепен, кроткият младши астроном, преизпълнен с уважение към великите хора около себе си. Дори и към мен се е държал така. Но сега...

— Ш-ш-т! Слушай! — рече Шийрин.

Фаро каза:

— Иймот и аз току-що завършихме един наш самостоятелен и малко смахнат експеримент. Опитяхме се да разберем дали бихме могли да построим съоръжение, с което да наподобим появата на Мрака, и Звездите, за да получим предварителна представа как изглеждат.

Слушателите объркано замърмориха.

— Звезди? — рече Теремон. — Вие знаете какво са Звездите? Как разбрахте това?

Фаро отново се усмихна самодоволно и каза:

— От Книгата на Откровенията. Съвсем ясно е, че Звездите са някакви много ярки обекти, също като слънца, но по-малки, които се появяват на небето, когато Калгаш влиза в Пещерата на Мрака.

— Абсурд! — рече някой.

— Невъзможно!

— Книгата на Откровенията! Значи това е било полето на техните изследвания. Можеш ли да си представиш...

— Тишина — каза Атор. В очите му се беше появил внезапен интерес, следа от предишната му енергия и сила. — Продължавай, Фаро. Какво е било това ваше „съоръжение“. Как започна тази работа.

— Ами — заговори Фаро, — идеята хрумна на мен и на Иймот преди няколко месеца и работихме над нея през свободното си време. Иймот знаеше една малка едноетажна къща, долу в града, с куполовиден покрив... била е използвана за склад, мисля. Тъй или иначе, ние я купихме...

— С какво? — прекъсна го Атор безапелационно. — Откъде взехте парите?

— От банковите ни сметки — изсумтя дългунестият Иймот 70, чийто крайници напомняха на тръбици на лула. — Струваше ни две хиляди кредита. — После добави отбранително: — Е, и какво от това? Утре тези две хиляди кредита ще бъдат две хиляди парчета хартия и нищо повече.

— Разбира се — рече Фаро. — Затова ние купихме къщата и я облицовахме от горе до долу с черно кадифе, за да получим колкото е възможно по-съвършен ефект на Мрак. После пробихме малки дупки в тавана и покрива и монтирахме върху тях мънички метални капачета, които можеха да се отместват едновременно с помощта на един електрически ключ. В тази част от работата ние не взехме никакво участие. За целта наехме дърводелец, електротехник и още няколко майстори — парите не бяха от значение. Въпросът беше да накараме светлината да минава през тези дупчици на покрива, така че да получим звездоподобен ефект.

— Както ние си го представяхме — коригира го Иймот.

В последвалата тишина не се чу нито звук. Атор каза рязко:

— Вие нямахте никакво право да правите частни...

Фаро изглеждаше засрамен.

— Зная, сър... но честно казано, двамата с Иймот си мислехме, че експериментът е малко опасен. Ако наистина се получи някакъв ефект, можеше да полудеем — съдейки по онова, което казва доктор Шийрин за целия този проблем, ние смятахме, че това е доста вероятно. Решихме сами да си поемем риска. Разбира се, ако откриехме, че сме в състояние да запазим разсъдъка си, щеше да се открие възможност за изграждане на имунитет към истинския Мрак и

истинските Звезди, така поне ни хрумна, и после се канехме да подготвим и вас, останалите по същия начин. Но нищо не се получи...

— Защо? Какво стана?

Този път отговори Иймот:

— Затворихме се вътре и изчакахме очите ни да свикнат с тъмнината. Усещането е изключително зловещо, защото пълният Мрак те кара да се чувстваш, все едно стените и тавана те смазват. Но ние преодоляхме това чувство и натиснахме ключа. Капачетата се отместиха и целият покрив заблестя с малки точки светлина.

— И после?

— После... нищо. Това беше най-странното. Доколкото бяхме вникнали в Книгата на откровенията, в този момент ние трябваше да бъдем изложени на въздействието на Звездите на фона на Мрака. Но не се случи нищо. Това си беше просто покрив с дупчици в него заедно с ярките точки проникваща светлина и точно така си изглеждаше. Опитвахме отново и отново — затова и толкова се забавихме — но просто нямаше никакъв ефект.

Хората в стаята бяха занемели от изненада. Всички погледи се насочиха към Шийрин, който седеше окаменял и с отворена уста.

Първи заговори Теремон:

— Шийрин, нали знаеш какво означава това за цялата ти теория?

— Той се усмихваше с облекчение.

Но Шийрин вдигна ръка.

— Не бързай толкова, Теремон. Просто ме остави да помисля. Тези така наречени Звезди, които момчетата са конструирали... пълното време, през което са били изложени на Мрак... — Той замълча. Всички го наблюдаваха. Сетне щракна с пръсти и когато вдигна глава, в очите му нямаше нито почуда, нито несигурност. — Разбира се...

Не успя да довърши. Тиланда, която с приближаването на затъмнението работеше в купола на Обсерваторията и промиваше фотографски плаки с участъци от небесния свод през интервал от десет секунди, се втурна в стаята, размахвайки ръце в безумни кръгове, които биха били достойни за Иймот в мигове на най-голямо вълнение.

— Доктор Атор! Доктор Атор!

Атор се обърна.

— Какво има?

— Ние току-що намерихме... той влезе направо в купола... няма да повярвате на това, доктор Атор...

— По-бавно, детето ми. Какво се случи? Кой влезе при вас?

В залата се чу шум от боричкане и остро звънтене. Бийни скочи на крака и се втурна към вратата, но после изведнъж се спря и извика:

— Какво става, по дяволите!

Давнит и Хикинан, които трябваше да са в купола с Тиланда, бяха пред вратата. Двамата астрономи се боричкаха с една трета фигура — жилав, атлетичен мъж, приближаващ четиридесетте, с червеникава къдрава коса, остри черти на лицето и ледено сини очи. Те го вкараха в стаята с влачене и сетне се спряха, държейки ръцете му здраво зад гърба.

Непознатият беше облечен в тъмно расо като тези на Апостолите на Пламъка.

— Фолимун 66! — извика Атор.

Почти едновременно дойде и възклицанието на Теремон:

— Фолимун! Какво правите тук, в името на Мрака!?

Апостолът отговори спокойно със студен заповеднически тон:

— Не в името на Мрака съм дошъл тази вечер, а в името на светлината.

Атор погледна втренчено към Тиланда.

— Къде намерихте този човек?

— Казах ви, доктор Атор. Чухме го, докато работехме над плаките. Той бе влязъл направо и стоеше зад нас. „Къде е Атор“, рече той, „Трябва да се срещна с Атор.“

— Повикайте охраната — нареди Атор, а лицето му тъмнееше от ярост. Тази вечер Обсерваторията трябваше да бъде запечатана. Искам да узная как този мъж е успял да се промъкне през охраната.

— Очевидно във ведомостта на вашите служители са включени и един-двама Апостоли — вежливо забеляза Теремон. — Естествено те са били извънредно услужливи, когато Апостол Фолимун се е появил и ги е помолил да му отворят вратата.

Атор го погледна с поглед, кипящ от негодувание. Но изражението на стария астроном говореше, че той си дава сметка, че Теремон навярно е прав.

Всички в стаята сега бяха образували кръг около Фолимун и го гледаха изумени — Сифера, Теремон, Бийни, Атор и останалите.

Фолимун заговори спокойно:

— Аз съм Фолимун 66, специален адютант на Негова светлост Мондиор 71. Дойдох тази вечер не като престъпник, както изглежда смятате, а като пратеник на Негова светлост. Мислите ли, че можете да придумате тези ваши двама фанатици да ме освободят, Атор!

Атор махна с раздражение.

— Пуснете го.

— Благодаря ви — рече Фолимун. Той разтри ръцете си и понамести расото си. Сетне се поклони на Атор в знак на благодарност. Или може би просто му се присмиваше. Въздухът около Апостола сякаш звънтеше, зареден с някакво особено електричество.

— Е — каза Атор, — какво правите тук? Какво искате?

— Нищо, предполагам, което бихте ми дали по собствено желание.

— Тук навярно сте прав.

Фолимун рече:

— Когато двамата с вас се срещнахме преди няколко месеца, Атор, бих казал, че срещата ни беше доста напрегната, това бе среща на двама мъже, които бяха като владетели на две враждуващи страни. За вас аз бях опасен фанатик. А за мен вие бяхте водач на шайка безбожници. И все пак, както си спомняте, ние съумяхме да постигнем известно единомислие, че на деветнадесети тептар над Калгаш ще падне Мрак, който ще продължи много часове.

Атор се намръщи.

— Минете към същността, Фолимун, ако има такава. Мракът всеки момент ще се спусне и не ни остава още много време.

Фолимун отговори:

— За мен Мракът е изпратен по волята на боговете. За вас той не представлява нищо друго освен бездушно движение на астрономически тела. Много добре: тук ние се споразумяхме да не търсим съгласие. Аз ви предоставих определени данни, които са във владение на Апостолите от времето на предишната Година на Светостта, това бяха таблици на небесните движения на слънцата и други още по-непонятни неща. В замяна на това вие обещахте да

докажете абсолютната истинност на основните положения в нашата религия и да запознаете хората на Калгаш с вашите доказателства.

Поглеждайки часовника си, Атор каза:

— И точно така направих. Какво иска сега от мен господарят ви?

Аз изпълних моите ангажименти по сделката.

Фолимун леко се усмихна, но не каза нищо.

В стаята настъпи неспокойно раздвижване.

— Да, аз му поисках астрономически данни — рече Атор и се огледа. — Данни, с които разполагаха само Апостолите. И те ми бяха дадени. За това — благодаря! В замяна на това аз наистина приех, така да се каже, да дам публичност на моето математическо потвърждение на основната догма на Апостолите, че на деветнадесети тептар над планетата ще се спусне Мрак.

— Всъщност изобщо не беше наложително да ви даваме каквото и да било — дойде гордият отговор. — Нашата основна догма, както я нарекохте, не се нуждае от доказване. Тя е доказана в Книгата на Откровенията.

— За шепата хора, които съставляват вашата секта, да — отговори рязко Атор. — Не се правете, че не разбирате какво искам да кажа. Аз ви предложих да представя научни доказателства за вашите вярвания. И го направих!

Очите на култиста се присвиха ожесточено.

— Да, направихте го... с лисича хитрост, защото представеното от вас обяснение, подкрепи нашите вярвания и в същото време премахна всякаква необходимост от тях. Вие направихте от Мрака и Звездите природен феномен и го лишихте от цялата им истинска значимост. Това беше богохулство.

— Ако е така, вината не е моя. Фактите си съществуват. Какво мога да направя, освен да ги изложа?

— Вашите „факти“ са измама и заблуда.

От гняв по лицето на Атор избиха петна.

— Откъде знаете това?

А отговорът дойде с убедеността на абсолютната вяра:

— *Зная!*

Лицето на директора на Обсерваторията стана още по-мораво.

Бийни тръгна, за да застане до него, но Атор го спря с ръка.

— И какво иска сега от нас Мондиор 71? Предполагам, все още си мисли, че нашите опити да накараме света да вземе мерки срещу грозящата го опасност от лудост, по някакъв начин спъват домогването му до властта, на която се кани да сложи ръка след затъмнението. Е, ние нямаме голям успех. Дано това го зарадва.

— Самият опит причини достатъчно вреда. А това, което се опитвате да постигнете тази вечер, ще влоши нещата още повече.

— Откъде знаете какво се опитваме да постигнем тук тази вечер?
— попита Атор.

Фолимун заговори спокойно:

— Ние знаем, че сте се отказал от надеждата си да повлияете на хората. След като не успяхте да го направите преди Мрака и Пламъците, вие възнамерявате да се появите впоследствие, снабдени с фотографии на прехода от светлина към Мрак. Вие искате да предложите на оцелелите рационално обяснение на случилото се... и да сложите на сигурно място мнимите доказателства за вашите схващания, така че в края на следващата Година на Светостта вашите наследници в областта на науката да вземат връх и да поведат човечеството по такъв начин, че Мракът да срещне отпор.

— Някой ни е предал — прошепна Бийни.

Фолимун продължи:

— Всичко това, очевидно, работи против интересите на Мондиор 71. И не друг, а Мондиор е избран да бъде пророк на боговете, той е този, който е предопределен да поведе човечеството към следващата епоха.

— Крайно време е да дойдете до същността на въпроса — каза Атор с леден тон.

Фолимун кимна.

— Същността е следната: вашите неблагоприятни и богохулни усилия да се сдобие с информация с помощта на дяволските си инструменти трябва да бъдат спрени. Съжалявам единствено, че не можах да разруша пъклените ви изобретения със собствените си ръце.

— Това ли имахте намерение да направите? Нямахте да ви свърши много работа. Всичките ни данни, освен преките наблюдения, които смятахме да направим сега, са вече на сигурно място и на никого не е по силите да им навреди.

— Извадете ги. Унищожете ги.

— Какво?

— Унищожете всичко, което сте създали. Унищожете инструментите си. В замяна на това аз ще се погрижа вие и хората ви да бъдете защитени от хаоса, който ще настъпи при падането на Нощта.

Този път в помещението се разнесе смях.

— Този е луд — каза някой. — Абсолютно смахнат.

— Ни най-малко — отвърна Фолимун — Вярващ, да. Обречен на кауза, която не сте в състояние да разберете, да. Но не съм луд. Аз съм напълно с разсъдъка си, уверявам ви. Този мъж тук — той посочи Теремон — ще потвърди това, а той няма славата на лековерен човек. Но аз поставям делото си над всичко останало. Тази нощ е съдбоносна за историята на света и когато утре се зазори, Светостта трябва да възтържествува. Давам ви ултиматум. Вашите хора трябва да преустановят богохулните си усилия да осигурят рационално обяснение за падането на Мрака през тази вечер и да приемат Негова светлост Мондиор 71 като истинския глас на божията воля. Когато утрото настъпи, вие ще започнете да работите за делото на Мондиор сред човечеството и не трябва да споменавате повече никакви затъмнения, орбити, Закони за всеобщата гравитация или останалите ви щуротии.

— А ако откажем? — попита Атор, почти развеселен от арогантността на Фолимун.

— В такъв случай — отвърна Фолимун хладно, — група разгневени хора, водени от Апостолите на Пламъка, ще се изкачат на този хълм и ще разрушат Обсерваторията ви заедно с всичко в нея.

— Достатъчно — рече Атор. — Повикайте охраната. Погрижете се този човек да бъде изхвърлен оттук.

— Имате точно един час — каза невъзмутимо Фолимун. — След това Армията на Светостта ще нападне Обсерваторията.

— Той блъфира — намеси се ненадейно Шийрин.

Атор сякаш без да го е чул, отново каза:

— Повикайте охраната. И сам той да бъде изхвърлен оттук!

— По дяволите, Атор, какво ви става? — извика Шийрин. — Ако го пуснете на свобода, той ще излезе навън, за да раздуха пламъците. Не разбирате ли, хаосът е единственото нещо, заради което живеят всички тези Апостоли. А този човек е изкусен в създаването му.

— Какво предлагате вие?

— Заклучете го — рече Шийрин. — Натъпчете го в един килер, щракнете един катинар на вратата и го дръжте там, докато трае Мракът. Това е най-голямото зло, което можем да му сторим. Ако е затворен по този начин, той няма да види нито Мрака, нито Звездите. Не се иска чак толкова добро познаване на фундаменталното вероучение на Апостолите, за да се разбере, че да бъде скрит от Звездите, когато те се появят за него ще означава загуба на безсмъртната му душа. Заклучете го, Атор. Това не е само най-безопасният за нас вариант, това е, каквото той заслужава.

— И после — изсъска свирепо Фолимун, — когато всички вие загубите разсъдъка си, няма да има кой да ме освободи. Това е смъртна присъда. Зная не по-зле от вас какво означава идването на Звездите... зная го далеч по-добре. Когато полудеете, вие изобщо няма да се сетите да ме освободите. Задушаване или бавна гладна смърт, нали така? Не бих и могъл да очаквам друго от група... учени. — Той произнесе думата, сякаш беше някакво сквернословие. — Но това няма да мине. Аз взех необходимите предпазни мерки и наредих на последователите ми да нападнат Обсерваторията точно след час, освен ако не се появя и не им заповядам да не го правят. Следователно моето затваряне няма да ви донесе нищо добро. До час то ще доведе до собственото ви унищожение, това е всичко. Тогава моите хора ще ме освободят и ние заедно ще проследим идването на Звездите, радостни и треперещи в екстаз. — Една вена пулсираше на слепоочието на Фолимун. — А утре, когато всички вие ще бъдете бръщолевещи идиоти, прокълнати завинаги заради делата си, ние ще започнем да съграждаме един нов дивен свят.

Шийрин погледна колебливо към Атор. Но явно Атор също не можеше да реши какво да прави.

Бийни, който стоеше до Теремон, промълви:

— Как мислиш? Блъфира ли?

Но журналистът не отговори. Дори и устните му бяха побледнели.

— Погледнете! — Насоченият към прозореца пръст трепереше, а гласът му беше сух и дрезгав.

Прозвуча спонтанно ахване, когато всички проследиха сочещия пръст и за миг останаха окаменели.

Довим беше нацърбен от едната страна!

25.

Малкото късче нахлуваща чернота беше може би с ширината на нокът, но във вторачените очи на хората от Обсерваторията то прерасна в съдбовно предзнаменование за страшния съд.

Гледката на тази малка тъмна дъга се стовари върху сетивата на Теремон с ужасна сила. Той трепна, докосна челото си с ръка и загърби прозореца. Малката отломка от диска на Довим го беше разтърсила до дъното на душата му. Теремон скептикът... Теремон присмехулникът... Теремон, упоритият анализатор на глупостта на другите хора.

О, богове! Колко много съм грешил!

Той се обърна и видя, че Сифера го гледа. Тя беше в другия край на стаята. В очите ѝ имаше презрение... или може би съжаление? Той се застави да издържи на погледа ѝ и поклати тъжно глава, сякаш ѝ казваше с цялото смирение: *Аз обърках всичко, прости ми. Прости ми. Прости ми.*

Стори му се, че тя се усмихва. Може би бе разбрала какво се опитваше да ѝ каже. Известно време в стаята цареше шумно объркване, докато всички сновяха нагоре-надолу като обезумели; но миг по-късно объркването отстъпи място на дисциплинирани бързи действия. Астрономите се заеха с отредените им задачи. Едни се затичаха към купола на Обсерваторията, за да наблюдават затъмнението през телескопите, други тръгнаха към компютрите, а трети заработиха с ръчни инструменти за записване на промените в диска на Довим. В този решителен момент нямаше време за емоции. Те бяха просто учени с определени задачи. Попаднал в центъра на всичко това, Теремон потърси с очи Бийни и най-накрая го откри — младият астроном седеше пред един клавишен блок и работеше бясно над някакъв проблем. От Атор нямаше и следа. Шийрин изникна до Теремон и прозаично каза:

— Първият контакт трябва да е бил преди петнадесет минути. Малко по-рано, но предполагам, че в изчисленията е имало много

несигурни моменти, въпреки всичките положени усилия... Той се усмихна. — Добре е да се дръпнеш от прозореца, човече.

— Защо? — попита Теремон, който отново се беше извърнал и гледаше втренчено към Довим.

— Атор е бесен — прошепна психологът. — Той пропусна първия контакт заради бъркотията около Фолимун. Доста си уязвим там, където стоиш. Ако му се изпречиш на пътя, Атор може да се опита да те изхвърли през прозореца.

Теремон кимна кратко и седна. Шийрин го зяпна с широко отворени от изненада очи.

— По дяволите, човече! Ти трепериш.

— Ъ? — Теремон облиза сухите си устни и направи опит да се усмихне. — Не се чувствам много добре, факт.

Очите на психолога станаха сурови.

— Не губиш самообладание, нали?

— Не! — извика Теремон в изблик на негодувание. — Но ми дай малко време. Разбираш ли, Шийрин, исках да повярвам на всички тия приказки за затъмнения и не можах, наистина не можах, всичко ми приличаше на объркани фантазии в най-чиста форма. Исках да повярвам заради Бийни, заради Сифера... дори заради Атор, по един особен начин. Но не можах. Не и до този момент. Дай ми възможност да свикна с това, става ли? Вие имахте на разположение цели месеци. Всичко изведнъж се оказа толкова шокиращо.

— Разбирам какво имаш предвид — отговори замислено Шийрин. — Слушай. Имаш ли семейство — родители, съпруга, деца?

Теремон поклати глава.

— Не. Няма за кого да се безпокоя. Е, имам сестра, но тя е на три хиляди километра отгук. Дори не съм разговарял с нея от няколко години.

— Добре, ами ти?

— Какво искаш да кажеш?

— Би могъл да се опиташ да се добереш до нашето Скривалище. Там ще намерят място и за теб. Навярно все още има време... мога да им се обадя, за да им кажа, че си тръгнал, и те ще ти отворят вратата...

— Значи смяташ, че съм се вцепенил от страх, така ли?

— Сам каза, че не се чувстваш много добре.

— Може би е така. Но аз съм тук, за да отразя събитието. И точно това имам намерение да направя.

На лицето на психолога се появи лека усмивка.

— Разбирам. Професионална чест, така ли?

— Можеш и така да го наречеш. — След малко Теремон продължи да говори уморено. — Освен това аз помогнах много, за да бъде подкопана подготвителната програма на Атор, или може би си забравил? Смяташ ли Шийрин, че сега ще имам безочията да побягна да се спасявам в Скривалището, над което сипех присмех?

— Не бях поглеждал така на нещата.

— Чудя се дали някъде наоколо не е скрито още малко от онова окаяно вино. Ако се е случвало някога някой да се нуждае от глътка алкохол...

— Шшт! — рече Шийрин и смуща силно Теремон. — Чуваш ли това? Слушай!

Теремон погледна в указаната от Шийрин посока. Фолимун 66 стоеше до прозореца, на лицето му беше изписан безумен екстаз. Апостолът си мърмореше нещо на себе си с приглушен напевен тон. Чутото накара журналиста да настръхне.

— Какво приказва? — прошепна той. — Разбираш ли нещо?

— Цитира Книгата на Откровенията, пета глава — отвърна Шийрин. След това добави настойчиво: — Стой тихо и слушай, става ли?

Гласът на Апостола ненадейно се издигна в изблик на религиозна страст:

— „И стана тъй, че в онези дни слънцето, Довим, беше все по-дълго самотно на небето при всяко завъртане на кълбото, докато дойде време при едно пълно половин завъртане, когато то остана да грее само над Калгаш, свито и студено.

И хората се събираха по площадите и улиците, за да се дивят на гледката, защото един особен страх и мъка бяха завладели духовете им. Умовете им бяха смутени, а речта — обърквана, защото душите човешки очакваха идването на Звездите.

И в града Тригон, точно по пладне, дойде Вендрет 2 и тъй рече на хората от Тригон: «О, грешници! Макар да презряхте пътищата на праведността, часът за разплата все пак ще удари. Дори и сега

Пещерата се приближава, за да погълне Калгаш; да, и всичко що е на нея».

И тъй, докато говореше, отворът на Пещерата на Мрака прехвърли края на Довим, така щото за целия Калгаш той беше скрит от погледа. Силни бяха писъците и воплите на хората, докато слънцето изчезваше, и голям беше страхът, що скова душите им.

И стана тъй, че Мракът на Пещерата се стовари върху Калгаш с ужасната си тежест и светлината изчезна от лицето на целия свят. Хората бяха така ослепени, та човек не можеше да види този до себе си, макар да чувстваше дъха му върху лицето си.

И в тази чернота се появиха Звездите безбройни; те бяха толкова ярки, сякаш всички богове на едно място се бяха стекли. С пришествието на звездите се разнесе и музика, в която имаше красота, толкова дивна, та дори листата на дърветата извикаха от почуда.

И в този миг душите на хората се отделиха от тях и полетяха нагоре към Звездите, а изоставените им тела станаха също като на дивите зверове; да, като на безумните безсловесни хищници; така щото блуждаеха по тъмните улици на градовете на Калгаш с диви викове като тези на зверовете.

И тогава от Звездите дойдоха Небесните пламъци, които носеха волята на боговете; и там дето пламъците докоснеха земята, градовете на Калгаш биваха изпепелени напълно, така щото от хората и делата им не остана нищо.“

В тона на Апостола бе настъпила неуловима промяна. Очите му не бяха помръднали, но изглежда, че някак си бе почувствал съсредоточеното внимание на другите двама. С лекота и без да спира, за да си поеме дъх, Фолимун промени тембъра на гласа си; той стана по-висок, а сричките по-плавни.

Теремон се намръщи изненадан. Думите бяха на границата на познатото. Имаше само едно изплъзващо се изменение в акцента, една незначителна промяна на ударението на гласните — и въпреки това думите на Фолимун бяха станали съвършено непонятни.

— Може би Сифера ще е в състояние да разбере какво говори сега — рече Шийрин. — Навярно това е старият църковен език, езикът от предишната Година на Светостта, от който се предполага, че е била преведена Книгата на Откровенията.

Теремон погледна психолога озадачено.

— Май знаеш доста за това, а? Какво казва тогава?

— Мислиш ли, че мога да ти кажа? Да, напоследък проучих това-онова. Но не чак толкова добре. Просто гадая за какво говори... Не се ли канехме да го заключим в някой килер?

— Остави го — рече Теремон. — Какво значение има това сега? Моментът е сублимен. Нека му се наслади. — Той бутна стола си назад и прокара пръсти през косата си. Ръцете му вече не потръпваха. — Странно — забеляза журналистът. — Сега, когато всичко наистина започна, аз вече не треперя.

— Така ли?

— И защо ли да треперя? — каза Теремон. — В тона му се промъкна нотка на трескаво веселие. — Нищо не мога да направя, че да спра онова, което ще се случи, нали? Затова просто ще изчакам да премине бурята. Смяташ ли, че Звездите наистина ще се появят?

— Няма и следа от тях — отвърна Шийрин. — Може би Бийни ще знае нещо.

— Или Атор.

— Остави Атор на мира — рече психологът през смях. — Той току-що мина през стаята и ти хвърли поглед, който трябваше да те убие на място.

Теремон направи кисела гримаса.

— Доста неща ще трябва да изтърпя, когато всичко това свърши, зная. Как мислиш Шийрин? Дали е безопасно да гледаш представлението навън?

— Когато настъпи пълен Мрак...

— Не говоря за Мрака. Мисля, че мога да се справя с него. Имам предвид Звездите.

— Звездите? — повтори Шийрин нетърпеливо. — Казах ти, не зная нищо за тях.

— Навярно те са толкова ужасяващи, колкото и Книгата на Откровенията. Ако този експеримент на двамата студенти с дупките в тавана означава нещо... — Той обърна ръцете си с дланите нагоре, сякаш те можеха да уловят отговора. — Кажи ми, Шийрин, как смяташ? Няма ли да се окаже, че някои хора имат вроден имунитет против въздействието на Мрака и Звездите?

Психологът вдигна рамене и посочи пода пред тях. Сега Довим беше преминал точката на зенита си и квадратът кървава слънчева

светлина, който прозорецът очертаваше върху пода, се беше преместил с няколко стъпки към средата на стаята, където лежеше като ужасно нетно, оставено след някое чудовищно престъпление. Теремон се вторачи замислено в сумрачния му цвят. После се извърна и още веднъж погледна косо към самото слънце.

Нащърбилата ръба му чернота бе нараснала и покриваше една трета от видимия диск на Довим. Теремон потръпна. Веднъж на шега бе говорил с Бийни за небесни дракони. Сега му се струваше, че драконът е дошъл, че вече е погълнал пет от слънцата, и че гризе екзалтирано последното.

Шийрин каза:

— Навярно два милиона души от Саро сити тутакси са решили да се опитат да се присъединят към Апостолите. Обзалагам се, че пред щаб квартирата на Мондиор ще има огромно стичане на богомолци... Дали смятам, че има някакъв имунитет против Мрака? Е, скоро ще разберем това.

— Трябва да има. Как по друг начин Апостолите са успявали да запазят Книгата на Откровенията от цикъл в цикъл и как е била написана за първи път? Ако всички полудяват, кой я е написал тогава?

— Много е вероятно членовете на тайния култ да са се укривали в скривалища, докато бедствието премине, точно както правят някои от нас тази вечер — рече Шийрин.

— Това обяснение не е достатъчно добро. Книгата на Откровенията е написана като от очевидец. По всяка вероятност някой лично е станал свидетел на лудостта... и я е преживял.

— Е — каза психологът, — има три типа хора, които могат да останат относително незасегнати. Първо, малцината, които изобщо не видят Звездите — да речем слепите и онези, които се напият до вцепенение в началото на затъмнението и останат в това състояние до края.

— Те не се броят. Хората от тази категория не могат да бъдат истински свидетели.

— Допускам, че е така. Но втората група е представена от малки деца, за които светът като цяло е прекалено нов и странен, за да възприемат нещо като по-необичайно от друго. Подозирам, че те няма да се уплашат от Мрака, нито дори от Звездите. За тях това ще бъдат

просто две необикновени явления в един безкрайно изненадващ свят. Разбираш, нали?

Теремон кимна със съмнение.

— Предполагам, че си прав.

— Накрая остават тези, чиито умове са устроени прекалено грубо, за да бъдат извадени от равновесие. Най-безчувствените трудно ще бъдат засегнати — става дума за истинските дръвници. Предполагам, че те просто ще вдигнат рамене и ще почакаат Онос да изгрее.

— Излиза, че Книгата на Откровенията е била написана от безчувствени дръвници? — каза Теремон с усмивка.

— Едва ли. Навярно тя е била написана от едни от най-блудните умове на новия цикъл... и сигурно се е опряла на беглите спомени на децата, съчетани с обърканите несвързани брътвежи на полунормалните слабоумници, и, да, вероятно са били използвани и една част от разказите на дръвниците.

— По-добре Фолимун да не чува това.

— Естествено, текстът е бил значително редактиран и прередактиран през годините. Може би дори е бил предаван от цикъл в цикъл, както Атор и хората му се надяват да предадат на бъдещите поколения тайната на гравитацията. Но основната ми мисъл беше, че Книгата не би могла да бъде друго освен куп изопачавания, макар и почиващи на факти. Например, обърни внимание на експеримента с дупките в покрива, за който ни разказаха Фаро и Иймот — оказа се, че ефектът е нулев.

— Е?

— А знаеш ли защо е станало та... — Шийрин спря и се надигна разтревожен. — Ох.

— Има ли нещо? — попита Теремон.

— Атор идва насам. Погледни само лицето му!

Теремон се обърна. Старият астроном вървеше към тях като някакъв дух на отмъщението от средновековен мит. Лицето му беше бяло като лист хартия, очите му горяха, а чертите му бяха изкривени в ужасна маска. Той погледна злобно към Фолимун, който все още стоеше усамотен в далечния край на прозореца, а после и към Теремон.

Атор се обърна към Шийрин.

— През последните петнадесет минути бях на комуникатора. Говорих със Скривалището, с охраната и с центъра на града.

— Е?

— Журналистът тук ще остане много доволен от работата си. В Саро сити е започнала истинска касапница. Навсякъде избухват бунтове, плячкосвания, ужасени тълпи...

— А Скривалището?

— То е в безопасност. Запечатали са се според плана и ще останат там най-рано до зазоряване. Но *градът*, Шийрин... нямаш представа... — Беше му трудно да говори.

Теремон рече:

— Сър, да можехте да ми повярвате колко дълбоко се разкайвам...

— Няма време за това сега — отрязва го нетърпеливо Шийрин. Той докосна ръката на Атор. — А вие? Как сте, доктор Атор?

— Има ли някакво значение? — Атор се наведе към прозореца, сякаш се опитваше да зърне бунтовете. После заговори глухо: — Веднага щом започна затъмнението, там навън разбраха, че всичко ще бъде точно както го предричахме... ние и Апостолите. Хистерията вече започна. Скоро ще избухнат и ножарите. Предполагам, че и тълпата на Фолимун скоро ще бъде тук. Какво ще правим, Шийрин? Предложете нещо!

Шийрин наведе глава и се загледа дълго и разсеяно във върховете на обувките си. Той чукна брадичката си с всяко едно от кокалчетата на едната си ръка. После вдигна очи и каза отривисто:

— Да правим? Какво има да се прави? Да заключим вратата и да се надяваме, че всичко ще мина добре.

— Ами ако им кажем, че ще убием Фолимун, в случай че се опитат да проникнат в Обсерваторията?

— А готов ли сте да го направите? — попита Шийрин.

В очите на Атор проблесна изненада.

— Ами... предполагам...

— Не — рече Шийрин. — Няма да го направите.

— Но ако ги заплашим, че...

— Не. Не. Те са фанатици, Атор. Те вече знаят, че го държим като заложник. Навярно допускат, че ще го убием в момента, в който

щурмуват Обсерваторията, но това изобщо не ги вълнува. Освен това вие знаете, че, тъй или иначе, няма да го направите.

— Разбира се, че не.

— По-малко от час.

— Ще трябва да рискуваме. На Апостолите ще им трябва доста време, за да организират тълпата си... готов съм да се обзаложа, че това няма да бъдат шайка Апостоли, а огромна сбирщина от обикновени граждани, доведени до паника от шепа Апостоли, които ще им обещаят незабавен достъп до божията милост, ще им обещаят спасение, ще им обещаят абсолютно всичко... ще мине време, докато ги доведат тук. Хълмът на Обсерваторията се намира на цели осем километра от града...

Шийрин погледна гневно през прозореца. Стоящият до него Теремон, също гледаше към хълмовете. Там долу, отвъд нивите се виждаха групите от бели къщи на предградията. Още по-нататък столицата беше като неясно петно в далечината... мъгла в чезнещото сияние на Довим. Пейзажът се къпеше в злокобно кошмарна светлина.

Без да се обръща, Шийрин рече:

— Да, ще им трябва време, докато стигнат дотук. Дръжте вратите заключени, продължавайте да работите и се молете пълното затъмнение да ги изпревари. Предполагам, че веднъж щом Звездите изгреят, дори и Апостолите няма да са в състояние да контролират тълпата, за да я накарат да проникне тук.

Довим беше срян наполовина. Разделителната линия очертаваше лека вдлъбнатина в средата на все още ярката част от червеното слънце. Тя беше като гигантски клепач, който неумолимо се спуска над светлината на един свят.

Теремон гледаше окаменял. Слабите шумове в стаята зад гърба му потънаха в забвение и той долавяше само плътната тишина на полята отвън. Дори насекомите, изглежда, бяха онемели от страх. Нещата все повече и повече губеха очертанията си. Необикновеният кървав оттенък оцветяваше всичко.

— Не гледай толкова продължително — прошепна Шийрин в ухото му.

— Слънцето ли имаш предвид?

— Градът. Небето. Не се тревожа за очите ти, а за ума ти, Теремон.

— Умът ми си е наред.

— Нали не искаш да го изгубиш? Как се чувстваш?

— Ами... — Теремон присви очи. Гърлото му беше леко пресъхнало. Той плъзна пръст откъм вътрешната страна на яката си. Стегнато. Стегнато. Не напомняше ли това за нечия ръка, която се пристяга около гърлото му? Той раздвижи врата си напред-назад, но не усети никакво облекчение. — Май имам известни затруднения с дишането.

— Затрудненото дишане е един от първите симптоми на клаустрофобичната атака — каза Шийрин. — Когато почувстваш стягане в гърдите, ще бъде по-добре да обърнеш гръб на прозореца.

— Искам да виждам какво става.

— Добре. Добре. Както искаш.

Теремон отвори широко очи и два-три пъти си пое дълбоко въздух.

— Според теб аз не мога да понеса това, така ли?

В отговор Шийрин уморено каза:

— Не зная нищо за нищо, Теремон. Нещата се променят всеки миг, нали?... Здравей, ето го и Бийни.

26.

Бийни се беше изпречил между светлината и двамата — мъже в ъгъла. Шийрин го погледна неспокойно.

— Здравей, Бийни.

— Имате ли нещо против да се присъединя към вас? — запита той. — Приключих с изчисленията си, няма какво да правя до пълното затъмнение. — Бийни замълча и изгледа Апостола, който прелистваше съсредоточено една неголяма книга с кожена подвързия, която бе извадил от ръкава на расото си. — Нямахте ли да го затваряме този?

— Решихме да не го правим — отвърна Теремон. — Знаеш ли къде е Сифера, Бийни? Видях я преди малко, но изглежда, че сега не е тук.

— Горе е, в купола. Искаше да използва големия телескоп. Не че може да види много повече, отколкото с невъоръжено око.

— А Калгаш Две? — попита Теремон.

— А как би могъл да бъде видян? Тъмнина в тъмнина. Можем да отчетем ефекта от неговото присъствие, докато се движи пред Довим. Самият Калгаш Две обаче... той е просто къс от нощта на фона на нощното небе.

— *Нощ* — замисли се Шийрин. — Що за странна дума?

— Вече не е — рече Теремон. — Значи вие фактически изобщо не виждате бродещия сателит, дори и с големия телескоп?

Бийни го погледна засрамен.

— Знаеш ли, нашите телескопи всъщност не са много добри. Те вършат добра работа при соларни наблюдения, но само да се смрачи малко и... — Той поклати глава. Раменете му бяха опънати назад и изглеждаше, че въздухът трудно достига до белите му дробове. — Но Калгаш Две наистина съществува. Странната зона на Мрак, която преминава между нас и Довим — това е Калгаш Две.

Шийрин рече:

— Имаш ли затруднения с дишането, Бийни?

— Малко — Той подсмръкна. — Допускам, че е от студа.

— По-вероятно да е лек пристъп на клаустрофобия.

— Така ли мислиш?

— Почти съм сигурен. Някакви други странни усещания?

— Е — рече Бийни, — имам чувството, че губя зрението си. Нещата сякаш се замъгляват и... ами, нищо не е така ясно, както би трябвало да е. Усещам също и студ.

— О, това не е илюзия — каза Теремон и направи гримаса. — Усещам пръстите на краката си все едно съм пътувал в хладилна кола.

— Онова, от което се нуждаем точно сега — рече Шийрин напрегнато, — е да отклоним вниманието си от симптомите, които усещаме. Непрекъснато ангажирайте съзнанието си с нещо, ето това е. Преди малко ти разказвах, Теремон, защо експериментът на Фаро с дупките на покрива не доведе до нищо.

— Тъкмо беше започнал — отвърна Теремон шеговито. Той се наведе, обхвана коляното си с две ръце и подпря брадичката си на него. „Онова, което трябва да направя — мислеше си той, — е да се извиня, да се кача горе и да намеря Сифера, преди да дойде пълното затъмнение.“ Но журналистът установи, че е странно пасивен. „Дали пък — зачуди се той — просто не се страхувам да застана пред нея?“

Шийрин каза:

— Идеята ми беше, че те са се подвели от буквалното тълкуване на Книгата на Откровенията. Навярно няма никакъв смисъл да възприемаме Звездите като физически обекти. Нали разбирате, възможно е при наличието на пълен и продължителен Мрак съзнанието ни да смята, че е абсолютно необходимо да създаде светлина. Звездите може би са точно тази илюзия за светлина.

— С други думи — рече Теремон, който започваше да вниква в идеята на психолога, — ти искаш да кажеш, че Звездите са следствие на лудостта, а не една от причините за нея? Тогава каква полза ще има от фотографиите, които астрономите правят тази вечер?

— Да докажат, че Звездите са илюзия, може би. Или пък обратното, доколкото мога да преценя. После отново...

Бийни беше придърпал стола си по-близо и на лицето му се бе появил внезапен ентузиазъм.

— Докато говорехте за Звездите — започна той, — аз също си мислех за тях и ми хрумна нещо наистина интересно. Разбира се, това е една налудничава идея и аз не ви я предлагам като нещо сериозно. Но си струва човек да помисли над нея. Искате ли да я чуете?

— А защо не? — каза Шийрин и се облегна назад.

Бийни изглеждаше малко разколебан. Той се усмихна стеснително и рече:

— Добре тогава, да предположим, че във вселената има и други слънца.

Теремон сподави смеха си.

— Ти спомена, че идеята ти наистина е налудничава, но аз не допусках...

— Не, не е чак толкова смахната. Не говоря за Звезди в непосредствена близост, които не можем да открием поради някакви загадъчни причини. Имах предвид слънца, които са толкова далече, че светлината им се оказва недостатъчно ярка, за да ги видим. Ако бяха наблизо, те може би щяха да бъдат така ярки, както и Онос или Тано и Сита. Но при това положение произвежданата от тях светлина ни изглежда просто като малки лъчисти точки и тя бива погълната от постоянното сияние на нашите шест слънца.

Шийрин каза:

— Ами Законът за всеобщата гравитация? Не го ли игнорираш? Ако тези слънца наистина са там, те няма ли да смущават орбитата на нашата планета по същия начин, както Калгаш Две, и защо са останали незабелязани?

— Добра забележка — отвърна Бийни. — Но да речем, че тези слънца са наистина много далеч... може би на четири светлинни години оттук или дори повече.

— Колко години е една светлинна година? — попита Теремон.

— Не колко години, а колко *далече*. Светлинната година е мярка за разстояние — разстоянието, което светлината изминава за една година. А то е огромно, защото светлината се движи много бързо. Ние изчислихме, че скоростта ѝ е около 300 000 километра в час. Предполагам обаче, че това не е точната цифра и ако разполагахме с по-добри инструменти, тя би се оказала дори и по-голяма. Но дори и да е 300 000 километра в час, ние можем да изчислим, че Онос се намира на десет светлинни *минути* от тук, Тано и Сита на единадесет пъти по-голямо разстояние и т.н. И тъй, ако едно слънце се намира на няколко светлинни години, ей, ама това наистина е голямо разстояние, ние никога няма да открием отклонения в орбитата на Калгаш, защото те ще бъдат много малки. Добре, да речем, че там, навън, навсякъде

около нас по небето, има десетина или може би двадесет слънца, на разстояние от четири до осем светлинни години.

Теремон подсвирна.

— Чудесна идея за една страхотна статия в неделното приложение! Две дузини слънца във вселената с диаметър от осем светлинни години! О, богове! Размерите на *нашата* вселена биха изглеждали незначителни! Представете ли си — Калгаш и слънцата му да са само едно малко и нищожно предградие на истинската вселена, а ние тук да си мислим, че всичко се изчерпва с нас и шестте ни слънца, и че сме сами в целия космос!

— Това е само една налудничава идея — рече Бийни с усмивка, — но надявам се, че разбирате накъде бия. По време на затъмнението тези десетина слънца изведнъж ще станат видими, защото за известно време няма да има истинска слънчева светлина, която да ги затъмнява. Поради това, че са толкова далече, те ще изглеждат миниатюрни, като множество малки стъклени топчета. Ето това ще бъдат Звездите. Внезапно появяващите се точки светлина, които Апостолите ни обещаваха да видим.

— Апостолите говорят за „безброй“ Звезди — забеляза Шийрин. — Това не ми прилича на дузина или две, а по-скоро на няколко милиона, не мислиш ли?

— Поетично преувеличение — отвърна Бийни. — Просто във вселената няма толкова място, че да се съберат милиони слънца... дори и да бяха толкова наблъскани, че да се опират едно в друго.

— Освен това — подхвърли Теремон, — стане ли веднъж дума за числа над десет или двадесет, можем ли наистина да ги разграничаваме едно от друго? Двадесет Звезди ще изглеждат като „безброй“, готов съм да се обзаложа... особено ако в същото време има затъмнение и всички вече са се смахнали от Мрака. Знаете ли, в горските пуциначи живеят племена, които имат само три числа в езика си — „едно“, „две“ и „много“. При нас нещата са малко по-сложни, може би. Числата в порядъка на десет и двадесет са ни понятни и оттам нататък всичко ни се струва просто „безброй“. — Той потръпна развълнуван. — Дузина слънца, наведнъж! Само си представи!

Бийни каза:

— Това не е всичко. Хрумна ми още една малка и нелоша идея. Замисляли сте се някога колко лесен проблем би била гравитацията, ако имахме една достатъчно проста система? Да предположим, че в нашата вселена има планета само с едно слънце. Тази планета ще се движи по съвършена елипса и точният характер на гравитационната сила ще бъде толкова очевиден, че ще може да се приеме за аксиома. Астрономите от един такъв свят ще започнат с гравитацията вероятно дори преди да са изобретили телескопа. Наблюденията с невъоръжено око ще им бъдат достатъчни, за да вникнат в същността на нещата.

Шийрин гледаше недоверчиво.

— Но ще бъде ли такава система динамично стабилна? — попита той.

— Разбира се! Наричат този случай „едно и едно“. Той е разработен математически, но мен ме интересува философската страна на въпроса.

— Приятно е да помислиш над това — съгласи се Шийрин, — чудесна абстракция... нещо като идеалния газ или абсолютната нула.

— Несъмнено — продължи Бийни, — проблемът е, че на една такава планета животът ще бъде невъзможен. Тя няма да получава достатъчно топлина и светлина и ако се върти около себе си, половината от всеки ден ще бъде в пълен Мрак. Това е планетата, която ти веднъж ме накара да си представя, спомняш ли си, Шийрин? Чиито местни обитатели щели да бъдат напълно приспособени към смяната на деня и нощта. Но аз поразсъждавах над това. Там няма да има никакви обитатели. Не можеш да очакваш да се развие живот — който е основно зависим от светлината — на планета, на която съществуват такива екстремни условия на липса на постоянна светлина. През половината от всяко затъмнение около оста ѝ тя ще бъде потънала в Мрак! Не, нищо не може да съществува при такива условия. Но нека доразвия тезата си — чисто хипотетично, системата „едно и едно“ ще...

— Почакай малко — прекъсна го Шийрин. — Доста бързо реши, че на такава планета не би могло да се развие живот. Откъде знаеш това? Защо да е толкова невъможно да има живот на планета, която през половината от времето е в Мрак?

— Казах ти, Шийрин, животът е основно зависим от светлината. И следователно на планета, която...

— Тук животът наистина е основно зависим от светлината. Но какво общо има това с планетата, която...

— Това е съвсем ясно, Шийрин!

— Ясно е, че така е *най-лесно* да се разсъждава! — отвърна язвително Шийрин. — Ти дефинираш живота като такава и такава явление, зародило се на Калгаш, и после се опитваш да наложиш мнението, че на една планета, която е тотално различна от Калгаш, животът не би могъл да...

Изведнъж Теремон се разсмя дрезгаво.

Шийрин и Бийни го погледнаха с негодувание.

— Кое е толкова смешно? — пожела да научи Бийни.

— Вие. И двамата. Един астроном и един психолог спорят яростно за биология. Това трябва да е прочутият интердисциплинарен диспут, за който толкова много съм слушал, интелектуалният кипеж, с който се слави този университет. — Журналистът се изправи. Той и без това ставаше все по-неспокоен и дългата беседа на Бийни го изнервяше още повече. — Нали ще ме извините? Налага се да се поразтъпча.

— Пълното затъмнение ще настъпи съвсем скоро — изтъкна Бийни. — Може би не искаш да си сам, когато това стане.

— Само малко ще се поразходя и после се връщам — рече Теремон.

Не беше направил и пет крачки, когато Бийни и Шийрин подновиха спора си. Теремон се усмихна. Това беше начин за намаляване на напрежението, каза си той. Нервите на всички бяха безкрайно обтегнати. В края на краищата с всяка следваща секунда светът се приближаваше до пълния Мрак... приближаваше се до...

До Звездите?

До Лудостта?

До времето на Небесните Пламъци?

Теремон вдигна рамене. През последните няколко часа настроението му се беше сменило сто пъти, но сега чувстваше някакво странно спокойствие, граничещо почти с фатализъм. Винаги бе вярвал, че е господар на съдбата си, и че е способен да направлява живота си: именно по този начин той бе успявал да се добира до места, до които други журналисти далеч не бяха имали шанс. Но сега всичко беше извън неговите възможности и Теремон го знаеше. Мракът, Звездите,

Пламъците — всичко това щеше да се случи независимо от него. Нямахме смисъл да се самоунищожава, отдавайки се на ужасяващи догадки. Просто трябваше да се отпусне, да се излегне в някое кресло, да чака и да наблюдава каквото става.

„А после — каза си той, — после се постарай да оцелееш в последвалия хаос.“

— Към купола ли отивате? — попита един глас.

Теремон премигна в полумрака. Това беше niskият топчест студент по астрономия — Фаро („Така ли се казваше?“).

— Всъщност — да — отговори журналистът, макар в действителност да нямаше никаква конкретна идея къде отива.

— Аз също. Хайде, ще ви отведа.

Спираловидна метална стълба се виеше нагоре към високия купол на огромната постройка. Фаро преодоляваше стъпалата с пухтене и с къси трополящи стъпки, а Теремон го следваше с дълги скокове. Той се беше качвал в купола на Обсерваторията веднъж преди години, когато Бийни искаше да му покаже нещо. Но си спомняше много малко.

Фаро дръпна една плъзгаща се врата и се озоваха вътре.

— Идваш да погледнеш Звездите по-отблизо ли? — попита Сифера.

Високата археоложка стоеше точно до вратата и наблюдаваше работата на астрономите. Теремон се изчерви. Сифера не беше човекът, на когото искаше да налети точно в този момент. Твърде късно си спомни, че Бийни му бе казал, че е дошла именно тук. Въпреки неопределената усмивка, която му се бе сторило, че вижда на лицето ѝ в началото на затъмнението, той все още се страхуваше от жилото на нейния присмех и гняв, породен от предателството му, както смяташе тя, спрямо групата от Обсерваторията.

Но той не откри и следа от лоши чувства към него. Навярно сега, когато светът потъваше стремително в Пещерата на Мрака, тя усещаше, че всичко, каквото се бе случило преди затъмнението, е без значение, че приближаващата катастрофа е сложила точка на всички грешки, кавги и грехове.

— Ама че местенце! — възкликна Теремон.

— Не е ли изумително? Не че разбирам много какво става тук. Те са насочили големия соларен телескоп към Довим... казаха ми, че в

действителност това е по-скоро камера, отколкото далекоглед; не можеш просто да надникнеш в него и да видиш небето... а тези, по-малките телескопи са фокусирани за по-далечно разстояние, опитват се да открият някаква следа от Звездите...

— Забелязаха ли ги вече?

— Не, доколкото разбрах — отвърна Сифера.

Теремон кимна. После се огледа. Това беше сърцето на Обсерваторията, помещението, в което се извършваше истинското наблюдение на небето. Намираше се в най-тъмната стая, в която някога бе попадал... естествено, не беше съвсем тъмно; бронзови свещници в две редици бяха прикачени към кръглата стена, но светлината на монтираните за тях лампи, беше слаба и недостатъчна. В сумрака той забеляза една голяма метална тръба, която отиваше нагоре и изчезваше в един отвор в покрива на сградата. През същото отворстие Теремон успя да зърне и небето. Сега то беше с ужасяващо наситен пурпурен оттенък. Намаляващият диск на Довим все още се виждаше, но малкото слънце сякаш се бе отдалечило на огромно разстояние.

— Колко странно изглежда всичко — прошепна той. — Никога преди не съм виждал небето такова. То е плътно... почти като някакво одеяло.

— Одеяло, което ще ни задуши всички нас.

— Страхуваш ли се? — попита я той.

— Разбира се. А ти не се ли страхуваш?

— И да, и не — отвърна Теремон. — Не искам да се правя на голям герой, повярвай ми. Но далеч не съм толкова неспокоен, както бях преди час-два. Чувствам се най-вече вцепенен.

— Мисля, че разбирам какво имаш предвид.

— Атор казва, че в града вече са избухнали някакви бунтове.

— Това е само началото — отвърна Сифера. — Теремон, тези изпепелени руини не ми излизат от ума. Тези овъглени останки от хълма Томбо. Тези огромни каменни блокове, основите на циклопския град... и навсякъде — пепел.

— А отдолу имаше още по-древна пепел, и така все по-надолу и по-надолу.

— Да — рече тя.

Той осъзна, че Сифера бе дошла малко по-близо до него. Осъзна също, че ненавистта, която бе изпитвала към него през последните

няколко месеца, бе изчезнала напълно, и... възможно ли бе това?... изглежда, че тя отново бе бегло отзивчива на неговата привлекателност като мъж, както беше преди много време. Теремон познаваше симптомите. Беше прекалено опитен, за да не ги забележи.

Прекрасно, помисли си той. Светът е на ръба на пропастта и едва сега Сифера изведнъж е готова да съблече костюма на Снежната царица.

Една странна, недодялана и необикновено висока фигура се плъзна покрай тях, придвижвайки се с непохватни и резки движения. Той ги поздрави с нервен и глуповат смях.

— От Звездите няма още и следа — рече високият човек. Това беше Йймот, другият студент. — Може би въобще няма да успеем да ги видим. Всичко отива към едно фиаско, като нашия експеримент с Фаро в тъмната постройка.

— Голяма част от Довим все още се вижда — изтъкна Теремон. Доста време има, докато падне пълният Мрак.

— Говориш така, сякаш почти нямаш търпение това да стане — забеляза Сифера.

Той се обърна към нея.

— Бих искал това очакване да свърши.

— Хей! — извика някой. — Компютърът ми изключи!

— Светлините!... — обади се друг глас.

— Какво става? — попита Сифера.

— Прекъсване в енергоподаването — отвърна Теремон. — Точно както беше предрекъл Шийрин. Навярно има проблеми в енергостанцията. Първата вълна от умопобъркани, която вилнее из града.

И наистина слабата светлина на лампите по стените сякаш всеки миг щеше да угасне. Първоначално те станаха много по-ярки, като че ли до тях бе достигнала една краткотрайна и последна енергийна вълна; след това светлината им избледня; сетне отново се засили, но не толкова колкото преди, и пак отслабна и те останаха да светят с една малка част от нормалната си мощност. Теремон усети пръстите на Сифера да се вкопчват здраво в ръката му.

— Угаснаха — рече някой.

— И компютрите също... някой да включи резервното електрозахранване! Хей! Резервното електрозахранване!

— Бързо! Соларният телескоп е блокиран. Затворът на камерата не работи.

Теремон каза:

— Защо не са се подготвили за ситуация като тази?

Но явно го бяха направили. Някъде от дълбините на сградата се дочу дрънчене и екраните на пръснатите из стаята компютри трепнаха и оживяха. Но лампите по стенните свещници останаха тъмни. Очевидно те бяха на друга верига и аварийният генератор в сутерена не ги захранваше.

Обсерваторията на практика тънеше в пълен Мрак.

Ръката на Сифера все още беше върху китката на Теремон. Той обмисляше възможността дали да не обгърне утешително раменете ѝ с ръка.

Сетне се разнесе гласът на Атор:

— Добре, помогнете ми тук? След минута всичко ще бъде наред!

— Какво носи той? — попита Теремон.

— Атор е извадил светлините — дойде гласът на Иймот.

Теремон се обърна да погледне. Не беше лесно да се види нещо в такава тъмнина, но малко по-късно очите му привикнаха към нея. В ръцете на Атор имаше половин дузина пръчки дълги по двадесет и дебели по три сантиметра. Той изгледа над тях членовете на екипа.

— Фаро! Иймот! Елате тук и ми помогнете.

Младите мъже се завтекоха към директора на Обсерваторията и поеха пръчките от него. Една по една Иймот ги поднасяше към него, а Фаро, в пълна тишина, драсваше голяма недоद्याлана и пукаща клечка кибрит с вида на човек, който изпълнява най-свещения религиозен обред. Когато пламъчето докосваше горните краища на всяка една от пръчките, малкият огнен език се поколебаваше за миг, затрептяваше несигурно около върха, докато едно внезапно пращящо припламване осветяваше в жълто набръчканото лице на Атор. В огромното помещение се разнесе спонтанен одобрителен вик.

Първата пръчка се увенча с петнадесетсантиметров потрепващ пламък!

— Огън? — зачуди се Теремон. — Тук? Защо не използвате фенерчета или нещо друго?

— Разисквахме този въпрос — отвърна Сифера. — Но фенерчетата са твърде слаби. Те са добри за една малка спалня, където

ни осигуряват ненатрапчива и уютна светлина през часовете за сън, но за помещение с тези размери...

— А долу? Там също ли палят факли?

— Предполагам.

Теремон поклати глава.

— Никак не е чудно, че тази вечер градът ще изгори. Щом дори и вие прибягвате до нещо толкова примитивно като огъня, за да спрете Мрака...

Светлината беше мъждива, дори по-мъждива от безкрайно оскъдната слънчева светлина. Пламъците налудничаво се извиваха и даваха живот на пияни, люшкащи се сенки. Факлите пушеха сатанински и във въздуха се носеше миризма на прегоряло. Но те даваха жълта светлина.

„Има нещо радостно в жълтите отблясъци — помисли си Теремон. — Особено след тези близо четири часа на мрачния, смаляващ се Довим.“

Сифера топлеше ръцете си на най-близката факла, без да обръща внимание на сивите фини сажди, които се стелеха по тях, и шепнеше възторжено:

— Прекрасно! Прекрасно! Никога преди не съм знаела колко чудесен цвят е жълтият.

Но Теремон продължи да гледа на факлите с подозрение. Той сбърчи нос от горчивата миризма и попита:

— От какво са направени тези неща?

— От дърво — отвърна тя.

— О, не, не са от дърво. Те не горят. Върхът е обгорял, а пламъкът просто продължава да изниква от нищото.

— Това им е хубавото. Това е едно наистина ефикасно приспособление за изкуствена светлина. Направихме няколко тин, но повечето, разбира се, отидоха в Скривалището. Виждаш ли — тя се обърна и избърса почернелите си ръце, — взимаш гъбестата сърцевина от необработена водна тръстика, изсушаваш я напълно и я напояваш с животинска мазнина. След това я запалваш и мазнината малко помалко изгаря. Тези факли ще горят почти половин час без прекъсване. Находчиво, нали?

— Забележително — намусено каза Теремон. — Много модерно. Много впечатляващо.

Но той не можеше да остане повече в тази стая. Същата тревога, която го бе довела тук, отново го връхлетя. Миризмата от факлите беше наистина неприятна; но освен нея усещаше и студените повеи, долитащи от отвора в купола, суров зимен вятър, леденият пръст на нощта. Теремон потръпна. Искаше му се той, Шийрин и Бийни да не бяха свършили бутилката с онова отвратително вино толкова бързо.

— Ще слеза отново долу — каза той на Сифера. — Тук няма какво да се види, освен ако не си астроном.

— Добре. Ще дойда с теб.

В потрепващата жълта светлина Теремон видя на лицето ѝ да се появява усмивка и без съмнение този път тя не беше неопределена.

Те слязоха в долното помещение, спускайки се по дрънчащата спираловидна стълба. Там не беше настъпила голяма промяна. Хората и тук бяха запалили факли. Бийни работеше едновременно на три компютъра, обработвайки данните от телескопите от горното ниво. Останалите астрономи се занимаваха с други неща, но за Теремон всичко оставаше непонятно. Шийрин обикаляше помещението сам като изгубена душа. Фолимун бе преместил креслото си точно под една факла, помръдвайки устни в монотонна декламация, съставена от призови и молитви към Звездите.

В главата на Теремон се втурнаха описателни фрази, по-големи и по-малки части от статията, която бе имал намерение да напише за утрешния брой на „Саро сити Кроникъл“. Вече на няколко пъти през тази вечер журналистическата машина в мозъка му бе прещракала по същия начин — съвършено методично, съвършено добросъвестно и съвършено обезсмислено, той чудесно си даваше сметка и за последното. Беше съвсем нелепо да си въобразява, че утре „Кроникъл“ ще излезе с нов брой.

Размениха си погледи със Сифера.

— Небето — прошепна тя.

— Да, виждам го.

То отново бе променило нюанса си. Сега беше още по-тъмно, ужасяващо тъмнопурпурно сияние, чудовищен цвят; сякаш от някаква огромна рана в тъканта на небесата струяха кървави фонтани.

Въздухът бе станал някак си по-плътен. Здрачът като нещо осезаемо бе проникнал в стаята и танцуващите кръгове жълта светлина около факлите се очертаваха още по-ярко на фона на сгъстяващата се сивота отвън. Миризмата на пушек беше също толкова натрапчива, колкото горе. Теремон установи, че се дразни дори от леките весели припуквания на факлите и меките стъпки на тежко сложения психолог, който обикаляше около масата в средата на стаята.

Ставаше все по-тъмно, независимо от факлите.

„Значи това е началото — помисли си Теремон. — Времето на пълния Мрак... и на появата на Звездите.“

Мина му през ума, че ще бъде по-разумно да потърси някоя малка стаичка и да се заключи в нея, докато всичко премине. Стой настрана, опитай се да избегнеш гледката на Звездите, свий се някъде и изчакай, докато нещата се нормализират. Но миг по-късно разбра колко лоша е тази идея. Малката стаичка — както и всяко затворено помещение — също би била тъмна. Вместо едно уютно и безопасно място тя можеше да се окаже килията на ужасите — далеч по-страховита от залите на Обсерваторията.

Освен това, ако предстоеше да се случи нещо голямо, нещо, което щеше да промени хода на световната история, Теремон не искаше да го пропусне, сврян в някой килер, криейки главата си с ръце. Това би било проява на малодушие и глупост, нещо, за което можеше да съжалява през целия си живот. Той не беше от хората, които бягат от опасността, ако преценеше, че от нея може да излезе някоя история. Освен това беше достатъчно самоуверен, за да смята, че може да устои на всичко... имаше и друго — все още беше достатъчно скептичен и поне една част от съзнанието му си задаваше въпроса дали въобще ще се случи нещо значимо.

Теремон стоеше безмълвен и слушаше как Сифера от време на време си поема въздух — това беше учестеното слабо дишане на някой, който се опитваше да запази спокойствие в един свят, потъващ прекалено бързо в тъмнината.

После долови някакъв друг шум, едно ново, смътно и неорганизирано впечатление за шум, което можеше да остане незабелязано, ако не беше мъртвата тишина, която цареше в залата, и свръхизостреното внимание на Теремон в предхождащите пълното затъмнение мигове.

Журналистът напрегнато се заслушваше, затаявайки дъха си. След малко той отиде предпазливо до прозореца и надникна навън.

Изплашеният му вик разкъса тишината на късове.

— *Шийрин!*

В стаята настъпи суматоха. Всички гледаха към него, сочеха го и задаваха въпроси. Миг по-късно психологът беше до него. Сифера го последва. Дори Бийни, който седеше приведен над компютрите си, се извърна, за да види какво става.

Навън Довим беше само един тлеещ отломък, който хвърляше последен отчаян поглед към Калгаш. Източният хоризонт, по посока на града, беше изчезнал в Мрака, а пътят от Саро сити до Обсерваторията представляваше една матово червена линия. Дърветата от залесените пространства, които опасваха двете страни на пътя, бяха загубили всякаква индивидуалност и се сливаха в напрегната сенчеста маса.

Но не друго, а самото шосе привличаше вниманието, защото по него се вълнуваше друга безкрайно заплашителна сенчеста маса, която се носеше като странен тронав звяр нагоре по склоновете в подножието на Обсерваторията.

— Погледни — рече Теремон дрезгаво. — Някой да каже на Атор! Лудите от града? Хората на Фолимун! Те идват!

— Колко остава до пълното затъмнение? — попита Шийрин.

— Петнадесет минути — отвърна рязко Бийни. — Но те ще бъдат тук след пет.

— Няма значение, всички да продължават да работят — каза Шийрин. Гласът му беше непоколебим, овладян и неочаквано заповеднически, сякаш в този кулминационен момент той бе успял да почерпи сили от някакъв дълбок вътрешен резервоар. — Ще ги задържим. Това място е построено като крепост. Сифера, качи се горе и уведоми Атор какво става. Ти, Бийни, не изпускай от очи Фолимун. Ако трябва, го нокаутирай и седни върху него, но непрекъснато да ти бъде пред очите. Теремон, ти ела с мен.

Шийрин излезе през вратата, а Теремон го последва по петите. Стълбите се спускаха надолу под тях в тесни кръгообразни извивки около централната колона и се губеха в усоеен пуст полумрак.

Първоначалният им устрем ги беше отнесъл петдесет стъпки надолу и затова мъждивата трепкаща жълта светлина от отворената врата на залата зад тях бе изчезнала и сега и отгоре и отдолу ги смазваше една и съща здрачна сянка.

Шийрин спря и топчестата му ръка се вкопчи в гърдите му. Очите му бяха изпъкнали, а гласът му прозвуча като суха кашлица. Какъвто и да беше последният източник на непоколебимост, откъдето преди малко бе намерил сили, сега той беше изчерпан.

— Не мога... да дишам... слез долу... сам. Провери дали всички врати са затворени.

Теремон слезе още няколко стъпала надолу. Сетне се обърна.

— Чакай! Можеш ли да издържиш една минута? — Самият той се задъхваше. Въздухът влизаше и излизаше от дробовете му също като меласа, а мисълта да продължи надолу сам породила малък зародиш на истерична паника, който покълна в ума му.

Ами ако охраната е оставила главната врата отворена поради някакви необясними причини?

Той не се страхуваше от тълпата. А от...

Мрака.

Теремон осъзна, че в края на краищата се страхуваше от Мрака!

— Стой тук — посъветва той излишно Шийрин, който се беше свил унило на кълбо върху стълбите там, където Теремон го беше оставил. — Връщам се след секунда.

Втурна се нагоре, взимайки по две стъпала наведнъж, сърцето му блъскаше в гърдите — вече не само от физическото усилие — влетя в голямата зала и грабна една факла от гнездото ѝ. Сифера го изгледа с широко отворени от изненада очи.

— Да дойда ли с теб? — попита тя.

— Да. Не. Не!

Той изтича отново навън. Факлата миришеше отвратително, а пушекът причиняваше на очите му пареща болка и почти го ослепяваше, но Теремон я стискаше така здраво, сякаш искаше да я целуне от радост. Пламъкът ѝ се удължи назад, когато повторно профуча надолу по стълбите.

Шийрин не беше помръднал. Той отвори очи и изстена, щом Теремон се наведе над него. Журналистът грубо го разтърси.

— Хайде, съвземи се. Имаме светлина.

Теремон държеше факлата на три-четири сантиметра от земята и подкрепяйки залитация психолог за лакътя, той отново заслиза надолу, но сега вече защитен от працияция кръг светлина.

Навсякъде на приземния етаж цареше тъмнина. Усети, че ужасът отново се надигаше в него. Но факлата проряза тъмнината и му проправи път.

— Хората от охраната... — рече Шийрин.

Къде са те? Дали са избягали? Така изглеждаше. Не, двама от охраната, която Атор бе разпределил на различни места, бяха там. Те се бяха притиснали до стената в края на коридора, очите им бяха празни, а езиците им висяха навън. От другите нямаше и следа.

— Дръж — каза той безцеремонно и подаде факлата на Шийрин.
— Чуват се отвън.

И те наистина се чуваха. Откъслечни, дрезгави, нечленоразделни викове.

Но Шийрин беше прав — Обсерваторията бе построена като крепост. Издигната през последното столетие, когато неогавотианският архитектурен стил бе достигнал грозния си разцвет, тя бе проектирана по-скоро с оглед на нейната стабилност и трайност, отколкото естетически достойнства.

Прозорците бяха защитени от трисантиметрови метални решетки, потънали дълбоко в бетонните напречници. Стените бяха солидно иззидани, така че да не могат да бъдат засегнати от земетресение, а входната врата представляваше масивна дъбова плоскост, подсилена на по-важните места с желязо. Теремон провери резетата. Те все още си бяха на мястото.

— Поне не могат да влязат направо, както казваше Фолимун — рече той, дишайки тежко. — Но само ги чуй! Те са непосредствено до вратата.

— Трябва да направим нещо.

— Дяволски си прав — рече Теремон. — Не стой само там! Помогни ми да завлечем тези сандъци до вратите... и дръж факлата по-далече от очите ми. Този дим ме убива.

Сандъците бяха пълни с книги, научни инструменти и разни други неща, цял музей на астрономията. Само боговете знаеха колко тежаха тези сандъци, но в този кризисен момент Теремон се сдоби с някаква свръхестествена сила; той ги повдигаше и избутваше на необходимото място — подпомаган повече или по-малко от Шийрин — сякаш бяха възглавници. Докато маневрираше с тежките сандъци, малките телескопи и другите принадлежности в тях се прекатурваха и падаха. Чуваше се звук на разбито стъкло.

Бийни ще ме убие, мислеше си Теремон. Той боготвори всички тези неща.

Но в момент като този не можеше да бъде деликатен. Той блъскаше сандък след сандък до вратата и след няколко минути бе издигнал барикада, която се надяваше, че ще може да задържи тълпата, ако успееше да проникне през вратата.

Някъде далеч Теремон чуваше глухите удари на голи юмруци по дъбовите талпи. Письъци... викове...

Всичко беше като кошмар.

Тълпата бе потеглила от Саро сити, подтиквана от жаждата си за спасение, пропагандираното от Апостолите на Пламъка спасение, което сега можеше да бъде постигнато, както им бяха казали, единствено чрез разрушаването на Обсерваторията. Но с приближаването на Мрака влудяващият страх напълно бе лишил умовете им от способност за действие. Нямаше кога да мислят за коли, оръжия, водач или дори организация. Бяха се втурнали към Обсерваторията и я нападаха с голи ръце.

И сега, когато бяха тук, последният проблясък на Довим, последната рубиненочервена капка слънчева светлина трептеше слабо над човечеството, на което не бе останало нищо друго освен пълен всепоглъщащ страх.

Теремон изпъшка:

— Да се качваме обратно!

В залата, където се бяха събрали, сега нямаше и помен от никого. Всички се бяха качили на най-горния етаж в самия купол на Обсерваторията. Когато влетя вътре, Теремон беше поразен от зловещото спокойствие, което сякаш цареше там. Гледката напомняше жива картина. Иймот седеше пред контролното табло на огромния соларен телескоп на малко столче с полегата облегалка, сякаш това беше просто една обикновена вечер, посветена на астрономически проучвания. Останалите се бяха скупчили около по-малките телескопи и Бийни даваше наставления с напрегнат, дрезгав глас.

— Всички веднага на работа. От съдбоносно значение е да заснемем Довим точно преди пълното затъмнение и да сменим плаката. Ти тук... а ти тук... на всяка камера да има по човек. Необходими са ни колкото може по-пълни сведения. Всички знаете за... за времето на експозиция...

Чу се приглушено мърморене в знак на съгласие.

Бийни прокара ръка над очите си.

— Горят ли още всички факли? Няма значение, виждам ги! — той се бе облегал тежко на гърба на един стол. — И помнете, не... не търсете хубави пози. Веднага щом Звездите се появят, не губете време и не се опитвайте да хванете в кадър по две наведнъж. Една е

достатъчна. И... ако почувствате нещо, веднага се махайте от камерата.

На вратата Шийрин пошепна на Теремон:

— Заведи ме при Атор. Не го виждам.

Журналистът не отговори веднага. Неясните силуети на астрономите се полюляваха и губеха очертанията си, а факлите над главите им изглеждаха просто като жълти петна. Залата беше студена като морга. За миг Теремон почувства ръката на Сифера да се докосва до неговата — само за миг — и после се изгуби в тъмнината.

— Тъмно е — прохленчи той.

Шийрин протегна ръце.

— Атор. — Той залитна напред. — Атор!

Теремон го настигна и го хвана за ръката.

— Почакай. Ще те заведа. — Успя някак да прекоси стаята. Затвори очи, за да не вижда Мрака, и за да се противопостави на гърмящия хаос, който се надигаше в съзнанието му.

Никой не ги чу, нито пък им обърна внимание. Шийрин залитна към стената.

— Атор!

— Ти ли си, Шийрин?

— Да, да. Атор?

— Какво има Шийрин?

— Исках само да ви кажа... да не се безпокоите от тълпата... вратите са достатъчно здрави, за да ги спрат.

— Да. Разбира се — промърмори Атор. Гласът му сякаш идваше от много километри разстояние, помисли си Теремон.

Цели светлинни години.

Ненадейно между тях се озова още една фигура, тя се движеше бързо, а ръцете отривисто вършееха във въздуха. Теремон реши, че това може да е Иймот или дори Бийни, но после усети грубата тъкан на нечие расо и разбра, че е Фолимун.

— Звездите! — извика той. — Звездите идват! Отстранете се от пътя ми!

Теремон осъзна, че Апостолът се опитваше да се добере до Бийни. И да унищожи светотатствените камери.

— Внимавай... — извика Теремон. Но Бийни остана да седи свит пред компютрите си, които командваха камерите, заснемащи

спускането на пълния Мрак.

Теремон протегна ръце, сграбчи расото на Фолимун и започна да го тегли и дърпа. Изведнъж в гърлото му се впиха нечии пръсти. Той залитна безумно напред. Там нямаше нищо друго освен сенки, самият под под краката му бе загубил материалност. Някой заби силно коляно в стомаха му, журналистът изсумтя заслепен от болка и едва не падна.

Но след първото агонизиращо изпъшкване, силата му се възвърна. Той сграбчи Фолимун за раменете, успя някак си да го завърти и се вкопчи с мъртва хватка в гърлото му. В същия миг чу Бийни да грачи: „Хвана го! По камерите, всички!“

Съзнанието му сякаш възприемаше всичко едновременно. Целият свят струеше в пулсиращия му мозък — навсякъде цареше хаос, над всичко тегнеха писъци на ужас.

Бе връхлетян от странното усещане, че последната нишка слънчева светлина е изтъняла и се е скъсала.

Едновременно чу последното задавено ахване на Фолимун, силния изумен рев на Бийни, особения приглушен вик на Шийрин, истерично кикотене, което премина в хриптене...

И внезапна тишина, странна непоносима тишина навън.

Фолимун се беше отпуснал при разхлабването на хватката около гърлото му. Теремон се взря в очите на Апостола и видя пустотата им; те бяха втренчени нагоре и отразяваха слабата жълтеникава светлина на факлите. Той забеляза мехура от пяна по устните на Фолимун и чу тихото животинско скимтене в гърлото му.

Страхът постепенно завладяваше ума му, той се надигна на една ръка и обърна очи към смразяващата кръвта чернота на небето.

Там грееха Звездите!

Не десет или двадесет, както беше според жалката теория на Бийни. Те бяха хиляди и сияеха с невероятна мощ, една до друга, една до друга, една до друга, безкрайна стена, ослепителен щит, излъчващ ужасяваща светлина, която изпълваше цялото небе. Хиляди могъщи слънца пламтяха с обгарящо душата великолепие; със страховитото си безразличие те бяха по-потресаващо студени от ледения вятър, който вилнееше над студения и страшно пуст свят.

Те зачукаха по самите корени на съществуването му. Стовариха се върху мозъка му като млатило за вършеене. Тяхната чудовищно ледена светлина беше като милиони едновременно ехтящи огромни гонгове.

Боже мой, помисли си той. Боже мой, боже мой, боже мой!

Но Теремон не можеше да откъсне очи от пъклената гледка. Той се взираше през отвора на купола; всеки мускул от тялото му бе вкочанен и скован; беше се вторачил в безпомощна почуда и ужас в яростния щит, който изпълваше небето. Усещаше съзнанието си да се свива и да се превръща в малка ледена топчица, изложена на непрестанната и бясна ледена атака. Мозъкът му беше не по-голям от стъклено топче за игра, което потракваше в кухата кратуна на черепа му.

Най-накрая успя да затвори очи. Известно време остана коленичил, дишаше тежко, мърмореше си нещо и се опитваше да се овладее.

Теремон залитна и се изправи на крака, гърлото му се беше стегнало и го задушаваше, всички мускули на тялото му се гърчеха във вцепеняващ ужас и абсолютен непоносим страх. Смътно усещаше, че Сифера е някъде близо до него, но му костваше усилие, за да си спомни коя е тя. Не беше лесно да си спомни и кой е *той*. Отдолу се чуваха ужасни отмерени удари, страхотно блъскане по вратата... някакво странен див звяр с хиляда глави се опитваше да проникне в...

Това нямаше значение.

Нищо нямаше значение.

Той полудяваше и го знаеше, а някъде дълбоко в него късче здрав разум пищеше и се мъчеше да отблъсне безнадеждния изблик на черен ужас. Страшно беше да полудяваш и да съзнаваш, че полудяваш... да знаеш, че след една кратка минута ще бъдеш тук физически и все пак цялата ти истинска същност ще бъде мъртва и удавена в черна лудост. Защото това беше Мракът... Мракът, Студът и Съдбата. Ярките стени на вселената бяха разбити и страховитите им черни отломки падаха надолу, за да го смачкат, смажат и заличат.

Някой се блъсна в него, пълзейки на ръце и крака. Теремон се отмести настрани. Той сложи ръце върху измъченото си гърло и закуца към пламъците на факлите, които бяха пленили безумните му очи.

— Светлина! — изкрещя Теремон.

Атор плачеше някъде, скимтейки отвратително като ужасно уплашено дете.

— Звезди... всичките Звезди... ние изобщо не знаехме. Ние нищо не знаехме. Мислехме, че шест Звезди е една вселена е нещо

Звездите не забелязвахме Мрак е завинаги завинаги завинаги и стените идват насам и ние не знаехме ние не можехме да знаем и нищо...

Някой протегна нокти към факлата, тя падна и угасна. В същия миг ужасното великолепие на безразличните Звезди се приближи към тях със скок.

Отдолу се чуваха писъци, викове и шум от разбито стъкло. Влудената и необузdana тълпа бе проникнала в Обсерваторията.

Теремон се огледа. Под страшната светлина на Звездите той видя онемелите фигури на учените, които залитаха ужасени наоколо. Тръгна към коридора. Посрещна го яростния порив на мразовит вятър, който проникваше през един отворен прозорец; спря се там и остави въздушната струя да шиба лицето му; арктическата сила на вятъра извика у него смях.

— Теремон? — дойде един глас зад него. — Теремон?

Той продължи да се смее.

— Погледни — каза Теремон след малко. — Това са Звездите. Това е Пламъкът.

На хоризонта отвъд прозореца, по посока на Саро сити, започна да нараства едно тъмночервено сияние, то ставаше все по-ярко, но това не беше сияние на слънце.

Дългата нощ бе дошла отново.

ТРЕТА ЧАСТ

ЗАЗОРЯВАНЕТО

28.

Първото нещо, което Теремон осъзна след един дълъг период на пълна безсъзнателност, беше, че нещо огромно и жълто е надвиснало от небето над него.

Това беше някаква грамадна пламтяща златна топка. Яркостта ѝ не му позволяваше да спре погледа си върху нея за повече от частица от секундата. Тя излъчваше пулсиращи вълни и топлината ѝ обгаряше всичко.

Той се сви на кълбо с наведена надолу глава и кръстоса китки пред очите си, за да се предпази от светлината и топлината, които се сипеха безмилостно от небето. Какво я задържаше там, зачуди се той? Защо просто не паднеше?

Ако падне, помисли си Теремон, тя ще падне върху мен.

Къде мога да се скрия? Как да се защитя?

Той остана дълго време приклепнал, едва намирайки смелост да разсъждава. Очите му се открегнаха предпазливо, превръщайки се просто в цепки. Гигантското пламтящо нещо беше все още там. Не беше помръднало и сантиметър. То нямаше да се сгромоляса върху него.

Теремон започна да потръпва въпреки жегата.

Усети сухия задушаващ мирис на дим. Нещо гореше, не много далече.

Небето, помисли си той. Гореше небето.

Златното нещо сипеше огън върху света.

Не. Не. Димът идваше от другаде. Веднага щеше да си спомни кой е източникът му, стига да успееше да разсее мъглата от съзнанието си. Причината за пожарите не беше златното нещо. Него дори го нямаше, когато пожарите започнаха. Всичко се дължеше на онези другите неща, онези студени проблясващи бели неща, които изпълниха небето от край до край... те бяха причината, те бяха изпратили Пламъците...

Как ги наричаха? Звездите. Да, реши той.

Звездите.

Теремон започна да си припомня, само откъслечно, и отново се разтрепери, дълбоки конвулсивни тръпки. Спомни си появата на Звездите и мозъкът му се превърна в мраморен блок, белите му дробове отказаха да поемат въздуха, а душата му изпищя в изблик на най-безумен ужас.

Но сега Звездите ги нямаше. Вместо тях на небето беше онова ярко златно нещо.

Ярко златно нещо?

Онос. Така се казваше. Онос, слънцето. Основното слънце. Едно от... едно от шестте слънца. Да. Теремон се усмихна. Сега нещата започваха да нахлуват в паметта му. Онос принадлежеше на небето. Но не и Звездите. Слънцето, приветливото слънце, добрият топъл Онос. Онос се беше завърнал. Следователно светът като цяло беше наред, макар да изглеждаше, че част от него е обхваната от пламъци.

Шест слънца? А къде бяха тогава останалите пет?

Дори си спомняше имената им. Довим, Трей, Патру, Тано, Сита. И с Онос ставаха шест. Да, той наистина виждаше Онос... точно над него, сякаш изпълваше половината небе. Ами останалите? Теремон се поизправи малко колебливо, все още донякъде се страхуваше от надвисналото над него горещо златно нещо. Чудеше се дали ако се надигне прекалено много то няма да го докосне и изгори. Не, не, това беше абсурд. Онос беше добър, Онос беше приветлив. Той се усмихна.

Огледа се наоколо. Някакви други слънца там горе?

Да, едно. Много далеч, много малко. То не вдъхваше ужас... както Звездите, както този горещ огнен глобус над него. Просто една весела бяла точица на небето, нищо повече. Почти толкова малка, че да я сложи в джоба си, стига да можеше да я стигне.

Трей, помисли си той. Това беше Трей. Значи и сестра му Патру трябваше да е някъде наблизко...

Да. Да, ето я. Там в края на небето, точно вляво от Трей. Освен ако това не беше Трей, а друго слънце Патру.

Е, каза си той, имената нямат значение. Не беше важно кое слънце кое е. Тази двойка са Трей и Патру. Голямата златна топка е Онос. А останалите три слънца трябва да са някъде другаде, защо не ги виждам. И името ми е...

Теремон.

Да. Точно така. Аз съм Теремон.

Но имаше и някакъв номер. Той стоеше намръщен и замислен; неговият семеен код, ето за това ставаше дума, номер, който беше помнил през целия си живот, но какъв беше той? Какъв... беше... той?

762.

Да.

Аз съм Теремон 762.

И след това в съзнанието му безпрепятствено се появи още една по — сложна мисъл: *Аз съм Теремон 762 от „Саро Сити Кроникъл“.*

Това съждение го накара да се почувства малко по — добре, макар да останаха безброй загадки.

Саро сити? „Кроникъл“?

Той почти знаеше значението на тези думи. Почти. Започна да си го повтаря монотонно. *Саро Саро Саро. Сити Сити Сити. Кроникъл Кроникъл Кроникъл. Саро Сити Кроникъл.*

Може би ще бъде добре да походя малко, реши Теремон. Той направи една колеблива стъпка, после още една, и още една. Краката му бяха малко несигурни. Огледа се наоколо и разбра, че се намира на някакъв склон извън града. Видя път, храсти, дървета и езеро вляво от него. Някои от дърветата и храстите изглеждаха изпокъртени, и изпочупени, и клоните им се поклащаха под странни ъгли или лежаха на земята, сякаш някакви великани бяха изпотъпкали неотдавна тази околност.

Зад него имаше една голяма къща, от чийто кръгъл покрив се издигаше дим. Фасадата на постройката беше почерняла, като че ли навсякъде около нея бяха палени огньове и въпреки това, изглежда, че каменните стени бяха устояли на пламъците с успех. Видя няколко тела, пръснати по стълбите на къщата, пръснати като захвърлени кукли. Имаше и други в храстите, а също и по пътеката, която се спускаше надолу по хълма. Някои от тях едва — едва помръдваха. Повечето лежаха неподвижно.

Теремон погледна в другата посока. На хоризонта се виждаха кулите на голям град. Тежък облак дим беше надвиснал над тях и когато присви очи му се стори, че от прозорците на най — високите постройки се показват езиците на пламъци, въпреки че някакъв остатък от здрав разум му подсказа, че е невъзможно да различи подобно нещо от такова голямо разстояние. Този град навярно беше отдалечен на много километри.

Саро сити, помисли си той изведнъж.

Където излиза „Кроникъл“.

Където работя. Където живея.

А аз съм Теремон. Да. Теремон 762. От „Саро Сити Кроникъл“.

Той заклати бавно глава като някакво ранено животно, което се опитва да се отърси от мъглата в съзнанието си и завладяващата го вцепененост. Изгубената му способност да разсъждава както трябва и да се движи свободно в хранилището на паметта си беше влудяваща. Бляскавата светлина на Звездите лежеше върху съзнанието му като стена, откъсвайки го от собствените му спомени.

Но някои неща започваха да изплуват. Цветни късове от миналото му, с остри ръбове, и блещукащи с безумна енергия — те кръжаха вихрено в мозъка му. Опита се да ги накара да спрат, за да ги осмисли.

В този момент в съзнанието му изникна образа на стая. *Неговата* стая, отрупана с книжа, списания, няколко компютърни терминала и кутия с писма останали без отговор. Още една стая: легло. Малката кухня, която почти никога не използваше. Това, помисли си той, е апартаментът на Теремон 762, известният журналист от „Кроникъл“. В този момент Теремон не си е у дома, дами и господа. Сега той стои извън развалините на Обсерваторията към университета Саро, опитвайки се да си спомни...

Развалините...

Обсерваторията към университета Саро...

— Сифера? — извика той. — Сифера, къде си?

Никакъв отговор. Зачуди се коя е Сифера. Навярно това беше човек, когото бе познавал преди развалините да станат развалини. Името избликна от дълбините на тревожния му мозък.

Той направи няколко несигурни крачки. Малко по — долу, под един храст, лежеше някакво тяло. Теремон тръгна към него. Очите на човека бяха затворени. В ръката си държеше изгоряла факла. Дрехата му беше разкъсана.

Дали спи? Или е мъртъв? Теремон го бодна предпазливо с върха на обувката си. Да, мъртъв е. Странно беше, всички тези мъртъвци, проснати наоколо. Човек обикновено не вижда трупове навсякъде както тук, нали? И преобърнатата кола ей там — тя също изглеждаше

мъртва: шасито ѝ гледаше покъртително към небето, а от вътрешността ѝ излизаше дим, който лениво се виеше нагоре.

— Сифера? — извика той отново.

Беше се случило нещо ужасно. Това му изглеждаше съвсем ясно, макар всичко останало да плуваше в мъгла. Теремон още веднъж се сви и стисна главата си с ръце. Случайните късове от паметта му, които преди се носеха шеметно, сега се движеха по — бавно, откъснали се от онзи неистов танц. Те плуваха величествено като айсберги във Великия южен океан. Само да успее да свърже няколко от тези дрейфящи фрагмента... и да ги накара да се вместят в някаква смислена система...

Върна се мислено към онова, което вече бе успял да реконструира. Неговото име. Името на града. Имената на шестте слънца. Вестникът. Апартаментът.

Миналата вечер...

Звездите...

Сифера... Бийни... Шийрин... Атор... имена...

Изведнъж нещата в съзнанието му започнаха да се свързват едно с друго.

Късовете памет за непосредствено миналите събития взеха да се сглобяват. Но в началото нищо нямаше смисъл, защото всеки малък грозд спомени беше независим сам по себе си и той не беше в състояние да ги организира в някаква свързана система. Колкото повече се опитваше, толкова по — объркано ставаше всичко. Веднага щом разбра това, Теремон реши да не форсира нещата.

Просто се отпусни, каза си той. Нека да дойде от само себе си.

Съзнаваше, че има някакво тежко мозъчно увреждане. Макар да не усещаше никакви отоци и натъртвания по тила си, Теремон знаеше, че трябва да е пострадал по някакъв начин. Сякаш някаква отмъстителна сабя бе насякла цялата му памет на хиляди късчета, а после тези късчета бяха разбъркани и разпилени като фрагментите на смайваща мозайка. Но изглежда, че се възстановяваше, миг подир миг. Миг подир миг силата на съзнанието му, силата на онази цялост, която беше Теремон 762 от „Саро Сити Кроникъл“, се съшиваше и утвърждаваше на ново.

Запази спокойствие. Почакай. Нека да дойде от само себе си.

Пое си дъх, задържа го и бавно издиша въздуха. После пак. Задържане, издишване. Вдишване, задържане, издишване. Вдишване, задържане, издишване.

Теремон мислено се пренесе в Обсерваторията. Сега си спомняше. Беше вечер. На небето грееше само малкото червено слънце... Довим, така се казваше. Онази висока жена — това беше Сифера. Дебелият беше Шийрин, младият строен мъж със сериозно изражение — Бийни, а ожесточеният старец с дългата патриаршеска коса беше великият и знаменит астроном, шефът на Обсерваторията — Итор? Утор? Атор, да Атор.

И затъмнението скоро щеше да настъпи. Мракът. Звездите.

О, да. Да. Сега всички спомени течаха в един поток. Паметта му се завръщаше. Тълпата пред Обсерваторията, водена от фанатици в черни раса: Апостолите на Пламъка, така им викаха. А един от фанатиците беше в Обсерваторията. Името му беше Фолимун. Фолимун 66.

Той си спомняше.

Моментът на пълното затъмнение. Внезапното и пълно падане на нощта. Влизането на света в Пещерата на Мрака.

Звездите...

Лудостта... писъците... тълпата...

Теремон трепна при спомена. Ордите от полудели и ужасени хора от Саро сити — видя ги да събарят масивната врата и да нахлуват в Обсерваторията, тълчейки се един друг, увлечени от желанието си да разрушат богохулните научни инструменти и да избият сквернословните учени, които отричаха съществуването на боговете...

Сега, когато спомените прииждаха обратно, той почти съжали, че е запомнил всичко това. Протестът в първия миг, когато бе зърнал бляскавата светлина на Звездите... болката, която бе изригнала в черепа му... необяснимите и ужасяващи изблици на леденееща енергия пред зрителното му поле. И после идването на тълпата... мигът на безумие... неистовият опит за бягство... Сифера беше до него, Бийни наблизо, полудялото множество ги влачеше като придошла река, разделяше ги и ги отнасяше в различни посоки.

В съзнанието му изплува картината, когато за последен път бе зърнал старият Атор; очите му бяха блестящи и изцъклени, те носеха печата на пълната лудост; той стоеше величествено на един стол и

заповядваше гневно на нарушителите да напуснат сградата, сякаш не беше просто директор на Обсерваторията, а неин цар. А Бийни стоеше до стареца, дърпаше го за ръката и го увещаваше да бягат. После картината се стопи. Голямата зала вече я нямаше. Теремон видя как се носи по коридора, лазеше към стълбището и се оглеждаше да зърне Сифера или който и да е от познатите му...

Апостолът, фанатикът Фолимун 66, внезапно изникна пред него и препречи пътя му в самото сърце на хаоса. Той се смееше и протягаше вероломно ръка в израз на мнимо приятелство. Сетне Фолимун изчезна от погледа му и Теремон продължи неистовият си набег надолу по спираловидната стълба, препъваше се, падаше и се катереше по хората от града, които бяха така здраво вклинени един в друг върху пода, че не можеха да се движат. Трябваше да намери начин да излезе навън. В мразовитата нощ. Озова се навън, гологлав и потръпващ под Мрака, който вече не бе Мрак, защото всичко бе озарено от ужасния, отблъскващ и невъобразим блясък на тези хиляди безмилостни звезди, отрупали цялото небе.

Човек не може да се скрие от тях. Дори и при затворени очи страховитата им светлина проникваше през клепачите. Обикновенният мрак беше нищо в сравнение с неописуемото сияние на небесния купол, светлината беше толкова ярка, че тътнеше като гръмотевица.

Теремон си спомни усещането, че небето, Звездите и всичко останало ще се сгромоляса върху него. Беше коленичил, прикривайки главата си с ръце, макар да знаеше, че това е безсмислено. Спомняше си също и ужаса около него, хората се щураха без посока, издавайки влудяващи писъци и крясъци. Огнените езици на пламналия град се издигаха високо на фона на хоризонта. И най — вече тези тежки потресаващи вълни, които се спускаха от небето, неумолимите и непримирими Звезди, които бяха завладели света.

Това беше всичко. Сетне настъпи празнотата, абсолютна празнота, до момента на пробуждането му, когато видя Онос още веднъж на небето и започна да сглобява парчетата и отломъците на съзнанието си.

Аз съм Теремон 762, каза си той отново. Живея в Саро сити и вода рубрика в местния вестник.

Саро сити вече не съществуваше. Нямаше и никакъв вестник.

Краят на света беше дошъл. Но той беше все още жив и се надяваше, че възвръща здравия си разсъдък.

А сега накъде?

— Сифера? — извика той.

Никакъв отговор. Теремон отново се затътри бавно надолу по хълма покрай окастрените дървета, изгорелите и преобърнати коли и проснатите по земята тела. Ако това е положението в провинцията, помисли си той, как ли стоят нещата в самия град?

Боже мой, каза си Теремон още веднъж.

Всички вие богове! Какво сторихте с нас?

29.

Понякога малодушието си има своите предимства, каза си Шийрин, докато отключваше вратата на склада в сутерена на Обсерваторията, където бе прекарал времето на Мрака. Все още се чувстваше неуверен, но изобщо не се съмняваше, че е нормален. Във всеки случай толкова нормален, колкото е бил винаги.

Навън изглеждаше спокойно. И въпреки че складът нямаше прозорци, през една решетка, високо горе по дължина на една от стените, проникваше достатъчно светлина, за да е сигурен, че утрото е дошло, че слънцата отново са на небето. Може би лудостта вече бе отминала. Може би нямаше опасност да излезе.

Той пъкна носа си през вратата и предпазливо огледа коридора.

Първото нещо, което долови, беше миризмата на пушек. Но това беше спарената, зловонна, мухлясала, влажна и парлива миризма на пушек от огън, който е угаснал. Камъкът не беше единственото достойнство на Обсерваторията, тя беше снабдена с високоефективна противопожарна система, която по всяка вероятност беше задействала, веднага щом тълпата бе започнала да пали.

Тълпата! Шийрин потръпна при спомена.

Закръгленият психолог знаеше, че никога няма да забрави мига, когато тази тълпа бе влетяла в Обсерваторията. Сцената щеше да го преследва, докато е жив — тези изкривени и деформирани лица, обезумели очи и нечувани крясъци на ярост. Тези хора бяха изгубили крехкия контрол на разсъдъка си дори преди момента на пълното затъмнение. Сгъстяващият се мрак беше достатъчен, за да се сгромолясат в бездната на лудостта... а към това се прибавиха и размириците, умело провокирани от Апостолите на Пламъка, които сега тържествуваха в мига на тяхното сбъднато пророчество. И тъй, хилядна тълпа се беше стекла, за да изтръгне презрените учени от леговицето им; и ето ги сега, те връхлитаха, размахвайки факли, тояги, метли, изобщо всичко, с което можеше да се удря, разбива и руши.

Беше наистина парадоксално, но именно идването на разбеснялото се множество бе разтърсило Шийрин, давайки му

възможност да се овладее. Беше изживял тежък шок, когато двамата с Теремон бяха слезли за първи път на приземния етаж, за да застопорят вратата. Докато се спускаха по стълбището, се чувстваше добре и дори някак странно непоколебим, но първата среща с истинския мрак се бе стоварила върху сетивата му като полъх на отровен газ и той се огъна напълно. Седеше превит на стълбите, изпълнен с паника и треперещ от студ, припомняйки си пътуването през Тунела на мистерията и давайки си сметка, че този път пътуването няма да трае само няколко минути, а ще се ниже като върволица от непоносими часове.

Е, Теремон му беше помогнал да излезе от това състояние и Шийрин възвърна част от самообладанието си, когато се качиха обратно горе. Но после дойде пълното затъмнение... и Звездите. Въпреки че Шийрин извърна глава, когато ослепителната им безбожна светлина бликна през отвора в покрива на Обсерваторията, той не можа да избегне напълно разтърсващата гледка. И за миг му се стори, че губи контрол над разсъдъка си... усещаше как тънката нишка на здравия разум започва да се разкъсва...

Но после се появи тълпата и Шийрин разбра, че вече не става въпрос единствено за запазване на здравия разсъдък. Залогът беше собственият му живот. Ако искаше да оцелее през тази нощ, нямаше никакъв друг избор, освен да се вземе в ръце и да намери някое безопасно място. Наивният му план да наблюдава Мрака като сдържан и безпристрастен учен, за какъвто се представяше, се беше изпарил. Нека някой друг да го наблюдава. Той щеше да се скрие.

И тъй, Шийрин се добра някак си до сутерена, до онзи приветлив малък склад с приветлива малка лампа, която хвърляше слаба, но успокояваща светлина. Сетне залости вратата и зачака.

Дори поспа малко.

А сега беше утрин. Или може би следобед, не можеше да прецени. Едно беше сигурно: ужасната нощ бе свършила и всичко бе спокойно, поне в околността на Обсерваторията. Тръгна на пръсти по коридора, поспря се, послуша се и се заизкачва предпазливо по стълбите.

Навсякъде цареше тишина. По пода имаше локви кална вода от противопожарната система. Във въздуха се носеше отвратителното зловоние на застоял пушек.

Спря се на стълбите и внимателно взе една противопожарна бравичка, окачена на хваната в стената кука, много се съмняваше дали е в състояние да използва брадва срещу друго живо същество; но можеше да се окаже от полза да носи подобна вещ, ако условията навън се окажеха толкова безконтролни, колкото предполагаше.

А сега нагоре към приземния етаж. Шийрин отвори вратата на сутерена — същата врата, която предишната вечер бе затръшнал след себе си в безумното си бягство надолу по стълбите — и се огледа.

Открилата се пред него гледка беше ужасяваща.

Голямата зала на Обсерваторията беше пълна с хора, накамарени един връз друг върху пода, проснати във всевъзможни положения на тялото, сякаш тук през цялата нощ се беше вихрила някаква грандиозна пиянска оргия. Но тези хора не бяха пияни. Много от тях бяха разкривени под страшни и невъзможни ъгли, каквито можеха да бъдат присъщи само на един труп. Други бяха проснати върху земята като топове захвърлени килими на купчини от по двама и трима. Но очевидно някои бяха живи — те седяха, хленчеха и скимтяха като ужасени животни.

Всичко, което преди беше изложено на показ в голямата зала — научни инструменти, портрети на велики учени от миналото, сложни астрономически карти — беше свалено и изгорено или просто разкъсано и стъпкано. Шийрин виждаше овъглените и разнебитени останки да стърчат тук-там сред мелето от тела.

Главната врата беше отворена. Отвъд нея се виждаше топлата и приветлива слънчева светлина.

Шийрин се придвижи предпазливо през хаоса, насочвайки се към изхода.

— Доктор Шийрин? — обади се внезапно и неочаквано някакъв глас.

Той се завъртя, замахвайки толкова ожесточено с брадвата си, че едва не се разсмя над собствената си престорена войнственост.

— Кой е там?

— Аз съм. Иймот.

— Кой?

— Иймот. Помните ме, нали?

— Иймот, да. — Дългурестият недодялан студент-астроном от някаква си затънтена провинция. Сега Шийрин видя момчето,

наполовина скрито в една ниша. Лицето му беше почерняло от сажди и пепел, а дрехите му бяха разкъсани; изглеждаше зашеметен и потресен, но иначе сякаш беше добре. Всъщност, когато тръгна напред, движенията му далеч не бяха толкова комични колкото преди — отривистите жестикулации, необузданите размахвания на ръцете и тиковете на главата бяха изчезнали. Странни неща върши ужасът с хората, каза си Шийрин. — ... Тук ли се кри през цялата нощ?

— Опитвах се да се измъкна от постройката при идването на Звездите, но бях приклекен от тълпата. Виждал ли сте Фаро, доктор Шийрин?

— Приятелят ти? Никога не съм виждал.

— Известно време бяхме заедно. Но после, когато започна цялата тази блъсканица и тъпканица, нещата съвсем излязоха от контрол... — Иймот успя да скалъпи една странна усмивка. — Мислех си, че ще изгорят цялата сграда. Но после се задейства противопожарната система. — Той посочи хората от Саро сити, чиито тела лежах навсякъде наоколо. — ... Смяташ ли, че всички са мъртви?

— Някои от тях са само полудели. Те видяха Звездите.

— Аз също ги видях, само за миг — рече Иймот. — Само за миг.

— Как изглеждат? — попита Шийрин.

— Вие не ги ли видяхте, докторе? Или може би просто не си спомняте?

— Бях долу в сутерена. На едно хубаво и уютно място.

Иймот проточи дългия си врат, сякаш Звездите все още сияеха по тавана на коридора.

— Те бяха... страшни — прошепна той. — Зная, че това не ви говори нищо, но не мога да намеря никаква друга дума. Гледах ги само две-три секунди и почувствах, че ми се завива свят, стори ми се, че горната част на главата ми започва да се издига нагоре и затова извърнах очи. Аз не съм много смел човек, доктор Шийрин.

— Не. Нито пък аз.

— Но се радвам за тези две-три секунди. Звездите са много страховити, но и много красиви. Поне в очите на един астроном. Те нямат абсолютно нищо общо с онези нелепи малки дупчици светлина, които аз и Фаро направихме, докато се занимавахме с оня глупав експеримент. Разбирате ли, по всяка вероятност ние се намираме в ядрото на едно голямо звездно струпане. В непосредствена близост до

нас са групата на шестте слънца — някои от тях са по-близо, а други по-далече — а отвъд тях, на разстояние десет или повече светлинни години, е разположена цялата тази гигантска сфера от Звезди; това са слънца, хиляди слънца, огромно кълбо от слънца, което ни обгражда отвсякъде, но при нормални условия ние не ги виждаме заради постоянната светлина на нашите собствени слънца. Точно както каза Бийни. Знаете, че Бийни е удивителен астроном. Ще дойде време, когато славата му ще бъде по-голяма от тази на доктор Атор... А вие изобщо ли не видяхте Звездите?

— Само за частица от секундата — рече Шийрин с известна тъга. — После отидох да се скрия... Виж какво, момчето ми, трябва да се махнем от това място.

— Бих искал преди това да се опитам да намеря Фаро.

— Ако е добре, той е навън. А ако не е, не можеш да направиш за него нищо.

— Ами ако е под една от тези купчини...

— Не — каза Шийрин. — Не можеш да обикаляш и да ровиш сред тези хора. Всички те са още зашеметени, но ако ги предизвикаш, не знаеш какво може да последва. Най-безопасното решение е да се махнем оттук. Имам намерение да се опитам да се добера до Скривалището. Ако имаш мозък в главата, ще дойдеш с мен.

— Ами Фаро...

— Много добре — рече Шийрин с въздишка. — Хайде да потърсим Фаро. Или пък Бийни, Атор, Теремон и всички останали.

Но начинанието им беше безнадеждно. В продължение на около десет минути те прераваха купчините от мъртвци и налягалите в безсъзнание или полусъзнание хора в коридора; но нито един от тях не беше от персонала на университета. Лицата им бяха ужасни, страхът и лудостта ги бяха разкривили страховито. Някои дърдореха и мънкаха по един потресаващ начин, когато ги докоснеха. Един от тях сграбчи брадвата на Шийрин и психологът трябваше да използва дръжката ѝ, за да го отблъсне. Беше невъзможно да се проникне до горните етажи на постройката, защото стълбите бяха задръстени от човешки тела и нападали парчета мазилка. По пода имаше локви кална вода. Острата и тръпчива миризма на пушек беше непоносима.

— Прав сте — каза Иймот най-накрая. — По-добре да тръгваме.

Шийрин се озова първи под слънчевата светлина. След последните няколко часа златният Онос беше най-приветливата гледка във вселената, въпреки че психологът установи, че не може да адаптира очите си към тази толкова ярка светлина след дългия Мрак. Тя се стовари върху зрението му като нещо почти материално. В продължение на няколко секунди Шийрин стоеше на едно място и примигваше, изчаквайки очите му да привикнат с блясъка на слънцето. Гледката, която след известно време се откри пред него, го накара да изпъшка.

— Какъв ужас — промърмори Иймот.

Навън имаше още тела. Полудели хора обикаляха в кръг, припвяйки си някакви песни. Встрани от пътя имаше изгорели коли. Дърветата и храстите бяха изпосечени сякаш от слепи чудовищни сили. А в далечината, над кулите на Саро сити, се издигаше страхотен облак от кафяв дим.

Хаос, хаос, хаос.

— Значи така изглежда краят на света — рече тихо Шийрин. — И ето ни нас двамата. Оцелелите. — Той се засмя с горчивина. — И що за двойка сме ние! Аз имам петдесет килограма в повече, а ти петдесет по-малко. Но въпреки това сме тук. Чудя се дали Теремон се е измъкнал оттам жив. Щом ние сме успели, значи и ТОЙ е успял. Но преди затъмнението аз не бих заложил много пари за теб или мен. Скривалището се намира по средата на пътя между Саро сити и Обсерваторията. Ще стигнем там след около половин час, ако не срещнем някакви проблеми. Ето, вземи това.

Той гребна с ръка и вдигна една дебела сива тояга, която лежеше до един от нападателите-бунтовници, и после я хвърли към Иймот. Младежът я хвана непохватно и се вторачи в нея, сякаш нямаше представа какво е това.

— Какво да правя с нея? — попита най-накрая той.

— Прави се, че си готов да я стовариш върху черепа на всеки, който ни безпокои. Точно както и аз се преструвам, че ще използвам тази брадва, ако ми се наложи да се защитавам. И наистина ще го направя, ако трябва. Там ни очаква един друг свят, Иймот. И бъди нащрек, докато вървим.

30.

Мракът все още се стелеше над света и Звездите продължаваха да обливат Калгаш с демоничните си реки от светлина, когато Сифера 89 излезе, препъвайки се, от опустошената Обсерватория. Но на източния хоризонт вече се виждаше леката руменина на зората, първият оптимистичен знак за вероятното завръщане на слънцата.

Тя стоеше на моравата на Обсерваторията с широко разкрасени крака и отметната назад глава, поемайки въздуха дълбоко в белите си дробове.

Умът ѝ беше вцепенен. Нямаше никаква представа колко часа бяха изминали, откакто небето бе помръкнало и Звездите бяха изригнали пред очите ѝ като зова на милиони тръби. През цялата нощ беше бродила замаяна по коридорите на Обсерваторията, неспособна да намери пътя си навън, борейки се с лудите, които гъмжаха навсякъде около нея. Сифера не си задаваше въпроса дали и тя също не е полудяла. Единственото нещо, което се въртеше в главата ѝ беше мисълта да оцелее: тя отблъскваше ръцете, които се вкопчваха в нея; отбиваше ударите на размаханите тояги със собствената си тояга, която бе взела от един паднал човек, избягваше прииждащите ужасени и пиццящи манияци, които се носеха с грохот по коридорите, хванати ръка за ръка, в групи от по шест до осем души, и стъпкваха всеки, който се изпречеше на пътя им.

Струваше ѝ се, че в Обсерваторията вилнеят един милион души от Саро сити. Накъдето и да се обърнеше, тя виждаше разтеглени лица, изпъкнали очи, зяпнали усти, увиснали езици и пръсти, изкривени като чудовищни животински нокти.

Те разбиваха всичко. Сифера нямаше никаква представа къде е Бийни или Теремон. Смътно си спомняше, че бе видяла Атор, заобиколен от десет-дванадесет ревящи като зверове побойници, гъстата му побеляла коса се издигаше над главите им... после той падна и изчезна от зрителното ѝ поле.

Всичко друго плуваше в мъгла. По време на цялото затъмнение, тя бе тичала напред-назад от коридор на коридор като плъх, уловен в

лабиринт. Сифера наистина не познаваше плана на Обсерваторията, но напускането на сградата не трябваше да представлява такава трудност... ако бе нормална. И сега, попаднала под безмилостния блясък на Звездите през всеки един от прозорците, тя имаше чувството, че в мозъка ѝ е забито шило за лед. Не можеше да разсъждава. Не можеше да разсъждава. Не можеше да разсъждава. Можеше единствено да тича насам-натам, да отблъсква похотливо ухилените брътвящи идиоти, да си пробива път през плътните групи от парцаливи непознати хора и да търси отчаяно, безплодно и напразно един от главните изходи. И тъй, лутането продължаваше час подир час, сякаш беше впримчена в някакъв безкраен кошмар.

И най-накрая се озова навън. Не знаеше как го е постигнала. Изведнъж пред нея се изпречи една врата в дъното на коридор, по който беше сигурна, че е преминавала хиляди пъти. Сифера я блъсна и вратата се отвори; усети хладния полъх на свеж въздух и залитайки, излезе навън.

Градът гореше. Видя пламъците в далечината, ярко и яростно зарево на фона на тъмното небе.

Отвсякъде се чуваха писъци, ридания и безумен смях. Малко по-надолу по склона на хълма група мъже се бяха заели с налудничавото занимание да дърпат едно дърво — те теглеха клоните с ожесточено напрежение, изтръгвайки корените от земята единствено със силата на мишците си. Не можеше да отгатне защо го правят. Навярно нито един от тях не знаеше.

Други пък преобръщаха коли в паркинга на Обсерваторията. Сифера се зачуди дали една от тези коли не е нейната. Не можеше да си спомни. Нямахше нито един ясен спомен. Дори и името ѝ изплува в съзнанието ѝ с усилие.

— Сифера — каза тя на глас. — Сифера 89. Сифера 89. Харесваше ѝ как звучи. Името беше хубаво. Това беше името на майки ѝ... или може би на нейната баба. Наистина не беше сигурна.

Опита се да си спомни адреса си. Не. Бъркотия от безсмислени числа.

— Погледни Звездите! — изпищя една жена, притичвайки покрай нея. — Погледни Звездите и умри!

— Не — отвърна Сифера тихо. — Защо да искам да умирам?

Но въпреки това погледна Звездите. Вече почти привикваше с гледката. Приличаха на някакви много ярки светила... МНОГО ярки... бяха толкова близо една до друга, че сякаш се сливаха, за да образуват едно общо сияние, наподобяващо бляскав плащ, метнат върху небесата. Спреше ли погледа си върху тях за повече от секунда-две, ѝ се струваше, че вижда отделни по-ярки точки светлина, пулсиращи с фантастична интензивност; а после цялото това пулсиращо сияние я съкрушаваше, карайки скалпа ѝ да изтръпне, а лицето ѝ да пламне; Сифера се виждаше принудена да наведе глава и да разтрие огненото, туптящо, възпалено и болезнено място между очите си.

Тя тръгна през паркинга, без да обръща внимание на заобикалящата я лудост, и се озова в далечния му край, където един павиран път се спускаше по равното било на хълма на Обсерваторията. От един все още функциониращ център в мозъка ѝ дойде информацията, че този път води от Обсерваторията до главния сектор на университетското градче. Сега Сифера виждаше някои от високите постройките на университета.

По покривите на някои от тях танцуваха пламъци. Гореше кулата с камбанарията, театърът и залата с документите на студентите.

ТИ ТРЯБВА ДА СПАСИШ ПЛОЧКИТЕ, обади се нещо в нея и тя осъзна, че това е нейният собствен глас.

Плочките? Какви плочки?

ПЛОЧКИТЕ ОТ ТОМБО.

О, да, разбира се. Тя беше археолог, нали? Да. Да. А работата на археолозите беше да търсят предмети от древността. Тя беше копала на някакво далечно място. Сагимот? Бекликан? Нещо такова. И беше намерила някакви плочки, с предисторически текстове. Предмети от древността, артефакти. Бяха много важни. Мястото се наричаше Томбо.

КАК СЕ СПРАВЯМ? — запита се тя.

И отговорът дойде: СПРАВЯШ СЕ ЧУДЕСНО.

Сифера се усмихна. С всяка следваща секунда се чувстваше все по-добре. И не друго, а розовата светлина на зората далече на хоризонта ѝ помагаше да оздравее, помисли си тя. Утрото настъпваше: слънцето, Онос, се изкачваше по небето. Когато Онос изгря, Звездите станаха по-малко ярки и по-малко ужасяващи. Те бързо избледняваха. Тези на изток вече бяха помръкнали, засенчени от засилващата се

светлина на Онос. Дори и в противоположния край на небето, където Мракът продължаваше да господства и Звездите се стичаха като малки рибки в езеро, страшното им сияние започваше да губи част от интензивността си. Сега можеше да гледа към небето в продължение на няколко секунди, без да почувства онази пулсираща болка в главата си. Освен това се чувстваше по-малко объркана. Вече си спомняше ясно къде живееше, къде работеше и какво бе правила предишната вечер.

В Обсерваторията... с нейните приятели, астрономите, които бяха предсказали затъмнението...

Затъмнението...

Ето какво бе правила, осъзна тя. Беше чакала затъмнението. Мрака. Звездите.

Да. Бе очаквала Пламъците, помисли си Сифера. И ето ги и тях. Всичко ставаше точно, както беше предвидено. Светът гореше, както бе горял толкова пъти преди... огньовете бяха запалени не от ръката на боговете, нито пък от силата на Звездите, а от обикновените мъже и жени, полудели при вида на Звездите, хвърлени в отчаяна паника, която ги подтикваше да възстановят нормалната дневна светлина по всякакъв възможен начин.

Тя оставаше спокойна въпреки хаоса, който я заобикаляше. Травмираният ѝ мозък, вцепенен и почти напълно притъпен, не беше в състояние да обхване напълно размерите на причинения от Мрака катаклизъм. Продължаваше да върви надолу към университетското градче, минавайки покрай сцени на ужасяваща разруха и опустошение, но не чувстваше никаква уплаха, никаква тъга по изгубеното, никакъв страх от тежките времена, които навярно се задаваха. Съзнанието ѝ не беше достатъчно възстановено, за да изпитва подобни чувства. Сифера просто наблюдаваше, спокойно и отчуждено. Горещата сграда ей там, тя знаеше това, беше новата университетска библиотека, за чието планиране бе помогнала. Но гледката не събуди у нея никаква емоция. Със същия успех можеше да мине през някоя древна археологическа площадка, чиято съдба отдавна е била поверена на историческите документи. Никога не би ѝ хрумнало да пролива сълзи над двадесетвековни руини. Не ѝ хрумна да заплаче и сега, когато университетът гореше навсякъде около нея.

Намираше се в средата на университетския двор, следвайки познати алеи. Някои от сградите бяха обхванати от пламъци, а други не. Вървейки като сомнамбул, тя тръгна надясно към Администрацията, после наляво към гимнастическия салон, после пак наляво към Математическия факултет, и продължи да се движи на зигзаг покрай Антропологията и Геологията, докато накрая стигна до постройката на факултета по археология. Входната врата беше отворена. Сифера влезе.

Сградата изглеждаше почти непокътната. Някои от витрините във вестибюла бяха разбити, но не от грабители, защото по всичко личеше, че експонатите са си по местата. Вратата на асансьора беше изтръгната от пантите. Дъската за обяви до стълбището лежеше на пода. Иначе всичко останало изглеждаше недокоснато. Не се чуваше нищо. Факултетът беше празен.

Кабинетът ѝ беше на втория етаж. На площадката на първия етаж тя се натъкна на тялото на възрастен мъж, проснато с лицето нагоре.

— Струва ми се, че те познавам рече Сифера. — Как ти е името. — Той не отговори. — Мъртъв ли си? Кажи ми: да или не. — Очите му бяха отворени, но в тях нямаше никаква светлина. Тя натисна челото му с пръст. — Мудрин, ето това е името ти. Или по-скоро беше. Е, тъй или иначе ти беше много стар. — Сифера сви рамене и продължи нагоре.

Вратата на кабинета ѝ беше отключена. Вътре имаше някакъв мъж.

Той също ѝ се стори познат; но този беше жив. Стоеше приклепнал до скрина на картотеката в едно особено свито положение. Това беше едър, плещест мъж със силни ръце и широки масивни скули. Лицето му лъщеше от пот, а в очите му имаше трескав блясък.

— Сифера? Ти тук?

— Дойдох да взема плочките — отвърна му тя. — Плочките са много важни. Те трябва да бъдат пазени.

Той се изправи и направи няколко несигурни крачки към нея.

— Плочките? Плочките изчезнаха, Сифера. Откраднаха ги Апостолите, спомняш ли си?

— Изчезнаха?

— Да, изчезнаха. Както и твоят ум. Ти си изгубила разсъдъка си, нали? Лицето ти е безизразно. Там зад очните ти ябълки няма никой. Виждам това. Ти дори не знаеш кой съм аз.

— Ти си Балик. — Името се появи в устата ѝ някак неканено.

— Значи наистина си спомняш.

— Балик. Да. А Мудрин е на стълбите. Мудрин е мъртъв, знаеш ли това?

Балик сви рамене.

— Предполагам. Скоро всички ще бъдем мъртви. Там навън целият свят е полудял. Но защо ли ти казвам това? Ти също си луда. — Устните му потрепваха. Ръцете му се тресяха. От гърлото му избликна лек странен кикот и той стисна челюстите си, сякаш се опитваше да го сподави. — Бях тук през цялото време на Мрака. Работих до късно и когато светлините започнаха да гаснат... боже мой — рече той, — Звездите, Звездите. Зърнах ги само за миг. После се пъгнах под бюрото и останах там, докато всичко премине. — Балик отиде до прозореца. — Но сега Онос се изкачва по небето. По всяка вероятност най-лошото вече е минало... Всичко ли гори там навън, Сифера?

— Дойдох за плочките — повтори тя.

— Плочките ги няма. — Той произнесе последната дума по букви, за да ѝ даде възможност да вникне в смисъла ѝ. — Разбираш ли какво ти говоря. Няма ги. Не са тук. Откраднаха ги.

— Тогавя трябва да взема диаграмите и чертежите, които направихме — каза тя. — Трябва да защитя знанието.

— Ти май напълно си се смахнала, нали? Къде беше, в Обсерваторията? Видя Звездите, нали? — Той се изкикоти отново и тръгна по диагонала на стаята, приближавайки се към нея. Лицето на Сифера се изкриви от отвращение. Сега тя усети миризмата му на пот, остра, натрапчива и неприятна. Вонеше така, сякаш не се беше къпал от цяла седмица, а видът му беше на човек, който не е спал от месец. — Ела тук — рече Балик, когато тя се отдръпна. — Нищо няма да ти сторя.

— Искам скиците, Балик.

— Разбира се. Ще ти ги дам. И фотографиите и всичко останало. Но преди това ще ти дам нещо друго. Ела тук, Сифера.

Той протегна ръце и я притегли към себе си. Тя усети ръцете му върху гърдите си и брадясалата му буза върху лицето си. Вонята му

беше непоносима. В нея се надигна ярост. Как смееше да я докосва по такъв начин? Тя го отблъсна грубо.

— Хей, не прави това, Сифера. Хайде. Бъди добра. Доколкото зная, на света няма никой друг освен нас. Двамата с теб ще живеем в гората, ще ловим малки животинки, ще берем диви ягоди и къпини. Да, ще бъдем ловци и събиратели, а по-късно ще изнамерим земеделието. — Балик се засмя. Очите му бяха жълти под странната светлина. Кожата му също изглеждаше жълта. Той отново се пресегна лакомо към нея, шепата на едната му ръка сграбчи гръдта ѝ, а другата му ръка се насочи надолу към основата на гръбнака ѝ. После завря лицето си в страничната част на шията ѝ и я подуши шумно като някакво диво животно. Бедрата му се надигаха и притискаха в нея по един отвратителен начин. В същото време започна да я изтласква назад към ъгъла на стаята.

Сифера ненадейно си спомни за тоягата, която беше взела отнякъде през нощта в Обсерваторията. Тя все още се поклащаше свободно в ръката ѝ. Вдигна я нагоре и стовари силно горния ѝ край върху върха на брадичката му. Главата му отхвъркна нагоре и зъбите му изтракаха.

Той я пусна и залитна няколко стъпки назад. Очите му бяха широко отворени от изненада и болка. При удара си беше прехапал устната и по едната страна на брадичката и шията му се стичаше кръв.

— Ти, кучка такава? Защо ме удари?

— Ти ме докосна.

— Точно така, докоснах те. И крайно време беше. — Балик разтри челюстта си. — Виж какво, Сифера, пусни тази сопа и престани да ме гледаш по този начин. Аз съм твой приятел. Твой съюзник. Светът сега е истинска джунгла и сме само двамата. Ние се нуждаем един от друг. Вече не е безопасно човек да върви сам. Не можеш да си позволиш такъв риск.

Той отново тръгна към нея с вдигнати търсеци ръце.

Сифера го удари с тоягата още веднъж.

Този път тя я завъртя и го халоса по бузата точно под скулата. Чу се отсечен остър звук и Балик залитна настрани под силата на удара. С извърната наполовина глава той я погледна в пълна почуда и се олюля назад, но успя да запази равновесие и остана на краката си. Сифера го удари за трети път над ухото, завъртайки с всичка сила тоягата, чийто

край описа дълга дъга. Докато падаше тя го фрасна още веднъж по същото място и усети как черепът му подаде на удара. Очите му се затвориха и Балик издаде някакъв странен слаб звук подобен на въздушната струя, която излиза от надут балон, после тялото му се отпусна в ъгъла на стаята, опирайки се в стената, главата и раменете му се завъртяха в противоположни посоки.

— Никога не ме докосвай пак по този начин — рече Сифера, мушвайки го с върха на тоягата си. Балик не отговори. Нито пък се помръдна.

Той престана да я вълнува.

А сега плочките, помисли си тя, чувствайки някакво удивително спокойствие.

Не. Балик каза, че плочките ги няма. Откраднати. И в този момент си спомни: наистина беше така. Бяха изчезнали точно преди затъмнението. Е добре, тогава ще вземе картите. Всички онези чудесни чертежи, които бяха направили на хълма Томбо. Каменните стени, овъглените пластове в основите на градовете. Онези древни пожари — те бяха точно като пожара, който сега бушуваше в Саро сити.

Къде бяха те?

О да. Тук. В скрина за карти, където им беше мястото.

Тя се пресегна, взе една връзка с подобни на пергамент листа, нави ги на руло и ги пъкна под мишницата си. В този момент си спомни за падналия човек и погледна към него. Но Балик все още не беше помръднал. Нямаше и вид на човек, който ще го направи.

Излезе от кабинета и тръгна надолу по стълбите. Мудрин още лежеше на същото място, проснат, неподвижен и скован. Сифера се затича покрай него и продължи към приземния етаж.

Навън беше същинска утрин. Онос непоколебимо се изкачваше нагоре и Звездите вече бледнееха на фона на сиянието му. Въздухът като че ли беше по-свеж и по-чист, макар лекият ветреца все още да донасяше тежката миризма на дим. Долу край сградата на Математическия факултет група мъже разбиваха прозорци. Миг покъсно те я забелязаха и закрепяха към нея, хрипливи несвързани думи. Неколцина от тях се затичаха към Сифера.

Усещаше болка в гърдата, където я беше стиснал Балик. Не искаше повече да я докосват ничии ръце. Обърна се и се втурна покрай гърба на Археологическия факултет, пробивайки си път през храстите

към далечния край на алеята, която минаваше отзад, после се затича по диагонала на моравата и се озова пред една правоъгълна сива сграда, осъзнавайки, че това е факултетът по ботаника. Зад него имаше малка ботаническа градина, а на склона отвъд нея, в края на гората около университетското градче, беше създаден експериментален разсадник.

Поглеждайки назад, на Сифера ѝ се стори, че все още вижда преследващите я мъже, но не можеше да бъде сигурна. Тя хукна покрай сградата на Ботаническия факултет и с лекота прескочи ниската ограда около ботаническата градина.

Един мъж, облечен в маслиненосивите униформи на университетските градинари, яхнал машина за косене на трева, ѝ махна с ръка. Той сновеше напред-назад през средата на градината, оставяйки след себе си широки опустошителни ивици. Погълнат от това си занимание, човекът се кикотеше самодоволно.

Сифера го заобиколи. Оттам до разсадника оставаше още малко. Дали я преследваха още? Не искаше да губи време, поглеждайки назад. Просто тичай, тичай, тичай, това беше най-доброто решение. Дългите ѝ силни нозе я носеха с лекота между редиците от изкусно засадени дървета. Тя се придвижваше с отмерени крачки. Тичането ѝ носеше радост. Тичане. Тичане.

Сетне навлезе в сравнително неравната зона на разсадника, покрита от край до край от плътно прелетените тръни и къпини. Сифера се гмурна в тях без колебание, знаейки, че никой няма да я последва там. Клоните се впираха в лицето ѝ и разкъсваха дрехите ѝ. Пробивайки се път през един гъст шубрак, тя изпусна навитите на руло карти и се озова на другия край без тях.

Зарежи ги, помисли си Сифера. Те не означават вече нищо.

Но сега трябваше да почине. Задъхвайки се и пъхтейки от изтощение, тя прескочи един малък поток в края на разсадника и се отпусна върху ивица хладен зелен мъх. Никой не я преследваше. Беше сама.

Погледна нагоре през върховете на дърветата. Златната светлина на Онос заливаше небето. Звездите вече не се виждаха. Ноцта най-сетне беше свършила, а с нея и кошмарът.

Не, помисли си тя. Кошмарът тъкмо започваше.

У нея се люшкаха вълни на потрес и гадене. Странната вцепененост, която бе терзала, ума ѝ през цялата нощ, започваше да се

разсейва. След дългите часове на духовно разпадане, тя отново можеше да подреди нещата в система, прибавяйки събитие след събитие, и да разбере значението им. Помисли си за разрушеното университетско градче и за пламъците, които се издигаха над града в далечината. Бродещите навсякъде луди, хаоса, опустошението.

Балик. Грозното му ухилено лице, когато се опита да я докосна с лапата си. И изуменият му поглед, когато го бе ударила.

ДНЕС АЗ УБИХ ЧОВЕК, помисли си Сифера, смаяна и ужасена. АЗ. КАК МОЖАХ ДА НАПРАВЯ ТАКОВА НЕЩО.

Тя започна да трепери. Страшният спомен обгори мозъка ѝ: звукът при удара, начинът, по който Балик залитна назад, другите удари, кръвта, изкривената му глава. Мъжът, с когото бе работила в продължение на година и половина; двамата търпеливо бяха разкопавали руините на Беклимот; същият този мъж бе покосен като животно в кланица под тежестта на смъртоносната ѝ тояга. И пълното ѝ спокойствие, когато стоеше над проснатото му тяло... задоволството ѝ, че му бе попречила да я безпокои повече. Това беше може би най-ужасяващата част от целия инцидент.

После Сифера си каза, че онова, което беше убила, не беше Балик, а само един луд в тялото на Балик, идиот с безумни очи, чиито лиги течаха от устата му, докато забиваше ноктите си в нея и я галеше. Нито пък тя беше истинската Сифера, когато замахваше ловко с онази тояга, това беше една призрачна, илюзорна Сифера, провираща се като сомнамбул през ужасите на зората.

Но сега здравият разсъдък се завръщаше. Сега пълният смисъл на нощните събития вече си пробиваше път до съзнанието ѝ. Тук не ставаше просто въпрос за смъртта на Балик — не можеше да си позволи да изпитва вина за това — а за смъртта на цялата цивилизация.

Сифера чу гласове в далечината, идващи от посока на университетското градче. Хрипкави зверилни гласове, гласове на хора, чиито умове бяха завинаги разрушени от гледката на Звездите. Огледа се за тоягата си. И нея ли беше изгубила по време на безумното си бягство през разсадника? Не, ето я. Тя я стисна здраво и се изправи на краката си.

Гората сякаш я приканваше. Сифера се обърна и побягна към тъмните хладни дъбрави.

И продължи да тича до пълно изтощение.
Какво друго ѝ оставаше освен да тича? Тичане. Тичане.

31.

Беше късен следобед на третия ден след затъмнението. Бийни вървеше накуцвайки по безлюдния селски път, който водеше до Скривалището; пристъпваше бавно и предпазливо, оглеждайки се във всички посоки. На небето грееха три слънца и беше изминало доста време, откакто Звездите се бяха върнали към вековния си мрак. Но през тези три дни светът се беше променил безвъзвратно. Както и Бийни.

За младия астроном това беше първият пълен ден на възстановени умствени способности. Нямаше никаква ясна представа какво бе правил през предишните два дни. Целият този период бе просто като мъгла и единствените запомнени събития бяха изгревите и залезите на Онос, придружени от останалите слънца, които от време на време се лутаха по небето. Ако някой му кажеше, че това е четвъртият, петият или шестият ден от катастрофата, Бийни щеше да е принуден да се съгласи с което и да е от тези становища.

Гърбът му беше наранен, левият му крак представляваше подута маса от натъртвания, а върху едната страна на лицето му имаше драскотини, покрити със засъхнала кръв. Болеше го навсякъде, въпреки че страданието от първите няколко часа бе затихнало, отстъпвайки място на тъпите болки, които пулсираха на пет-шест различни места по тялото му.

Какво се беше случило? Къде беше бил през това време?

Спомни си битката в Обсерваторията. Искаше му се да може да я забрави. Воят и писъците на полуделите жители на Саро сити, които разбиха вратата... с тях имаше неколцина Апостоли в раса, но повечето бяха обикновени хора, навярно добри, простосърдечни и отегчителни хора, чийто живот беше преминал в извършването на онези добри, обикновени и отегчителни неща, които движеха цивилизацията. Сега, изведнъж, цивилизацията бе спряла да функционира и всички тези мили и обикновени хора само за миг се бяха превърнали във вилнеещи зверове.

Моментът, когато бяха нахлули вътре... какъв ужас? Разбиваха камерите, които току-що бяха документирали безценните данни за затъмнението, откъртиха тръбата на големия соларен телескоп от покрива на Обсерваторията, вдигаха компютърните терминали високо над главите си и ги запращаха към пода...

А Атор се извисяваше над тях като някакъв полубог, заповядваше им да напуснат...! Това беше все едно да наредиш на океанските приливи да се върнат обратно.

Бийни си спомни как умоляваше Атор да тръгне с него, да бягат докато все още има шанс. „Остави ме, младежо!“ беше изревал Атор и почти не личеше дори да го е познал. „Махнете си ръцете от мен, господине!“ И в този момент Бийни разбра значението на видяното от него. Атор бе полудял и онази малка част от мозъка му, която все още бе в състояние да работи нормално, копнееше да намери смъртта. Онова, което бе останало от Атор, беше лишено от всякаква воля за живот... той не искаше да живее в един ужасен нов свят, в епохата на варварството, която щеше да настъпи след затъмнението. Това беше най-трагичният елемент на фона на цялата драма, помисли си Бийни: съкрушената воля за живот у Атор, безнадеждната капитулация на великия астроном пред лицето на загиващата цивилизация.

И сетне... бягството от Обсерваторията. Това беше последното нещо, което Бийни си спомняше с известна степен на сигурност: погледна назад към голямата зала и видя как Атор изчезва под тълпата бунтовници, после се обърна и хукна към една странична врата, спусна се по аварийната стълба, затича се по една странична алея и оттам се озова на паркинга.

Където го очакваха Звездите в цялата им страховита величавост.

По-късно Бийни осъзна, че подтикван от върховната си невинност и самоувереност граничеща с високомерие, той напълно бе подценил силата им. Докато беше в Обсерваторията в момента на появата им, Бийни беше прекалено зает с работата си, за да бъде уязвим за въздействието им: просто беше доловил появата на едно забележително явление, изискващо подробно изучаване при наличието на няколко свободни секунди, и после отново се върна към непосредствените си задължения. Но тук навън, под безмилостния свод на ширналото се небе, Звездите се стовариха върху сетивата му с пълното си могъщество.

Гледката го зашемети. Неумолимата студена светлина на тези хиляди слънца се спусна към него и го покоси на колене. Той пълзеше по земята и се задушаваше от страх, поемайки си мъчителни хрипливи дихания. Ръцете му трескаво трепереха, сърцето му биеше неравномерно, а по горящото му лице се стичаха струйки пот. Когато някое миниатюрно късче от бившия учен го подтикнеше да вдигне глава към грандиозното сияние над него, за да изучава, анализира и регистрира, той се виждаше принуден да прикрие очите си само след секунда-две.

Това беше всичко, което си спомняше: усилието да погледне Звездите, неговият провал и поражение.

След това всичко тънеше в мрак. Предположи, че един-два дена се беше скитал в гората. Далечни гласове, кикот, дрезгаво нестройно пеене. Пращане на пожари на хоризонта; горчивата миризма на дим беше навсякъде. Той бе коленичил, потапяйки лицето си в един ручей, хладните бързи води се плъзгаха покрай блузата му. После го обгради глутница малки същества — те не бяха диви, както реши впоследствие, а избягали домашни животни — които започнаха да го лаят, сякаш имаха намерение да го разкъсат.

Сетне бра грозде от една лоза. Изкачи се на едно дърво, за да накъса крехките златисти плодове, и падна, приземявайки се с катастрофално глухо тупване. Последваха дълги часове на болка, преди да успее да се надигне и да продължи.

Внезапно яростно стълкновение в най-дълбоката и най-тъмната част на гората... вършеещи юмруци, лакти забиващи се в ребра, диви ритници, летящи камъни, зловещи животински писъци, нечие лице в непосредствена близост до неговото, очи червени като пламък, ожесточено боричкане, двамата се търкаляха по земята, вкопчени един в друг... после се пресегна към един голям камък и го стовари върху другия с едно-единствено решително движение...

Часове. Дни. Трескава замаяност.

И най-накрая, на третия ден сутринта, си спомни кой е и какво се беше случило. Мислеше си за Раиста, неговата партньорка. Спомни си, че ѝ беше обещал да отиде при нея в Скривалището, когато свърши работата си в Обсерваторията.

Скривалището — къде беше това?

Беше възстановил разсъдъка си в достатъчна степен, за да си припомни, че убежището, което служителите на университета бяха пригодили за себе си, се намираше по средата на пътя между Саро сити и университетското градче, в една открита селска местност, съставена от хълмисти поля и тревисти равнини. Там беше старият акселератор на частици на физическия факултет, огромна подземна камера, изоставена преди няколко години, когато построиха новия изследователски център на възвишенията край Саро сити. Не представляваше никаква трудност да обзаведат ечащите бетонни стани за краткия престой на няколкостотин души и тъй като от съображения за сигурност достъпът до съоръжението никога не е бил лесен, те с лекота обезопасиха обекта срещу евентуалното нахлуване на жителите на Саро сити, които може би щяха да полудеят вследствие на затъмнението.

Но преди да намери Скривалището, Бийни трябваше да се ориентира къде се намира. В продължение на два дни или повече той се скита напосоки, обхванат от мрачна вцепененост. Можеше да е навсякъде.

В ранните утринни часове Бийни успя да се измъкне от гората почти по случайност, озовавайки се неочаквано на площадка, която някога бе била елегантно планиран жилищен квартал. Сега той беше напуснат и в ужасен безпорядък, по всички улици бяха разхвърляни коли, изоставени там, където собствениците им бяха разбрали, че повече не могат да ги карат, тук-таме се виждаше проснато човешко тяло с облак мухи над него. Никакъв признак на живот.

През цялата дълга сутрин Бийни пристъпваше с натезали крака по една улица от предградията с почернели изоставени къщи, без да зърне никакъв ориентир. По обед, когато Трей и Патру изгряха на небето, той влезе в една къща през отворената ѝ входна врата и хапна, каквато намери неразвалена храна. Кранчето в кухнята не работеше, но в един склад за провизии в сутерена Бийни откри бутилка с вода и изпи толкова, колкото можа, а с останалото се изкъпа.

После продължи нагоре по един виещ се път, стигайки до глуха улица, завършваща на върха на невисок хълм, по който бяха пръснати просторни и внушителни къщи; всички те бяха изгорели и сега стърчаха само скелетите им. От тази на самия връх не беше останало нищо друго освен вътрешния двор, покрит с розови и сини плочки, без

съмнение някога много красиви, но сега по блестящата повърхност бяха разпилени големи черни купчини от сплъстени отломки. Бийни с мъка достигна до него и хвърли поглед към долината отвъд хълма.

Въздухът беше съвсем неподвижен. По небето не летяха самолети, не се чуваше никакъв шум от улично движение, от всички посоки отекваше една свръхестествена тишина.

Изведнъж Бийни разбра къде се намира и всичко си дойде на мястото.

Университетът беше от лявата му страна, внушителна група от тухлени постройки, по много от тях сега личаха останките от пушека черни ивици, а други изглеждаха напълно разрушени. Отвъд университета се издигаше Обсерваторията, кацнала на своя висок издаден хребет. Бийни ѝ хвърли бърз поглед и отклони очи, доволен, че от това разстояние не може да различи ясно какво е състоянието ѝ.

Далече вдясно беше Саро сити, проблясващ под ярките слънчеви лъчи. Стори му се, че градът почти не е бил засегнат. Но знаеше, че ако има бинокъл със сигурност щеше да види разбитите прозорци, рухналите постройките, все още тлеещата жарава, всичките белези на големия пожар, който бе избухнал при падането на нощта.

Точно под него, между Саро сити и университетското градче се намираще гората, в която се беше скитал през времето на неговия делириум. Скривалището навярно се намираще тъкмо в далечния ѝ край; възможно беше преди ден-два да е преминал само на няколко метра от входа му без да го забележи.

Мисълта да прекоси отново тази гора никак не му допаднаше. Без съмнение в нея се криеха тълпи от полудели хора, главорези, побеснели домашни животни и всякакви други неприятности. Но от върха на хълма се виждаше пътя, който прорязваше хората и мрежата от водещите до него алеи. Не се отклонявай от пътищата с настилка и всичко ще бъде наред, помисли си той.

И беше прав. Онос грееше още на небето, когато се озова в другия край на гората, сетне зави по един селски път, за който знаеше, че води до Скривалището. Следобедните сенки едва бяха започнали да се удължават, когато се изправи пред външната врата. Бийни знаеше, че след нея следва дълга пътека без настилка, отвеждаща до втората врата, после се заобикаляха няколко домакински постройките и така се достигаше до хлътналия вход на самото Скривалище.

Направената от метална мрежа външна порта зееше отворена. Гледката беше неочаквана и зловеща. И тук ли беше проникнала полудялата тълпа?

Но нямаше никакви следи от разруха. Всичко си беше както трябва с изключение на отворената врата. Той премина през нея и продължи да върви озадачен надолу по непавирия път.

Вътрешната врата все пак беше затворена.

— Аз съм Бийни 25 — рече той и сетне добави личния си университетски номер. Минаха секунди, после минути, но не се случи нищо. Зеленото сканиращо око над него създаваше впечатлението, че работи — Бийни виждаше как обектива му се плъзга ту насам, ту натам — но може би компютрите, които го направляваха бяха изгубили мощност или пък бяха напълно разбити. Изчака. Чакането продължи. — Аз съм Бийни 25 — повтори той най-накрая и отново добави личния си номер. — Упълномощен съм да вляза. — После си спомни, че само името и номера не бяха достатъчни: имаше също и парола.

На каква беше тя? В мозъка му се блъскаха панически мисли. Не можеше да си спомни. Не можеше да си спомни. Колко абсурдно, да намери най-сетне пътя си дотук и да се провали на самата врата поради собствената си глупост!

Паролата... паролата...

Ставаше дума за катастрофата, точно така. „Затъмнение“. Не, не беше това. Той напрегна болезнения си мозък. „Калгаш Две“. Май не беше и това. „Довим?“ „Онос?“ „Звезди?“

Топло.

В следващия миг си спомни.

— „Падане на нощта“ — каза той тържествено.

Но отново нищо не се случи, поне за един дълъг период от време.

Но след това — стори му се, че бяха минали хиляди години — вратата се отвори, за да го допусне.

Мина на зигзаг покрай домакинските помещения и се изправи пред овалната метална врата на самото Скривалище, наклонена под ъгъл от четиридесет и пет градуса спрямо земята. Тук го посрещна още едно зелено око. Отново ли трябваше да се идентифицира? Очевидно, да.

— Аз съм Бийни 25 — рече той, подготвяйки се за ново дълго чакане.

Но вратата незабавно започна да се отваря назад. Бийни погледна надолу към преддверието с бетонен под.

Вътре го очакваше Раиста, разстоянието между тях беше едва десетина метра.

— Бийни! — извика тя и се втурна към него. — О, Бийни, Бийни...

Откакто станаха партньори, преди две години, те никога не се бяха разделяли за повече от осемнадесет часа. А сега бяха изминали дни, без да се видят. Той притегли стройното ѝ тяло към себе си, притисна я силно и дълго я държа в прегръдките си преди да я пусне.

После осъзна, че все още стоят на отворената врата на Скривалището.

— Не трябва ли да влезем вътре и да заключим вратата? — попита той. — Какво ще стане, ако са ме проследили? Не мисля, че са го направили, но...

— Това е без значение. Тук няма никой.

— Какво?

— Вчера всички си отидоха — рече тя. — Веднага щом Онос изгря. Караха ме да тръгна с тях, но им казах, че ще те чакам; така и направих.

Бийни я зяпаше в недоумение.

Чак сега видя колко е уморена и измъчена, колко е изпита и слаба. Косите ѝ, които някога бяха лъскави и блестящи, сега висяха на несресани кичури върху бледото и негримирано лице. Изглеждаше състарена с пет или десет години.

— Раиста, колко време измина от затъмнението?

— Това е третият ден.

— Три дни. Това отговаря горе-долу на моите предположения. — Гласът му отекна странно. — Той погледна покрай нея към изоставеното Скривалище. Голата подземна камера продължаваше дълбоко навътре, осветена от верига електрически крушки по тавана. Там, докдето проникнаха очите му, не се виждаше никой. Изобщо не беше очаквал това. Планът беше всички да останат тук долу, докато стане безопасно да се излезе. Затова попита учуден:

— Къде отидоха?

— Амгандо — отвърна Раиста.

— Националният парк Амгандо? Но това е на стотици километри оттук! Да не са полудели, как могат да излязат от Скривалището още на втория ден и да тръгнат да прекосяват половината страна? Имаш ли някаква представа какво става там навън, Раиста?

Паркът Амгандо беше природен резерват далеч на юг, в него се скитаха диви животни, а характерните за местната провинция растения бяха под ревностна защита. Веднъж като момче Бийни беше ходил там заедно с баща си. Мястото беше почти истинска пустош, прорязано само от няколко туристически пътеки.

Раиста каза:

— Те сметнаха, че там ще бъде по-безопасно.

— ПО-БЕЗОПАСНО?

— Заговори се, че всеки, който е все още нормален, всеки, който желае да вземе участие във възстановяването на обществото, трябва да тръгне към сборния пункт в Амгандо. Очевидно там се стичат хора от цялата страна, хиляди. Главно от някои други университети. А също и хора от правителството.

— Много хубаво. Цяла шайка от професори и политици обикалят националният парк. Щом всичко е унищожено, защо да не унищожим и последната запазена територия, която ни е останала?

— Това не е важно, Бийни. Важното е, че паркът Амгандо е в ръцете на нормалните хора, той е анклав на цивилизацията на фона на общата лудост. Освен това те знаеха за нас и ни поканиха да се присъединим към тях. Подложихме го на гласуване и решението да тръгнем спечели с две към едно.

— Две към едно — повтори мрачно Бийни. — Въпреки че не видяхте Звездите, вие все пак сте успели да откачите! Представи си само какво означава напускането на Скривалището и един преход от петстотин километра. — Дали пък не бяха осемстотин? — през пълния хаос, който цари навън. Защо не изчакахте един месец, половин година или колкото е необходимо? Разполагахте с достатъчно храна и вода за цяла година.

— И ние им казахме същото нещо — отговори Раиста. — Но хората от Амгандо твърдяха, че сега е най-подходящото време да тръгнем. Ако сме изчакали още няколко седмици, скитащите банди от полудели хора щели да се обединят в организирани армии под

управлението на местни военни диктатори и сме щели да си имаме работа именно с тях, когато излезем. Освен това съществувала възможността след няколко седмици Апостолите на Пламъка да са установили ново репресивно управление със собствена полиция и армия. При тези обстоятелства ние сме щели да попаднем в ръцете им още при самото ни излизане от Скривалището. Сега или никога, казаха хората от Амгандо. По-добре да сме се борили с разпръснати, полумалоумни и необвързани бандити, отколкото с организирани армии. Затова решихме да тръгнем.

— Всички без теб.

— Искях да те изчакам.

Той взе ръката ѝ.

— Откъде знаеше, че ще дойда?

— Но ти ми обеща. Веднага щом приключим с фотографирането на затъмнението. Ти винаги държиш на обещанията си, Бийни.

— Да — рече Бийни с несигурен глас. Все още не можеше да се оправи от шока, че е намерил Скривалището празно. Беше се надявал да почине тук, да излекува израненото си тяло и да възстанови напълно разтърсения си от Звездите разсъдък. И какво щяха да правят сега, да създадат тук свое домакинство, само те двамата под този ехтящ бетонен свод? Или да се опитат съвсем сами да се доберат до Амгандо? Струваше му се, че в решението за напускането на Скривалището има нещо налудничаво... в случай че въобще имаше някакъв смисъл всички да се събират в Амгандо, може би наистина беше по-добре пътуването да стане сега, докато хаосът в страната беше толкова голям, вместо да се изчаква до момента, когато новите политически общности — независимо дали са на Апостолите или на отделни регионални владетели — щяха да сложат под контрол всички пътища. Но той искаше да намери тук приятелите си... да се потопи в обществото на познати хора, докато се възстанови от шока от последните няколко дни. Бийни заговори глухо:

— Имаш ли наистина представа какво става там навън, Раиста?

— Получавахме сведения чрез комуникатора, но после каналите прекъснаха. Очевидно градът е бил почти напълно разрушен от пожара, а университетът е пострадал сериозно... всичко това е вярно, нали?

Бийни кимна.

— Доколкото зная, да. Избягах от Обсерваторията, точно когато тълпата разби вратата и проникна вътре. Атор беше убит. Почти съм сигурен в това. Цялото оборудване беше унищожено... всичките данни за затъмнението са погубени...

— О, Бийни, толкова съжалявам.

— Успях да се измъкна през задния вход. Веднага щом се озовах навън, Звездите се сгромолясаха върху ми като цял тон тухли. Не, два тона. Не можеш да си представиш какво беше това, Раиста. И се РАДВАМ, че не можеш. В продължение на няколко дни бях изгубил разсъдъка си, скитах се из горите. Там цари пълно беззаконие. Всеки е сам за себе си. Май убих един човек, докато се биехме. Домашните животни са побеснели и ужасени — навярно Звездите са ги влудили и тях.

— Бийни, Бийни...

— Всички къщи са опожарени. Тази сутрин минах през онзи луксозен квартал на хълма точно на юг от гората — като че ли се казваше Онос Пойнт? — и не повярвах на очите си, пълна разруха. Не се виждаше нито една жива душа. Разбити коли, тела по улиците, къщите в руини... боже мой, Раиста, каква безумна нощ! И безумието все още продължава.

— Ти изглеждаш добре — рече тя. — Може би си разтърсен, но не и...

— Луд? Не, но бях. От момента, когато за първи път излязох навън под Звездите чак до пробуждането ми през днешния ден. Едва днес нещата най-накрая започнаха да придобиват свързан вид в главата ми. Но мисля, че състоянието на повечето хора е много по-тежко. Онези, които не са имали и най-малката емоционална подготовка. Просто са погледнали нагоре и бум! — слънцата ги няма и горе греят само Звездите. Вуйчо ти Шийрин беше прав, когато каза, че ще бъде покрит целия спектър от реакции: от краткотрайна дезориентация до пълна и перманентна лудост.

Раиста заговори тихо:

— По време на затъмнението Шийрин беше с теб в Обсерваторията, нали?

— Да.

— А след това?

— Не зная. Бях зает с наблюдаването и фотографирането на затъмнението. Нямам никаква представа какво е станало с него. Май не го видях никъде, когато тълпата нахлу вътре.

Раиста каза с лека усмивка:

— Може би се е измъкнал в бъркотията. Вуйчо си е такъв — понякога, когато възникнат проблеми, реагира много бързо. Не бих искала да му се е случило нещо лошо.

— Раиста нещо лошо се случи с целия свят. Атор май имаше право: по-добре човек да се остави да бъде пометен и отнесен. По този начин няма да се наложи да се бориш с всеобщата лудост и хаос.

— Не трябва да говориш така, Бийни.

— Не. Не трябва. — Той застана зад нея и я погали леко по раменете. После се приведе и я целуна нежно зад ухото...

— Какво ще правим, Раиста?

— Мисля, че се досещам — отвърна тя.

Въпреки всичко той се засмя.

— Искам да кажа СЛЕД ТОВА.

— Хайде да му мислим след това — каза Раиста.

32.

Теремон не беше много по откритите пространства. Гледаше на себе си като на стопроцентов градски човек. Тревата, дърветата, свежият въздух, ширналото се небе — всъщност той нямаше нищо против всичко това, но за него тези неща нямаха никаква особена притегателна сила. В продължение на години беше сновал като совалка по една установена градска орбита, стриктно беше следвал познатия маршрут, който се заключаваше в един триъгълник със следните ъгли: малкият му апартамент, кантората в „Кроникъл“ и клуба „Шест слънца“.

И сега изведнъж беше станал горски обитател.

Странното беше, че това му харесва.

Онова, което жителите на Саро сити наричаха „гората“, всъщност беше едно доста голямо залесено пространство, което започваше точно от югоизточния край на самия град и се простираше на около петнадесетина километра по южния бряг на река Сепитан. Преди време тя беше много по-голяма, обширна пустош, ширнала се по един огромен диагонал през средата на провинцията, достигайки почти до морето, но повечето от площта ѝ се беше превърнала в селскостопанска земя, а друга голяма част беше изсечена за да бъдат построени жилищните квартали от предградията; преди петдесет години университетът също беше взел своя значителен дял за тогавашния си нов университетски двор. Не желаейки да бъде погълнат от разрастването на града, университетът бе започнал агитационна кампания за създаването на парк-резерват върху площта на останалата незаета част от гората. И тъй като в продължение на много години университетът обикновено по правило получаваше онова, което поискаше от общината на Саро сити, последната ивица от голямата дива гора беше оставена да си расте на спокойствие.

Точно това беше мястото, което Теремон откри, че обитава в момента.

Първите два дни положението беше много тежко. Умът му все още беше наполовина замъглен от въздействието на Звездите и той не

беше в състояние да изготви някакъв ясен план. Главното беше да остане жив.

В града бушуваше пожар... навсякъде се стелеше дим, въздухът беше обгарящо горещ, от определени места човек можеше дори да види пламъците, които танцуваха над покривите... съвсем очевидно беше, че идеята да се върне в града, не беше от добрите. След края на затъмнението, веднага щом съзнанието му започна да се прояснява, той просто продължи да се спуска от университетското градче надолу, докато се озова в гората.

Явно и други бяха постъпили по същия начин. Някои от тях приличаха на хора от университета, други навярно бяха участвали в шурма на Обсерваторията, а за останалите Теремон предположи, че са хора от предградията, които са били принудени да напуснат домовете си, когато са избухнали пожарите.

Всички, които срещна, в най-добрия случай изглеждаха психически разстроени. Повечето като че ли бяха много по-зле от него — мнозина бяха напълно откачили и изобщо не можеха да се справят със ситуацията.

Все още нямаше никакви организирани банди. Обитателите на гората бяха предимно отшелници, следващи свои собствени загадъчни пътеки през дъбравите; срещаха се и групи от по двама и трима; най-голямото струпване от хора, което Теремон бе видял, бяха осем души и по дрехите им можеше да се заключи, че всички са членове на едно и също семейство.

Срещите с истински лудите бяха ужасяващи: празните очи, олигавените устни, увисналите челюсти, измърсените дрехи. Те прекосяваха горските полянки с тежки стъпки подобни на живи мъртъвци, говореха си сами, пееха, от време на време падаха на ръце и колене, копаеха буци пръст и ги дъвчеха, премлясквайки с уста. Те бяха навсякъде. Тази гора прилича на огромен приют за душевноболни, помисли си Теремон. Навярно така беше и с целия свят.

Онези, най-тежко пострадалите от появата на Звездите, бяха общо взето безопасни, поне за другите. Техните психически разстройства бяха прекалено сериозни, за да проявяват склонност към насилие, а координацията им беше толкова засегната, че тъй или иначе не бяха в състояние да извършат какъвто и да е било ефикасен акт на насилие.

Но имаше и други, които не бяха толкова луди — на пръв поглед те изглеждаха почти нормални — но срещите с тях бяха свързани със значителни опасности.

Теремон бързо раздели последните на две категории. Първата се състоеше от хора, които не таяха никаква злонамереност, но бяха завладени от истеричния страх, че Мракът и Звездите могат да се завърнат отново. Това бяха подпалвачите.

Твърде вероятно преди бедствието те бяха водили порядъчен улегнал живот — семейни хора, работници, любезни и приветливи съседи. Докато Онос грееше на небето, те бяха съвършено спокойни, но в мига, когато най-голямото слънце започна да потъва на запад и вечерта наближи, те се заоглеждаха отчаяно търсейки какво да запалят. Всичко. Абсолютно всичко. Може би две или три от другите слънца бяха останали на небето след залеза на Онос, но изглежда, че светлината им се беше оказала недостатъчна, за да уталожат умопомрачителния страх от Мрака, който изпитваха тези хора.

Това бяха хората, които сами изгориха собствения си град. В отчаянието си те бяха палили книги, вестници, мебели и покриви на къщи. Сега, когато унищожителният пожар в града ги беше принудил да избягат в гората, те се опитваха да я запалят и самата нея. Но в това си начинание срещнаха по-големи трудности. Гората беше гъста, избуяла, а растящите в непосредствена близост дървета черпеха влага от безбройните горски ручеи, които се вливаха в широката река по самата периферия на гората. Накъсаните зелени клони и опитите те да бъдат запалени не дадоха много задоволителни резултати. Що се отнасяше до килима от мъртви вейки и нападалата по земята шума, те бяха твърде прогизнали от валелите наскоро дъждове. Онези от тях, които можеха да горят бяха бързо открити и използвани за огньовете, без обаче да се стигне до някакъв голям пожар; а през втория ден запасите от подобни дървесни отломки вече бяха намалели.

И така подпалвачите, спъвани от условията в самата гора и от размътените си от шока умове, до този момент нямаха голям успех. Но все пак те бяха успели да направят няколко значителни по размерите си пожари, които за щастие след няколко часа угаснаха сами, защото беше изгоряло всичко, каквото имаше за горене в непосредствена близост. Но ако се зададяха сухи и горещи дни, тези хора навярно щяха

да са в състояние да подпалят всичко, както вече бяха сторили в Саросити.

На Теремон му се струваше, че по-непосредствената заплаха идва от втората група не съвсем устойчиви и бродещи из гората хора. Това бяха бандити, хулигани, главорези, психопати и маниаци-убийци: онези, които се скитаха по тихите горски пътечки като извадени от ножницата саби, нанасяйки удар, когато пожелаят, заграбвайки, каквото поискат, убивайки всеки, който е имал лошия късмет да събуди гнева им.

И понеже всички носеха онзи недвусмислен изцъклен поглед, някои просто от умора, други от униние и трети поради лудост, човек никога не можеше да бъде сигурен доколко е опасен случайно срещнатия в гората скитник. Бързият поглед в никакъв случай не беше достатъчен, за да се прецени дали приближаващият се към тебе човек е просто един от онези смутени, объркани и следователно по същество безопасни умопобъркани хора, или пък принадлежи към категорията на изпълнените със смъртоносно безумие убийци, които съвсем немотивирано нападат всеки срещнат.

Хората бързо се научиха да бъдат нащрек, когато видеха някой да върви важно и наперено през гората. Абсолютно всеки непознат можеше да крие заплаха. Можеше да се случи да разговаряш съвсем приятелски с някой, споделяйки преживяванията след падането на нощта, когато съвсем неочаквано той се обиждаше от твоя случайна забележка или пък решаваше, че е във възторг от някоя част на облеклото ти, или пък просто биваше завладян от една сляпа и абсурдна антипатия по отношение на лицето ти... тогава той надаваше животински вой и се спускаше към теб в пристъп на безумна жестокост.

Без съмнение някои от тези типове бяха престъпници. Гледката на сгромолясащото се навсякъде около тях общество ги бе освободило от всякакви задръжки. Но Теремон подозираше, че други са били разстроени от Звездите. Тогава те изведнъж са открили, че вече не са подвластни на забраните на цивилизования живот. Забравили са правилата, благодарение на които този живот е бил възможен. Те отново бяха като малки деца, асоциални и изцяло заети със собствените си нужди... но имаха силата на възрастни и волята на хора със сериозно разклатено равновесие.

За да се надява да оцелее, човек трябваше да избягва онези, за които знае или подозира, че са смъртоносно луди. И да се моли всички те да се избият един друг в рамките на първите няколко дни, оставяйки света в ръцете на по-малко хищните индивиди.

През първите два дни Теремон имаше три срещи с луди от тази ужасяваща категория. Първият — висок строен мъж със странна демонична усмивка, подскачащ покрай един поток, при който Теремон искаше да премине — поиска от журналиста данък за правото да прекоси ручея.

— Да речем обувките ти. Или какво ще кажеш за ръчния си часовник?

— А какво ще кажеш да се разкараш от пътя ми? — предложи Теремон и в същия миг онзи обезумя.

Грабвайки една тояга, която Теремон до този момент не беше забелязал, той изрева нещо като боен вик и нападна. Нямахме време за бягство: най-доброто нещо, което Теремон можеше да направи, беше да се гмурне рязко надолу, когато другият завъртя тоягата със страшна сила към главата му.

Той я чу да профучава само на няколко сантиметра от него. Но вместо в главата му тя се удари в едно близко дърво и изтрещя със страхотна сила — ударът беше толкова мощен, че когато вибрациите от него преминаха през ръката на нападателя, той изпъшка от болка, а тоягата падна от безсилните му пръсти.

В следващия миг Теремон беше върху него, сграбчи наранената му ръка и я изви рязко и безмилостно нагоре, накарвайки го да изгрухти от страшната болка, да се привие и да падне, стенойки, на колене. Теремон започна да го ръчка и блъска надолу, докато лицето му се озова в потока, после хвана главата му и я задържа там. И я задържа там. И я задържа там.

Колко просто би било, помисли си Теремон, просто да държи главата му под водата, докато се удави.

Всъщност една част от мозъка му привеждаше доводи в полза на този вариант. **ТОЙ БИ ТЕ УБИЛ, БЕЗ ДОРИ ДА СЕ ЗАМИСЛИ. ОТЪРВИ СЕ ОТ НЕГО. КАКВО ЩЕ ПРАВИШ ИНАЧЕ, КОГАТО ГО ПУСНЕШ? ОТНОВО ЛИ ЩЕ СЕ БИЕШ? АМИ АКО ТЕ ПРОСЛЕДИ В ГОРАТА И СИ РАЗЧИСТИ СМЕТКИТЕ С ТЕБ? УДАВИ ГО, ТЕРЕМОМ. УДАВИ ГО.**

Изкушението беше голямо. Но само една-единствена зона от мозъка му беше склонна да се приспособи с такава готовност към новия морал на джунглата, който властваше над света. За останалата част от съществуването му тази идея беше ужасяваща; най-накрая той пусна ръката на човека и отстъпи назад. Сетне взе падналата на земята тояга и зачака.

Но другият беше загубил всякакво желание за борба. Дишайки тежко и задавено, той се надигна от потока и седна разтреперан на брега; от устата и ноздрите му се стичаше вода; тялото му трепереше, от гърлото му идваше мъчителна кашлица, бореше се да си поеме дъх. Нападателят му го гледаше навъсено и уплашено, но не направи никакъв опит да се изправи на крака, камо ли да поднови боя.

Теремон го заобиколи, прескочи потока и се затича навътре в гората.

В продължение на още десет минути значението на онова, което почти беше направил, не достигна напълно до съзнанието му. После изведнъж спря, целият плувна в пот и усети гадене, а след това беше връхлетян от силен пристъп на повръщане, който го изтощи толкова жестоко, че дълго време не можа да се изправи.

По-късно следобед той разбра, че неговите скиталчества са го довели до самия край на гората. Когато погледна между дърветата Теремон зърна някакво шосе — съвършено безлюдно — а в далечния му край се виждаха развалините на висока тухлена постройка в средата на широк площад.

Той я разпозна. Това беше Пантеонът, Катедралата на Всички Богове.

Не беше останало много от нея. Теремон пресече магистралата и се вторачи в храма, не вярвайки на очите си. Пожарът като че ли беше започнал в самото сърце на сградата — какво ли е ставало тук, дали бяха използвали дървените пейки и тронове за разпалване? — и после се бе насочил право към тясната кула над олтара, обхващайки дървените греди. Цялата кула беше рухнала, събаряйки стените. Тухлите на постройката бяха разпилени по целия площад. Изпод отломките се подаваха човешки тела.

Теремон никога не бе особено религиозен човек.

Нито пък познаваше такъв. Като всички хора той понякога казваше неща като „Боже мой!“, „О богове!“ или „Велики богове!“, за

да подчертае някоя своя мисъл, но идеята, че наистина може да има бог, богове или каквото там се твърдеше в установената и преобладаваща система от вярвания, винаги бе неуместна за неговия начин на живот. Религията за него беше нещо средновековно, старомодно и архаично. От време на време се озоваваше в църква за сватбата на някой свой приятел — който, разбира се, не беше по-религиозен от него — или пък отиваше да отрази някой официален ритуал за вестника, но никога не беше влизал с религиозни намерения в какъвто и да е било храм от времето на първото си причастие, когато беше на десет години.

И въпреки това гледката на разрушената катедрала дълбоко го развълнува. Бе присъствал на освещаването ѝ преди десетина години, когато беше млад репортер. Знаеше колко много милиони кредити бяха отишли за тази постройка. Нейните прекрасни образци на изкуството бяха извикали у него възторг. Беше останал покъртен, когато чу възхитителната музика на Чисимал „Химн към Боговете“ да отеква в огромния централен кораб. Дори и той, който не вярваше в святото, не може да не почувства, че ако на Калгаш наистина съществуваше място, обитавано от боговете, то трябваше да е тук.

И боговете бяха допуснали храмът да бъде разрушен по този начин! Боговете бяха изпратили Звездите, знаейки, че последвалата лудост ще унищожи дори собствения им Пантеон!

Какво означаваше това? Какво идваше да каже то за непознаваемостта и неизмеримостта на боговете... ако изобщо съществуваха?

Теремон знаеше, че никой никога няма да издигне отново тази катедрала. Вече нищо нямаше да бъде като преди.

— Помощ — извика някакъв глас.

Слабият звук се врязва в мислите на Теремон. Той се огледа.

— Тук, насам.

Отляво. Да. Теремон видя блясъка на златни одежди под слънчевата светлина. Далече, но в близост до катедралата, имаше някакъв мъж, наполовина погребан под натрупаните отломъци — очевидно това беше един от свещениците, съдейки по пищното му одеяние. Той беше прикован под кръста от една тежка греда и по всичко личеше, че ръкомаха, напрягайки последните си сили.

Теремон тръгна към него. Но преди да направи десетина крачки, една втора фигура се появи в далечния край на разрушения храм и се затича напред: подвижен, дребен и жилест човек, който се покатери по тухлите с животинска бързина и се отправи към хванатия в капан свещеник.

Това е добре, помисли си Теремон. Двамата би трябвало да успеем да отместим тази греда от него.

Но когато му оставаха още двадесетина крачки, той се спря, ужасен. Дребният подвижен човек вече бе стигнал до свещеника. Привеждайки се над него, той бе прерязал гърлото му с един бърз удар на малкия си нож, толкова нехайно, сякаш бе отворил някакъв илик; и сега вниманието му беше погълнато от вървите, които трябваше да отреже, за да свали пищните одежди на свещеника.

Той погледна свирепо към Теремон. Очите му бяха огнени и страшни.

— Мое — изръмжа човекът като звяр от джунглата. — Мое! — повтори той и размаха ножа си.

Теремон потръпна. В продължение на един дълъг миг той остана замръзнал на мястото си, хипнотизиран и потресен от експедитивния начин, по който мародерът събличаше мъртвия свещеник. Натъжен, Теремон се обърна и бързо се отдалечи, после прекоси пътя и навлезе в гората. Нямахше какво друго да направи.

Същата вечер, когато Тано, Сита и Довим бяха оковали небето в меланхолната си светлина, Теремон си позволи няколко часа неспокоен сън в един дълбок гъсталак; но се събуждаше отново и отново, въобразявайки си, че някакъв луд се прокрадва към него с нож в ръката, за да му открадне обувките. Сънят избяга от него, дълго преди Онос да изгрее. Почти се изненада, че е все още жив, когато утринта най-сетне дойде.

Беше минало пладне, когато за трети път се срещна с един от новоизлюпените убийци. Този път пресичаше тревиста поляна близо до един от ръкавите на реката, когато точно отсреща, под една сянка, зърна двама мъже, които седяха на земята и играеха някаква игра на зарове. Но щом се приближи, Теремон разбра, че е избухнала кавга; и тогава, невъобразимо бързо, единият от мъжете грабна някакъв нож за рязане на хляб, който лежеше на одеялото до него, и със смъртоносна сила го заби в гърдите на другия.

Човекът, който беше прибягнал до ножа, се усмихна по посока на Теремон.

— Тоя ме измами. Знаеш как стават тия работи. Това дяволски ме ядоса. Не мога да понасям, когато някой се опитва да ме мами. — Всичко според него беше съвсем справедливо. Той се ухили и тракна заровете в ръката си.

— Хей, искаш ли да поиграем?

Теремон се беше вторачил в очите на лудостта.

— Извинявай — рече той, колкото може по-нехайно. — Търся приятелката си. И продължи да върви.

— Хей, можеш да я намериш и по-късно! Идвай тук и да започваме играта!

— Мисля, че я виждам — извика Теремон, ускорявайки крачките си, и се измъкна от това място, без да се обръща назад.

След този случай той вече не беше толкова алтруистично настроен, докато се скиташе из гората. Намери си едно закътано местенце на поляна, която изглеждаше относително необитаема, и си построи едно спретнато малко гнездо под надвисналите отгоре клони. Наблизо растеше някакъв храст, чиито сочни червени плодове ставаха за ядене, а когато разтърсеше дървото точно срещу заслона си, по него се посипваха кръгли жълти орехи, съдържащи вкусни и тъмни на цвят ядки. Теремон разгледа неголемия поток от татък заслона, чудейки се дали в него може да се хване нещо за ядене, но изглежда, че там нямаше нищо друго освен малки риби-бодливки, и той си даде сметка, че дори и да успее да ги улови ще се наложи да ги яде сурови, защото нямаше нито подпалки за огън, нито пък с какво да запали такъв.

Преживяването от боровинки и орехи не отговаряше на представите на Теремон за изискан живот, но можеше да го понесе за още няколко дни. Талията му вече бе станала достойна за похвала: единственият добър страничен ефект на фона на цялото бедствие. Най-доброто решение беше да остане тук и да се крие, докато нещата се успокоят.

Изобщо не се съмняваше, че нещата ЩЕ се успокоят. Рано или късно, разумът щеше да се завърне. Или поне така се надяваше. За себе си знаеше, че бе изминал дълъг път от онези първи хаотични мигове, извикани в съзнанието му от гледката на Звездите.

С всеки изминал ден той се чувстваше все по-устойчив и по-способен да се справя с обстоятелствата. Струваше му се, че току-речи отново е станал онова, което беше преди, все още бе малко немощен, може би малко неспокоен, но това си беше съвсем в реда на нещата. Най-малкото живееше с впечатлението, че като цяло е възвърнал разсъдъка си. Теремон разбираше, че е много вероятно изживяваният от него шок при падането на Нощта да е бил по-малък, отколкото при повечето хора: че е по-гъвкав, по-устойчив психически и по-способен да издържи на страшното и разтърсващо въздействие на преживяванията си. Но може би всички останали също щяха да започнат да се възстановяват, дори и онези, които са били много по-сериозно засегнати от него, и тогава щеше да бъде безопасно да излезе от гората и да види какво, ако въобще нещо, е било направено до този момент, за да бъде светът отново сглобен.

Най-важното сега е, каза си той, да се снишиш и да се пазиш да не бъдеш убит от някой от тези психопати, които се навъртат наоколо. Нека всички се избият един друг, колкото може по-бързо; и сетне той щеше да изпъзли предпазливо, за да види какво става. Планът му не беше особено дързък. Но му се струваше разумен.

Питаше се какво е станало с останалите, които бяха заедно с него в Обсерваторията при падането на Мрака. С Бийни, с Шийрин, с Атор. Със Сифера.

Особено със Сифера.

Понякога Теремон си мислеше дали да не поеме риска да я потърси. Идеята му допадаше. През дългите си часове на самота той се отдаваше на ярките си фантазии как живеят заедно някъде в тази гора. Как двамата пътуват през този преобразен и ужасяващ свят, сключвайки съюз за взаимозащита...

Разбира се, тя го привличаше още от самото начало. Знаеше обаче, че всичките положени от него усилия; просто не си струваха труда: освен че бе красива, тя му приличаше на онзи тип жени, които са абсолютно самостоятелни и не се нуждаят от компанията на някой мъж, нито пък от тази на някоя жена, що се отнася до това. На няколко пъти той бе успял да я накара да излезе с него, но през цялото време, спокойно и умело, Сифера го бе държала на безопасно разстояние от себе си.

Теремон беше достатъчно опитен в светските въпроси, за да разбере, че колкото и да я ласкае, няма да намери достатъчно убедителни думи, за да събори бариерите, които бяха бранени с такава решителност. Отдавна знаеше, че нито една жена на висота не може да бъде прелъстена; можеше да има само намек за тази възможност, но в края на краищата самото прелъстяване трябваше да бъде оставено в техните ръце, и ако те не бяха склонни да преминат към действие, човек можеше да направи съвсем малко, за да промени възгледите им. А що се отнася до Сифера, нещата вървяха в погрешната посока в продължение на цяла година. Тя се бе нахвърлила върху него с ожесточение — и донякъде с основание, помисли си той тъжно — веднага щом бе започнал онази изпълнена със заблуди и присмех кампания срещу Атор и групата от Обсерваторията.

Непосредствено преди самия край той някак бе почувствал, че тя отстъпва, че е привлечена от него против собствената си воля. Защо иначе го бе поканила в Обсерваторията вечерта преди затъмнението, престъпвайки гневните заповеди на Атор? Същата вечер, за един кратък период от време, между тях действително сякаш бе разцъфтяла някаква истински душевна връзка.

Но после дойде Мракът, Звездите, тълпата, бъркотията. След това всичко потъна в общия хаос. Но ако можеше сега някак да я намери...

Би било чудесно да сме заедно, помисли си той. Ще бъдем страхотен тим — дръзки, способни и ориентирани към оцеляване. Каквато и да бъде новата цивилизация, ние ще намерим мястото си в нея.

И ако преди бе имало някаква психологическа бариера между тях, той бе убеден, че сега тя би й се струвала маловажна. Този съвсем нов свят изискваше и нов начин на мислене, ако човек искаше да оцелее.

Но как да открие Сифера? Доколкото знаеше, в момента не работеха никакви комуникационни канали. Тя беше просто един от милионите бегълци и скитници в този район на страната. Навярно дори само гората се обитаваше от хиляди хора; а той нямаше никаква основателна причина да предполага, че Сифера е в гората. Възможно беше в този момент да е на сто километра оттук. А може би е мъртва. Издирването ѝ би било безнадеждно начинание: по-лошо отколкото да

търсиш пословичната игла в купа сено. Тази купа сено обхващаше няколко окръга, а съществуваше възможност с всеки изминал час иглата да се отдалечава все повече и повече. Сифера можеше да бъде открита само в резултат на някакво безумно съвпадение, а това се отнасяше и за всеки друг от познатите му хора.

Но колкото повече Теремон разсъждаваше над шансовете си да я намери, толкова по-малко невъзможна му се струваше задачата. И след известно време тя започна да му изглежда съвсем осъществима.

Навярно неговият непрекъснато покачващ се оптимизъм беше някакъв страничен ефект от новия му уединен живот. Не му оставаше нищо друго освен всеки ден да убива дългите часове, наблюдавайки малките бодливки, седнал край потока... и да мисли. Той претегляше нещата безспир и надеждите му да открие Сифера преминаха през сериозна еволюция: онова, което в началото му се струваше невъзможно, стана просто малко вероятно, после трудно, предизвикателно, изпълнимо и накрая лесноосъществимо.

Трябва само да тръгна отново из гората, каза си той, и да намеря помощници сред онези, които са с разума си. Кажете им кого се опитваш да намериш и как изглежда тя. Направи така, че всички да научат за това. Впрегни някои от журналистическите си умения. Възползвай се от положението си на местна знаменитост. Кажете им: „Аз съм Теремон 762. Нали се сещате, репортерът от «Кроникъл». Помогнете ми и няма да съжалявате. Искате ли имената ви да се появяват на страниците на вестника? Искате ли да ви направя прочути? Аз мога да направя това. Няма значение, че вестникът не излиза точно сега. Рано или късно всичко ще се оправи, тогава аз веднага ще се върна в редакцията и вие ще видите имената си точно в средата на първата страница. Можете да разчитате на това. Само ми помогнете да намеря жената, която търся, и...“

— Теремон?

Познат, писклив, радостен глас. Той спря внезапно, примига под проникващата през дърветата ярка обедна светлина и се заглежда, за да разбере откъде идва гласът.

Беше вървял в продължение на два часа, търсейки хора, които с радост ще излязат от гората, за да разпространят слуха за издирваната жена от името на прочутия Теремон 762 от Саро Сити „Кроникъл“. Но до този момент бе намерил всичко на всичко шестима. Двама от тях си

плюха на петите веднага щом го видяха. Третият остана да седи, където си беше, пеейки влюбено на босите си крака. Четвъртият се беше свил в разклонението на едно дърво, търкайки методично два кухненски ножа с маниакално усърдие. Другите двама просто го зяпаха, когато им каза какво иска; единият като че ли не разбра абсолютно нищо, а вторият избухна в изблик на безумен смях. Надеждата някой от тях да му помогне не беше голяма. И изглежда, че сега някой друг бе намерил НЕГО.

— Теремон? Насам. Насам, Теремон. Ето ме тук. Не ме ли виждаш, бе човек? Насам!

33.

Теремон погледна наляво към един шубрак с огромни бодливи листа с формата на чадърчета. В началото не забеляза нищо необичайно. Сетне листата се разлюляха и раздалечиха, откривайки въздебелата топчеста фигура на някакъв мъж.

— Шийрин? — каза Теремон, изумен.

— Е, поне не си толкова откачил, че да забравиш името ми.

Психологът бе изгубил част от килограмите си, а нелепото му облекло се състоеше от работен комбинезон и изпокъсан пуловер. В лявата му ръка нехайно се полюшваше секира с нащърбено острие. Това навярно беше най-нелепото нещо от всичко — Шийрин носеше секира. Нямаше да се изненада повече, ако го беше видял да се разхожда с втора глава или допълнителен чифт ръце.

Шийрин каза:

— Как си, Теремон? Велики богове, целият си в парцали и дрипи, а не е минало и седмица! Но предполагам, че и аз не изглеждам много по-добре. — Той се погледна надолу. — Виждал ли си ме някога толкова измършавял? С тази диета от боровинки и листа наистина можеш да станеш строен, нали?

— Ще трябва да почакаш още преди да те нарека мършав — отвърна Теремон. — Но определено изглеждаш елегантен. Как ме намери?

— Като не те търсех. Това е единственият начин, когато всичко става съвършено произволно. Ходих в Скривалището, но там нямаше никой. Сега съм тръгнал на юг към парка Амгандо. Тъкмо си вървах полекичка по пътеката, която минава през средата на гората и ето какво стана. — Психологът тръгна към него с подскоци, протягайки едната си ръка. — Кълна се във всички богове, Теремон, радвам се да видя отново приятелско лице!... Ти си настроен приятелски, нали. Нямаш склонност към убиване?

— Мисля, че не.

— Тук има повече луди на квадратен метър, отколкото съм виждал през целия си живот, и нека ти кажа, че аз съм виждал доста

луди. — Шийрин тръсна глава и въздъхна. — Богове! Никога не съм си мислил, че ще бъде толкова зле. Въпреки целия ми професионален опит. Да, наистина смятах, че ще е зле, много зле, но не ЧАК толкова.

— Ти предрече, че ще има всеобща лудост — припомни му Теремон. — Аз бях там. Чух какво каза. Ти предрече пълен крах на цивилизацията.

— Едно е да го предречеш и съвсем друго — да се окажеш съвършено прав. Много е унизително, Теремон, за един академичен тип учен като мен да откриеш, че абстрактните ти теории се превръщат в конкретна реалност. „Утре на Калгаш няма да остане нито един незасегнат град“, казвах аз и всичко това бяха просто думи за мен, наистина, само едно философско упражнение, напълно в сферата на абстрактното. „Краят на света, в който сте живели.“ Да. Да. — Шийрин потръпна. — Всичко стана, точно както бях казал. Но предполагам, че самият аз не вярвах истински в собствените си мрачни предсказания до момента, когато всичко около мен започна да се сгромолясва.

— Звездите — рече Теремон. — Всъщност ти изобщо не взе под внимание Звездите. А именно те нанесоха най-тежкото поражение. Може би щяхме да успеем да понесем Мрака, повечето от нас, да се почувстваме леко разтърсени и объркани. Но Звездите... Звездите...

— Как беше при теб?

— В началото беше много зле. Сега съм по-добре. А ти?

— Скрих се в сутерена на Обсерваторията, докато премине най-лошото. Останах почти незасегнат. Когато излязох на следващия ден, цялата Обсерватория беше разрушена. Не можеш да си представиш каква касапница видях наоколо.

Теремон каза:

— Проклетият Фолимун! Апостолите...

— Те наляха масло в огъня, да. Но тъй или иначе пожарът щеше да избухне.

— А хората от Обсерваторията? Атор, Бийни и останалите? Сифера...

— Не видях нито един от тях. Но не намерих и телата им, докато оглеждах мястото. Може би са избягали. Единственият, когото срещнах, беше Иймот... спомняш ли си го? Един от студентите, онзи дете беше много висок и непохватен. Той също се беше скрил. —

Лицето на Шийрин остана мрачно. — След това няколко дни пътувахме заедно... докато накрая беше убит.

— Убит?

— От едно малко момиченце, на десет-дванадесет години. С нож. Много сладко дете. Дойде право при него, засмя се и го ръгна без предупреждение. А после избяга, продължавайки все така да се смее.

— О богове!

— Боговете вече не се вслушват в думите ни, Теремон. Ако изобщо някога са го правили.

— Предполагам, че не... Къде живя досега, Шийрин? Погледът на психолога беше неопределен.

— И тук. И там. Първо се върнах в апартамента си, но целият жилищен комплекс беше изгорен. Беше останал само скелетът на зданието, нямаше какво да се спасява. През тази нощ спях там, сред самите развалини. Иймот беше с мен. На другия ден тръгнахме към Скривалището, но нямаше как да стигнем дотам от мястото, където се намирахме. Пътят беше блокиран... навсякъде бушуваха пожари. А там, където все още не гореше, се издигаха планини от отломки, през които не можеше да се премине. Мястото приличаше на военна зона. Затова ние тръгнахме обратно към гората, възнамерявайки да заобиколим по Арборетум роуд и да се опитаме да стигнем до Скривалището по този път. Тогава Иймот беше... убит. Изглежда, че гората е приютила хората с най-тежки мозъчни разстройства.

— Гората приюти всички — отвърна Теремон. — Тя не гори толкова лесно, колкото градът... Май спомена, че когато накрая си се добрал до Скривалището, си го заварил изоставено?

— Точно така. Стигнах там вчера следобед и намерих вратите да зият широко отворени. И външната и вътрешната, а вратата на самото Скривалище беше отключена. Всички си бяха отишли. На входа беше прикрепена една бележчица от Бийни.

— Бийни! Значи той е стигнал до Скривалището невредим!

— Очевидно, да — рече Шийрин. Предполагам, ден или два преди мен. В бележката пишеше, че всички са решили да се евакуират от Скривалището и да тръгнат към парка Амгандо, където някакви хора от южните области се опитали да създадат временно правителство. Когато Бийни се добрал до Скривалището, там нямало никой друг освен племенницата ми Раиста, която навярно го е чакала.

Сега двамата също са на път към Амгандо. И аз самият съм тръгнал натам. Нали разбираш, приятелката ми Лилиат беше в Скривалището. Предполагам, че сега пътува към Амгандо заедно с останалите.

— Това звучи налудничаво — каза Теремон. — Скривалището е било не по-малко сигурно място, от което и да е било друго. Защо по дяволите да искат да излязат навън в целия този безумен хаос и да се опитват да изминат стотиците километри до Амгандо?

— Не зная. Но трябва да са имали някаква основателна причина. Във всеки случай ние двамата с теб нямаме никакъв друг избор, не е ли така? Всички, които са все още нормални, се събират там. Можем да останем тук и да чакаме някой да ни нареже на парчета, както онова малко кошмарно момиченце направи с Иймот... или пък да си опитаме късмета да стигнем до Амгандо. Тук сме обречени, рано или късно ще загинем, това е неизбежно. Ако успеем да се доберем до Амгандо, всичко ще бъде наред.

— Да си чул нещо за Сифера? — попита Теремон.

— Не. Защо?

— Може и тя да е тръгнала към Амгандо. Ако е срещнала Бийни някъде по пътя, той би и разказал къде отиват всички и...

— Имаш ли някакво основание да предполагаш, че това се е случило?

— Само предположение.

Теремон каза:

— А аз предполагам, че тя е все още някъде тук наоколо. Искам да се опитам да я открия.

— Но шансовете за това са...

— Ти ме намери, не е ли така?

— Чиста случайност. Шансовете да попаднеш на нея по същия начин...

— Са доста добри — забеляза Теремон. — Или поне така предпочитам да мисля. Тъй или иначе, ще се опитам да я намеря. Винаги мога да се надявам да стигна до Амгандо и по-късно. Със Сифера.

Шийрин му хвърли един особен поглед, но не каза нищо.

Теремон рече:

— Мислиш си, че съм луд? Е, може и така да е.

— Не съм казвал такова нещо. Но си мисля, че рискуваш главата си за нищо. Това място се превръща в праисторическа джунгла. Тук цари абсолютна диващина и от онова, което видях, мога да кажа, че не се забелязва никаква промяна към по-добро. Тръгни с мен на юг, Теремон. След два-три часа вече няма да сме тук, а пътят за Амгандо е само...

— Искам преди това да потърся Сифера — каза Теремон упорито.

— Забрави я.

— Нямам такова намерение. Ще остана тук и ще я търся.

Шийрин вдигна рамене.

— Остани тогава. Аз се омитам. Видях как едно малко момиченце посече Йймот пред очите ми, не забравяй това, на не повече от двеста метра оттук.

— И ти смяташ, че един преход от петстотин или шестстотин километра няма да бъде опасен за сам човек?

Психологът измери тежестта на секирата в ръката си.

— Разполагам с това, в случай че ми потрябва.

Теремон сподави напушилия го смях. Шийрин беше толкова нелепо кротък и безобиден, че мисълта да се отбранява с брадва, не можеше да бъде взета на сериозно. След малко той каза:

— Желая ти късмет.

— Наистина ли смяташ да останеш?

— Докато намеря Сифера.

Шийрин го погледна тъжно.

— Тогава задръж си късмета, който току-що ми пожела. Мисля, че на теб ще ти бъде по-необходим, отколкото на мен.

Той се обърна и се отдалечи с тежки стъпки, без да каже нито дума повече.

34.

В продължение на три дни — или може би четири; времето се носеше като мъгла — Сифера вървеше на юг през гората. Нямаше никакъв друг план, освен да остане жива.

Беше безсмислено дори да се опитва да се върне в апартамента си. Изглежда, че градът все още гореше. Накъдето и да погледнеше, във въздуха висеше ниска завеса от дим, а от време на време виждаше някой червен, змиеподобен огнен език да близва небето на хоризонта. Струваше й се, че всеки ден избухват нови пожари. Което означаваше, че лудостта все още не беше започнала да затихва.

Сифера чувстваше как собственото й съзнание постепенно се връща към нормалното си състояние, ден след ден то се проясняваше и изплуваше в една благословена чистота, сякаш се пробуждаше от някакъв ужасен трескав сън. Бе обсебена от неловкото усещане, че все още не е напълно самата тя — с мъка следваше всяка една поредица от мисли и бързо се изгубваше в хаоса. Но тя пътуваше обратно към здравия си разсъдък, в това беше убедена.

Очевидно много от хората в гората не се възстановяваха изобщо. Макар Сифера да правеше всичко възможно да не среща никого, от време на време тя се натъкваше на хора и повечето от тях бяха в доста тежко умопомрачение: те ридаеха, стенеха, избухваха в диви изблици на смях, мятаха свирепи и странни погледи и се търкаляха по земята. Точно както бе предположил Шийрин, някои от тях бяха получили толкова сериозни психически травми по време на кризата, че може би никога повече нямаше да бъдат нормални. Тя съзнаваше, че по всяка вероятност голям брой от населението се бе върнало към дивачеството, та и по-лошо. Сега те палеха огньовете просто за развлечение. Или пък убиваха поради същата причина.

Затова Сифера се придвижваше предпазливо. Нямаше представа къде отива точно, но пътуваше общо взето на юг, спирайки временно, щом попаднеше на прясна вода. Тоягата, която беше взела вечерта по време на затъмнението, никога не беше много далеч от ръката й. Ядеше всичко, каквото намери, стига да ставаше горе-долу за ядене:

семена, орехи, плодове, дори листа и кора. Не беше кой знае какво. Знаеше, че е достатъчно силна физически, за да преживее една седмица на подобни импровизирани дажби, но след това щеше да започне да страда. Тя вече чувстваше как губи няколкото си излишни килограма, а физическата ѝ устойчивост малко по малко намаляваше. Запасите от плодове и боровинки също много бързо се топяха заради хилядите нови и прегладнели обитатели на гората.

След това, според нея на четвъртия ден, Сифера си спомни за Скривалището.

Страните ѝ пламнаха, когато осъзна, че не бе имало никаква полза да живее цяла седмица като пещерен човек.

Разбира се! Как бе могла да постъпи толкова глупаво? В същия този миг само на няколко километра отук стотици университетски преподаватели и служители бяха скрити на сигурно и безопасно място в онази стара лаборатория за ускоряване на частици, пиеха бутилирана вода и се хранеха в приятна атмосфера с консервираната храна, която бяха струпали там през последните няколко месеца. Колко нелепо беше от нейна страна да се спотайва в тази пълна с умопобъркани хора гора, да рови в калта, за да набави оскъдната си храна и да гледа с копнеж към недостижимите, малки горски зверчета, които подскачаха по клоните на дърветата!

Никак не беше добре, помисли си тя, че тази идея не ѝ бе хрумнала по-рано. Сега Сифера си даде сметка, че през последните няколко дни бе вървяла в погрешната посока.

Точно пред нея лежеше стръмната верига от хълмове, която маркираше южната граница на гората. Поглеждайки нагоре, тя видя почернелите развалини на шикозния квартал Височините на Онос, разположен по билото на хълма, който се издигаше пред нея като тъмна стена. Ако не грешеше, Скривалището се намираше точно в обратна посока, по средата на пътя между университетското градче и Саро сити, на самото шосе покрай северния край на гората.

Беше ѝ необходим още ден и половина, за да се върне до северната граница на гората. Наложил се по време на пътуването да използва тоягата си два пъти, за да отблъсква нападатели. На три пъти срещна погледите на млади мъже, които я измерваха с очи, за да преценят дали да я нападнат, и макар да не се стигна до насилие, тези срещи бяха заредени с огромно напрежение. А веднъж се натъкна

случайно на един закътан шубрак, където петима мършави мъже с безумни очи и извадени ножове пристъпваха дебнешком в кръг като танцьори, участващи в странен древен обред. Тя се отдалечи, колкото се може по-бързо.

Най-накрая Сифера зърна пред себе си широкото шосе — Университетската магистрала — точно отвъд края на гората. Някъде откъм северната му страна минаваше скромният тесен селски път, който водеше до Скривалището.

Да: то беше там. Скрито и незабележимо; от двете му страни растяха избуяли бурени и гъста пожълтяла трева.

Бе късен следобед. Онос почти бе залязъл и неумолимата зла светлина на Тано и Сита хвърляше остри сенки по земята, придавайки на деня зимен изглед, макар въздухът да беше мек. Малкото червено око, което всъщност беше Довим, плуваше през северното небе, все още много далече и много високо.

Сифера се зачуди какво ли е станало с невидимия Калгаш Две. Очевидно той бе свършил ужасното си дело и после бе продължил по пътя си. В момента можеше да се намира на милиони километри в космоса, отдалечавайки се от света по дългата си овална орбита, летейки все нататък и нататък в безвъздушната тъма, за да се завърне отново след две хиляди и четиридесет и девет години. А на хората от Калгаш им бяха необходими поне два милиона години, помисли си Сифера с горчивина.

Пред нея изникна някаква табела:

ЧАСТНА СОБСТВЕНОСТ
НЕ ПРЕМИНАВАЙ
ПО ЗАПОВЕД НА СЪВЕТА НА ПРОКТОРИТЕ,
Университет Саро

А после и още една табела с яркоалени букви:

!!!ОПАСНОСТ!!!
ВИСОКОВОЛТАЖНА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА
АПАРАТУРА

ВХОД ЗАБРАНЕН

Това е добре. Значи се движи във вярната, посока.

Сифера никога не бе ходила в Скривалището, дори и когато то все още беше физическа лаборатория, но знаеше какво да очаква: поредица от врати и после някакъв пост със сканиращо устройство, чиято задача беше да проверява всеки, който бе успял да се добере дотам. След няколко минути тя стигна до първата врата. Това беше преграда с двойни панти от стегната метална мрежа, надвишаваща може би два пъти собствения ѝ ръст. Оградата от двете ѝ страни, страшна на вид и подсилена с бодлива тел, се губеше сред избуялите къпинови шубраци, които растяха наоколо.

Вратата беше открехната.

Сифера я разгледа, озадачена. Илюзия? Някакъв трик на объркания ѝ мозък. Не. Не, вратата наистина беше отворена. И това беше точно вратата, която търсеше. Тя видя върху нея знака на университетската охрана. Но защо я намира така? По нищо не личеше да е била отворена със сила.

Вече разтревожена, Сифера премина през нея.

Пътят, по който вървеше, не беше нищо повече от една кална пътека с дълбоки улеи и ями. Затова тя се придържаше по края му и след малко видя втората преграда — това не беше просто ограда с бодлива тел, а солидна бетонна стена, гола и непревземаема.

В нея бе изрязана единствено една малка врата от тъмен метал със сканиращо устройство, монтирано над нея.

Тя също бе отворена.

Ставаше все по-странно и по-странно. Какво се бе случило с всичките превъзрасяни системи за защита, които трябваше да изолират Скривалището от общата лудост на целия свят?

Сифера премина и през тази врата. Тук всичко беше много тихо. Напред се виждаха някакви запуснати дървени бараки и навеси. Навярно входът на самото Скривалище — Сифера знаеше, че той представлява отвор на подземен тунел — се намиреше зад тях. Тя заобиколи домакинските постройки.

Да, входът беше там, овална врата в земята с тъмна галерия зад нея.

Имаше също и хора, десетина, те стояха отпред и я наблюдаваха със студено отблъскващо любопитство. Около вратовете на всички бяха вързани яркозелени кърпи, наподобяващи шалчета. Не познаваше нито един от тях. Доколкото можеше да прецени, те не бяха хора от университета.

Точно вляво от вратата гореше малък огън. До него имаше купчина от прецизно наредени цепеници, всяко дърво беше поставено много внимателно на необходимото според размера му място с изумителна точност и старание. Тя приличаше по-скоро на някакъв педантичен архитектурен проект, отколкото на купчина дърва.

Сифера бе завладяна от едно отвратително чувство на страх и дезориентация. Какво беше това място? Наистина ли се намираше пред Скривалището? Кои бяха тези хора?

— Останете на мястото си — каза мъжът най-отпред. Той говореше тихо, но в гласа му се долавяха плющящи като камшик заповеднически нотки. — Вдигнете ръцете си нагоре.

Непознатият държеше в ръката си малък лъскав иглов пистолет. Оръжието беше насочено право в нея.

Сифера се подчини, без да отрони дума.

Мъжът изглеждаше на около петдесет години, силен и с внушителна фигура; почти нямаше съмнение, че той е водачът им. Облеклото му беше скъпо, а поведението — самоуверено и овладяно. Зелената кърпа около врата му имаше лъскавината на фина коприна.

— Коя сте вие? — попита той спокойно, държейки оръжието, насочено към нея.

— Сифера 89, професор по археология в университета „Саро“.

— Това е чудесно. Планирате ли някакви разкопки тук наоколо, професоре?

Другите се засмяха, като че да бе казал нещо много смешно.

Сифера рече:

— Опитвам се да намеря университетското Скривалище. Можете ли да ми кажете къде е то?

— Допускам, че е било това тук — отвърна мъжът. — Хората от университета офейкаха преди няколко дни. Сега това е главната квартира на Противопожарния Патрул... Кажете ми, носите ли у вас някакви запалителни материали, професоре?

— Запалителни материали?

— Кибрит, запалка, джобен генератор, всичко, което може да бъде използвано за запалване на огън.

Тя поклати глава.

— Не нося нищо такова.

— Паленето на огън е забранено според Член Първи от Кодекса за Извънредни обстоятелства. Ако нарушите член Първи, наказанието е сурово.

Сифера го гледаше, объркана. Какво говореше този?

Един слаб мъж с жълтеникаво лице, който стоеше до водача им, каза:

— Не й вярвам, Алтинол. Именно тези професори започнаха всичко. Обзалагам се две към едно, че тя крие нещо в дрехите си, което не се вижда.

— Никъде по мен няма никакви запалителни средства — кипна Сифера.

Алтинол кимна.

— Може би, да. Може би, не. Няма да рискуваме, професоре. Съблечете се.

Тя го погледна сепнато.

— Какво казахте?

— Съблечете се. Свалете дрехите си. Докажете, че не укривате никакви незаконни приспособления за палене на огън.

Сифера повдигна тоягата си, прокарайки неспокойно ръка по дължината ѝ. Премигвайки от изумление, тя рече:

— Почакайте малко. Не може да говорите сериозно.

— Член Две от Кодекса на Извънредните обстоятелства гласи, че Противопожарният Патрул може да вземе всякакви предпазни мерки, които счете за необходимо, за да предотврати незаконното палене на огън. Член Три предвижда бърза и незабавна екзекуция на онези, които оказват съпротива на Противопожарния Патрул и не се съобразяват с пълномощията му. Съблечете се, професоре, и го направете бързо.

Той я подкани с игловия пистолет. Жестът говореше за съвсем сериозни намерения.

Но тя продължаваше да го гледа вторачено и не направи нито едно движение, за да съблече дрехите си.

— Кои сте вие? Какъв е този Противопожарен Патрул?

— Това са граждански стражеви формирования, професоре. Ние се опитваме да възстановим реда и законността в Саро след рухването на цивилизацията. Или може би не знаете. Пожарите продължават да се разпростират, а не е останало нито едно действащо противопожарно звено, което да вземе някакви мерки по този проблем. Може би също сте забелязала, че цялата провинция е пълна с умопобъркани хора, които смятат, че запалените до този момент пожари, не са достатъчни, и затова палят други. Това не може да продължава повече. Ние възнамеряваме да спрем подпалвачите с всички налични средства. Вие сте заподозряна, че притежавате запалителни материали. Срещу вас е повдигнато обвинение и разполагате с шестдесет секунди, за да докажете невинността си. Ако бях на ваше място, щях да започна да се събличам, професоре.

Сифера виждаше как той отброява секундите в мълчание.

Да се СЪБЛЕЧЕ пред дузина непознати? Яростта се надигна в съзнанието ѝ като червена мъгла, когато си помисли за унижението. Повечето от тези хора бяха мъже. Те дори не си правеха труда да прикрият нетърпението си. Това не беше никаква предпазна мярка за сигурност, въпреки Кодекса за Извънредни обстоятелства, който Алтинол така тържествено бе цитирал. Те чисто и просто искаха да видят тялото ѝ и имаха необходимата им власт, за да я накарат да се подчини. Това беше непоносимо.

Но миг по-късно тя установи, че негодуванието ѝ започва да стихва.

Какво значение имаше това? — запита се Сифера уморено. Краят на света бе дошъл. Благоприличието беше лукс, който можеха да си позволят единствено цивилизованите хора, а като концепция цивилизацията беше излязла от употреба.

Във всеки случай това беше една безцеремонна заповед, под дулото на оръжие. Тя се бе залутала в едно отдалечено и изолирано място, изминавайки дълго разстояние по черния селски път. Никой нямаше да ѝ се притече тук на помощ. Часовникът отмерваше секундите. И по всичко личеше, че Алтинол не блъфира.

Не си струваше да умре единствено за да скрие тялото си от тях.

Сифера хвърли тоягата на земята.

След това, обхваната от студен гняв, но без да показва открито яростта си, тя се зае методично да съблича дрехите си и да ги пуска

край нея.

— И бельото ли? — попита Сифера язвително.

— Всичко.

— Създавам ли впечатлението, че крия някоя запалка тук?

— Разполагате с двадесет секунди, професоре.

Тя го погледна намръщено и свали последните си дрехи, без да пророни нито дума повече.

Бе изненадващо лесно, сега, когато приключи, да стои гола пред погледите на тези непознати. Не я беше грижа. Сифера осъзна, че това бе най-същественото нещо, което съпътстваше края на света. Не я беше грижа. Тя се изправи в пълния си внушителен ръст и застана там почти предизвикателно, изчаквайки следващите им действия. Но по някакви неведоми причини дори и за това не я беше грижа. Цялото ѝ същество бе завладяно от безразличие и умора.

— Много добре, професоре — рече той най-накрая.

— Благодаря ви — отвърна тя с леден тон. — Мога ли да се облека сега?

Алтинол великодушно махна с ръка.

— Разбира се. Простете за безпокойството. Но трябваше да бъдем абсолютно сигурни. — Той пъкна игловия пистолет в колана на пояса си и скръсти ръце, наблюдавайки я небрежно, докато се обличаше. После каза:

— Сигурно си мислите, че сте попаднали сред диваци, нали, професоре?

— Наистина ли се интересувате какво мисля?

— Трябва да сте забелязала, че ние не се хилехме, лигавехме и подмокряхме, докато вие... въ... доказвахте, че не сте укрила някакво запалително приспособление. Нито пък някой от нас се опита да ви безпокои, по какъвто и да е било начин.

— Това беше безкрайно любезно от ваша страна.

Алтинол каза:

— Изтъквам ви тези неща, макар да си давам сметка, че е малко вероятно да им обърнете голямо внимание, докато все още сте ни толкова сърдита, защото знаей, че тук вие всъщност попаднахте може би на последния останал бастион на цивилизацията в този изгубен свят. Нямам представа къде са изчезнали нашите любими правителствени водачи и определено не считам, че многообичаното

братство на Апостолите на Пламъка има нещо общо с цивилизацията, а вашите университетски приятели, които се криеха тук, се вдигнаха и избягаха. Изглежда, че почти всички останали са изгубили разсъдъка си. Като изключим вас и нас, професоре.

— Колко ласкателно да ме включите и мен.

— Аз никога не лаская никого. Вие имате вид на човек, който се е справил с Мрака, Звездите и катастрофата по-добре от повечето хора. Всъщност искам да зная дали проявявате интерес към предложението да останете тук и да станете част от нашата група. Ние се нуждаем от хора като вас, професоре.

— Какво означава това? Да ви мия подовете. Да готвя супа?

Алтинол сякаш остана глух за сарказма ѝ.

— Това означава да ни помогнете в борбата за съхраняването на цивилизацията, професоре. Не искам да прозвучи много високопарно, но ние гледаме на нас като на хора със свещена мисия. Ден след ден ние си пробиваме път през лудостта, която властва над света, разоръжаваме умопобърканите, отнемаме им запалителните материали, запазвайки си изключителното право да палим огън. Не можем да потушим пожарите, които вече бушуват, поне още не, но можем да дадем всичко от нас, за да предотвратим избухването на нови. Това е мисията ни, професоре. Ние установяваме контрол над общото понятие за огъня. Това е първата стъпка, за да направим света отново годен за живеене. Вие изглеждате достатъчно нормална, за да се присъедините към нас, и затова аз ви каня в нашата организация. Какво ще кажете, професоре? Искате ли да бъдете част от Противопожарния Патрул? Или предпочитате да си опитате късмета отново в гората?

35.

Утринта беше мъглива и хладна. Гъстите валма мъгла се носеха по разрушените улици, мъгла толкова гъста, че Шийрин не можеше да каже кои слънца греят на небето. Без съмнение там беше Онос... някъде. Но златистата му светлина бе размита и почти скрита от мъглата. А онова малко по-ярко петно на югозапад по всяка вероятност свидетелстваше за присъствието на една от двойките слънца, но дали това бяха Сита и Тано или Трей и Патру, той не можеше да прецени по никакъв начин.

Бе много уморен. Вече знаеше с абсолютна сигурност, че идеята му да прекоси сам и пеша няколкостотинте километра от Саро сити до Националния парк Амгандо, бе абсурдна илюзия.

ПУСТИЯТ му Теремон! Ако бяха поне заедно, може би щяха да имат някакъв шанс. Но журналистът вярваше непоколебимо, че някак си ще намери Сифера в гората. Ето това бяха илюзии! Това беше абсурдът!

Шийрин погледна напред, вирайки се в мъглата. Имаше нужда да почине някъде за малко. Да намери нещо годно за ядене и може би да смени дрехите си или поне да се изкъпе. Никога през живота си не е бил толкова мръсен. Толкова гладен. Толкова уморен. И толкова паднал духом.

През целия дълъг период на идването на Мрака, от мига, когато за първи път чу от Бийни и Атор, че подобно нещо е възможно, той се мяташе по целия психологически спектър от край до край, от песимизъм към оптимизъм и обратно, от надежда към отчаяние и отново надежда. Неговият интелект и опит му казваха едно нещо, а естествено устойчивата му индивидуалност — друго.

Може би Бийни и Атор грешаха и няма да има изобщо никакъв астрономически катаклизъм.

НЕ, КАТАКЛИЗЪМ ОПРЕДЕЛЕНО ЩЕ ИМА.

Мракът, въпреки обезпокоителните си преживявания в Тунела на мистерията преди две години, в края на краищата щеше да се окаже не чак толкова тежък проблем, ако наистина дойдеше.

ТОВА НЕ Е ВЯРНО. МРАКЪТ ЩЕШЕ ДА ПРИЧИНИ ВСЕОБЩА ЛУДОСТ.

Лудостта щеше да е само временна, кратък период на дезориентация.

ЛУДОСТТА ЩЕШЕ ДА БЪДЕ ТРАЙНА, ЗА ПОВЕЧЕТО ХОРА.

Напред и назад, напред и назад, нагоре и надолу, нагоре и надолу. Той и двойникът му бяха впримчени в безкраен спор.

Но сега Шийрин бе стигнал до края на цикъла и му се струваше, че стои там, неподвижен и окаян. Неговата гъвкавост и оптимизъм се бяха изпарили под ослепителния блясък на видяното по време на скитанията му през последните няколко дни. Щяха да минат десетилетия, може би дори и век или повече, преди нещата да се върнат към нормалното си състояние. Психическата травма бе оставила прекалено дълбок белег, раната в тъканта на обществото бе взела твърде големи размери. Обичаният от него свят бе победен от Мрака и непоправимо разрушен. Това беше неговото професионално мнение и той не виждаше нито една причина, за да се съмнява в преценката си.

Сега беше третият ден, откакто Шийрин се раздели с Теремон в гората, отправяйки се към Амгандо с обичайния си наперен вид. Трудно му беше сега да поддържа тази напереност. Той бе съумял да се измъкне от гората невредим — имаше няколко лоши момента, когато му се наложи да размахва брадвата и да хвърля застрашителни кръвнишки погледи, пълен блъф от негова страна, но свърши работа — и приблизително през целия последен ден бе вървял с тежката си походка през някога красивите южни предградия.

Всичко наоколо бе изгорено. Целият квартал бе разрушен и изоставен. Много от сградите все още тлееха.

Според Шийрин главната магистрала към южните провинции беше само на няколко километра под парка — две-три минути път с кола, стига човек да имаше кола. Но той нямаше такава. Наложил му се да направи едно ужасно изкачване, почти на четири крака, от гората до внушителния хълм Височините на Онос, пробивайки си път с нокти и зъби през шубраците по склона. Отне му половин ден, за да преодолее само тези няколкостотин метра.

Когато се озова на върха, Шийрин видя, че хълмът прилича повече на плато... едно безкрайно дълго плато и макар да вървеше все

нататък и нататък, магистралата така и не се появи.

Това ли беше вярната посока?

Да. Да, от време на време на ъгъла на някоя улица виждаше пътен знак, който сочеше, че наистина върви към Голямата южна магистрала. Но колко оставаше до нея? Знаците не уточняваха това. На всеки десет или дванадесет преки изникваше нов пътен знак и това бе всичко. Той продължаваше да върви. Не му оставаше нищо друго.

Но стигането до магистралата беше едва първата стъпка от пътя до Армандо. Всъщност в този момент той все още беше в Саро сити. Тогава какво? Да продължава да върви? А какво друго? Едва ли можеше да се надява някой да го вземе с кола. По улиците не се движеха никакви коли. Навярно резервоарите на бензиностанциите отдавна бяха пресъхнали — онези, които не бяха изгорени. Колко можеше да продължи това пътуване до онова място, да Амгандо, ако вървеше пеша? Седмици? Месеци? Не — то щеше да продължи завинаги. Щеше да умре от глад дълго преди да се доближи до крайната си цел.

И въпреки това трябваше да продължи. Останеше ли без цел, бе свършен веднага, и той знаеше това.

От затъмнението бе минало някъде около седмица, може би повече. Започваше да губи представа за времето. Вече нито се хранеше, нито спеше редовно, а Шийрин винаги се бе придържал стриктно към навиците си. Сега: слънцата идваха и си отиваха, небето се проясняваше и помръкваше, въздухът ставаше ту по-топъл, ту по-хладен, и времето минаваше: но без обичайното редуване на закуска, обяд, вечеря и сън; затова Шийрин нямаше представа КАК точно минава то. Знаеше единствено, че бързо губи силите си.

Не беше ял, както трябва, от Падането на Нощта. От онзи трагичен момент насетне той се бе хранил с всевъзможни боклуци и остатъци, нищо повече — случайно намерен плод от някое дърво, неузрели семена, които не изглеждаха отровни, стръкчета трева, всичко. Шийрин не се разболя, но тези неща не поддържаха добре организма му. Хранителните вещества в тях навярно бяха близо до нулата. Дрехите му, износени и изпокъсани, висяха по него като плащаница. Не се осмеляваше да погледне под тях. Въобразяваше си, че кожата му е станала на отпуснати гънки върху изпъкналите му кокали. Гърлото му беше непрекъснато пресъхнало; имаше чувството,

че езикът му е подут, а зад очите си усещаше някакво ужасно пулсиране. И тази тъпа скована празнота в стомаха му, през цялото време.

Е, казваше си той в по-радостните си мигове, трябва да е имало някаква причина за многогодишните му прилежни усилия да изгради такъв богат пласт тлъстини и сега научаваше каква е тя.

Но с всеки следващ ден тези радостни мигове ставаха все по-малко и все по-редки. Гладът гнетеше духа му. И Шийрин разбра, че не може да изкара още много дълго по този начин. Тялото му беше голямо; то бе привикнало на редовни и изобилни количества храна; щеше да живее само, докато изчерпеше натрупаните си резерви, а после щеше да се окаже прекалено слаб, за да продължи нататък. Не след дълго щеше да му се струва по-приемливо просто да се свие под някой храст и да почива... да почива... да почива...

Трябваше да намери храна. И то скоро.

Кварталът, през който вървеше сега, макар и напуснат като всички останали, изглеждаше по-малко опустошен. Тук също имаше пожари, но не навсякъде, а пламъците сякаш скачаха произволно покрай тази или онази къща, без да ги засягат. Шийрин търпеливо вървеше от къща на къща, проверявайки вратата на всяка една, която не изглеждаше сериозно разрушена. Бяха заключени. Всички до една.

Що за придирчивост от страна на тези хора! — помисли си той. Каква грижовност! Светът бе рухнал пред очите им, те напускат домовете си в сляп ужас, хукват към гората, града, университета и бог знае къде още... но преди това си правят труда да заключат домовете си! Сякаш бяха имали намерение просто да си вземат една кратка отпуската, докато хаосът премине, и после да се върнат при техните книги, джунджурии, пълни с хубави дрехи шкафове, градини и дворове. Не бяха ли разбрали, че всичко е свършило, че хаосът ще продължи завинаги?

Може би, помисли си Шийрин печално, те изобщо не бяха заминавали. И сега се криеха зад заключените си врати, свиваха се в мазетата си. Или пък гледаха от горните прозорци, надявайки се да продължи по пътя си.

Той опита още една врата. И още една. И още една. Всички бяха заключени. Никакъв отговор.

— Хей! Има ли някой тук? Пуснете ме да вляза!

Тишина.

Шийрин се вторачи мрачно в дебелията дървена врата пред себе си. Представи си скритите вътре съкровища, все още неразвалената храна, която очакваше да бъде изядена, ваната, мекото легло. А той бе тук навън и не можеше да влезе. Почувства се донякъде като онова малко момче от баснята, което бе получило вълшебния ключ за градината на боговете, където ечаха фонтани от мед и на всеки храст растяха дъвчащи бонбони, но то било прекалено малко, за да достигне до ключалката. Доплака му се.

И тогава Шийрин осъзна, че има у себе си брадва. Разсмя се. Навярно гладът притъпяваше умствените му способности! Малкото момче от баснята бе предложило своите ръкавици, обувки и кадифена шапчица на минаващите наблизко животни, за да му помогнат: всички те се качваха едно върху друго, а то се покатерваше най-отгоре и поставяше ключа в ключалката. А тук имаше един не толкова малък Шийрин, втрещен в заключената врата с брадва в ръката!

Да разбие вратата! Просто ей така?

Това беше в разрез с всичко, което смяташе за правилно и благоприличие.

Шийрин погледна брадвата, сякаш се бе превърнала в змия в ръката му. Да проникне вътре... ами това беше кражба с взлом! Как можеше той, Шийрин 501, преподавател по психология в университета Саро, просто да разбие вратата на някакви хрисими хора и нехайно да вземе оттам, каквото намери?

Няма проблем, каза си той, размивайки се още по-силно над собствената си глупост. Ето как ще стане.

Шийрин замахна с брадвата.

Но не беше чак толкова лесно. Изнемощелите му от глад мускули се бунтуваха срещу усилието. Разбира се, той можеше да вдигне брадвата и да замахне с нея, но последвалият удар се оказа покъртително слаб, а по ръцете и гърба му премина пареща болка, когато острието влезе в контакт със здравата дървена врата. Успя ли да я разцепи? Не. Поне малка пукнатина? Може би. Може би неголям нацърбен белег. Замахна отново. И отново. По-силно. Давай, Шийрин. Сега вече му хвана цаката. Замахвай! Замахвай!

Той почти не усещаше болката след първите няколко удара. Затвори очи, пое си дълбоко въздух и отново замахна. И после пак.

Сега дъските вече се пукаха. Имаше една видима цепнатина. Още едно замахване... и още едно... може би след още пет-шест стабилни удара вратата щеше да се сцепи по средата...

Храна. Баня. Легло.

ЗАМАХВАНЕ. И още едно ЗАМАХВАНЕ. И...

И вратата се отвори под носа му. Толкова много се изненада, че едва не падна вътре. Препъна се, залитна напред, подпря се с дръжката на брадвата в касата и вдигна очи.

Половин дузина свирепи лица с безумни погледи бяха втренчени в него.

— Вие ли чукате, сър? — рече един и всички завиха, обхванати от налудничаво веселие.

Сетне те протегнаха ръце към него, хванаха го за собствените му ръце и го дръпнаха вътре.

— Това няма да ти трябва — каза един от тях и без усилие изтръгна секирата от стиснатите пръсти на Шийрин. — Можеш само да се нараниш с вещь като тази, не знаеш ли това?

Нов изблик на смях... вой на умопомрачени хора. Те го блъснаха в средата на стаята и образуваха около него кръг.

Бяха седем, осем или може би девет души. Мъже, жени и едно голямо момче. Шийрин от пръв поглед разбра, че това не бяха законните обитатели на този дом, който сигурно е бил спретнат и добре поддържан, преди тези да се нанесат тук. Сега по стените имаше петна, половината от мебелите бяха преобърнати, а на пода имаше някаква локва, която се просмукваше в килима... вино?

Той знаеше какви са те? Това бяха незаконно настанили се хора, брутални, парцаливи, небръснати и немити. Дошли тук по течението на хаоса, те бяха влезли във владение на този дом след бягството на истинските му собственици. Един от мъжете носеше само риза. А единственото облекло на една от жените, почти момиче, бе чифт спортни гащета. От всички тях идваше отвратително зловоние. Очите им бяха напрегнати и сурови, онзи ексцентричен поглед, който бе виждал хиляди пъти през последните дни. Не беше необходим никакъв клиничен опит, за да разбереш, че това са очите на умопомрачени.

Но освен вонята на телата им се долавяше и още една миризма, далеч по-приятна, миризма, която за Шийрин беше почти влудяваща: уханието на храна, сложена на огън. Те готвеха нещо в съседната стая.

Супа? Задушено? Там нещо къкреше. Той се олюля, замаян от собствения си глад и внезапната надежда най-накрая да го утоли.

Шийрин заговори кротко:

— Не знаех, че в къщата има хора. Но се надявам да ми позволите да остана при вас тази вечер, а утре ще си продължа по пътя.

— Ти от Патрула ли си? — попита подозрително един едър брадат мъж. Изглежда, че това бе водачът им.

Шийрин каза несигурно:

— Патрулът? Не, не зная нищо за тях. Името ми е Шийрин 501 и съм член на преподавателското тяло в...

— Патрул! Патрул! Патрул! — изведнъж започнаха да повтарят те и се завъртяха в кръг около него.

— ... университета Саро — довърши той.

Това подейства като магическо заклинание. Когато тихият му глас се вряза в пронизителните им писъци, те замръзнаха по местата си, моментално замлъкнаха и се вторачиха в него по един ужасяващ начин.

— Казваш, че си от университета? — попита водачът им със странен глас.

— Точно така. От катедрата по психология. Аз съм преподавател, но от време на време се занимавам и с клинична работа... Вижте, не смятам да ви създавам абсолютно никакви проблеми. Искам само някое ъгълче, където да почина няколко часа, и ако можете да ми отделите малко храна. Само малко. Не съм ял от...

— УНИВЕРСИТЕТ! — изкрещя една жена. Начинът, по който го произнесе, придаде на думата един неприличен и богохулен нюанс. Шийрин бе чувал този тон и преди през нощта на затъмнението, когато Фолимун се бе обърнал към учените. Впечатлението беше ужасяващо.

— УНИВЕРСИТЕТ! УНИВЕРСИТЕТ! УНИВЕРСИТЕТ!

Те отново започнаха да го обикалят в кръг, отново припяваха монотонно, сочеха го и правеха странни знаци с изкривените си пръсти. Той вече не разбираше думите им. Това беше едно хрипливо кошмарно и монотонно пеене, безсмислени срички.

Бяха ли тези хора някакъв подвариант на Апостолите на Пламъка, дали не се събираха тук, за да извършват някакъв езотеричен обред? Не, съмняваше се. Те изглеждаха по друг начин — прекалено

дрипави, прекалено опърпани, прекалено луди. Апостолите, поне малцината, които бе виждал създаваха впечатлението на твърди, резервирани и почти ужасяващо овладени хора. Освен това Апостолите бяха изчезнали след затъмнението. Шийрин предполагаше, че се бяха оттеглили в някакво тяхно скривалище, за да вкусят в интимен кръг радостта от потвърждението на тяхната вяра.

Тези хора, разсъждаваше той, са просто случайно събрали се скитащи умопомрачени.

Освен това на Шийрин му се стори, че прочете в очите им желанието да убиват.

— Чуйте — рече той, — ако неволно съм ви попречил на някоя ваша церемония, се извинявам и съм напълно готов на часа да си тръгна оттук. Опитах се да вляза в тази къща, само защото си мислех, че е празна, и освен това бях страшно гладен. Не исках да...

— УНИВЕРСИТЕТ! УНИВЕРСИТЕТ!

Никога през живота си не беше виждал толкова силна омраза като в очите на тези хора. Но там имаше също и страх. Те се държаха на разстояние от него, напрегнати и треперещи, сякаш се страхуваха, че някаква ужасна сила може ненадейно да бъде пусната на свобода. Шийрин бе протегнал умоляващо ръце към тях. Само да можеше да спрат за миг това подскачане и монотонно повтаряне на една и съща дума! Уханието от храната, която се готвеше в съседната стая, го влудяваше. Той хвана една от жените за ръката, надявайки се да я задържи достатъчно дълго, за да я помоли за кора хляб, чаша бульон или каквото и да е. Но тя отскочи назад, изсъсквайки, сякаш досега с Шийрин я беше изгорил, а после затърка бясно ръката си на мястото, където пръстите му за кратко я бяха докоснали.

— Моля ви — рече той. — Не искам да ви сторя нищо лошо. Аз съм съвсем кротък, повярвайте ми.

— Кротък! — изкрещя злобно водачът им. — Ти? Ти, университет! Ти си по-лош от Патрула. Тия от Патрула само пречат малко на хората. Но ти, ти разруши света.

— Аз КАКВО?

— Бъде внимателен, Тазибар — рече една жена. — Разкарай го оттук, преди да ни е направил някоя магия.

— Магия? — каза Шийрин. — Аз?

Те отново го сочеха, мушкайки въздуха с яростна и ужасяваща сила. Някои от тях започнаха да припяват приглушено, тиха, пламенна и монотонна песен, напомняща ритъма на мотор, който постепенно увеличава скоростта си и скоро ще бъде извън контрол.

Момичето, което беше облечено само в спортни гащета, каза:

— Не друг, а университетът призова Мрака да се стовари върху нас.

— И Звездите — рече мъжът, който носеше само риза. — Те докараха Звездите.

— А този може отново да ги върне — обади се жената, която бе говорила преди това. — Махнете го оттук! Махнете го оттук!

Шийрин ги гледаше и не вярваше на очите си. Каза си, че е трябвало да предвиди това. Подобно развитие на симптомите бе съвсем близко до ума: патологично подозрение към всички учени, всички образовани хора, ирационална фобия, която сега навярно вилнееше като зараза сред оцелелите от нощта на ужаса.

— Смятате, че мога да върна Звездите просто ей така, с щракване на пръстите? Това ли ви плаши?

— Ти си университет — каза мъжът, който бе наречен Тазибар. — Ти знаеш тайните. Университетът докара Мрака, да. Университетът докара Звездите. Университетът докара СТРАШНИЯ СЪД.

Това беше вече прекалено.

Стигаше му, дето го довякоха тук насила и го накараха да диша влудяващото ухание на храната, без да му дадат от нея. Но да го обвиняват за катастрофата... да го гледат като някаква зла вещица...

Нещо в Шийрин се прекърши.

Той им закрещя подигравателно.

— Така ли си мислите? Идиоти такива! Вие умопобъркани суеверни глупци! Университета ли обвинявате? Ние ли докарахме Мрака? О богове, свещена простота! Ние бяхме тези, които се опитаха да ви предупредят!

Шийрин направи гневно движение, после стисна юмруците си и ги удари яростно един в друг.

— Той ще ги докара отново, Тазибар! Той ще призове Мрака да се сгромоляса върху нас! Спри го! Спри го!

Изведнъж те се скупчиха около психолога, затвориха кръга и запротяха ръце към него.

Шийрин, обграден отвсякъде, протегнал безпомощно и покаяно ръце към тях, не се опита да направи нито крачка. Той съжаляваше за обидите, които им бе нанесъл току-що, не защото се страхуваше за живота си — навярно те дори не бяха обърнали вниманието на оскърбленията му — а защото знаеше, че нямат никаква вина за състоянието, в което се намираха. Ако някой бе виновен, това бе ТОЙ, задето не бе положил по-големи усилия, за да им помогне да се защитят от онова, което знаеше, че идва. Онези статии на Теремон... да беше поговорил с журналиста, да беше го подтикнал да промени присмехулната си кампания...

Да, сега той съжаляваше за това.

Той съжаляваше за хиляди неща, неща направени и ненаправени. Но бе твърде късно.

Някой го удари с юмрук. Шийрин изпъшка от изненада и болка.

— Лилиат... — успя да извика той.

Сетне те се скупчиха върху него.

36.

На небето гreeха четири слънца: Онос, Довим, Трей и Патру. Считаше се, че дните с четири слънца носят късмет, припомни си Теремон. И това определено важеше за този ден.

Месо! Най-сетне истинско месо!

Каква великолепна гледка!

Беше се сдобил с тази храна съвсем случайно. Но тя бе дошла съвсем навреме. Със засилването на глада, животът в гората все повече губеше очарованието си. Той вече с радост се нахвърляше върху всяко попаднало му парче месо и в такива случаи беше благодарен на късмета си.

Гората беше пълна с всякакви диви животни, повечето от тях малки, опасните се брояха на пръстите на ръката, но всички без изключение бяха неуловими... поне с голи ръце. А Теремон не знаеше нищо за правенето на капани, нито пък разполагаше с никакви материали за изработването на такива.

Онези детски приказки, в които се разказваше за изгубени в гората хора, как те незабавно се приспособяват към живота на открито и на часа се превръщат в опитни ловци и строители на жилища, бяха просто... приказки. Теремон гледаше на себе си като на умерено способен човек, доколкото това бе възможно за жител на града; но той знаеше, че шансовете му да улови някое горско зверче не са по-големи от тези да поправи и да пусне в действие градския енергиен генератор. А що се отнасяше до строенето на къщи, оказа се, че пределът на възможностите му е изработването на един обикновен навес от клони и вейки, който поне бе спрял по-голямата част от дъжда през един бурен ден.

Но сега времето отново бе топло и приятно и той имаше истинско месо за обяд. Единственият проблем беше как да го стотви. Проклет да съм, ако го вкуся сурово, помисли си Теремон.

По някаква зла ирония той трябваше да се чуди как да стотви малко месо в един град, който само преди няколко дни бе изгорял почти до основи. Но повечето от най-големите пожари вече бяха

угаснали, а дъждът се беше погрижил за останалите. И макар да изглеждаше, че през първите няколко дни след катастрофата все още продължаваха да се палят нови пожари, това като че ли вече бе спряло.

Ще измисля нещо, каза си Теремон. Търкане на дървени клечки до получаването на искра? Дали пък да не пробвам да запаля някой парцал с удряне на метал в камък?

Някакви момчета откъм далечния бряг на езерото и недалеч от мястото, където той лагеруваше, услужливо бяха убили животното вместо него. Естествено те не знаеха, че му правят услуга — най-вероятно бяха планирали да си изядат дивеча сами, освен ако не бяха дотолкова откачили, че да преследват животното просто за развлечение. Нещо го караше да се съмнява в това. Те бяха вложили доста целеустременост в начинанието си, в действията им се четеше една праволинейност, каквато можеше да вдъхне само гладът.

Зверчето беше грабен — едно от онези грозни и дългоноси създания със синкава козина и хлъзгава на пипане гола опашка, които понякога можеха да бъдат видени как ровят с муцуни в боклукчийските кофи на предградията след залеза на Онос. Е, точно сега красотата не беше съществено изискване. Момчетата го бяха накарали някак да напусне дневното си леговище, подгонвайки клетото глупаво животно към една малка и подобна на каньон теснина, от която нямаше изход.

Отвратен и в същото време изпълнен със завист, Теремон ги наблюдаваше от другия бряг на езерото как го преследват неуморно нагоре-надолу, замеряйки го с камъни. За глупаво животно, което се храни с мърша и боклуци, то проявяваше забележителна подвижност, бягайки през глава ту насам, ту натам в отчаяния си опит да се измъкне от нападателите си. Но най-накрая един сполучливо хвърлен камък отскочи от главата му и го уби на място.

Той предполагаше, че ще го погълнат още там. В този миг над тях изникна една тромава космата фигура, която се спря за момент на ръба на малкия каньон, и после започна да се спуска към езерото.

— Бягайте! Това е Гарпик Касапина! — извика едно от момчетата.

— Гарпик! Гарпик!

Миг по-късно момчетата се бяха пръснали, изоставяйки мъртвия грабен.

Теремон, продължавайки да наблюдава, се бе дръпнал към сенчестите места откъм неговия бряг на езерото. Той също познаваше Гарпик, макар и не по име: това бе един от най-ужасните горски обитатели — тантурест, почти маймуноподобен човек, който не носеше нищо друго освен колан с асортимент от ножове затъкнати под него. Той беше убиец без мотивация, изпълнен с бодро настроение психопат, истински хищник.

Гарпик постоя известно време на входа на каньона, тананикайки си нещо и галейки един от ножовете си. Изглежда, че не забеляза мъртвото животно или просто не прояви интерес към него. Може би изчакваше момчетата да се върнат. Но очевидно те не възнамеряваха да направят това и малко по-късно Гарпик, вдигайки рамене, се затътри обратно към гората, най-вероятно за да се забавлява с оръжията си.

Теремон остана зад прикритието си един безкрайно дълъг миг, за да се увери, че Гарпик не смята да се върне и да скочи върху него.

След това — когато повече не можеше да издържа гледката на лежащия на земята мъртъв грабен, който изведнъж можеше да бъде грабнат от някой друг човек или хищник, преди той да направи това — Теремон се втурна напред, заобиколи езерото, сграбчи животното и го отнесе в скривалището си.

То тежеше колкото малко дете. Би могло да стигне за две-три яденета... или повече, ако успееше да обуздае глада си, и ако месото не се развалеше прекалено бързо.

От глад му се виеше свят. Вече не помнеше колко дни бе карал само на плодове и орехи. Кожата върху мускулите и костите му се бе опънала; малкото му излишни тлъстини се бяха стопили отдавна и сега изразходваше собствената си сила в борбата си да оцелее. Но тази вечер, най-накрая, той щеше да си устрои един малък пир.

Печен грабен! Ама че угощение! — помисли си той с горчивина... И после си каза: Бъди благодарен за малките дарове на съдбата, Теремон.

Така... най-напред да стъкне огъня...

Първо дървета и подпалките. Зад заслона му имаше подобна на стена плоска скала с дълбока напречна цепнатина, в която растяха бурени. Много от тях бяха мъртви, повехнали и изсъхнали след последната дъждовна буря. Теремон бързо мина по дължината на

скалата, късайки пожълтелите стъбла и листа; по този начин се получи малка и наподобяваща слама купчина, която лесно щеше да пламне.

А сега сухи клонки. Те бяха по-трудни за намиране, но той разрови шумата по земята, търсейки мъртви храсти или поне храсти с изсъхнали клони. Следобедът бе доста напреднал, когато приключи със събирането на този материал: Довим вече го нямаше на небето, а Трей и Патру, които бяха ниско до хоризонта, когато момчетата преследваха грабена, сега гледаха точно отгоре като чифт блестящи очи, наблюдаващи печалните събития на Калгаш.

Теремон нареди внимателно подпалките над изсъхналите тревни така, както си представяше, че би направил един истински трапер, поголемите надлъжно откъм външната страна на купчината, а по-тънките напречно по средата. Не без известни трудности той набоде грабена на шиш, направен от една остра и достатъчно права пръчка, и после го постави на неголямо разстояние над купчината.

Дотук добре! Сега липсва само една малка подробност.

Огън!

Теремон се бе старал да не мисли за този проблем, докато събираше подпалките, надявайки се той да се разреши от само себе си, без да се налага да си блъска главата. Но сега трябваше да се заеме с него. Беше му нужна искра. Изобщо не се съмняваше, че старият трик от детските книжки, в които се разказваше за търкане на две дървени клечки една в друга, е чиста измислица. Бе чел, че някои примитивни племена в миналото били палили огньовете си с въртене на пръчка, опряна в дъска с малка дупка в нея, но предполагаше, че тази работа няма да е чак толкова лесна, и че по всяка вероятност ще е необходим цял час търпеливо въртене, преди да се получи нещо. На всичкото отгоре в повечето случаи трябваше да си посветен в това изкуство още като момче от старейшината на племето, или нещо подобно, иначе магията не действаше.

Два камъка, но... но беше ли възможно да произведе искра, като ги удря един в друг?

Той се съмняваше и в това. Но мога и да опитам, помисли си Теремон. Не му хрумваше нищо друго. Наблизо имаше една широка каменна плоча, а след известно време намери и един по-малък триъгълен камък, който пасваше удобно в дланта му. Той коленичи до

малкото си огнище и започна методично да удря заострения камък в плоския.

Нищо особено не се случи.

Почувства как в него нараства едно усещане на безнадеждност. Ето ме, помисли си той, възрастен човек, който може да чете и пише, който може да кара кола, който дори може да работи с компютър, повече или по-малко. Мога да напиша вестникарска колона в рамките на два часа, която всеки в Саро сити ще иска да прочете, и мога да правя това винаги, когато поискам в продължение на двадесет години. Но не мога да запаля огън в тази пустош.

Но иначе, помисли си той, НЯМА да ям този грабен освен в краен случай. Няма. Няма. Не. Не. НЕ!

В яростта си Теремон удряше камъните един в друг отново, и отново, и отново.

Хайде, дай я тази искра по дяволите! Свети! Гори! Сготви това нелепо и покъртително животно!

Отново. И отново. И отново.

— Какво правите там, господине? — ненадейно се обади един неприветлив глас някъде точно зад дясното му рамо.

Теремон вдигна очи, стреснат и уплашен. Първото правило за оцеляване в тази гора беше, никога да не позволяваш вниманието ти да бъде дотолкова погълнато от нещо, че да не забележиш как зад гърба ти се прокрадват непознати.

Бяха петима. Мъже горе-долу на неговата възраст. Бяха дрипави като всички други обитатели на гората. Нямаха вид на сериозно умопомрачени, както бяха повечето хора през тези времена: изцъклените очи и олигавените усти отсъстваха, на лицата им се четеше единствено едно мрачно, уморено и непоколебимо изражение. Изглежда, че не носеха никакви други оръжия освен тояги, но бяха определено враждебно настроени.

Петима срещу един. Добре, помисли си той, взимайте проклетия грабен и дано ви приседне. Не беше чак толкова глупав, че да се опитва да им оказва съпротива.

— Попитах ви какво правите там, господине? — повтори първия този път по-студено.

Теремон го гледаше намръщено.

— А на вас на какво ви прилича? Опитвам се да запаля огън.

— Точно това си и помислихме.

Непознатият пристъпи напред. Той нанесе един точен и хладнокръвен ритник в малката купчина дърва на Теремон. Усърдно събираните подпалки се разпиляха, а набученият на шиш грабен тупна на земята.

— Хей, почакайте малко!...

— Никакви огънове тук, господине. Това е законът — дойде твърдят, безцеремонен и груб отговор. — Притежаването на запалителни материали е забранено. Тези подпалки са събрани, за да бъде накладен огън. Това е очевидно. Освен това вие признахте вината си.

— Вина? — попита Теремон, не вярвайки на ушите си.

— Вие казахте, че палите огън. Тези камъни приличат на средство за запалване на огън, така ли е? По този въпрос законът е изричен — забранено.

Получили сигнал от водача си, двама от групата тръгнаха напред. Единият сграбчи Теремон изотзад през шията и гърдите, а другият взе от ръцете му двата камъка и ги хвърли в езерото. Те цопнаха във водата и изчезнаха. Наблюдавайки това, Теремон се почувства по начина, по който Бийни навярно се бе чувствал, когато гледаше как тълпата разбива телескопите му.

— Пус... не... те... ме... — роптаеше той и се бореше с тях.

— Пуснете го — рече водачът им и отново пъкна крака си в огнището на Теремон, стривайки сламките и стъблата в пръстта. — Огньовете вече са забранени — обясни той на Теремон. — Ние запалихме всички огънове, които имахме право да запалим. Не можем да позволим повече огънове заради риска, страданията и щетите, не знаете ли това? Ако отново се опитате да накладете огън, ние ще се върнем и ще ви размажем главата в него, чухте ли ме?

— Именно огънят съсипа света — обади се един от другите.

— Огънят ни прокуди от домовете ни.

— Огънят е главният ни враг. Огънят е забранен. Огънят е зъл.

Теремон ги гледаше вторачено. Огънят ЗЪЛ? Огънят ЗАБРАНЕН?

Значи в края на краищата бяха луди.

— Наказанието за опит за запалване на огън при първо нарушение — рече първият, — е глоба. Вашата глоба ще бъде това

животно тук, за да се научите да не излагате на опасност невинни хора. Вземи го, Листигон. Това ще бъде добър урок за него. Следващият път, когато този тип хване някое животно, той ще си спомни, че не трябва да се опитва да призовава врага, просто защото му е хрумнало, че му се яде печено.

— Не! — изкрещя Теремон с полузадавен глас, когато Листигон се наведе, за да вземе грабена. — Това е мое, идиоти такива! Мое! МОЕ!

И той се нахвърли необуздано към тях, отчаянието му и чувството на безсилие помете изведнъж цялата му предпазливост.

Някой го удари силно в средата на тялото. Той изпъшка с широко отворена уста и се присви, хващайки се за корема; последва нов удар в кръста, който едва не го изпрати на земята. Но този път той мушна рязко лакътя си назад, почувства търсения контакт и чу как някой изсумтява от болка.

И преди му се беше случвало да се бие, но това беше много, много отдавна. И никога срещу петима. Но в този случай бягството не съществуваше като вариант. Важното сега е, каза си той, да се остане на крака и да продължи да отстъпва, докато стигне до скалата, където поне нямаше да могат да го нападат отзад. И сетне да се опита да ги задържи на разстояние с удари и ритници, а ако е необходимо с хапане и крясъци, докато решат да го оставят на мира.

Дълбоко в него се обади някакъв глас: ТЕ СА СЪВЪРШЕНО ЛУДИ. НАПЪЛНО ВЕРОЯТНО Е ДА НЕ СЕ ОТКАЖАТ, ДОКАТО НЕ ТЕ ПРЕБИЯТ ДО СМЪРТ.

Но вече нищо не можеше да се направи. Освен да ги задържи на разстояние.

Той държеше главата си ниско долу и нанасяше удари с всичка сила, изтегляйки се постепенно към скалата. Те се скупчиха около него, сипейки удари от всички страни. Но Теремон се държеше на краката си. Численото им превъзходство не беше чак толкова непреодолимо, колкото бе очаквал. На това тясно пространство петимата не бяха в състояние да го нападнат едновременно и той можеше да използва суматохата в своя полза, вършеейки с ръце във всички посоки и отстъпвайки колкото може по-бързо, докато те се придвижваха тромаво около него, опитвайки се да не се ударят един друг.

И въпреки това Теремон знаеше, че не може да издържи още много. Устната му беше разцепена, едното му око започваше да се подува, не му достигаше дъх. Следващият добър удар навярно щеше да го изпрати на земята. Той държеше едната си ръка пред лицето, а с другата нанасяше удари, без да спира отстъплението си към прикритието на скалата. Кракът му попадна в някой. Чу се рев и проклятие. Последва ответен ритник. Теремон пое удара върху бедрото си и се завъртя настрани, изсъсквайки от болка.

Той се олюля. Направи отчаяно усилие да си поеме дъх. Беше му трудно да вижда, не знаеше точно какво става. Сега те бяха навсякъде около него, пестниците им се сипеха от всички страни. Той нямаше да стигне до скалата. Той нямаше да се задържи на краката си още много дълго. Той щеше да падне, за да бъде стъпкан под краката им, и щеше да умре...

Щеше... да... умре...

До съзнанието му достигна представата за нова суматоха в рамките на старата, викове, различни гласове, нови хора се включиха в схватката, беше заобиколен от множество непознати. Отлично, помисли си той. Още една шайка луди се присъединява към веселбата. Но може и да успее да се измъкна някак, докато всичко това става.

— В името на Противопожарния Патрул, спрете! — Глас на жена, ясен, висок и заповеднически. — Това е заповед! Спрете, всички! Оставете го! Веднага!

Теремон примига и потърка челото си. Той се огледа наоколо със замъглените си невиждащи очи. Новодошлите бяха четирима. Те изглеждаха самонадеяни и решителни, а дрехите им бяха чисти. Около вратовете им бяха вързани падащи на дипли зелени шалчета. Бяха въоръжени с иглови пистолети.

Жената — изглежда, че тя беше най-главната — направи бързо повелително движение с оръжието в ръката си и петимата нападатели на Теремон се отдръпнаха от него, заставайки покорно пред нея. Тя ги гледаше строго.

Теремон не вярваше на очите си.

— Какво става тук? — попита тя водача на петимата с безмилостен тон.

— Той палеше огън... опитваше се... канеше се да пече едно животно, но ние дойдохме...

— Добре. Но не виждам тук никакъв огън. Законите са били спазени. Вървете си.

Мъжът кимна. Той се пресегна да вземе грабена.

— Хей! Това е мое — рече дрезгаво Теремон.

— Не — отвърна другият. — Ти го загуби. Ние те глобихме за това че наруши противопожарните закони.

— Наказанието ще определя аз — каза жената. — Остави животното и се омитай! Омитай се!

— Но...

— Омитай се или иначе ще повдигна обвинение срещу ВАС пред Алтинол. Махайте се! Махайте се!

Петимата мъже се отдалечиха, уплашени. Теремон продължаваше напрегнато да се взира.

Жената със зеленото шалче тръгна към него.

— Май дойдох точно навреме, а, Теремон?

— Сифера — каза той, смаян. — Сифера!

37.

Болеше го на стотици места. Изобщо не беше сигурен доколко са здрави костите му. Едно от очите му на практика беше затворено от отока. Но предполагаше, че ще оцелее. Той седеше облегнат на скалата, изчаквайки заслепяващата болка малко да утихне.

Сифера каза:

— Имаме малко Джонглорско бренди в нашата щабквартира. Мисля, че мога да ти уредя глътка-две. За медицински цели, разбира се.

— Бренди? Щабквартира? Каква щабквартира? Какво е всичко това, Сифера? И ти наистина ли си тук изобщо?

— Смяташ, че съм халюцинация? — засмя се тя и бодна леко ръката му с върховете на пръстите си. — Би ли казал, че това е халюцинация?

Той трепна.

— Внимавай. Доста ме боли там. И всъщност навсякъде другаде... Ти падна право от небето, нали?

— Бях дежурна по Патрул, вървахме през гората и чухме, че някъде се води схватка. Затова дойдохме да проверим какво става. Нямах никаква представа, че участваш в нея, докато не те видях. Ние се опитваме да възстановим тук реда по някакъв начин.

— НИЕ?

— Противопожарният Патрул. Това е нещо като ново местно правителство. Щабквартирата е в университетското Скривалище, а командването е в ръцете на един мъж на име Алтинол, който преди е бил изпълнителен директор на някаква компания. Аз съм един от офицерите му. Всъщност това е стражева групировка, която успя да прокара идеята, че употребата на огъня трябва да бъде контролирана, и че само членовете на Противопожарния Патрул имат привилегията да...

Теремон вдигна ръка.

— Почакай, Сифера. Би ли карала по-бавно? Казваш, че университетските служители в Скривалището са сформирали патрулна

група? Че те обикалят наоколо и гасят пожарите? Как е възможно това? Шийрин ми каза, че всички те са се измъкнали и са тръгнали на юг на някаква среща в Националния парк Амгандо.

— Шийрин? Той тук ли е?

— Беше. Сега пътува към Амгандо. Аз... реших да поостана тук още известно време. — Стори му се невъзможно да ѝ каже, че е останал, възлагайки надежди на малката вероятност да успее да я намери.

Сифера кимна.

— Шийрин ти е казал истината. Всички хора от университета напуснаха Скривалището в деня след затъмнението. Предполагам, че сега са в Амгандо... не съм чула нищо за тях. Те оставиха Скривалището с широко отворени врати, а Алтинол и групата му се натъкна на него и го завладя. Членовете на Противопожарния Патрул са петнадесет-двадесет души и всички до един са в доста добра форма от гледна точка на разсъдъка им. Те успяха да наложат властта си над половината от гората и на част от територията около града, където все още живеят хора.

— А ти? — попита Теремон. — Как се свърза с тях?

— Първо отидох в гората, веднага щом Звездите изчезнаха. Но тук изглеждаше опасно и затова, когато си спомних за Скривалището, тръгнах натам. Алтинол и хората му вече бяха там. Те ме поканиха да се присъединя към Патрула. — Сифера се усмихна донякъде печално. — Всъщност нямах голям избор — рече тя. — Те не са особено любезни хора.

— Нито пък времената са такива.

— Не, не са. Затова и реших, че ще е по-добре да съм с тях, отколкото да се скитам сама. Те ми дадоха това зелено шалче — то вдъхва респект на всички хора наоколо. И този иглов пистолет. Хората се отнасят с уважение и към НЕГО.

— Значи ти си патрул — отбеляза Теремон. — Не зная защо, но никога не съм си те представял в тази роля.

— Аз също.

— Но ти вярваш, че Алтинол и Противопожарният Патрул са добрите, които помагат за възстановяването на реда и законността, нали?

Тя отново се усмихна и усмивката отново не беше весела.

— Добрите? Да, ТЕ смятат така.

— А ти не?

Сифера вдигна рамене.

— Самите те дават всичко от себе си и това не е шега. Тук има вакуум на властта и те възнамеряват да го запълнят. Но предполагам, че точно сега хората от Патрула не са най-лошият вариант за организация, която се опитва да създаде правителствена структура. Тях поне по-лесно мога да ги преглътна от някои други възможни групировки.

— За Апостолите ли говориш? И те ли се опитват да създадат правителство?

— Много е вероятно да е така. Не съм чувал нищо за тях, откакто всичко това се случи. Алтинол смята, че те все още се крият под земята, или пък че Мондиор ги е повел някъде към провинцията, където ще създадат свое собствено царство. Но ние се сдобихме с две-три нови фанатични фракции, които нямат равни на себе си, Теремон. Ти току-що се натъкна на една от тях и извади страшен късмет, че не те довършиха. Те считат, че единственото спасение на човечеството сега е в пълното отказване от употребата на огъня, тъй като именно огънят е погубил света. Те обикалят гората и унищожават всякакви запалителни приспособления, каквито намерят, и убиват всеки, който им се стори, че се забавлява с палене на огън.

— Аз просто исках да си сготвя малко храна — рече Теремон навъсено.

Сифера каза:

— На тях им е все едно дали готвиш нещо или палиш за удоволствие. Огънят си е огън и той ги отвращава. За късмет ние дойдохме на време. Те признават властта на Противопожарния Патрул. Ние, разбираш, сме елитът, единствените, чиято употреба на огъня може да бъде толерирана.

— И игловите пистолети помагат — забеляза Теремон. — Те също допринасят значително, за да бъде човек толериран. — Той разтри едно болезнено място върху ръката си и погледна мрачно в далечината. — Казваш, че има и други фанатици?

— Да, има едни, които смятат, че астрономите от университета са открили тайната как Звездите да бъдат накарани да се появят. Те обвиняват Атор, Бийни и сие за всичко, което се случи. Това е старата

омраза към интелектуалеца, която поклъва всеки път, когато средновековните емоции излязат на повърхността.

— О богове! И много ли ги има такива?

— Достатъчно. Само Мракът знае какво наистина биха сторили те, ако хванат някой, който не се е добрал благополучно до Амгандо. Предполагам, че ще го обесят на най-близкия пилон.

Теремон каза безрадостно:

— И за това ще бъда отговорен аз.

— Ти?

— Аз съм виновен за всичко, което се случи, Сифера. Не Атор, не Фолимун, не боговете, а аз. Аз. Аз, Теремон 762. Онзи път, когато ме нарече безотговорен, ти беше прекалено снизходителна към мен. Аз бях не просто безотговорен, аз бях престъпно нехаен.

— Престани, Теремон. Каква е ползата от...

Той продължи да говори неудържимо:

— Трябваше да пиша статии всеки ден, да бия тревога за грозящата ни опасност, да дам гласност на кризисната програма за строене на скривалища, за запасяване с провизии и резервни генератори, за осигуряване на помощ за хората с психически травми, трябваше да направя милион неща... и какво сторих вместо това? Присмивах се. Подигравах се на астрономите във високата им кула! Доведох нещата дотам, че да стане политически невъзможно, за който и да е от правителството да вземе Атор на сериозно.

— Теремон...

— Трябваше да оставиш онези луди да ме пребият до смърт, Сифера!

Очите им се срещнаха. Тя изглеждаше разгневена.

— Не говори като глупак. Всичките правителствени програми на света нямаше да променят нищо. Аз също бих искала да не беше писал онези статии, Теремон. Знаеш какво беше мнението ми за тях. Но какво значение има това сега? Ти беше искрен във вижданията си. Не беше прав, но беше искрен. И във всеки случай няма никакъв смисъл да гадаем какво е можело да бъде. Сега трябва да се заемем с онова, което Е. — После Сифера продължи по-мекко: — Достатъчно по този въпрос. Можеш ли да ходиш? Налага се да стигнем до Скривалището. Ще имаш възможност да се измиеш, да облечеш нови дрехи, малко храна...

— Храна?

— Хората от университета са изоставили голяма част от провизиите си.

Теремон се подсмихна и посочи грабена.

— Искаш да кажеш, че не е нужно да ям това?

— Не и ако наистина не желаеш. Предлагам ти по пътя до Скривалището да го дадеш на някой, който има по-голяма нужда от него.

— Добра идея.

Той се изправи бавно и мъчително на крака. Богове, как го болеше всичко! Една-две пробни стъпки: не е зле, не е зле. В края на краищата май нямаше нищо счупено. Само леки травми. Мисълта за топлата баня и истинската питателна храна вече лекуваше болките и контузиите по тялото му.

Теремон хвърли един последен поглед към малкия си импровизиран навес; ручея; негодлемите, покрити със струпей храсти и бурени. Неговият дом през тези няколко необикновени дни. Нямаше да му липсва много, но се съмняваше, че ще забрави скоро живота си тук.

Сетне той вдигна грабена от земята и го метна през рамо.

— Води — обърна се Теремон към Сифера.

Не бяха изминали повече от стотина метра, когато той зърна група спотайващи се зад дърветата момчета. Същите, които бяха накарали грабена да напусне дупката си и после го бяха преследвали до смърт. Очевидно се бяха върнали, за да го потърсят. Сега те ги гледаха отдалече и с намусени изражения, без съмнение ги беше яд на Теремон, че се отдалечава с плячката им. Но зелените служебни шалчета — или просто и по-вероятно игловите пистолети — на Противопожарния Патрул им вдъхваха прекалено голям страх, за да предявят претенции над нея.

— Хей! — извика им Теремон. — Това е ваше, нали? Аз го пазех, докато ви нямаше!

Той хвърли мъртвия грабен към тях. Животното падна на земята доста близо до местото, където се намираха, и те се отдръпнаха, озадачени и разтревожени. Явно горяха от желание да си го получат обратно, не се страхуваха да се приближат.

— Ето ти го живота през ерата след Падането на Нощта — отбеляза тъжно Теремон, обръщайки се към Сифера. — Те умират от

глад, но не смеят да направят и стъпка. Мислят си, че ако излязат иззад дърветата, за да приберат животното, ние ще ги застреляме просто за развлечение.

Сифера каза:

— Кой може да ги обвинява? Сега всеки се страхува от всеки. Остави го там. Те ще си го вземат, когато се скрием от погледите им.

Той тръгна след нея, накуцвайки.

Сифера и останалите хора от Патрула вървяха уверено през гората, сякаш се чувстваха неуязвими от спотайващите се навсякъде опасности. И наистина пътуването по горската алея, чието темпо се диктуваше от нараняванията на Теремон, мина без никакви произшествия. Интересно, помисли си той, колко бързо обществото започваше да се преустройва. Само за няколко дни една незаконна групировка като тази на Противопожарния Патрул бе започнала да налага нещо като държавна власт. Освен ако това, разбира се, не се дължеше просто на игловите пистолети и обичайната им самоувереност, които държаха лудите на разстояние.

Най-сетне стигнаха до края на гората. Въздухът захладняваше, а светлината бе станала неприятно мъждива, сега, когато Трей и Патру бяха единствените слънца на небето. В миналото Теремон никога не бе обръщал внимание на относителния здрач, характерен за часовете, когато една от двойките слънца беше единствен източник на светлина. Но след затъмнението подобни вечери с две слънца винаги му се струваха тревожни и заредени със заплаха, възможен предвестник — макар да знаеше, че това е невъзможно — на скорошното завръщане на Мрака. Психическите рани от Падането на нощта дълго щяха да нарастват дори и в най-устойчивите умове.

— До Скривалището остава още малко по този път надолу — рече Сифера. — Ти как се справяш?

— Добре съм — отвърна Теремон кисело. — Не са ме осакатили, както виждаш.

Но му беше необходимо значително усилие, за да накара болезнените си и туптящи крака да се движат. Той почувства силна радост и облекчение, когато най-накрая се озова пред подобния на пещера вход към подземното царство на Скривалището.

Мястото беше като лабиринт. Понори и коридори във всички посоки. Смътно в далечината се виждаха сложни серпентини и

металически пръстени на някакво научноизследователско съоръжение, тайнствено и неразгадаемо, монтирано по протежение на стените и таваните. Сега Теремон си спомни, че този обект беше университетският ускорител на ядрени частици, използван до откриването на голямата нова експериментална лаборатория на Височините Саро. Очевидно физиците бяха изоставили голяма част от старото оборудване.

Появи се един висок мъж, който излъчваше власт.

Сифера каза:

— Това е Алтинол 111. Алтинол, искам да ти представя Теремон 762.

— От „Кроникъл“? — попита Алтинол. В гласа му не прозвуча страхопочитание, нито пък изглеждаше впечатлен: сякаш просто регистрираше факта на глас.

— В миналото — рече Теремон.

Те се спогледаха един друг без топлота. Алтинол, помисли си Теремон, наистина изглежда костелив орех: мъж, току-що навлязъл в средната си възраст, с очевидно елегантна фигура и в разцвета на силите си. Дрехите му бяха хубави и от здрава материя, а поведението му беше на човек, който е свикнал да му се подчиняват. Изучавайки го, Теремон ровеше бързо в добре подреденото хранилище на паметта си миг по-късно той с удовлетворение си спомни кой беше този човек.

— Промислена компания „Мортейн“? За този Алтинол ли става дума — попита Теремон.

В очите на Алтинол се появи краткотрайно пламъче... дали беше приятно изненадан? Или пък ядосан?

— Да, същият.

— Винаги се говореше, че искате да станете министър-председател. Е, изглежда, че сега това ваше желание се е осъществило. Макар да не управлявате цялата Федерална република, под ваша власт е поне онова, което е останало от Саро сити.

— Всичко по реда си — отбеляза Алтинол. Гласът му беше овладян. — Първо ще се опитаме да сложим край на анархията. После ще се погрижим за обединяването на страната и чак тогава ще мислим кой ще бъде министър-председател. Имаме проблеми например с Апостолите, които държат в ръцете си цялата северна половина от града и териториите отвъд нея, установявайки там религиозна власт.

Няма да е лесно да се справим с тях. — Алтинол се усмихна хладно. — Най-напред най-важното, приятели.

— А за Теремон — обади се Сифера, — най-важното нещо е банята и после яденето. Той е живял в гората от падането на нощта досега. Ела с мен — каза му тя.

По цялата писта на стария ускорител на частици имаше междинни стени, образуващи дълга серия от малки стаи. Сифера го въведе в една от тях; към тавана бяха монтирани медни тръби, които отвеждаха вода в един порцеланов резервоар.

— Няма да ти бъде много топло — предупреди го тя. — Котлите работят само по няколко часа, защото горивото ни е крайно ограничено. Но сигурно ще е по-добре, отколкото къпането в ледения горски поток... Ти си знаел нещо за Алтинол?

— Председател на фирмата „Мортейн“, голямата транспортна компания. Преди година-две той беше по страниците на вестниците във връзка със сключването на някакъв договор — може би с незаконни средства — за закупуването на огромен недвижим имот на държавна земя в провинция Нибро.

— Какво още може да има една транспортна компания със закупуването на недвижими имоти? — попита Сифера.

— Точно там е въпросът. Абсолютно нищо. Беше обвинен, че е използвал неправомерно влиянието си в правителството... май се говореше, че е предложил безплатно и пожизнено услугите на своята параходна компания на някакви сенатори... — Теремон сви рамене. — Всъщност, сега това няма никакво значение. Вече няма компания „Мортейн“, няма недвижими имоти за закупуване, няма и федерални сенатори за подкупване. Навярно не му е било приятно, че съм го познал.

— Навярно хич не го е било грижа. Управлението на Противопожарния Патрул е единственото нещо, което сега го интересува.

— Засега — подметна Теремон. — Днес Противопожарния Патрул на Саро сити, а утре целия свят. Чу го, че говори за изтласкване на Апостолите от северната половина на града. Е, все някой трябва да направи това. А той е от хората, които обичат да ръководят.

Сифера излезе. Теремон се потопа в порцелановия резервоар.

Не беше точно лукс, но се почувства наистина прекрасно след всичките преживелици през тези дни. Той се облегна назад, затвори очи и се отпусна. И се отдаде на усещането за блаженство.

Когато свърши с банята, Сифера го заведе в трапезарията на Скривалището, обикновена стая с тенекиен покрив, и го остави сам, обяснявайки му, че трябва да даде всекидневния си рапорт пред Алтинол. Храната го очакваше — това беше един от онези пакети с провизии, които бяха трупани тук като резерв от момента на създаването на Скривалището. Студени зеленчуци, възтопло месо от някакъв известен вид и бледозелена безалкохолна напитка с мъчно определен аромат.

Всичко беше удивително вкусно.

Той се заставяше да яде бавно, предпазливо, знаейки, че тялото му е отвикнало от истинска храна след прекарването в гората време. Даваше си сметка, че за да не му прилошее, всяка хапка трябваше да бъде напълно сдъвкана, макар инстинктът да го подтикваше да гълта, колкото може по-бързо, и да посяга към следващия залък.

След като се наяде, Теремон се облегна назад, гледайки унило грозната ламаринена стена. Вече не беше гладен. А настроението му започваше да пада. Въпреки банята, въпреки храната, въпреки утехата, че е на сигурно място в това добре защитено Скривалище, той установи, че съзнанието му постепенно бива завладяно от най-дълбоко угнетение.

Почувства се уморен. Обезсърчен и безкрайно потиснат.

Това беше един доста добър свят, помисли си той. Не съвършен, далеч не, но доста добър. Повечето хора бяха умерено щастливи, повечето преуспяваха, прогресът шестваше по всички фронтове — към едно по-дълбоко научно познание, към едно по-добро благосъстояние, към едно по-силно глобално сътрудничество. Войната бе започнала да изглежда като отживяло времето си средновековно явление, на архаичния религиозен фанатизъм обикновено се гледаше като на нещо старомодно, или поне той така си бе мислил.

И сега всичко си бе отишло, само за няколко часа, при ненадейната поява на потресаващия Мрак.

Един нов свят щеше да се роди от пепелта на стария, разбира се. Винаги бе ставало така: за това засвидетелстваха разкопките на Сифера на хълма Томбо.

Но какъв щеше да бъде този свят? — чудеше се Теремон. Отговорът вече беше на лице. Това щеше да бъде свят, в който хората щяха да се убиват за парче месо, или защото са нарушили някакво суеверие за огъня, или просто защото е забавно да убиваш. Свят, в който Алтиноловците излизаха на преден план, за да се възползват от хаоса и да заграбят властта за свои собствени цели. Свят, в който Фолимуновците и Мондиоровците замисляха да се наложат като диктатори на мисълта... работейки вероятно ръка за ръка с Алтиноловците. Теремон продължи да разсъждава черногледо. Свят, в който...

Не. Той тръсна глава. Каква беше ползата от всички тия мрачни и безотрадни жалби?

Сифера е права, каза си Теремон. Нямаше никакъв смисъл да се гадае какво е можело да бъде. Важното е да се заемем с онова, което Е. Поне беше жив, разсъдъкът му отново бе в доста добро състояние и бе излязъл от изпитанието в гората повече или по-малко цял, като изключим няколкото натъртвания и рани, които щяха да минат до няколко дни. Сега отчаянието беше безсмислено: то беше лукс, който не можеше да си позволи, както и Сифера не можеше да се позволи лукса да му се сърди все още за неговите статии в „Кроникъл“.

Стореното беше сторено. Сега беше време да се съвземе и да продължи нататък, да прегрупира, да възстановява и да започне наново. Глупаво беше да се гледа назад. А да се гледа напред със страх и униение бе чисто малодушие.

— Нахрани ли се? — попита Сифера, влизайки в трапезарията. — Зная, че храната не е изключителна, но е по-добра от онзи грабен.

— Не бих могъл да преценя. В действителност аз никога не съм ял грабен.

— Навярно не си пропуснал много. Хайде, ще ти покажа твоята стая.

Това беше една не особено елегантна малка стаичка с нисък таван: легло с нощна лампа, поставена до него на пода, мивка и едно-единствено висящо осветително тяло. В единия ъгъл бяха пръснати някакви книги и вестници, оставени навярно от хората, които бяха заемали тази стая през вечерта на затъмнението. Теремон забеляза един брой на „Кроникъл“, отворен на статията с неговата рубрика, и трепна: това беше една от последните му статии, една особено

невъздържана и яростна атака срещу Атор и групата му. Той се изчерви и бутна вестника с крак, така че да не го вижда.

Сифера каза:

— Какво ще правиш сега, Теремон?

— Да правя?

— Искам да кажа, когато вече си поотпочинал малко.

— Не съм мислил много по този въпрос. Защо?

— Алтинол иска да знае дали възнамеряваш да се присъединиш към Противопожарния Патрул — отвърна тя.

— Това покана ли е?

— Той би искал да те има до себе си. Ти си от онзи тип хора, който му е необходим — силен си и можеш да се справяш с другите.

— Да — рече Теремон. — Тук ще има полза от мен, нали?

— Но има едно нещо, което го безпокои. В Патрула има място само за един началник и това е Алтинол. Ако се присъединиш, той би искал да разбереш още от началото, че всяка негова дума е заповед. Алтинол не е сигурен доколко можеш да изпълняваш заповеди.

— Аз също не съм сигурен — каза Теремон. — Но разбирам каква е гледната точка на Алтинол.

— Ще се присъединиш ли в такъв случай? Зная, че има проблеми с организация на Патрула. Но това поне е сила на реда и сега ние се нуждаем от подобно нещо. А Алтинол може да е своеволен, но не е зъл. Убедена съм в това. Той просто смята, че времената налагат крути мерки и решителни действия от страна на водача. А той е способен на това.

— Не се и съмнявам.

— Помисли над това тази вечер — рече Сифера. — Ако решиш да се присъединиш, утре говори с Алтинол. Бъди откровен с него. Той ще бъде откровен с теб, можеш да бъдеш сигурен. Успееш ли да го убедиш, че няма да представляваш никаква непосредствена заплаха за неговия авторитет, аз съм сигурна, че ти и той...

— Не — внезапно каза Теремон.

— Какво не?

Известно време той остана безмълвен и най-накрая заговори:

— Не е необходимо да прекарвам вечерта в размисъл. Аз вече зная какъв ще бъде отговорът ми.

Сифера впери очи в него и зачака.

Теремон каза:

— Не искам да си меря силите с Алтинол. Зная що за човек е той и съм съвсем сигурен, че мога да се справя с хора като него след известно време. Зная също, че Противопожарният Патрул маже да е необходим за един кратък период, но за един по-дълъг отрязък от време организациите от неговия тип се превръщат в социално зло, бъдат ли веднъж създадени и институционализирани, вече е много трудно да се отървеш от тях. Алтиноловците от този свят не се отказват от властта доброволно. Това не е присъщо на малките диктатори. Не искам да живея със съзнанието, че съм му помогнал да стигне до върха и после тази мисъл да ми тежи до края на живота ми. Не смятам, че преоткриването на феодалната система е добро решение на сегашните ни проблеми. Това няма да стане, Сифера. Аз няма да нося зеленото шалче на Алтинол. Тук за мен няма никакво бъдеще.

Сифера каза тихо:

— Какво смяташ да правиш тогава?

— Шийрин ми каза, че в парка Амгандо се създава истинско временно правителство. Университетски преподаватели и учени, може би хора от старото правителство, представители от цялата страна се стичат там. Веднага щом стана достатъчно силен, за да пътувам, аз ще потегля към Амгандо.

Сифера го гледаше втренчено. Тя не отговори нищо.

Теремон си пое дълбоко въздух и рече:

— Ела с мен в Амгандо, Сифера. — Той протегна ръка към нея и каза тихо: — Остани с мен тази вечер в тази окаяна малка стаичка. А на сутринта ти предлагам да се измъкнем оттук и да потеглим заедно на юг. Мястото ти не е тук, както и моето. А ако сме заедно, шансовете ни да се доберем до Амгандо ще бъдат пет пъти по-големи, отколкото ако се опитаме да пътуваме сами.

Сифера остана безмълвна. Той не отдръпна ръката си.

— Е? Какво ще кажеш?

Теремон наблюдаваше играта на противоречиви емоции върху чертите на лицето ѝ. Но не се осмели да ги тълкува.

Очевидно Сифера се бореше със себе си. Но след това вътрешната борба ненадейно стихна.

— Да — рече тя накрая. — Да. Да го направим, Теремон.

И после тръгна към него. И пое ръката му. И усети висящото над тях осветително тяло, но мекото сияние на лампата до леглото продължи да залива стаичката.

38.

— Знаеш ли кой е този квартал? — попита Сифера. Тя гледаше, вцепенена и потресена, почернелия страшен пейзаж с разрушени къщи и изоставени коли, в който бяха навлезли. Беше малко преди обяд, на третия ден след бягството им от Скривалището. Щедрата светлина на Онос огряваше безмилостно всяка обгоряла стена, всеки разбит прозорец.

Теремон поклати глава.

— Носеше някакво глупаво име, човек не може да бъде сигурен. „Златна земя“ или „Именията на Саро“, или нещо такова. Но сега името не е от значение. Това вече не е квартал. Преди това са били недвижими имоти, Сифера, но сега са археология. Едно от Изгубените предградия на Саро.

Те се бяха отдалечили доста на юг от гората, стигайки почти до покрайнините на пояса от предградия, който очертаваше периферията на Саро сити. Отвъд нея се простираха нивя, малки градчета и някъде далече, невъобразимо далече, беше тяхната крайна цел Националният парк Амгандо.

Прекосяването на гората им отне два дни. Първата нощ спаха под стария навес на Теремон, а втората в един шубрак по средата на скалистия склон, водещ към Височините на Онос. През цялото това време нищо не им подсказа, че Противопожарния Патрул е по следите им. Явно Алтинол не бе направил опит да ги преследва, въпреки че те бяха взели със себе си оръжия и две изпъкнали от провизии раници. И без съмнение, помисли си Сифера, той вече не можеше да ги настигне.

Тя каза:

— Голямата южна магистрала трябва да е някъде тук, нали?

— Още три-четири километра. Ако имаме късмета да не ни се изпречат никакви пожари.

— Ще го имаме. Разчитай на това.

Той се засмя.

— Ти винаги си оптимистка, а?

— Оптимизмът не ти излиза по-скъпо от песимизма — отвърна тя. — Тъй или иначе, ще се справим.

— Точно така. Тъй или иначе.

Те вървяха с отмерени крачки. Теремон изглежда, се възстановяваше бързо от получения в гората побой и от дните на истински глад. Той беше удивително издръжлив. Макар да бе силна, Сифера трябваше да полага големи усилия, за да върви редом с него.

Тя трябваше също да полага усилия, за да поддържа духа си. От мига, в който потеглиха на път, тя се държеше като човек, преизпълнен с надежда, винаги уверена, винаги сигурна, че ще стигнат благополучно в Амгандо и там ще намерят хора, които работят усилено по възстановяването на света в прежния му вид.

Но вътрешно Сифера не беше толкова убедена. И колкото по-навътре двамата навлизаха в тези някога чудесни предградия, отчаянието и чувството за пълно поражение.

Това беше един кошмарен свят.

Нямаше как да избягаш от неговата чудовищност. Разрухата беше навсякъде.

Гледай! — мислеше си тя. Гледай! Опустошенията... белезите... рухналите постройки, населени от подранили батальони гущери, избуялите вече по стени първи бурени. Погледът навсякъде срещаше раните от ужасната нощ, когато боговете за пореден път бяха изпратили проклятието си към света. Ужасна парлива миризма на черен дим се издигаше от останките от пожари, угасени от скорошните дъждове... другият дим, бял и с остър мирис, се виеше нагоре от все още горящите сутерени... полепналите навсякъде петна... телата по улиците, разкривени в последните мигове на агония... лудостта в очите на малцината живи, които се влачеха из града и от време на време надничаха иззад развалините на домовете...

Всичката красота си беше отишла. Цялото величие бе изчезнало. Всичко бе в руини, всичко... сякаш океанът се бе надигнал, мислеше си тя, и бе залял всичките ни постижения, обричайки ги на забрава.

За Сифера руините не бяха нищо ново. Целият ѝ професионален живот бе преминал в разкопки. Но руините, които бе разкопавала бяха древни, улегнали през вековете, мистериозни и романтични. А всичко, което виждаше и беше прекалено близко, прекалено болезнено и лишено от всякаква романтика. Тя можеше без проблеми да възприеме

упадъка на загиналите цивилизации от миналото: там емоционалното натоварване не беше голямо. Но сега нейната собствена епоха бе захвърлена в боклукчийското кошче на историята и мисълта за това не беше никак лека.

Защо се случи това? — питаше се тя. Защо? Защо? Защо?

Толкова ли бяхме грешни? Толкова ли много се отклонихме от правия път на боговете, че да бъдем така наказани?

Не.

Не!

Няма богове. Нямаше наказание.

В това Сифера беше все още сигурна. Тя изобщо не се съмняваше, че катастрофата бе просто резултат на сляпата съдба, произтекла от безличните движения на неодушевени и нехайни светове и слънца, приближаващи се на всеки две хиляди години; просто случайно и безстрастно стечение на обстоятелства.

Това беше всичко. Случайност.

Случайност, която Калгаш беше принуден да изтърпява отново и отново през цялата си история.

От време на време Звездите щяха да се появяват в цялото си страхотно величие и в родената от ужаса отчаяна агония човекът несъзнателно щеше да вдига ръка срещу собствените си дела. Влуден от Мрака; влуден от жестокото сияние на Звездите. Това беше един безкраен цикъл. Пепелта на Томбо бе разказала всичко. И сега Томбо отново бе навсякъде. Точно както бе казал Теремон: **ТОВА МЯСТО СЕГА Е АРХЕОЛОГИЯ.** Съвсем точно.

Светът, който бяха познавали, си беше отишъл. Но ние все още сме тук, помисли си тя.

Какво да правим? Какво да правим?

Единствената утеха в мрака на душата ѝ бе онази първа вечер с Теремон, в Скривалището: толкова внезапна, толкова неочаквана, толкова прекрасна. Тя се връщаше към нея отново и отново. Неговата необичайно свенлива усмивка, когато я помоли да остане — това изобщо не беше никакъв хитър трик с цел съблазняване! И изразът на очите му. И досегът на ръцете му, неговата прегръдка, диханието му, което се смесваше с нейното...

Колко време бе изминало, откакто за последен път е била с мъж! Почти бе забравила какво е усещането... ПОЧТИ. И винаги, при всяка

една от връзките ѝ, тя се бе чувствала неловко, сякаш прави грешка, все едно тръгваше по неверния път, обричайки се на пътуване, което не трябваше да предприема. Но с Теремон беше друго: просто отказ от бариери, преструвки и страхове, едно радостно отдаване, и най-сетне признание, че в този разкъсан и изтерзан свят тя не трябва да продължава повече сама, че е необходимо да сключи съюз, и че Теремон, откровен, прям и дори малко груб, силен, решителен и надежден, е съюзникът, от който се нуждае.

И затова най-накрая тя се бе отдала, без колебание и без съжаление. Каква ирония, помисли си тя, трябваше да дойде краят на света, за да се влюби! Но поне имаше любовта си. Може всичко друго да е загубено; но поне имаше любовта си.

— Погледни — каза тя, сочейки с ръка. — Пътен знак. Това беше щит от зелен метал, висящ под налудничав ъгъл от един пилон. Повърхността му беше почерняла от сажди. На три-четири места се виждаха дупки, навярно от куршуми. Но яркият жълт надпис беше все още относително четлив: ГОЛЯМА ЮЖНА МАГИСТРАЛА, и една стрелка, която сочеше на право.

— Едва ли има повече от два-три километра до там — рече Теремон. — Трябва да стигнем до...

В този момент ненадейно се чу пронизителен вой, последван от трясък на метал, който отекна със зашеметяваща сила. Миг по-късно тя почувства Теремон да вкопчва ръката си в нейната, дърпайки я към земята.

— Лягай долу! — прошепна дрезгаво той. — Някой стреля.

— Кой? Къде?

Игловият пистолет беше в ръката му. Тя също извади нейния. Вдигайки очи, Сифера видя, че изстрелът бе попаднал в пътния знак и сега между първите две думи имаше нова думка, заличаваща част от буквите.

Теремон прибяга наведен до ъгъла на най-близката сграда. Сифера го последва с отвратителното усещане, че тялото ѝ е незащитено. Това бе по-лошо, отколкото да стои гола пред Алтинол и Противопожарния Патрул: хиляди пъти по-лошо. Следващият изстрел можеше да дойде всеки миг от всяка възможна посока и тя не знаеше как да се предпази. Дори когато се скри зад ъгъла на сградата,

сгушвайки са до Теремон в тясната уличка, задъхана и с разтуптяно сърце, тя не беше сигурна, че е в безопасност.

Той кимна с глава към редицата опожарени къщи от другата страна на улицата. Две-три от тях, недалеч от отсрещния ъгъл, бяха незасегнати; сега Сифера видя едно изцапано призрачно лице, което надничаше от един от горните прозорци на най-отдалечената къща.

— Там има хора. Обзалагам се, че не са истинските собственици. Луди.

— Виждам ги.

— Не ги е страх от шалчетата на Патрула. Може би Патрулът не означава нищо за тях при тази отдалеченост от града. Или пък стрелят по нас именно, ЗАЩОТО ги носим.

— Така ли смяташ?

— Всичко е възможно. — Теремон се придвижи предпазливо малко по-напред. — Чудя се дали се опитваха да ни улучат и наистина ли мерникът им е толкова лош или просто искаха да ни сплашат? Ако първото е вярно и пределът на възможностите им е уцелването на пътния знак, тогава бихме могли да се опитаме да прибягаме. Но ако е само предупреждение...

— Предполагам, че е предупреждение. Малко вероятно е един заблуден куршум да попадне точно в пътния знак. Това е прекалено голяма случайност.

— Вероятно си права — рече Теремон и се намръщи. — Смятам да им дам възможност да разберат, че сме въоръжени. Просто за да ги откажа от евентуалните им планове да изпратят няколко разузнавачи, които да се промъкнат покрай една от тези къщи и да дойдат откъм гърба ни.

Той погледна надолу към игловия си пистолет и регулира отвора за широк лъч и максимално разстояние. После го вдигна и даде единичен изстрел. Червена мълния изсъска във въздуха и се удари в земята точно пред къщата, където се бяха показали лицата. Върху моравата се появи подобно на рана обгоряло петно и нагоре се заиздигаха струйки дим.

Сифера попита:

— Дали видяха това?

— Освен ако са толкова зле, че да не са в състояние да му обърнат внимание. Но предполагам, че го видяха добре. И то никак не

им допадна.

Лицата бяха отново на прозореца.

— Стой ниско — предупреди я Теремон. — Имат някаква тежка ловна пушка. Виждам дулото ѝ.

Отново се разнесе воят на оръжието и последва още един страхотен трясък.

Пътният знак падна на земята, разнебитен.

— Може и да са луди — подметна Сифера, — но мерникът им е дяволски добър.

— ПРЕКАЛЕНО добър. При първия изстрел те просто са си играели с нас. Взели са ни на майтап. А сега ни казват, че ако си покажем носовете, ще ни очистят на часа. Хванали са ни натясно и намират това за забавно.

— Можем ли да се измъкнем оттук, ако тръгнем към другия край на улицата?

— Всичко е покрито с купчини от отломки. Не знаем също дали там не ни очакват други незаконно настанили се скитници.

— Какво ще правим тогава?

— Ще запалим къщата — отвърна Теремон. — Пожарът ще ги прогони оттам и ние ще ги избием, ако се окажат прекалено луди и не се предадат.

Очите ѝ се разшириха.

— Да ги избием?

— Ако не ни оставят никакъв друг избор, да, да, ще го направим. Искаш ли да стигнеш до Амгандо или предпочиташ да прекараш останалата част от живота си, криейки се зад тази къща?

— Но ти не можеш просто да убиваш хора, дори ако са... дори ако те...

Гласът ѝ постепенно заглъхна. Тя не знаеше какво се опитваше да каже.

— Дори ако се опитват да те убият ли, Сифера? Дори ако смятат, че е забавно да изпратят няколко куршума да пропищят покрай ушите ти?

Тя не отговори нищо. Бе мислила, че започва да разбира как стоят нещата в този чудовищен нов свят, възникнал през вечерта на затъмнението, но сега осъзна, че не разбира нищо, абсолютно нищо.

Теремон отново направи дебнешком няколко крачки напред. После се прицели с игловия си пистолет.

Нажежената до бяло мълния се удари във варосаната фасада на къщата отсреща. Дървото моментално почерня. По него заподскачаха малки пламъчета. Той направи една огнена линия през лицевата страна на постройката, спря за миг и после стреля отново, очертавайки втора линия напречно на първата.

— Дай ми пистолета си — рече Теремон. — Моят започна да прегрява.

Тя му подаде оръжието си. Той го регулира и стреля за трети път. Сега една голяма част от фасадата беше в пламъци. Теремон стреляше в нея, насочвайки лъча към вътрешността на сградата.

Не много отдавна, помисли си Сифера, тази бяла дървена къща бе принадлежала на някой. Там бяха живели хора, семейство, горди с дома си, с квартала си... животът им беше преминал в грижи за моравата, поливане на градината и саксиите, игри с домашните им любимци, гостувания на приятели; те бяха седели във вътрешния двор на чаша любима напитка, наблюдавайки движението на слънцата на фона на вечерното небе. Значението на всички тези неща си беше отишло. Сега Теремон лежеше по корем на една малка уличка, покрита с пепел и отломки, и систематично палеше къщата. Защото това бе единственият начин те двамата да се измъкнат оттук благополучно и да продължат пътя си към парка Амгандо.

Кошмарен свят, да.

Сега от вътрешността на къщата се издигаше димен стълб. Цялата лява половина от лицевата страна бе обхваната от пламъци.

И хората скачаха от прозорците на втория етаж.

Трима, четирима, петима — задъхани и задавени. Две жени и трима мъже. Те паднаха на моравата пред къщата и останаха да лежат там известно време, сякаш зашеметени. Дрехите им бяха парцаливи и мръсни, а косите — невчесани. Луди. Преди Падането на нощта те са били нещо друго, но сега бяха просто част от онази огромна орда недодялани скитници с безумни очи, чиито умове бяха разстроени навярно завинаги от внезапната, поразителна и зашеметяваща експлозия на Звездите, която бе връхлетяла неподготвените им сетива.

— Станете! — извика им Теремон. — Горе ръцете! Веднага! Хайде изпълнявайте! — Той се показа целия, държейки в ръцете си

двата иглови пистолета. Сифера излезе иззад ъгъла и застана до него. Къщата вече бе забулена от тежък дим и изпод този тъмнеещ площ излизаха страховити силни пламъци, които обгръщаха постройката от всички страни, сияйни като алени знамена.

Бяха ли останали вътре хора? Кой би могъл да каже? Имаше ли това някакво значение?

— Стройте се в редица! — нареди Теремон. — Точно така! Обърнете се наляво. — Те се движеха безредно. Един от мъжете беше малко по-бавен и за да насърчи желанието му за съдействие, Теремон изстреля един лъч, който лумна покрай бузата му. — А сега тичайте. Надолу по улицата! По-бързо! По-бързо!

Една от стените на къщата рухна с ужасяващ оглушителен трясък, откривайки стаи, килери, мебели — гледката напомняше разсечена кукленска къща. Пожарът бушуваше навсякъде. Скитниците бяха стигнали почти до ъгъла. Теремон продължи да вика след тях, подканвайки ги да не спират и изпращайки по някоя мълния по петите им. После се обърна към Сифера.

— Добре. Да се махаме оттук!

Те прибраха игловите пистолети в кобурите си и се затичаха в обратната посока към Голямата южна магистрала.

— А какво щеше да правиш, ако бяха открили огън при излизането си? — попита Сифера след това, когато малко по-нататък видяха началото на самата магистрала; междувременно те вървяха през ширналите се поля, които водеха до нея. — Наистина ли щеше да ги убиеш, Теремон?

Той я погледна втренчено и сурово.

— Ако това беше единственият начин да се измъкнем от онази уличка. Мисля, че ти отговорих и преди. Разбира се, че щях да ги убия. Какъв друг избор бих имал? Какво друго бих могъл да направя?

— Нищо, предполагам — отвърна Сифера едва чуто.

Видението на обгърнатата от пламъци къща все още обгаряше ума ѝ. И онези чорлави, парцаливи хора, които бягаха надолу по улицата.

Но те бяха стреляли първи, каза си тя. Сблъсъкът беше предизвикан от тях. Не се знаеше докъде щяха да стигнат, ако на Теремон не му бе хрумнала идеята да запали къщата.

Къщата... нечия къща...

Ничия къща, поправи се тя.

— Ето я — рече Теремон. — Голямата южна магистрала. До Амгандо има четири приятни и спокойни часа пътуване с кола. Можехме да сме там по обяд.

— Ако имахме само нещо за каране — отбеляза Сифера.

— Ако — каза той.

39.

Дори след всичко видно до този момент, Теремон не беше подготвен за гледката, която се откри пред тях, когато стигнаха до Голямата южна магистрала. И най-страшните кошмари на инженера по пътно строителство не биха могли да бъдат толкова ужасяващи.

Докато вървяха през южните предградия, Теремон и Сифера навсякъде по улиците виждаха изоставени коли. Без съмнение много от шофьорите, обхванати от паника при появата на Звездите, бяха спрели автомобилите си и побягнали с надеждата да се скрият някъде от страхотното съкрушително сияние, което изведнъж бе лумнало на небесата.

Но изоставените в безпорядък коли в тези тихи квартали, през които Сифера и Теремон бяха минали, бяха пръснати произволно и нарядко през относително големи разстояния. Тук натовареността на пътното движение навярно е била доста малка по време на затъмнението, което в действителност бе започнало след края на редовния работен ден.

Но Голямата южна магистрала — с големия брой хора, които са се прибирали от града — навярно се бе превърнала в истинска лудница в мига, когато бедствието бе връхлетяло света.

— Гледай — шепнеше Теремон, потресен. — ПОГЛЕДНИ само, Сифера!

Тя смаяно поклати глава.

— Невероятно. Невероятно.

Навсякъде имаше коли — наблъскани плътно в големи купчини, образуващи хаотична грамада, тук-там по две-три една върху друга. Широкото шосе беше почти напълно блокирано от тях; катастрофиралите коли се бяха превърнали кажи-речи в непреодолима стена. Предниците им гледаха във всички посоки. Някои бяха с колелата нагоре. От не една бяха останали само обгорели скелети. Лъскави локви разлято гориво проблясваха като малки кристални езерца. Ивици от разбито на прах стъкло придаваха на пътя зловещ блясък.

Мъртви коли. И мъртви шофьори.

Това беше най-страшната гледка, която бяха видели до този момент. Пред тях се простираше огромна армия мъртъвци. Имаше тела, отпуснати пред таблата на колите, тела, вклинени между автомобилите, тела, приковани под колелата. И множество тела, просто разпилени като жалки ненужни кукли от двете страни на пътя, крайниците им бяха застинали в комично уродливите пози на смъртта.

Сифера заговори:

— Вероятно една част от шофьорите са спрели веднага след появата на Звездите. Но други са увеличили скоростта, опитвайки се да се измъкнат от магистралата и да се доберат до домовете си, вследствие на което са започнали да се блъскат в спрелите коли. Имало е също и хора, които изобщо са забравили как се кара... погледни ей там, те направо са излитали от пътя, а този тук навярно е завил обратно и се е опитал да кара в насрещното движение...

Теремон потръпна.

— Чудовищна гигантска грамада. Колите са прииждали от всички посоки и са се блъскали по няколко наведнъж. Те са се въртели, преобръщали и изхвърчали в другите платна. Хората са изскачали отвътре, побягвали са, за да търсят спасение, и са били удряни от новопристигналите коли. Лудостта е имала стотици лица.

Той се засмя горчиво.

Сифера се обърна към него, изненадана:

— Какво намираш за смешно, Теремон?

— Единствено собствената ми глупост. Знаеш ли, Сифера, преди половин час, докато приближавахме магистралата, през главата ми мина безумната идея, че бихме могли просто да седнем в някоя изоставена кола, която се окаже заредена и готова за път, и да потеглим към Амгандо. Просто ей така, с всичките възможни удобства. Въобще не помислих, че пътят ще бъде напълно блокиран... че дори и да имаме късмета да намерим някоя кола в движение, ние няма да можем да изменим с нея и петнадесет метра...

— Ще бъде доста трудно дори и да се върви по пътя в състоянието, в което се намира.

— Да, но се налага.

Изпълнени с мрачна решимост, те се отправиха на дългото си пътуване на юг.

През ранния следобед, под топлата светлина на Онос, те си пробиваха път през касапницата по магистралата, преодоляваха с катерене разнебитените и изкривени коли и правеха всичко по силите си, за да не обръщат внимание на овъглените и осакатени тела, изсъхналите локви кръв, зловонието на смърт и абсолютния ужас, който лъхаше от всичко това.

Почти веднага Теремон почувства как у него се разраства една притъпеност на сетивата и емоциите. Може би това беше още по-голям ужас. Но скоро той просто престана да забелязва съсирената кръв, облещените очи на труповете, огромните размери на бедствието, което се бе разразило тук. Катеренето по огромните купчини разбити коли и промъкването покрай опасните стърчащи грамади от назъбен метал бе толкова изтощително, че изискваше цялата му концентрация и той бързо престана да обръща внимание на жертвите на този погром. Вече знаеше, че няма смисъл да търси оцелели. Хората, които са били уловени в този капан през всичките тези дни, без съмнение вече са умрели от глад и от студ.

Изглежда, че Сифера също бързо привикваше към кошмарната картина на Голямата южна магистрала. Почти без да отронва дума, тя вървеше до него и си пробиваше път през изпречилите ѝ се препятствия, ту спираше за да посочи някой отвор в бъркотията от отломки, ту пълзеше на четири крака под надвисналите грамади смачкан метал.

Фактически те бяха единствените живи същества, които използваша пътя. От време на време зърваха някой да върви на юг далече пред тях или дори да пътува в обратната посока към Саро сити, но така и не се стигна до срещи. Навеждайки се припряно надолу, другите пътници изчезваха от погледа им и се скриваха сред останките от колите, или пък ако бяха напред, те започваха бясно да се катерят със скорост, която говореше за огромен страх, изгубвайки се бързо в далечината.

От какво се страхуват? — чудеше се Теремон. Че ще ги нападнем? Наистина ли всеки е вдигнал ръка срещу всеки?

Бе изминал един час, откакто вървяха по магистралата, когато съгледаха един изплескан с кал човек, който ходеше от кола на кола, протягаше ръце и ровичкаше по джобовете на мъртъвците, грабейки

намерените вещи. На гърба му висеше огромна раница с плячка, толкова тежка, че той залиташе под тежестта ѝ.

Теремон изруга гневно и извади игловия си пистолет.

— ПОГЛЕДНИ го този гаден таласъм! Само го ВИЖ!

— Недей, Теремон!

Сифера отклони ръката му точно в мига, когато той изстреля една мълния по посока на мародера. Изстрелът попадна в близка кола и за миг там се появи едно малко сияйно слънце от отразена енергия.

— Защо направи това? — попита Теремон. — Опитвах се само да го уплаша.

— Помислих си... че ти...

Теремон поклати мрачно глава.

— Не — рече той. — Във всеки случай все още не. Гледай... виж го как бяга.

Чувайки изстрела, мародерът се беше извърнал в почуда, впервайки безумните си маниакални очи в Теремон и Сифера. Погледът му беше празен; от устните му се стичаше плюнка. Той го зяпаше с отворена уста в продължение на един дълъг миг. Сетне пусна раницата с плячката и дращейки с нокти се понесе в едно диво и отчаяно бягство по таваните на колите; не след дълго те го изгубиха от погледите си.

После продължиха по пътя си.

Пътуването бе мъчително и тежко. Пътните знаци, които се издигаха високо над тях, монтирани към блестящите стълбове, се присмиваха на жалките им усилия да напреднат, сочейки какво малко разстояние са изминали, откакто бяха тръгнали по магистралата. Когато Онос клонеше вече към залез, те се бяха отдалечили само на два километра и половина от началото на шосето.

— Ако се движим с тази скорост — обади се Теремон навъсено, — ще ни трябва цяла година, за да стигнем до Амгандо.

— Ще увеличим скоростта, веднага щом посвикнем да преодоляваме тези препятствия — отвърна Сифера, без да е много убедена в думите си.

Стига да можеха да вървят по някое успоредно на магистралата шосе, вместо по самите платна, пътуването им щеше да стане далеч по-просто. Но това бе невъзможно. Една значителна част от Голямата южна магистрала представляваше издигнат път с високи мостове,

построени над гори, блата и пръснатите тук-таме индустриални обекти. Понякога тези мостове покриваха дълги участъци, минавайки над кариери, езера и реки. През по-голямата част от пътя те нямаха никакъв друг избор, освен да се придържат към централните платна на магистралата, колкото и трудно да беше преодоляването на безкрайната редица катастрофирани коли.

Доколкото можеха, те вървяха по края ѝ, тъй като колите тук бяха по-малко. Поглеждайки встрани от пътя, Теремон и Сифера навсякъде виждаха признаците на все още продължаващия хаос.

Изгорели къщи. Нестихващи силни пожари чак до хоризонта. Понякога съглеждаха неголеми групи бегълци, окаяни, потресени и зашеметени; те вървяха без ред и посока по задръстените от отломки улици, предприели някакво безнадеждно и отчаяно преселение. Друг път виждаха по-големи групи, от хиляди души и повече, които лагеруваха на някое открито място, всеки един от тези хора се беше сгушил, самотен и вцепенен, почти без да се помръдва, с подкопана воля и сила.

Сифера посочи една изгоряла църква на билото на хълм точно от другата страна на магистралата. Една малка група от недодялани на вид хора се катереха по стените ѝ, разкъртваха останалите по местата си сиви каменни блокове с помощта на лостове изваждаха ги и ги захвърляха във вътрешния двор на църквата.

— Човек ще рече, че я събарят — забеляза Сифера. — Защо правят това?

Теремон каза:

— Защото мразят боговете. Според тях те са виновни за всичко, което се случи... Знаеш ли го Пантеона, голямата Катедрала на Все Богове точно на края на гората, с прочутите фрески на Тамиланди? Аз го видях два-три дни след Падането на нощта. Беше изгорял до основи... само купчини от отломки, всичко бе разрушено, имаше и един свещеник в полусъзнание, затрупан под камара от тухли. Сега разбирам, че тя не е изгоряла случайно. Пожарът е бил предизвикан УМИШЛЕНО. А свещеникът... видях как един луд го уби точно пред очите ми; помислих си, че го е направил за да открадне църковните му одежди. Може и да не е било така. Може би причината е била просто в омразата, която е извиквал у него.

— Но свещениците не са виновни...

— Толкова бързо ли забрави Апостолите. Как Мондиор в продължение на месеци ни говореше, че онова, което ще се случи, ще бъде отмъщението на боговете? Свещениците са гласа на боговете, не е ли така, Сифера? И ако свещениците са ни повели към злото, за да бъдем наказани по този начин, тогава самите свещеници трябва да носят отговорност за идването на Звездите. Или поне така биха си помислили хората.

— Апостолите? — рече мрачно Сифера. — Бих искала да мога да ги забравя. Как смяташ, какво правят те сега?

— Предполагам, че по време на затъмнението са били в кулата си и сега са отново там — здрави и читави.

— Да, навярно са посрещнали края на тази нощ в добра форма, като се има предвид как бяха подготвени за нея. Какво беше казал Алтинол? Че вече имат правителство в северната част на Саро сити?

Теремон гледаше унило опустошената църква от другата страна на пътя.

— Просто не мога да си представя що за правителство е това. Власт на узаконената добродетел. Мондиор издава нови нравствени заповеди всеки Онос-ден. Всякакви форми на удоволствие са забранени по закон. Ежеседмични публични екзекуции на грешните. — Той се изплю по посока на вятъра. — Мракът да го вземе! Като си помисля само, че онази вечер Фолимун ми беше в ръцете и го оставих да се измъкне, а можех лесно да го удуша...

— Теремон!

— Зная. Каква би била ползата от това? Един Апостол повече или по-малко. Нека живее. Нека си правят тяхното правителство и да повеляват на нещастниците от северната част на Саро сити какво да правят и какво да мислят. Какво ни интересува това? Ние сме тръгнали на юг, нали така? Делата на Апостолите няма да ни засегнат. Те ще бъдат просто едно от петдесетте враждуващи и боричкащи се правителства, когато нещата най-накрая улегнат. Може би и едно от петте хиляди. Всяка област ще си има свой собствен диктатор, свой император. — Изведнъж гласът на Теремон стана по-мрачен. — О, Сифера, Сифера...

Тя взе ръката му и каза тихо:

— Отново се обвиняваш, нали?

— Как разбра?

— По вълнението ти... Теремон, уверявам те, ти не си виновен за нищо! Това щеше да се случи независимо от нещата, които писа във вестника, не разбираш ли? Един-единствен човек не би могъл да промени нищо. Светът е бил предопределен да мине през този катаклизъм, това е било нещо непредотвратимо, нещо...

— ПРЕДОПРЕДЕЛЕН? — каза той язвително. — Колко странно звучи тази дума в твоята уста! Отмъщението на боговете, това ли имаш предвид?

— Не казах нищо за боговете. Мисълта ми е, че Калгаш Две бе предопределен да дойде, не от боговете, а просто от законите на астрономията; загъмнението също беше предопределено да се случи, и Падането на Нощта, и Звездите...

— Да — вметна Теремон безразлично. — Предполагам.

Те вървяха през един отрязък от пътя, по който колите не бяха много. Онос бе залязъл и сега на небето грееха вечерните слънца, Сита, Тано и Довим. От запад духаше мразовит вятър. Теремон усети в стомаха си тъпата болка на глада. Не бяха яли през целия ден. Разположиха се на лагер между две смачкани коли и отвориха взетите от Скривалището пакети със суха храна.

Но колкото и да беше гладен, той установи, че няма голям апетит и трябваше да се застави да поглъща храната хапка по хапка. Скованите лица на трупите го гледаха втренчено от близките коли. Докато вървяха, Теремон съумяваше да не им обръща внимание, но сега, когато седеше на някогашната най-хубава магистрала на провинция Саро, той не можеше да ги изключи от съзнанието си. Имаше моменти, когато му се струваше, че той сам ги е избил всички.

Те си направиха легло от възглавниците на седалките, които се бяха разпилели при сблъсъка на колите, и спаха плътно един до друг, един прекъслечен неспокоен сън, който не би могъл да бъде по-тежък, дори ако се бяха опитали да спят направо върху твърдия бетон на пътното платно.

През нощта се чуваха песни и дрезгав смях долитащи отдалеко. По едно време Теремон се събуди и надникна над пътното заграждение на издигнатата магистрала. Долу в нивята се виждаха далечни лагерни огньове, може би на двадесет минути път пеша в източна посока. Спеше ли някой все още под покрив? Или въздействието на Звездите е било толкова всеобщо, че всички хора по света бяха напуснали къщите

и домовете си, за да живеят на открито под познатата светлина на вечните слънца, също като него и Сифера.

Призори той най-накрая се унесе. Но едва бе заспал, когато Онос изгря на източния хоризонт — най-напред розов, а сетне златист — изтръгвайки го от неговите откъслечни и страшни сънища.

Сифера беше вече будна. Лицето ѝ бе бледо, а очите зачервени и подпухнали.

Той успя да се усмихне.

— Красива си — каза ѝ Теремон.

— О, това не е нищо — отвърна тя. — Трябваше да ме видиш, когато не се бях къпала в продължение на ДВЕ седмици.

— Но аз исках да кажа...

— Зная какво искаше да кажеш — рече тя. — Предполагам.

През този ден те изминаха повече от шест километра и всяка поредна стъпка бе свързана с трудности.

— Имаме нужда от вода — подхвърли Сифера, когато се усетиха първите повеи на следобедния вятър. — Ще трябва да поемем по първото отклонение от магистралата и да се опитаме да намерим извор.

— Да — рече той. — Предполагам, че ще трябва.

Мисълта да се спуснат надолу го правеше неспокоен. От самото начало на пътуването те бяха на практика единствените хора, които вървяха по магистралата; и по един странен начин Теремон вече се чувстваше почти у дома си сред бъркотията от смачкани и разнебитени коли. Там долу, в откритите поля, където се движеха групи от бежанци — СТРАННО, помисли си той, НАРИЧАМ ГИ БЕЖАНЦИ, КАТО ЧЕ ЛИ САМИЯТ АЗ СЪМ ТРЪГНАЛ ПРОСТО НА ИЗЛЕТ — никой не можеше да каже какво ги очакваше.

Но Сифера беше права. Те трябваше да слязат долу и да намерят вода. Подсигурените на тръгване запаси бяха почти изчерпани. И може би имаха нужда да се отклонят временно от кошмарната безконечна лента от разбити коли и вкочанени вторачени трупове, преди да продължат отново към Амгандо.

Той посочи един пътен знак недалеч пред тях.

— Един километър до следващата отбивка.

— Би трябвало да сме там до един час.

— По-малко — отбеляза той. — Пътят напред изглежда чист. Ще се спуснем от магистралата надолу и ще направим, каквото трябва, колкото се може по-бързо, а после ще е по-добре да се върнем и да преспим отново тук. По-безопасно е да прекараме нощта на магистралата, скрити между няколко от тези коли, вместо да се излагаме на рискове там долу.

Сифера видя логиката в думите му. В този относително свободен отрязък от пътя те напредваха бързо към близката отбивка, по-бързо в сравнение с всеки един от предишните участъци на магистралата. Почти без никакво забавяне Сифера и Теремон стигнаха до следващия пътен знак, който предупреждаваше, че до отклонението остават още четиристотин метра.

Но след това бързото им темпо внезапно бе прекъснато. На това място пътното платно бе блокирано от огромна грамада катастрофирали коли и за миг Теремон си помисли с ужас, че те изобщо няма да успеят да я преодолеят.

По всяка вероятност тук бе станала някаква чудовищна серия от сблъсквания, нещо ужасяващо дори от гледна точка на онова, което вече бяха видели. Изглежда, че в средата на огромната планина от желязо бяха два големи товарни камиона, кабина срещу кабина, вкопчени в двубой като диви зверове от джунглата; десетки леки автомобили се бяха блъснали в тях на висока скорост, бе последвала една безкрайна поредица от катастрофи, колите бяха отскачали назад върху онези след тях, образувайки гигантска бариера, която стигаше от единия край на платното до другия и излизаше извън защитната преграда по периферията на магистралата. Навсякъде стърчаха смачкани врати и калници, остри като ножове, а огромното количество разбито стъкло прозвънтяваше злоещо под повеите на игривия вятър.

— Ето тук — извика Теремон. — Струва ми се, че виждам път... ето през тази пролука и после над камиона вляво... не, не, няма да стане, ще трябва да минем под...

Сифера застана до него. Той ѝ показа какъв е проблемът — в далечния край ги очакваше купчина от коли в отвесно положение, напомняща поле от ножове с остриетата нагоре — и тя кимна. Те предпочетоха да минат отдолу, отказвайки се от бавното и мъчително пълзене между парчетата стъкло и засъхналите локви гориво. Спряха

по средата, за да отдъхнат, преди да продължат към другия край на грамадата.

Първи навън се показва Теремон.

— О богове! — промърмори той, съзерцавайки в недоумение откритата се пред него сцена. — Ами сега?

Пътят беше свободен в един отрязък от около петдесетина крачки след големия куп катастрофирани коли. Отвъд чистото пространство имаше нова барикада, преграждаща магистралата от край до край. Но тази, втората, беше направена нарочно. Купчината от врати и колела, изкусно наредени върху пътното платно на височина два и половина-три метра.

Пред барикадата Теремон видя дванадесетина души, които лагеруваха на самата магистрала. Той бе толкова погълнат от преминаването през бъркотията от катастрофирани коли, че не бе обърнал внимание на нищо друго и затова не бе чул шума и гласовете от другата страна.

Сифера изпълзя до него. Той я чу как тя ахна от изненада и уплаха.

— Дръж си ръката върху игловия пистолет — прошепна ѝ Теремон. — Но не го вади и дори и не помисляй да правиш опит да го използваш. Прекалено много са.

Няколко непознати сега вървяха бавно към тях, шест или седем яки мъже. Теремон ги наблюдаваше неподвижен. Той знаеше, че няма как да избегне тази среща... нямаха никакви шансове да се измъкнат обратно през този лабиринт от остри като нож ламарини, през който току-що се бяха проврели. Двамата със Сифера бяха попаднали в капана на откритото пространство между двете барикади. Не им оставаше нищо друго, освен да почакаат и да видят какво ще се случи с надеждата, че тези хора са що-годе с разума си.

Един висок мъж с превити рамене и студени очи се приближи без да бърза към Теремон, докато двамата се озоваха почти нос в нос, и каза:

— Добре, приятелю. Това е Проверочен пункт. — Той подчерта думата ПРОВЕРОЧЕН по един особен начин.

— Проверочен пункт? — повтори Теремон хладно. — И какво проверявате?

— Не се прави на умник, защото ще излетиш от магистралата с главата надолу. Дяволски добре знаеш какво проверяваме. Не си създавай проблеми.

Високият даде знак на другите. Те се приближиха и започнаха да потупват дрехите на Теремон и Сифера. Теремон отблъсна гневно търсещите ръце.

— Пуснете ни да минем — каза той отсечено.

— Никой не минава оттук без да бъде претърсен.

— По чие нареждане?

— По мое нареждане. Ще се подчините ли, или ще трябва да ви принудим да го направите?

— Теремон... — прошепна Сифера неспокойно.

Той я отблъсна. В него се надигаше ярост.

Здравият разум му казваше, че би било глупаво да се съпротивлява, че те имат сериозно числено превъзходство, че високият мъж не говореше празни приказки, когато го предупреди, че ще си навлекат неприятности, ако откажат да бъдат обискирани.

Тези хора не приличаха точно на бандити. В думите на високия имаше нещо официално, сякаш това тук беше нещо като граница или може би митница. Какво търсеха те? Храна? Оръжие? Щяха ли да се опитат да им вземат игловите пистолети? По-добре да им дадем всичко, каквото носим, каза си Теремон, вместо да бъдем убити в един напразен и безразсъдно героичен опит да защитим правото си да преминем.

Но все пак... да бъде малтретиран по подобен начин... да бъде заставян да се подчини, на една свободна обществена магистрала...

Освен това те не можеха да си позволят да предадат игловите пистолети и запасите си от храна. До Амгандо оставаха още стотици километри.

— Предупреждавам ви — започна високият.

— И аз те предупреждавам, дръж си ръцете далеч от мен. Аз съм гражданин на Федерална република Саро, а това все още е път, открит за всички граждани, независимо какво се е случило. Вие нямате никаква власт над мен.

— Говори като професор — рече един от мъжете през смях. — Държи речи за правата си и тям подобни.

Високият сви рамене.

— Ние вече си имаме професор тук. Не ни трябват повече. И май стигат толкова приказки. Хванете ги и ги подложете на Претърсване. От глава до пети.

— Пус... не... те... ме...

Теремон усети как някой го сграбчва за ръката. Той вдигна бързо юмрук и го стовари в нечий ребра. Всичко това му се струваше много познато: още една схватка, още един побой. Но беше твърдо решен да се бие. Миг по-късно го удариха в лицето, някой го хвана за лакътя, после чу яростните и уплашени викове на Сифера. Той се опита да се изтръгне, нанесе втори удар, бе ударен за втори път, наведе се надолу, извъртя се, стовари силно юмрука в лицето...

— Хей, почакайте малко? — един нов глас. — Спрете! Бутела, остави този човек! Фриднор! Талпин! Пуснете го!

ПОЗНАТ глас.

Но чий?

Претърсвачите отстъпиха назад. Теремон се помъчи да запази равновесие и залитайки леко, той погледна към новодошлия.

Видя пред себе си един усмихнат, строен и интелигентен на вид мъж, блестящите му пронизателни очи надзъртаха от едно изцапано с кал лице...

Той познаваше този човек, да.

— БИЙНИ!

— Теремон! Сифера!

40.

Ситуацията веднага се промени. Бийни отведе Теремон и Сифера в едно учудващо уютно малко гнезденце точно в далечния край на барикадата: възглавници, пердета и редица от метални кутии, в които изглежда, че имаше храна. Там лежеше една слаба млада жена; левият ѝ крак бе превързан. Тя изглеждаше немощна и трескава, но когато влязоха, върху лицето ѝ проблесна бърза и лека усмивка.

Бийни каза:

— Нали си спомняш Раиста 717, Теремон? Раиста, това е Сифера 89, от катедрата по археология. Разказвах ти за нея... за опожарените в далечното минало градове, които тя откри... Раиста е моята партньорка — обърна се той към Сифера.

Теремон бе срещал Раиста няколко пъти по време на приятелството си с Бийни през последните две-три години. Но това бе в друга ера, в един свят, който сега бе мъртъв и изчезнал. Той едва я позна. Помнеше я като стройна и елегантна жена с приятна външност, винаги с хубава прическа, винаги издокарана. Но сега... сега! Това слабо, крехко, изтерзано момиче... този призрак на онази Раиста, която бе познавал, с хлътнали очи и сплъстени коси!...

Наистина ли бяха минали само няколко седмици от Падането на Нощта? Изведнъж му се стори, че от онази нощ го деляха години. Векове... няколко геологически епохи...

Бийни рече:

— Имам малко бренди тук, Теремон.

Очите на Теремон се разшириха.

— Сериозно ли говориш? Знаеш ли колко отдавна не съм пийвал нищо?... Каква ирония на съдбата, Бийни. Ти, въздържателят, когото трябваше да придумвам да опита коктейла Тано... ти притежаваш последната бутилка бренди на света, скрита тук при теб!

— Сифера? — попита Бийни.

— Да, моля. Съвсем малко.

— Ние и без това имаме съвсем малко. — Той им сипа по три напръстника.

Когато почувства топлината на брендите, Теремон каза:

— Бийни, какво става тук? Какъв е този Проверочен пункт?

— Не знаеш ли за Претърсването?

— Абсолютно нищо.

— Къде бяхте вие двамата след Падането на нощта?

— Предимно в гората. После Сифера ме намери, след като бях пребит от няколко хулигана, и ме отведе в университетското Скривалище, докато се възстановя. А през последните два-три дни пътувахме по магистралата с надеждата да стигнем до Амгандо.

— Значи знаете за Амгандо, така ли?

— Научих за това благодарение на теб, косвено — отвърна Теремон. — Срегнах Шийрин в гората. Той бе ходил до Скривалището малко след като си бил тръгнал оттам, както изглежда, и бе видял бележката ти за Амгандо. Шийрин ми каза на мен, аз казах на Сифера. И ние потеглихме натам заедно.

— С Шийрин? — попита Бийни. — Къде е той тогава?

— Той не е с нас. Ние се разделихме преди дни. Той тръгна към Амгандо сам, а аз останах в Саро, за да търся Сифера. Не зная какво се е случило с него... Дали е възможно да ми сипеш още една глътка от това бренди, Бийни? Ако може. Беше започнал да ми разказваш за Претърсването.

Бийни наля на Теремон още малко бренди. После погледна Сифера, която поклати глава.

След това Бийни заговори разтревожено:

— Ако Шийрин пътува сам, той навярно е в беда, и то много сериозна. Сигурен съм, че не е минавал по този път, откакто съм тук, а Голямата южна магистрала е единственият маршрут от Саро до Амгандо, ако човек иска да стигне дотам. Ще трябва да изпратим разузнавателен отряд да го потърси... Що се отнася до Претърсването, това е едно от новите неща, с които хората са се заели. Това тук е официален Проверочен пункт. Има по един такъв в началото на всяка провинция, през която минава Голямата южна магистрала.

— Та ние сме само на няколко километра от Саро сити — забеляза Теремон. — Това е все още провинция Саро, Бийни.

— Вече не е. Всички стари административни области отпаднаха. Онова, което е останало от Саро сити, е разделено... чувам, че Апостолите са си запазили един голям дял в северната част на града, а

района около гората и университетът е под контрола на някой си Алтинол, чиято групировка от военен тип нарича себе си Противопожарен Патрул. Може би сте се натъкнали на тях.

Сифера каза:

— Аз бях офицер в Противопожарния Патрул в продължение на няколко дни. Това зелено шалче, което нося, е техният служебен отличителен знак.

— Тогава ти знаеш какво се е случило — рече Бийни. — Разпадане на старата система... милиони малки правителствени единици никнат навсякъде като гъби. В момента вие се намирате в провинция Реставрация. Тя се простира на около единадесет километра надолу по магистралата. Щом стигнете до следващия Проверочен пункта, започва провинция Шест слънца. Отвъд нея и Обетована земя, после Виделина, а след това... е, забравих. Във всеки случай те се променят на всеки няколко дни, когато хората стигнат до нови места.

— А Претърсването? — подсказа Теремон.

— Това е новата параноя. Всички се страхуват от подпалвачите. Нали знаеш какво представляват те. Луди, които са решили, че онова, което се случи през нощта на затъмнението, е било страшен майтап. Те обикалят и палят. Разбрах, че една трета от Саро сити е бил опожарен при Падането на нощта просто в резултат на паническите опити на хората да прогонят Звездите, но още една трета от града е била разрушена СЛЕД това, въпреки че Звездите отдавна ги е нямало. Ето това е, гадна работа. Затова хората с повече или по-малко незасегнати умове — сега вие се намирате именно сред такива, в случай че не знаете — претърсват всекиго за запалителни приспособления. Забранено е човек да притежава кибрит, запалки, иглови пистолети и всичко друго, с което може да...

— Същото става и в покрайнините на града — рече Сифера. — Това е и целта на Противопожарния Патрул. Алтинол и подчинените му са се обявили за единствените хора в Саро, които имат право да използват огън.

— А аз бях нападнат в гората, когато се опитвах да се стотвя храната — вметна Теремон. — Предполагам, че моите нападатели също са били Претърсвачи. Щях да бъда пребит до смърт, ако Сифера

и нейният Патрул не се бяха появили точно навреме, за да ме спасят, също както и ти направи току-що.

— Е — каза Бийни, — не зная на кого си попаднал в гората. Но тук Претърсването е формален ритуал за разрешаването на същия проблем. Това става навсякъде, всеки претърсва всеки, никакви изключения. Подозрението е всеобщо: то тегне над всички. Това е като треска... треска, породена от страх. Само малцина хора от елита, като членовете на Алтополовия Противопожарен Патрул, могат да носят запалителни материали. На всеки граничен пункт вие трябва да предавате вашите уреди за палене на огън на съответните власти, каквито се случат в този момент. Можете също така да оставите тези иглови пистолети тук при мен, Теремон. Никога няма да стигнете до Амгандо с тях.

— Без тях също никога няма да стигнем — отвърна Теремон.

Бийни сви рамене.

— Може би да, може би не. Но все пак ще трябва да ги предадете, докато пътувате на юг. Следващия път, когато попаднете на Проверочен пункт, както разбираш, аз няма да бъда там, за да ви спася от силите на Претърсването.

Теремон се замисли.

— Как все пак успя да ги накараш да те послушат? — попита той. — Или може би си главният Претърсвач тук?

Бийни се засмя:

— Главният Претърсвач? Едва ли. Но те ме уважават. Разбирате ли, официално аз се водя техният професор. Знаете ли, че на някои места хората от университета са обект на омраза? Тълпи от умопомрачени идиоти ги избиват веднага щом ги зърнат, защото лудите смятат, че ние сме причинили затъмнението и сега сме се готвели да предизвикаме ново. Но тук не е така. Тук считат, че съм полезен заради моя интелект. Мога да съчинявам дипломатически послания до съседните провинции, давам идеи как счупените неща да заработят отново, мога дори да обясня защо Мракът няма да се върне и защо никой няма да види Звездите в продължение на две хиляди години. Те намират моите обяснения за много утешителни. И тъй, аз заживях сред тях. Те ни хранят, грижат се за Раиста, а аз им служа с ума си. Това са едни чудесни симбиозни взаимоотношения.

— Шийрин ми каза, че си тръгнал към Амгандо — рече Теремон.

— Да, бях тръгнал — отвърна Бийни. — Хора като теб и мен трябва да бъдат именно в Амгандо. Но докато пътувахме с Раиста ни сполетя беда. Чу ли ме, когато ти казах, че лудите преследват хората от университета и се опитват да ги избият? Ние с Раиста едва не бяхме заловени от една такава шайка, докато вървахме на юг през предградията към началото на магистралата. Във всички тези квартали откъм южната страна на гората сега са се настанили умопомрачени скитници.

— Да, попаднахме на някои от тях — вметна Теремон.

— Тогава знаете каква е ситуацията. Ние бяхме обкръжени от една такава шайка. Те успяха да отгатнат, че сме образовани хора просто по начина ни на говорене, и после един от тях ме разпозна... разпозна ме, Теремон, от снимка във вестника, от една от ТВОИТЕ статии с поредното интервю, което взимаш от мен по повод на затъмнението! И той им каза, че аз съм от Обсерваторията, че аз съм човекът, който е накарал Звездите да се появят. — Известно време Бийни остана загледан в празното пространство. — Предполагам, че само две минути ни деляха от това да бъдем обесени на пилон на някоя лампа. Но после се намеси провидението — вниманието им беше отклонено. Появи се една друга банда — допускам, че са си оспорвали някакви територии — и нейните хора започнаха да хвърлят бутилки, да крещят и да размахват кухненски ножове. Двамата с Раиста успяхме да се измъкнем. Те са като децата, лудите... вниманието им не може да бъде привлечено за дълго от каквото и да е било. Но докато пълзахме по една тясна уличка между две опожарени сгради, Раиста си поряза крака на някакво счупено стъкло. И докато стигнахме дотук, той се инфектира толкова лошо, че тя вече не можеше да върви.

— Разбирам. — Никак не е чудно, че изглежда толкова ужасно, помисли си Теремон.

— За наш късмет граничните отряди на провинция Реставрация имаха нужда от професор. Те ни прибраха. Има вече седмица или десетина дни, откакто сме тук. Предполагам, че след още една седмица, или по-вероятно две, Раиста отново ще може да ходи, ако всичко върви добре. После ще накарам началника на тази провинция да ни издаде паспорти, с които да преминем благополучно поне през следващите няколко административни области надолу по пътя, и след

това ще потеглим отново към Амгандо. Дотогава можете спокойно да останете при нас и сетне, ако искате, ще продължим заедно на юг. По този начин пътуването със сигурност ще бъде по-безопасно... Трябвам ли ти за нещо, Бутела?

Високият мъж, който се бе опитал да обискира Теремон на откритото пространство между двете барикади, бе подал главата си над пердетата на малката бърлога на Бийни.

— Току-що пристигна един вестносец, професоре. Носи някакви новини от града и по-точно от провинция Импераил. Голяма част от написаното не е ясно.

— Дай да видя — рече Бийни и протегна ръка, за да вземе сгънатия лист хартия. На Теремон той каза: — Между различните нови провинции непрекъснато сноват куриери. Провинция Импераил се намира на североизток от магистралата и се простира по посока на града... Повечето от Претърсвачите тук ги няма много по четенето. Изглежда, че при тях Звездите са засегнали някакъв словесен център или нещо подобно.

Бийни спря да говори и се задълбочи в известието. Той се мръщеше, чумереше, свиваше устни и мърмореше нещо за посткатастрофичен почерк и правопис. Малко по-късно изражението му помръкна.

— Боже мой! — извика той. — Това е най-лошата, най-отвратителна и най-ужасна...

Ръката му трепереше. Той погледна Теремон с обезумели очи.

— Бийни! Какво се случило?

Бийни заговори унило:

— Апостолите на Пламъка идват насам. Те са събрали армия и са тръгнали към Амгандо, разчиствайки по пътя си всички нови малки областни управи, които са възникнали по магистралата. А когато стигнат до Амгандо те имат намерение да разгромят евентуалното новоучредено правителство, което е било сформирано там, и да се провъзгласят за единствената законна упълномощена управляваща сила в цялата Република.

Теремон усети пръстите на Сифера да се забиват в ръката му. Той се обърна, за да я погледне и видя изписания на лицето ѝ ужас. Знаеше, че и той навярно не изглежда много по-различно.

— Идват... насам... — повтори Теремон бавно. — Армия на Апостолите.

— Теремон, Сифера... вие трябва да се махнете отгук — рече Бийни. — Незабавно. Ако сте все още тук, когато Апостолите пристигнат, всичко ще бъде изгубено.

— Искаш да кажеш да тръгнем към Амгандо? — попита Теремон.

— Безусловно. Без да губите нито минута. Там е цялата университетска общност от Скривалището, както и учени от други университети, образовани хора от цялата Република. Ти и Сифера трябва да ги предупредите да се разпръснат, без никакво забавяне. Ако Апостолите ги заварят в Амгандо, Мондиор ще може да погълне с един замах цялото ядро на всяко едно бъдещо законно правителство, каквото тази страна навярно ще има. Той може дори да нареди извършването на масови екзекуции над университетски преподаватели и учени... Виж какво, аз при всяко положение ще ви издам паспорти, които ще ви помогнат да минете през следващите няколко Проверочни пункта надолу по магистралата. Но когато излезете извън зоната на нашите пълномощия, ще трябва просто да се подчините на силите на Претърсването, да им предадете, каквото пожелаят, и после да продължите на юг. Не можете да си позволите да се занимавате с второстепенни неща, като например да оказвате съпротива на органите на Претърсването. Хората в Амгандо трябва да бъдат предупредени, Теремон!

— Ами ти? Да не би да имаш намерение просто да останеш тук? Бийни изглеждаше объркан.

— А какво друго мога да направя?

— Но... когато Апостолите дойдат...

— Когато Апостолите дойдат, те ще направят с мен, каквото пожелаят. Да не би да ми предлагаш да изоставя Раиста и да хукна към Амгандо с теб?

— Е... не...

— В такъв случай аз нямам никакъв избор. Прав ли съм? Прав ли съм? Оставам тук, с Раиста.

Теремон почувства болка в главата си. Той притисна ръце към очите си.

Сифера каза:

— Няма друг начин, Теремон.

— Зная. Зная. Но като си помисля, че Мондиор и хората му могат да вземат в плен един толкова ценен човек като Бийни... да го екзекутират, и дори...

Бийни се усмихна и постави ръката си над китката на Теремон.

— Кой знае? Може пък Мондиор да реши да задържи дваматрима професори около себе си като домашни любимци. Както и да е, сега не е важно какво ще се случи с мен. Мястото ми е до Раиста. А твоето място е на магистралата... тичайки презглава към Амгандо, колкото можеш по-бързо. Хайде, ще ви донеса храна и ще ви дам няколко официални документи. — Бийни замълча. — Ето. Ще имаш нужда и от това. — Той сипа останалото бренди, не повече от тридесет грама, в празната чаша на Теремон... — Наздраве — каза Бийни.

41.

Те минаха през Проверочния пункт на границата между провинциите Реставрация и Шест слънца без никакви проблеми. Граничният служител, напомнящ чиновник или адвокат от един вече изчезнал свят, просто хвърли един бърз поглед на издадения от Бийни документ, кимна, когато видя пищния подпис „Бийни 25“ най-долу, и им махна да продължат.

Два дни по-късно, когато прекосяваха границата между Шест слънца и Обетована земя, нещата се оказаха не толкова прости.

Граничният патрул тук приличаше на банда главорези, имащи вид на хора, които по-скоро биха изхвърлили Теремон и Сифера от издигнатата магистрала, вместо изобщо да погледнат документите им. Настъпи един дълъг тревожен интервал, през който Теремон размахваше паспорта като някаква магическа пръчка. После магията проработи, повече или по-малко.

— Пропуск ли е това нещо? — попита главният главорез.

— Да, документ. За освобождаване от Обиск.

— Кой го е издал?

— Бийни 25, Главен Администратор по Претърсването, провинция Реставрация. Две провинции по-нагоре, по посока на Саро сити.

— Зная къде се намира провинция Реставрация. Прочетете го.

— „До всички, за които това може да се отнася: Този документ удостоверява, че неговите приносители, Теремон 762 и Сифера 89, са акредитирани пратеници на Противопожарния Патрул на Саро сити, и че те са упълномощени да...“

— Противопожарния Патрул? Какво е това?

— Шайката на Алтинол — промърмори един от другите главорези.

— А — каза шефът им, кимвайки по посока на игловите пистолети, които Теремон и Сифера открито носеха на бедрата си. — Значи Алтинол иска вие да преминавате през страните на други хора с оръжия, които могат да опожарят цял окръг?

Сифера каза:

— Нашата мисия е свързана с хората от Националния парк Амгандо и тя не търпи отлагане. Жизненоважно е да стигнем там благополучно. — Тя докосна зеленото си шалче. — Знаете какво означава това? Ние се занимаваме с предотвратяване на пожари, а не с подпалвачество. И ако не стигнем до Амгандо навреме, Апостолите на Пламъка, ще се зададат по тази магистрала и ще разрушат всичко, което вие се опитвате да създадете.

Това не звучи много логично, помисли си Теремон. Ако успееш да стигнат до Амгандо, далеч на юг, това нямаше да спаси малките републики в северния край на магистралата от Апостолите. Но Сифера бе говорила с необходимата убеденост и страст и по един объркан начин бе придала на думите си огромна важност.

Отговорът беше мълчание и през този кратък интервал граничният полицай се опитваше да проумее значението на думите ѝ. После се намръщи ядосано, на лицето му се изписа объркано изражение и изведнъж каза почти яростно:

— Добре. Минавайте. Измитайте се оттук по дяволите и да не ви виждам отново в провинция Шест Слънца, защото иначе ще съжалявате... Апостоли! Амгандо!

— Много ви благодаря — рече Теремон с благодат, която граничеше толкова много със сарказъм, че Сифера го улови за ръката и го поведе бързо през пропускателния пункт, преди наистина да успее да ги вкара в беля.

Сега пътуването по магистралата вървеше бързо и те изминаваха по двадесетина километра на ден, а понякога и повече. Гражданите на провинциите Шест Слънца, Обетована земя и Виделина работеха усилено, разчиствайки останките от коли по Голямата южна магистрала. Барикадите от отломки бяха разположени през равни интервали — никой няма да кара колата си по тази магистрала дълго, дълго време, помисли си Теремон — но между пропускателните пунктове те се движеха бързо и равномерно, без да се налага да пълзят и да лазят покрай ужасните грамади от катастрофирани коли.

Мъртвите също биваха изнасяни от магистралата и погребвани. Малко по малко нещата отново започваха да изглеждат почти цивилизовани. Но не и нормални. Нямаше дори и далечна прилика с нормалното.

Тук-таме из вътрешността на страната, от двете страни на магистралата, човек все още можеше да съзре не голям брой пожари, но опожарените градове се виждаха съвсем ясно по протежение на пътя. Бежански лагери бяха разположени на всеки два-три километра и докато вървяха забързано по издигнатата магистрала, Теремон и Сифера поглеждаха надолу и зърваха печалните и объркани хора от лагерите, които крачеха бавно и безцелно из тях, сякаш всички те бяха остарели с по петдесет години през онази единствена и ужасна нощ.

Новите провинции, осъзна Теремон, бяха просто върволици от подобни лагери, следващи правата линия на Голямата южна магистрала. Във всяка област бе изникнал местен деспот, съумял да обедини неголеми територии в малко царство, простиращо се по протежение на четиринадесет-петнадесет километра по магистралата и може би на километър и половина от двете ѝ страни. Можеше само да се предполага какво става отвъд източните и западните граници на тези нови провинции. Изглежда, че не бяха останали никакви комуникационни връзки — нито радио, нито телевизия.

— Абсолютно никаква кризисна програма ли нямаше? — попита Теремон, говорейки повече на въздуха, отколкото на Сифера.

Но му отговори Сифера.

— Онова, което предричаше Атор като цяло беше прекалено фантастично за правителството, за да го вземе на сериозно. Освен това Мондиор щеше да се възползва от едно открито признание, че е възможно да се стигне до рухване на цивилизацията само за един кратък период на мрак, особено ако този период би могъл да бъде точно предсказан.

— Но затъмнението...

— Да, може би някои хора във висшите коридори на властта са могли да разгледат диаграмите и наистина са повярвали, че ще има затъмнение. И съответно период на Мрак. Но как биха могли те да предвидят появата на Звездите? Звездите бяха просто някаква фантазмагория на Апостолите, нали си спомняш? Дори и някой от правителството да знаеше, че затъмнението ще бъде съпроводено от такъв феномен като Звездите, пак никой нямаше да може да предскаже какво ще бъде въздействието им.

— Шийрин би могъл — рече Теремон.

— Дори и Шийрин нямаше да се справи с този проблем. Той нямаше и понятие от това. Неговата специалност беше Мракът... а не внезапната и невъобразима светлина, която изпълва цялото небе.

— И все пак — каза Теремон. — Като гледаш цялата тази разруха, целия този хаос... ще ти се да мислиш, че това е било излишно, но е могло да бъде избягнато по някакъв начин.

— Но НЕ БЕШЕ избягнато.

— По-добре следващия път да бъде.

Сифера се засмя.

— Следващият път ще бъде след две хиляди и четиридесет и девет години. Да се надяваме, че ще можем да оставим на потомците си някакво предупреждение, което да изглежда по-правдоподобно отколкото Книгата на откровенията изглеждаше на повечето от нас.

Тя погледна назад през рамо, взирайки се в дългия отрязък от магистралата, който бяха изминали през последните няколко дни на усилен преход.

Теремон каза:

— Да не би да се страхуваш, че ще видиш Апостолите да се носят гръмотевично по петите ни.

— А ти не се ли страхуваш? Намираме се на стотици километри от Амгандо въпреки темпото, с което се движим напоследък. Какво ще правим ако ни настигнат, Теремон?

— Няма да ни настигнат. Една цяла армия не може да се движи толкова бързо, колкото двама здрави и решителни хора. Те не разполагат с по-добър транспорт от нашия — по чифт крака на войник, това е. Освен това има какви ли не логически съображения, поради които могат да се забавят.

— Предполагам.

— И нещо повече, в съобщението се казваше, че Апостолите възнамеряват да спират във всяка нова провинция, за да наложат властта си. Ще им трябва много време, за да премахнат всички тези малки и трудно сломими царства. Ако не се натъкнем на някакви неочаквани усложнения, ние ще бъдем в Амгандо седмици преди тях.

— Какво според теб ще стане с Бийни и Раиста? — попита Сифера малко по-късно.

— Бийни е доста умно момче. Предполагам, че той ще намери някакъв начин да бъде полезен на Мондиор.

— А ако не успее?

— Сифера, трябва ли да напругаме главите си над всички ужасни възможности, след като не можем да направим нищо, за да променим нещата?

— Извинявай — тросна му се тя. — Не знаех, че си толкова докачлив.

— Сифера...

— Да не говорим за това — рече Сифера. — Може би аз съм докачливата.

— Всичко ще се оправи — каза Теремон. — Бийни и Раиста няма да пострадат. Ние ще стигнем до Амгандо много преди Апостолите и ще предупредим хората. Апостолите на пламъка няма да завладеят света.

— И всички мъртъвци ще станат и отново ще тръгнат по земята. О, Теремон, Теремон... — Гласът ѝ се пресече от вълнение.

— Зная как се чувстваш.

— Какво ще ПРАВИМ?

— Ще вървим бързо и нищо повече. И няма да поглеждаме назад. Поглеждането назад няма да ни донесе абсолютно нищо.

— Така е. Абсолютно нищо — промълви тя, после му се усмихна и взе ръката му. Дватамата продължиха мълчаливо напред.

Просто удивително, помисли си Теремон, колко бързо вървяха сега, когато влязоха в темпо. Първите няколко дни, докато излизаха от Саро сити и си пробиваха път през грамадите от катастрофирали коли в горната част на магистралата, те напредваха бавно, а телата им протестираха ожесточено срещу напрежението, което им налагаха. Но сега се движеха като две машини, настроени съвършено за предстоящата им задача. Краката на Сифера бяха почти толкова дълги, колкото и неговите, и те вървяха редом един до друг — мускулите работеха ефикасно, сърцата биеха равномерно, белите дробове се разширяваха и свиваха в безпогрешен ритъм. Върви върви върви. Върви върви върви. Върви върви върви...

Разбира се, очакваха ги още стотици километри. Но при това темпо щяха да стигнат бързо. Може би след месец. Може би дори и по-малко.

Тук в селскостопанските райони, отвъд най-отдалечените предградия на Саро, пътят бе почти напълно чист. Движението в този

участък на магистралата далеч не е било толкова натоварено колкото на север и изглежда, че много от шофьорите се бяха измъкнали благополучно от магистралата, тъй като опасността да бъдат ударени от други, излезли от контрол коли, е била по-малка.

Пропускателните пунктове също бяха по-малко. Новите провинции в тези рядко населени райони бяха много по-големи по територия в сравнение с тези на север, а хората тук като че ли по-малко се интересуваха от такива неща като Претърсването. През следващите пет дни Сифера и Теремон само на два пъти бяха подложени на сериозни разпити. На другите гранични пунктове просто им махваха с ръка да продължат без да погледнат подсигурените им от Бийни документи.

Даже и времето беше на тяхна страна. Почти всички дни бяха хубави и топли: само няколко леки превалвания, които не им причиниха никакви сериозни неудобства. Те вървяха по четири часа, после спираха да хапнат, следващ четиричасов преход, отново храна, отново преход и сетне шест часа сън, през които дежуреха на смени, а след това отново на път. Като машини. Слънцата изгряваха и залязваха, следвайки вечния си ритъм: ту Патру, Трей и Довим, ту Онос, Сита и Тано, ту Онос и Довим, ту Трей и Патру, а понякога грееха по четири слънца наведнъж — безкрайната последователност, грандиозното шествие по небесния свод. Теремон нямаше представа колко дни са изминали, откакто напуснаха Скривалището. Всички тези дати, календари, дни, седмици, месеци... всичко това му се струваше странно, архаично и обременително, нещо, останало от един предишен свят.

След краткия период на мрачни мисли и угриженост Сифера отново бе в добро настроение.

Пътуването щеше да мине леко. Те щяха да стигнат до Амгандо без абсолютно никакви проблеми.

Сега минаваха през област, известна под името Пролетна долчинка... или може би Цветна дъбрава; срещнатите по пътя хора им бяха казали няколко различни имена. Това беше селскостопански район, открит и хълмист, а белезите на онова пъклено опустошение, сполетяло градските региони, тук бяха далеч по-малко: тук-там се виждаше някой опожарен хамбар или стадо домашни животни без овчар и, това беше горе-долу всичко. Въздухът бе свеж и чист, а

светлината на слънцата — ярка и силна. Ако не беше зловещото отсъствие на коли по магистралата, човек би могъл да си помисли, че тук не се е случило нищо изключително.

— Преполовихме ли вече пътя до Амгандо? — попита Сифера.

— Все още не. От известно време не съм виждал пътен знак, но предполагам, че...

Изведнъж той се спря.

— Какво има, Теремон?

— Погледни. Ей там, вдясно. Онзи второкласен път от запад.

Те погледнаха надолу. На няколко метра се виждаше дълга редица камиони спрени по протежение на един второстепенен път недалеч от мястото, където той се сливаше с магистралата. Там имаше голям оживен лагер: шатри, буйни лагерни огньове, неколцина мъже цепеха дърва.

Броят на обитателите му навярно беше между двеста и триста души. Всички те бяха облечени в черни раса с качулки.

Теремон и Сифера си измениха изумени погледи.

— Апостолите! — прошепна тя.

— Да. Залегни. На ръце и колене. Скрий се зад пътната преграда!

— Но как са успели да стигнат дотук толкова бързо? Северният край на магистралата е напълно блокиран!

Теремон тръсна глава.

— Те изобщо не са пътували по магистралата. Погледни — имат камиони в движение. Ето, идва още един. Боже, не е ли странно, истинско движещо се средство! И да чуеш отново звука на двигател след всичкото това време. — Той почувства, че започва да трепери. — Те са успели да запазят цяла флотилия от здрави камиони, и запаси от гориво. Очевидно са дошли от Саро по обиколни селски пътища, пътувайки през западните райони. А сега ще тръгнат по главната магистрала, която предполагам, е чиста оттук до Амгандо. Могат да бъдат там до вечерта.

— Тази вечер! Теремон, какво ще правим?

— Не зная точно. Мисля, че има една-единствена налудничава възможност... Какво ще кажеш да се спуснем долу и да се опитаме да завладеем един от тези камиони? И после самите ние да потеглим към Амгандо. Да имаме дори и само два часа преднина пред Апостолите,

това ще бъде достатъчно за спасението на повечето от хората в Амгандо. Прав ли съм?

Сифера каза:

— Може би. Но все пак звучи налудничаво. Как бихме могли да откраднем камион? Веднага щом ни зърнат, те ще разберат, че не сме Апостоли и ще ни пленят.

— Зная. Зная. Чакай да помисля. — Миг по-късно, той каза: — Ако успеем да заловим двама-трима от тях на разстояние от другите и им вземем расата — ако трябва ще ги застреляме с игловите пистолети — и после, вече преоблечени в расо, просто тръгнем към един от камионите все едно, че не правим нищо нередно, и скочим в кабината, и отпрашим към магистралата...

— И след две минути ще бъдат по петите ни.

— Може би. Но ако се държим спокойно и хладнокръвно, те може би ще си помислят, че не става нищо необичайно, че това е част от плана им... и докато разберат, че това не е така, ние вече ще бъдем на стотина километра надолу по пътя. — Той я погледна пламенно. — Какво ще кажеш, Сифера? Какво друго ни остава? Да продължим към Амгандо пеша, при положение че пред нас ще има седмици път? Та те ще ни подминат само след няколко часа.

Сифера се беше вторачила в него, сякаш виждаше пред себе си луд човек.

— Да надвием двама-трима Апостоли... да откраднем един от камионите им... и да се понесем с пълна скорост към Амгандо... о, Теремон, това е невъзможно. Знаеш го.

— Добре тогава — сопна ѝ се той. — Ти остани тук. Ще опитам да се справя сам. Това е единствената надежда, Сифера.

Той се понадигна малко в полуприклекнало положение и започна да се придвижва по края на магистралата към отбивката, която се намираще на няколкостотин метра по-нататък.

— Не... Теремон, почакай...

Той се обърна и ѝ се усмихна.

— Идваш ли?

— Да. О, това е безумие!

— Да — рече Теремон. — Но какво друго ни остава?

Тя беше права, разбира се. Планът наистина беше налудничав. И въпреки това той не виждаше никаква алтернатива. Очевидно

полученият от Бийни рапорт бе изопачен: Апостолите никога не бяха възнамерявали да пътуват по Голямата южна магистрала, вместо това те бяха потеглили право към Амгандо с голям въоръжен конвой, предпочитайки второстепенните пътища, които, макар и не много преки, поне не бяха задръстени.

Амгандо беше обречен. Светът щеше да попадне в ръцете на Мондиор поради липса на друга алтернатива.

Освен ако... освен ако...

Той никога не бе гледал на себе си като на герой. Герои бяха хората, за които пишеше в своята рубрика — хора, най-добрите в своята област, които работеха при екстремални условия, извършвайки удивителни и свръхестествени неща, каквито обикновените хора дори и не помисляха да опитат, камо ли наистина да изпълнят. И ето го и него, тук, в този странно преобразен свят, говорейки безгрижно как ще надвие култистите с игловия си пистолет и ще задигне един от военните камиони, понасяйки се пълна скорост към парта Амгандо, за да предупреди хората за настъпващата опасност...

Лудост. Истинска лудост.

Но може пък да проработи, точно защото БЕШЕ толкова налудничаво. Никой нямаше да очаква двама души да се появят от нищото тук в тази спокойна пасторална обстановка и просто да избягат с един от камионите.

Те се промъкваха надолу към отбивката, Теремон вървеше малко по-напред. Между тях и лагера на Апостолите имаше поле, обрасло с гъста избуяла трева.

— Може би — прошепна той, — ако пропълзим през тази висока трева и неколцина от Апостолите се отклонят насам поради някаква причина, ние ще успеем да скочим върху тях, преди да разберат какво става.

Теремон залегна и започна да пълзи.

Сифера тръгна веднага след него, без да изостава.

Десет метра. Двадесет. Просто не спирай, главата надолу и пълзи, до онова хълмче, и после чакай... чакай...

Изведнъж, точно зад тях, се обади нечий глас:

— Я да видим какво е това. Като че да са двойка особени змии?

Теремон се обърна, вдигна очи и изпъшка.

О богове! Апостоли, седем или осем! Откъде се бяха взели? Какво беше това, уединен пикник сред полето? Покрай който двамата със Сифера бяха пропъзели в непосредствена близост, без да подозират нищо?

— Бягай! — изрева той към нея. — Ти натам... а аз насам...

Теремон побягна наляво, към колоните, които поддържаха магистралата. Може би щеше да успее да ги надтича... и да изчезне в гората от другата страна на пътя...

Не. Не. Той беше силен и бърз, но те бяха по-силни и по-бързи. Теремон видя, че го настигат.

— Сифера — извика той. — Продължавай да тичаш! Продължавай... да тичаш!

Може би наистина се бе спасила. Той я бе изгубил от погледа си. Апостолите го бяха обградили отвсякъде. Теремон посегна към игловия си пистолет, но един от тях моментално го хвана за ръката и гърлото. Пистолетът беше изтръгнат от дланта му. Нечии крака се вклиниха между неговите и го препънаха. Той падна тежко на земята, претърколи се и погледна нагоре. Пет закачулени, навъсени и сурови лица бяха обърнати към него. Един от Апостолите бе насочил собствения му пистолет към гърдите му.

— Стани — рече Апостолът. — Бавно. С вдигнати ръце.

Залитайки, Теремон се изправи тромаво на крака.

— Кой си ти? Какво правиш тук? — попита Апостолът.

— Живея тук наблизо. Жена ми и аз се прибирахме у дома и просто минавахме направо през тези поля.

— Най-близката ферма е на осем километра. Доста дълъг е този твой пряк път. — Апостолът го подкани с кимване на глава да тръгне към лагера. — Идваш с нас. Фолимун ще иска да разговаря с теб.

Фолимун!

В края на краищата той бе оцелял през нощта на затъмнението. И отговаряше за експедицията срещу Амгандо!

Теремон се огледа. От Сифера нямаше и следа. Надяваше се, че вече е стигнала до магистралата и е потеглила към Амгандо, с всички сили. Доста крехка надежда, но единствената, която бе останала.

Апостолите го водеха към лагера. Чувстваше се странно сред толкова много закачулени фигури. Те не му обръщаха никакво

внимание, макар от време на време да го побутваха да върви, и накрая го въведеха в най-голямата шатра.

Фолимун седеше на една пейка почти в дъното на палатката и преглеждаше някаква купчина с книжа. Той насочи ледено сините си очи към Теремон и чертите на слабото му остро лице се смекчиха от изненаданата усмивка, която пробягна по него.

— Теремон? Ти тук? Какво правиш насам... да не би да се каниш да ни отразяваш в „Кроникъл“?

— Тръгнал съм на юг, Фолимун. Взех си малко отпуска, тъй като нещата в града малко се пообъркаха. Би ли накарал тези главорези да ме пуснат?

— Пуснете го — рече Фолимун... — А къде отиваш точно, а?

— Това не те засяга.

— Позволи ми аз да преценя какво ме засяга. Тръгнал си за Амгандо, нали, Теремон?

Теремон погледна спокойно и студено.

— Не виждам защо трябва да ти казвам каквото и да е било.

— След всичко, което ти разказвах, когато ме интервюираше?

— Много смешно.

— Искам да зная къде отиваш, Теремон.

Увъртай, помисли си Теремон. Увъртай, колкото можеш по-дълго.

— Отказвам да отговоря на този и на какъвто и да е било друг твой въпрос. Ще обсъждам намеренията си единствено със самия Мондиор — заяви той твърдо и решително.

Известно време Фолимун не отговори нищо. Той се усмихна отново, за кратко пак стана сериозен и после избухна в истински смях. Теремон се зачуди дали някога преди бе виждал Фолимун да се смее.

— Мондиор? — рече Фолимун; очите му весело проблясваха. — Няма никакъв Мондиор, приятелю. И никога не е имало.

42.

На Сифера ѝ беше трудно да повярва, че наистина бе успяла да избяга. Но изглежда, че бе станало точно това.

Повечето от Апостолите, които ги бяха изненадали на полето, бяха тръгнали след Теремон. Поглеждайки назад, тя ги бе видяла да го обграждат като ловджийски хрътки около жертвата си. Те го бяха съборили на земята и той със сигурност бе пленен.

Само двама от Апостолите бяха побягнали след нея. Сифера блъсна силно единия от тях в лицето с длан; ръката ѝ бе вдървена и при скоростта, с която тичаше, ударът го накара да залитне и да падне на земята. Другият беше дебел, тромав и бавен; само след няколко секунди той бе далеч зад нея.

После тръгна обратно към магистралата по пътя, по който тя и Теремон бяха дошли. Но ѝ се струваше неразумно да се качи отново горе. Магистралата бе прекалено лесна за блокиране и човек можеше да се отклони от нея безопасно само на отбивките. Ако отново тръгнеше по шосето, щеше да се изложи на излишния риск да попадне в капан. Дори и да не се изпречеха никакви пътни барикади по-нататък, за Апостолите нямаше да представлява никакъв проблем да потеглят след нея с камионите си и да я заловят след два-три километра.

Не, тя трябваше да избяга в гората от другата страна на пътя. Там камионите на Апостолите нямаше да могат да я последват. Можеше да се притули доста лесно сред тези ниски и подобни на храсти дървета и да остане там скрита, докато премисли следващата си стъпка.

И каква би могла да бъде тя? — чудеше се Сифера.

Трябваше да признае, че идеята на Теремон, колкото и безумна да беше тя, оставаше единствената им надежда: да открадне някак си един камион, да потегли към Амгандо и да бие тревога, преди Апостолите да тръгнат отново на поход.

Но Сифера знаеше, че не съществува и най-малкия шанс просто да успее да отиде на пръсти до някой празен камион, да скочи вътре и да го подкара. Апостолите не бяха толкова глупави. Тя трябваше да

нареди на един от тях под дулото на пистолета да запали камиона вместо нея и след това да ѝ предаде управлението му. А това предполагаше извършването на цялата онази фантастична операция, включваща надвиването на някой залутал се Апостол, отнемане на расото му, промъкване в лагера, определяне на човека, който може да ѝ отключи един от камионите...

Сърцето ѝ се сви. Всичко това беше прекалено неправдоподобно. Съществуваше и възможността да се опита да спаси Теремон... да влезе в лагера и да открие огън с игловия си пистолет, да вземе заложници и да поиска незабавното му освобождаване... о, това беше абсолютна глупост, наивна мелодраматична фантазия, евтин трик от долнопробна приключенска книга за деца...

Но какво да правя? Какво да правя?

Тя се сгуши в един шубрак с гъсто оплетени малки дръвчета с перести листа и зачака. По нищо не личеше Апостолите да вдигат лагера си: тя все още виждаше пушека от огъня им на фона на сумрачното небе, а камионите им все така си стояха по протежение на пътя.

Вечерта се спускаше. Онос бе залязъл. Довим се носеше към хоризонта. Над нея грееха единствено Тано и Сита, сурови и мрачни; тях тя обичаше най-малко; те хвърляха студеното си сияние от онзи далечен участък на края на вселената. Или по-скоро онова, което хората МИСЛЕХА, че е краят на вселената, в онези далечни невинни дни, преди Звездите да се появят и да разкрият колко необятна е всъщност вселената.

Часовете се нижеха безконечно, нито едно решение не ѝ се струваше разумно. Амгандо изглеждаше изгубен... освен ако някой друг не успееше да ги предупреди... бе сигурна, че тя не може да стигне там преди Апостолите. Идеята ѝ да спаси Теремон бе абсурдна. Шансовете ѝ да открадне камион и да стигне до Амгандо сама бяха само донякъде по-малко нелепи.

Какво да прави тогава? Просто да седи и да гледа как Апостолите завладяват целия свят?

Изглежда, че друга алтернатива нямаше.

По едно време си помисли, че ѝ остава единствено да тръгне към лагера на Апостолите, да се предаде и да помоли да бъде затворена заедно с Теремон. Така поне щяха да бъдат заедно. Учудваше се колко

много ѝ липсваше той. Те бяха неразделни в продължение на седмици, тя, която не бе живяла с мъж през целия си живот. И по време на цялото пътуване от Саро сити, дотук макар да се бяха спречквали и дори поскарвали, тя нито за миг не се отегчи да бъде с него. Нито веднъж. Това, че бяха заедно, сякаш бе най-естественото нещо на света. И сега отново бе сама.

Върви, каза си Сифера. Предай се. Тъй или иначе всичко е загубено, нали?

Смрачаваше се. Облаци скриха мразовитата светлина на Тано и Сита и небето така притъмня, че тя наполовина бе готова да зърне звездите отново.

Хайде, помисли си Сифера с горчивина. Изгрейте и заблестете. Нека всички отново полудеят. И какво от това. Светът може да бъде съкрушен само веднъж и това вече стана.

Но Звездите, разбира се, не се появиха. Макар и заблудени, Тано и Сита светеха достатъчно силно, за да маскират блясъка на онези далечни точки, от които струеше загадъчно сияние. Часовете се нижеха като върволица и през това време Сифера установи, че мислите ѝ поемат в свършено нова посока — от пълно поражение към едно ново чувство на почти безразсъдна надежда.

Щом всичко е загубено, каза си тя, тогава няма какво повече да се губи. Под прикритието на този вечерен сумрак тя щеше да се промъкне в лагера на Апостолите и — някак си, някак си — щеше да открадне един от камионите им. Стига да успееше, щеше да спаси Теремон. И после към Амгандо! Преди Онос да изгрее тя щеше да бъде там, между университетските си приятели, и щеше да разполага с достатъчно време, за да ги предупреди, че трябва да се пръснат, преди врагът да е пристигнал.

Добре, помисли си Сифера. Време е да тръгвам.

Бавно... бавно... по-предпазливо от миналия път, просто за всеки случай, ако там някъде в тревата се крие часови...

Гората свърши. Миг на несигурност: тук, след като онзи гъст и безопасен шубрак бе останал зад гърба ѝ, тя се почувства безкрайно уязвима. Но неясната светлина продължаваше да я прикрива. А сега трябваше да прекоси откритото пространство между гората и издигнатата магистрала. После да мине под металните крака на

пътното платно и да навлезе в занемареното поле, където тя и Теремон бяха изненадани през този следобед.

Залягай долу и започвай да се провираш, сега, следвай стария път. Още веднъж през полето... оглеждай се наляво и надясно, за да зърнеш първа караулите, които може би са поставени на стража в периметъра на лагера...

Игловият пистолет бе в ръката ѝ, настроен за минимален отвор, най-острия най-фокусиран и най-смъртоносен лъч, който оръжието можеше да произведе. Ако някой сега ѝ се изпречеше на пътя, толкова по-зле за него. Залогът бе прекалено голям, за да се безпокои за добрите страни на цивилизования морал. Докато съзнанието ѝ беше все още полупрояснено, тя бе убила Балик в лабораторията по археология, неволно, но тъй или иначе той бе мъртъв; и сега, с известна изненада, тя установи, че е готова да убива пак, този път предумишлено, ако обстоятелствата я принудеха. Важното беше да открадне един камион, да се махне оттук и да съобщи на хората на Амгандо, че към тях настъпва армията на Апостолите. Всичко останало, включително и свързаните с морала съображения, бе второстепенно. Всичко. Това беше война.

Напред. С наведена глава, вдигнати очи, прегърбено тяло. Сега тя беше само на няколко десетки метра от лагера.

Там всичко бе много тихо. Навярно повечето от тях спяха. Стори ѝ се, че в мрачната сивкава светлина, откъм далечния край на най-големия огън, се виждат две-три фигури, но пушекът не ѝ позволяваше да бъде сигурна. Сега, помисли си Сифера, трябва да се промъкна към дълбоките сенки на камионите и да хвърля един камък по онова дърво ей там. Часовите навярно ще проверят какво става; и ако се разпръснат, аз бих могла да се прокрадна зад един от тях, да мушна пистолета в гърба му, да го предупредя да не вдига шум, да го накарам да си съблече расото...

Не, реши тя. Нищо не го предупреждавай. Направо го застреляй, без забавяне, и ВЗЕМИ расото му, преди да успее да вдигне тревога. В края на краищата това са Апостоли. Фанатици.

Тя се изуми от собственото си новооткрито хладнокръвие.

Напред. Напред. Сега бе стигнала почти до най-близкия камион. Спотай се в мрака откъм срещуположната страна на лагерния огън. Къде има камък? Тук. Ето, този е добър. Прехвърли бързо игловия

пистолет в лявата си ръка. А сега хвърли камъка към онова голямо дърво ей там...

Тя понечи да изпълни намерението си. И в този момент нечия ръка се вкопчи в лявата ѝ китка изотзад, а една друга силна ръка стегна гърлото ѝ.

БЯХА Я ХВНАЛИ!

Изненада, гняв и пристъп на влудяващо безсилие преминаха през нея. Сифера нанесе яростен ритник назад, влагайки цялата си сила, и усети съприкосновение. Тя чу как някой изгрухтява от болка. Това се оказа недостатъчно, за да се освободи от силната хватка на мъжа зад нея. Сифера се извърна наполовина и отново понечи да го ритне, опитвайки се в същото време да прехвърли пистолета от лявата в дясната си ръка.

Но нападателят изви лявата ѝ ръка нагоре — бързо, рязко и мъчително движение, което я накара да се вцепени и да изпусне игловия пистолет. Другата му ръка, онази, която притискаше гърлото ѝ, затегна хватката още повече и започна да я задушаваша.

Тя кашляше и дишаше с мъка.

Мракът да го вземе! Колко глупаво от нейна страна, да позволи на някой да се прокрадне зад нея, докато самата тя дебнеше Апостолите.

Сълзи на силен гняв изгаряха страните ѝ. В яростта си тя риташе отново и отново назад.

— По-леко — прошепна нечий дълбок глас — Можеш да ме нараниш по този начин, Сифера.

— Теремон? — каза тя, смаяна.

— А ти кой си помисли, че е? Мондиор?

Натискът върху гърлото ѝ намаля. Лявата ѝ ръка бе освободена. Сифера направи несигурни крачки напред, опитвайки се да си поеме дъх. След това, вцепенена и обърквана, тя се извърна, за да го погледне.

— Как се освободи? — попита Сифера.

— По чудо — ухили се той. — Истинско чудо, изпратено от боговете... Наблюдавах те през цялото време, докато идваше от гората. Наистина се справи чудесно. Но бе толкова съсредоточена в опита си да стигнеш дотук незабелязана, че не ме видя, когато те заобиколих откъм гърба ти.

— Слава богу, че си ти, Теремон. Макар никога да не съм била толкова ужасена, колкото в мига, когато ме сграбчи... На защо стоим тук? Бързо, да се качваме на един от тези камиони и да се омитаме преди да са ни видели.

— Не — рече той. — Този план вече отпадна.

Тя го погледна недоумяващо.

— Не разбирам.

— Ще разбереш. — За нейна огромна изненада той плесна с ръце и извика високо. — Насам, приятели. Тя е тук.

— ТЕРЕМОМ! Да не си си загубил...

Лъчът на някакво електрическо фенерче се насочи към лицето ѝ и въздействието му бе почти толкова опустошително, колкото и това на Звездите. Тя стоеше заслепена, скована и объркана, поклащайки главата си. Навсякъде около нея се движеха фигури, но преди да разбере какви са тези хора, ѝ трябваше още малко време, докато очите ѝ привикнат в достатъчна степен към внезапната ярка светлина.

Апостоли. Половин дузина.

Сифера погледна Теремон с укор. Той изглеждаше спокоен и много доволен от себе си. Зашеметеният ѝ мозък просто не можеше да приеме мисълта, че той я е предал.

Когато се опита да заговори, от гърлото ѝ дойдоха единствено неясни кратки думи.

— Но... защо?... какво?...

Теремон се усмихна.

— Хайде, Сифера, искам да те запозная с един човек.

43.

Фолимун каза:

— Наистина не е нужно да ми хвърляте такива гневни погледи, доктор Сифера. Може и да ви е трудно да повярвате, но вие сте сред приятели.

— ПРИЯТЕЛИ? Навярно ме мислите за много наивна.

— Ни най-малко. Точно обратното.

— Вие нахълтвате в лабораторията ми и задигате безценен изследователски материал. Нареджате на вашата орда от умопомрачени и суеверни последователи да нахлуят в Обсерваторията и да унищожат оборудването, с което астрономите се опитват да извършат уникално проучване от първостепенна важност. Сега хипнотизирате Теремон да изпълнява всяка ваша заповед и го изпращате да ме залови и предаде като ваша пленница. И после ми разправяте, че се намирам сред приятели?

Теремон каза спокойно:

— Аз не съм хипнотизиран, Сифера, И ти не си пленница.

— Да, разбира се. И всичко това е просто един много лош сън. Падането на нощта, пожарите, рухването на цивилизацията, всичко. След час аз ще се събудя в апартамента си в Саро сити и всичко ще си бъде точно както е било преди да заспя.

Теремон, който я гледаше по диагонала на шатрата си помисли, че тя никога не бе изглеждала по-красива. Очите ѝ сияеха от гняв. Лицето ѝ сякаш блестеше. Тя излъчваше една напрегнато съсредоточена сила, която му се стори неотразима.

Но едва ли моментът беше подходящ, за да ѝ каже подобно нещо.

Фолимун рече:

— За кражбата на вашите плочки, доктор Сифера, мога само да ви предложа моите извинения. Това беше един безсрамен акт, който, уверявам ви, никога не бих оправдал, освен ако не беше абсолютно наложителен.

— АЗ направих откритието...

— Това е така. Но вие настояхте да ги задържите във ваше владение... да изложите тези незаменими реликви от предишния цикъл на огромен риск тъкмо в навечерието на хаоса, въпреки че знаехте, че университетските постройките ще бъдат съборени до последната тухла. Ние сметнахме, че е от първостепенна важност, те да бъдат съхранени на сигурно място, т.е. в нашите ръце, и тъй като вие не позволихте това, ние намерихме за нужно да ви ги отнемем.

— Аз открих тези плочки. Вие никога нямаше да узнаете за тяхното съществуване, ако не ги бях изкопала.

— Това е далече от въпроса — забеляза Фолимун спокойно. — След като веднъж плочките бяха намерени, те станаха жизненоважни за нас... за цялото човечество. Ние решихме, че бъдещето на Калгаш е по-важно от вашите частни интереси по отношение на тези артефакти. Както ще видите, ние вече преведохме плочките напълно, използвайки древния текстуален материал, с който разполагаме, и те ни оказаха огромна помощ, за да разберем характера на изключителните предизвикателства, пред които цивилизацията на Калгаш трябва периодически да се изправя. За нещастие преводът на доктор Мудрин бе крайно повърхностен. А всъщност плочките дават една точна и убедителна версия, без натрупалите се през вековете грешки и текстуални промени, на хрониките, които са достигнали до нас под името Книга на откровенията. Трябва да призная, че Книгата на откровенията е пълна с мистицизъм и метафори, чиято цел е главно пропагандна. Плочките от Томбо са недвусмислен исторически документ за две отделни пришествия на Звездите преди хиляди години и за опитите на духовенството по онова време да предупреди населението за онова, което ще се случи. Сега ние можем да докажем, че през целия исторически и предисторически период на Калгаш малки групи от посветени хора са се опитвали отново и отново да подготвят света за разрухата, която нескончаемо ни връхлита. Очевидно използваните от тях методи не са съответствали на проблема. Сега най-сетне, подпомогнати от знанието за миналите грешки, ние ще съумеем да спасим Калгаш от един друг опустошителен катаклизъм след две хиляди години, когато дойде краят на настоящата Година на Светостта.

Сифера се обърна към Теремон:

— Колко е самодоволен само! Оправдава кражбата на моите плочки с обяснението, че те щели да му помогнат да установи един още по-ефикасен теократичен диктаторски режим, отколкото са се надявали! Теремон, Теремон, защо ме предаде по този начин? Защо ни продаде? Сега можехме да сме преполовили пътя до Амгандо, само ако...

— Вие ще бъдете в Амгандо утре следобед, доктор Сифера, уверявам ви. Всички ние ще бъдем в Амгандо утре следобед.

— Какво смятате да правите? — попита тя ожесточено. — Да ме оковете във вериги и да ме подкарате в тила на вашата победоносна армия. Или да ме вържете и да ме принудите да вървя в праха зад колесницата на Мондиор?

Апостолът въздъхна.

— Теремон, обясни й, моля те, как стоят нещата.

— Не — рече тя. Очите й горяха. — Ти жалък малоумен глупак, не желая да слушам щуротиите, които този маниак е налял в главата ти! Не желая да чуя, каквото и да е било от вас! Оставете ме на мира. Затвори ме някъде, ако това ти харесва, Фолимун. Или ме пусни на свобода, ако решиш. Аз не мога да ти сторя нищо, не е ли така? Една жена срещу цяла армия? Не мога дори да прекося полето, без някой да ме връхлети откъм гърба.

Разтревожен, Теремон протегна ръка към нея.

— Не! Стой надалеч от мен! Ти ме отвращаваш!... Но вината не е твоя, нали? Те са направили нещо с мозъка ти... Ти ще сториш същото и с мен, нали, Фолимун? Ще ме превърнеш в покорна марионетка. Е добре, позволи ми да те помоля само за едно. Не ме принуждавай да нося апостолско расо. Не мога да си представя, че ще се разхождам наоколо в една от тези нелепи дрехи. Вземи душата ми, ако трябва, но ме остави да се обличам, както пожелаея, съгласен ли си? Съгласен ли си, Фолимун?

Апостолът се засмя тихо.

— Може би ще е най-добре да ви оставя двамата насаме. Виждам, че доникъде няма да стигнем, докато участвам в този разговор.

Сифера изкрещя.

— Не по дяволите, не искам да оставам насаме с...

Но Фолимун вече бе станал и излезе бързо от шатрата.

Теремон се обърна към Сифера.

— И никой не е посягал на мозъка ми.

— Естествено е да говориш така.

— Но това е истината. И аз ще ти я докажа.

Тя го гледаше мрачно, студено и безмълвно.

Миг по-късно той каза съвсем тихо:

— Обичам те, Сифера.

— Колко време им беше необходимо на Апостолите, за да програмират ТОВА в главата ти?

Теремон трепна.

— Недей. Недей. Говоря истината, Сифера. Няма да се опитвам да те заблуждавам, че никога преди не съм изричал тези думи пред никой друг. Но за първи път съм искрен, когато ги произнасям.

— Това го има във всички любовни романчета — присмя му се Сифера.

— Сигурно съм си го заслужил. Теремон — покорителят на нежни сърца. Теремон — съблазнителят на Саро сити. Е добре, забрави какво ти казах... Не. Не. Говоря сериозно, Сифера. Докато пътувах с теб през тези няколко седмици, докато бях с теб сутрин, обед и вечер, всеки път, когато те погледнех, си помислях: Това е жената, която чаках през всичките тези години. Това е жената, която и не смеех да си помисля, че ще намеря.

— Много трогателно, Теремон. И реши, че най-добрият начин да докажеш любовта си е да ме сграбчиш отзад, едва не счупвайки ръката ми, и да ме предадеш на Мондиор. Така ли?

— Мондиор не съществува, Сифера. Няма такъв човек.

За миг в очите ѝ проблеснаха изненада и любопитство, които засенчиха враждебността ѝ.

— Какво?

— Той е удобен митичен образ, изработен чрез електронен синтезис, чието предназначение е да държи речи по телевизията. До този момент никой не се е срещал с него, не е ли така. Никой не го е виждал на публично място. Той е бил изобретен от Фолимун, за да му служи като обществен говорител. Мондиор никога не се появява лично, той може да бъде на телевизионните екрани в пет различни страни по едно и също време или по целия свят... никой не би могъл да бъде сигурен къде всъщност се намира и затова излъчването на

неговите речи може да става на няколко места едновременно. Истинският водач на Апостолите на Пламъка е Фолимун. За да се прикрие, той чисто и просто се представя за завеждащ обществените връзки. В действителност Фолимун взема всичките важни решения и това продължава от десет години. Преди него е имало някакъв си Базрет, който сега е мъртъв. На практика Мондиор е изобретение именно на този Базрет, но Фолимун изгражда сегашното му високо положение.

— Фолимун ли ти разказа всичко това?

— Част от него. За останалото се досетих сам и той го потвърди. Обеща ми също да ми покаже апарата, който излъчва образа на Мондиор, когато се върнем в Саро сити. Апостолите възнамеряват да подновят телевизионните предавания до няколко седмици.

— Да, разбира се — дрезгаво подметна Сифера. — Откритието, че Мондиор е фалшификация толкова много те е поразило заради изтънчената низост на замисъла, че ти веднага реши на всяка цена да се присъединиш към шайката на Фолимун. И първата ти задача е била да ме предадеш на Апостолите. Затова се прокрадна през полето, озъртайки се да ме видиш, хвана ме неочаквано и направи така, че хората от Амгандо да попаднат в лапите на Фолимун. Добре свършена работа, Теремон.

— Да, Фолимун наистина е тръгнал за Амгандо — съгласи се Теремон. Но няма намерение да стори нищо лошо на събралите се тази хора. Той иска да им предложи постове в новото правителство.

— О всемогъщи богове, Теремон, наистина ли вярваш...

— Да. Да, Сифера! — Развълнуван, Теремон протегна двете си ръце с широко разперени пръсти. — Може и да съм обикновен недодялан журналист, но съгласи се поне, че не съм глупак. Най-малкото тези двадесет години работа в медиите ме превърнаха в отличен познавач на човешкия характер. Фолимун ми направи странно впечатление още при първата ни среща. Стори ми се, че той далеч не е луд, а точно обратното — един много сложен, много потаен и много проникателен ум. Освен това разговарях с него през последните осем часа. Никой от Апостолите не спа през тази вечер. Той изложи целия си план. Разкри ми пълния си замисъл. Няма ли да се съгласиш, просто ей така заради спора, че съм способен да си изградя точна

психологическа картина за някого по време на един осемчасов разговор.

— Е... — каза тя неохотно.

— Сифера, той или е свършено искрен, или е най-добрият актьор на света.

— Би могъл да бъде и двете. Това все още не означава, че е човекът, комуто трябва да се доверим.

— Може би си права. Но аз му вярвам. Поне сега.

— Продължавай.

— У него няма капка милост, Фолимун е един почти чудовищно разсъдлив човек, който вярва, че единственото наистина значимо нещо сега е оцеляването на цивилизацията. Благодарение на древния религиозен култ, към който принадлежи, той е имал достъп до исторически документи от предишните цикли и от много години е знаел онова, което всички ние съвсем наскоро научихме по възможно най-жестокия начин, а именно че Калгаш е обречен да бъде огряван от Звездите на всеки две хиляди години, и че тази гледка ще бъде толкова съкрушителна, че да разтърси невъзвратно обикновените умове и да причини тежки увреждания, траещи дни и седмици, дори и при най-устойчивите... Между другото той е готов да ти покаже техните древни документи, когато се завърнем в Саро сити.

— Саро сити е разрушен.

— Не и онази част от него, която се контролира от Апостолите. Те са се справили дяволски добре в предотвратяването на каквито и да е било пожари в обсег от две километра около кулата им.

— Добре свършена работа — забеляза Сифера.

— Апостолите по принцип си вършат работата добре. И така, Фолимун смята, че докато трае всеобщата лудост, най-добрият вариант за стабилизиране на нещата е религиозният тоталитаризъм. За теб и мен боговете съществуват само в древните митове, Сифера, но повярвай ми, по света има милиони хора, които гледат по различен начин на тези неща. Те винаги са се бояли да извършат определени неща, които считат за грешни заради страха си от божиято наказание. А понастоящем боговете им вдъхват абсолютен УЖАС. Според тях Звездите могат да се завърнат утре или вдругиден и да довършат делото си... Е добре, насреща се оказват Апостолите, които твърдят, че са преки вестители на божията воля и за потвърждение разполагат с

всевъзможни библейски пасажи. Те са в по-добра позиция за създаването на световно правителство от Алтинол, или малките провинциални владетели, или оцелелите представители на предишното правителство, или който и да е било друг. Те са единствената ни надежда.

— Говориш сериозно — рече Сифера учудено. — Фолимун не те е хипнотизирал, Теремон. Ти си успял да постигнеш това сам.

— Изслушай ме — каза той. — Фолимун през целия си живот се е готвил за този момент, знаейки, че отговорността за спасяването на света ще падне върху неговото поколение Апостоли. Той разполага с всевъзможни планове за осъществяването на тази цел. На път е да установи контрол над огромни територии на север и на запад от Саросити, а следващата му стъпка ще бъде да завладее новите провинции по протежение на Голямата южна магистрала.

— И да установи теократичен диктаторски режим, чието начало ще бъде отбелязано с изпълнението на екзекуции над атеистично, цинично и материалистично мислещи университетски учени като Бийни, Шийрин и мен.

— Шийрин е мъртъв. Фолимун ми каза, че неговите хора са намерили тялото му в една разрушена къща. Очевидно е бил убит преди няколко седмици от шайка умопомрачени, които са били водени от омразата си към интелектуалците.

Сифера извърна глава, неспособна за известно време да отговори на погледа му. После се втренчи в него, още по-разгневена отпреди, и заговори:

— Така значи. Фолимун първо изпраща убийците си да разрушат Обсерваторията — Атор също бе убит, нали? — след това елиминира клетия и безобиден Шийрин. И накрая всеки един от нас ще бъде...

— Той се е опитвал да ЗАЩИТИ хората от Обсерваторията, Сифера.

— Струва ми се, че не постигна големи успехи в тази насока, нали?

— Ситуацията е станала неовладяема. Желанието на Фолимун е било да спаси всички учени преди да избухнат бунтовете... но поради това че е действал под прикритието на безумен фанатик, той не е имал никакъв начин да ги убеди да се вслушат в предложението му, което е било да се укрият в Скривалището на Апостолите.

— След като Обсерваторията бе срината.

— Това също не е било предвидено в първоначалния му замисъл. Светът беше полудял през онази нощ. Не всичко е ставало според плана му.

— Справяш се чудесно, когато трябва да го оневиниш, Теремон.

— Може би си права. Изслушай ме все пак. Той иска да си сътрудничи с оцелелите от университета и останалите нормални и интелигентни хора, които са се събрали в Амгандо, и да изгради отново научния тръст на човечеството. Той — или по-скоро мнимия Мондиор — ще бъдат начело на правителството. Апостолите ще обуздават неустойчивото и сковано от суеверия население с помощта на религията най-малко в продължение на едно-две поколения. Междувременно хората от университета ще помагат на Апостолите да съберат и систематизират спасеното знание и заедно ще поведат света към едно разумно общество... както се е случвало толкова много пъти в миналото. Но този път, навярно, те ще могат да започнат приготовленията за следващото затъмнение близо век по-рано и ще успеят да избегнат най-тежките последствия от бъдещия катаклизъм, масовата лудост, палежите, всеобщата разруха.

— И ти вярваш на всичко това? — попита Сифера злъчно. Според теб ние трябва да стоим в сянка и да ръкопляскаме, докато Апостолите на Пламъка разпространяват своята злостна, ирационална и тоталитарна вяра по целия свят? И което е дори и по-лошо — нима смяташ, че трябва да обединим силите си с тях?

— Всичко това ме отвращава — ненадейно заяви Теремон.

Очите на Сифера се разшириха от изумление.

— Тогава защо...?

— Да излезем навън — рече той. — Вече почти се зазори. Дай ми ръката си.

— Е...

— Когато ти казах, че те обичам, това не беше просто фраза от любовен роман.

Сифера сви рамене.

— Едното няма нищо общо с другото. Личните и политическите мотиви са несъвместими, Теремон... ти използваш едните, за да замъглиш другите.

— Ела — подкани я той.

44.

Те излязоха от шатрата. Ранната светлина на Онос багреше в розово източния хоризонт. Високо над тях Тано и Сита надникнаха иззад облаците; двойката слънца, достигнали сега точката на зенит, хвърляха странно и великолепно сияние, което галеше очите.

На небосвода грееше още едно слънце. Далече на север неголемият безмилостно червен диск на Довим блестеше като мъничък рубин, поставен върху челото на небето.

— Четири слънца — рече Теремон. — Добър знак.

Навсякъде около тях в лагера на Апостолите кипеше трескава дейност. Товареха се камиони, сгъваха се палатки. Теремон зърна Фолимун в далечния край на лагера да дава указания на група работници. Апостолът му махна с ръка и той кимна в отговор.

— Мисълта, че Апостолите ще управляват света ти се струва отблъскваща — поде Сифера, — и въпреки това ти си готов да служиш на Фолимун. Защо? Какъв е смисълът на това?

Теремон каза тихо:

— Защото това е единствената надежда.

— Така ли смяташ?

Той кимна.

— Започнах да осъзнавам това след първите няколко часа от разговора ми с Фолимун. Цялата ми интуиция на здравомислещ човек ми казва да не се доверявам на Фолимун и на неговата шайка от фанатици. Каквито и други качества да притежава, няма съмнение, че Фолимун е властолюбив интригант, много безмилостен и много опасен. Но какво друго ни остава? Алтинол? Или онези дребни незначителни деспоти по магистралата? Може да минат един милион години, докато се обединят всичките нови провинции в глобално стопанство. Фолимун разполага с необходимата му власт, за да накара целия свят да се преклони пред него — или по-скоро пред Мондиор... Чуй ме, Сифера, повечето от хората на тази планета са полудели. Милиони умопомрачени се скитат по света. Само устойчиви личности като теб, мен и Бийни можаха да се възстановят; това се удаде и на

безкрайно тъпите; но за останалите, за огромното мнозинство от човечеството, ще бъдат необходими месеци и години преди отново да са в състояние да разсъждават нормално; възможно е също някои да останат луди до края на дните си. Може би единственият отговор е в един харизматичен пророк от типа на Мондиор, колкото и да ми е противна тази идея.

— Значи според теб не съществува никаква друга възможност?

— Не и за нас, Сифера.

— Защо?

— Виж, Сифера: единственото важно нещо за мен е изцелението. Всичко останало е второстепенно. На света бе нанесена ужасна рана и...

— Светът сам си нанесе тази ужасна рана.

— Аз гледам по друг начин на нещата. Пожарите бяха резултат на крупна промяна на условията. Те никога нямаше да избухнат, ако затъмнението не бе дръпнало завесата, скриваща Звездите... Но раните продължават да се появяват. Те са самопораждат една от друга. Алтинол е рана. Тези нови малки независими провинции са рани. Лудите, които се избиват един друг в гората — или преследват избягали университетски преподаватели и учени — са рани.

— А Фолимун? Той е най-голямата рана от всички!

— И да и не. Вярно е, че той проповядва мистицизъм и фанатизъм. Но Фолимун налага също така ред и дисциплина. Хората му ВЯРВАТ, дори и лудите, дори и онези, чиито умове са болни. Той е една толкова огромна рана, че може да погълне всички останали. Той е в състояние да излекува света, Сифера. А след това — действайки отвътре — ние ще можем да се опитаме да излекуваме нанесените от НЕГО рани. Но само отвътре. Ако се присъединим към него, ние ще имаме шанс. Ако му се противопоставим, ще бъдем пометени като мравки.

— Какво предлагаш тогава?

— Въпросът е дали да застанем зад него и да се превърнем в част от управляващия елит, който ще върне света към здравия разум, или да станем скитници и бегълци. Кое от тези две неща мислиш ти, Сифера?

— Предпочитам някаква трета възможност.

— Няма такава. Хората от Амгандо нямат необходимата воля да създадат едно работещо правителство. Хората като Алтинол пък нямат

скрупули. Фолимун вече контролира половината от онова, което преди се наричаше Федерална Република Саро. Той е убеден, че ще вземе връх над останалите! Ще минат векове преди разумът отново да дойде на власт, Сифера, каквото и да правим ти или аз.

— Значи според тебе е по-добре да се присъединим към него и да се опитаме да направляваме посоката на новото общество, вместо да му се противопоставим, просто защото не ни допада онзи фанатизъм, чийто представител е той?

— Точно така. Точно така.

— Но да му сътрудничим в налагането на религиозен фанатизъм над целия свят...

— Светът и преди е намирал начин да се отърси от религиозния фанатизъм, не е ли така? Важното сега е да се сложи край на хаоса. Фолимун и поддръжниците му са единствената видима надежда за постигането на тази цел. Погледни на тяхната религия като на машина, която ще тласка цивилизацията напред по време, когато всички останали машини са разбити. Това е единственото нещо, което има значение сега. Нека първо стабилизираме света; а после да се надяваме, че на нашите потомци ще им дотегнат закачулените мистици в раса. Разбираш ли ме, Сифера? Кажй.

Тя кимна някак странно и неопределено, сякаш му отговаряше в просъница. Теремон я следеше с поглед, докато се отдалечаваше от него по посока на ливадата, където караулите на Апостолите ги бяха заловили предишната вечер. Струваше му се, че оттогава бяха минали години.

Сифера се спря и остана дълго сама, огряна от лъчите на четирите слънца.

Колко е красива, помисли си Теремон.

Колко я обичам!

Колко необичайно се оказа всичко това.

Той чакаше. Трескавото разтуряне на Апостолския лагер приближаваше връхната си точка; покрай него, напред и назад, притичваха фигури в раса и качулки.

Фолимун се приближи до Теремон.

— Е?

— Обмисляме положението — отвърна Теремон.

— Обмисляме? Останах с впечатлението, че ти си с нас, независимо от каквото и да е било.

Теремон го погледна спокойно.

— Зависи от Сифера. Ако тя каже не, аз също се оттеглям.

— Както желаш. Все пак ще ни бъде неприятно да изгубим един толкова обигран в контактите с хората човек. Да не говорим пък за опита на доктор Сифера в областта на археологията.

Теремон се усмихна.

— Хайде да видим доколко съм бил обигран в този случай, а?

Фолимун кимна и тръгна обратно към камионите, които в момента се товареха. Теремон насочи очи към Сифера. Тя гледаше на изток към Онос, светлината на Тано и Сита струеше отгоре ѝ като ослепителен поток, а от север се спускаше аленеещият и подобно на копие лъч на Довим.

Четири слънца. Най-доброто знамение.

Сега Сифера се връщаше, потичвайки през полето. Очите ѝ сияеха и сякаш се смееше. Тя се завтече към него.

— Е? — попита Теремон. — Какво реши?

Тя взе ръката му в своите.

— Добре, Теремон. Така да бъде. Фолимун е нашият предводител и аз ще го следвам навсякъде, подчинявайки се на волята му. Но при едно условие.

— Продължавай. Какво е това условие.

— Същото, което споменах и в шатрата. Няма да нося расо. В никакъв случай. Ако той настоява това да стане, спогодбата отпада!

Теремон кимна радостно. Всичко щеше да се оправи. След Падането на нощта идваше зазоряване и прераждане. От съсипиите щеше да се въздигне един нов Калгаш и те двамата със Сифера щяха да имат глас, могъщ глас, в неговото изграждане.

— Мисля, че това може да се уреди — отвърна той. — Хайде да отидем да поговорим с Фолимун и да видим какво ще каже.

Издание:

Айзък Азимов, Робърт Силвърбърг. Падането на нощта

Американска. Първо издание

Издателство „Тема“, София, 1994

Редактор: Роман Сушков

Библиотечно оформление: Брайко Брайков

Превод: Станимир Йотов

Художник: Брайко Брайков

© by Isaac Asimov and Robert Silverburg

Nightfall

Формат 84×108×32 27 п.к.

Предпечат СД „Юниверс-Петрови“ — Правец

Печатница „Светлина“ ЕООД — Ямбол

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.